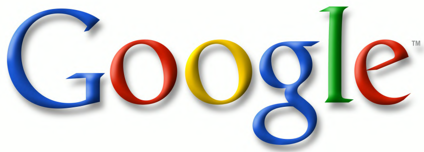
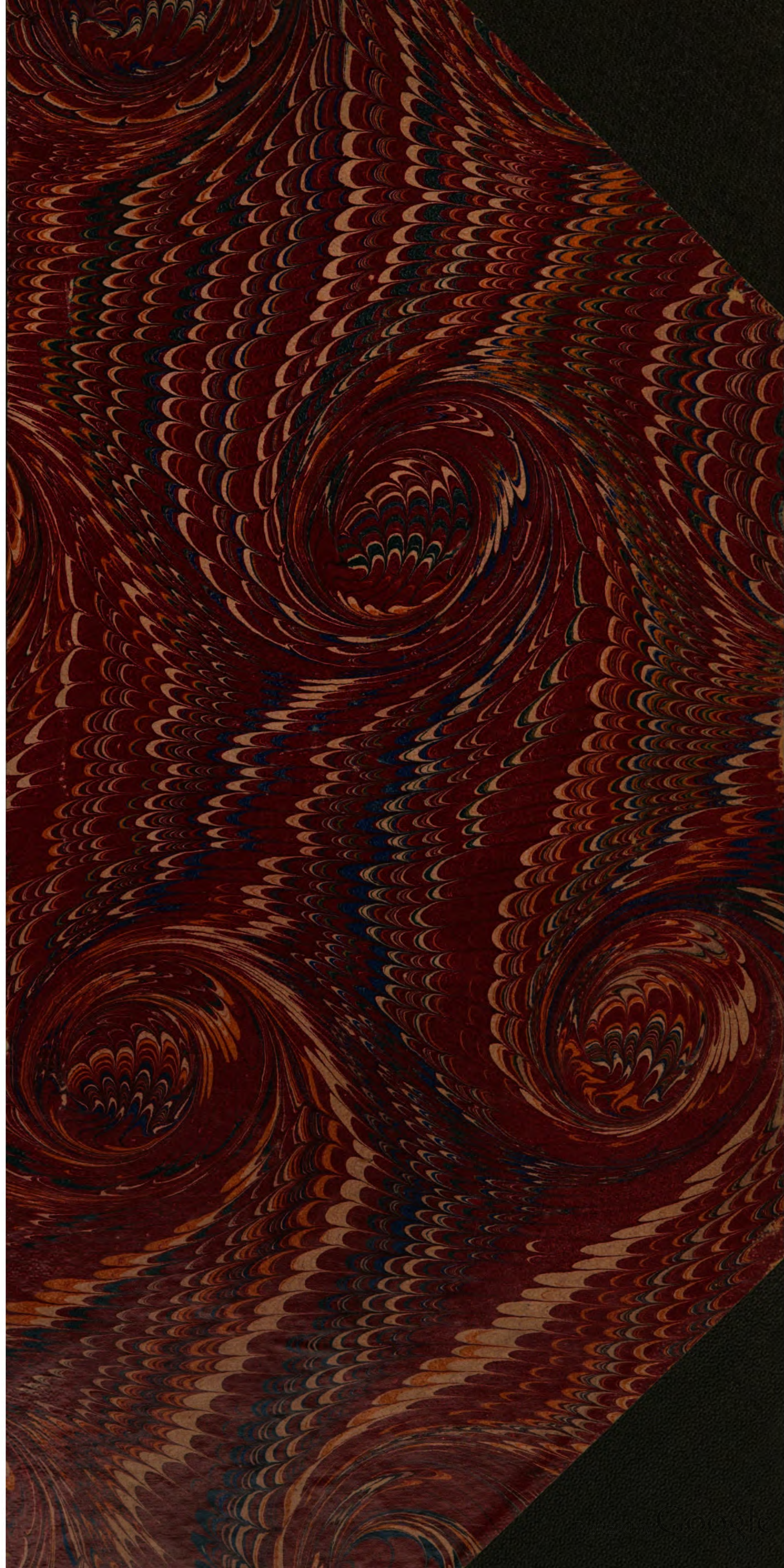

Google

INVITATION

POUR ASSISTER

A LA

PROMOTION DES DOCTEURS EN THÉOLOGIE

DANS LA CATHÉDRALE D'UPPSALA

LE 24 MAI 1907

PUBLIÉE PAR LE PROMOTEUR

J. A. EKMAN
DOCTEUR EN THÉOLOGIE ET EN PHILOSOPHIE ARCHEVÊQUE

INBJUDNING

TILL

TEOLOGIE DOKTORS PROMOTIONEN

I UPPSALA DOMKYRKA

DEN 24 MAJ 1907

UTFÄRDAD AF PROMOTOR

J. A. EKMAN

TEOLOGIE OCH FILOSOFIE DOKTOR. ÄRKEBISKOP

BIFOGAD SKRIFT:

STUDIER ÖFVER SALICES I LINNÉS HERBARIUM

AF

S. J. ENANDER

UPPSALA 1907

ALMQVIST & WIKSELLS BOKTRYCKERI-A.-B.

STUDIER

ÖFVER

SALICES

I

LINNÉS HERBARIUM

AF

S. J. ENANDER

UPPSALA 1907
ALMQVIST & WIKSELLS BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG

För vinnandet af en verklig kunskap om LINNÉS Salixkännedom äro icke blott hans egna samt af honom citerade föregångares och samtidas botaniska verk, utan äfven, och icke minst, hans herbarium af största vikt och betydelse.

I första upplagan af LINNÉS *Flora Lapponica*, frukten af hans lapska resa 1732, äro Salices upptagna under Nr 348—370 och utgöra alltså 23 former. Hit höra tab. vii med afbildning af 5 arter och tab. viii med 23 bladafbildningar. Den 2:dra uppl. af *Fl. Lapp.* är försedd med korta kommentarier af J. E. SMITH. I *Flora Suecica* är antalet former likaledes 23 (Nr 792—814), som i 2:dra uppl. af *Fl. Suec.* ökats till 26 (Nr 878—903). I *Species plantarum* Ed. I (pp. 1015—1022) upptagas 29 former (Nr 1—29), likaså i *Systema naturæ* 10:de uppl. (pp. 1286—1288) och 12:te uppl. (pp. 647—649). I *Species plantarum* Ed. II (pp. 1442—1449) beskrifvas 31 Salixformer (Nr 1—31). I *Genera plantarum* (p. 447) är endast själfva släktet beskrifvet. För öfrigt omnämnas eller beskrifvas i andra Linnéanska arbeten blott enstaka eller några få Salices nämligen: i *Hortus Cliffortianus* (p. 454) 4 former; i *Hortus Upsaliensis* (p. 295) endast 1 form; i *Iter Lapponicum* (i *Linnés ungdomsskrifter* utg. af ÄHRLING) 6 former med utförligare beskrifning jämte 6 bladafbildningar (pp. 84—87) och 8 former mera eller mindre berörda (pp. 28, 29, 30, 32, 35, 36, 105 och 181) samt i *Iter Dalekarlicum* (ibidem) 2 former (pp. 296 och 300), däraf en endast omnämnd: »*Salix argentea* i alla dalar» [*S. Lapponum* L.?], och en beskrifven: »*Salix minima*» [*S. herbacea* L.]. I hans *Öländska och Gotländska resa* bemärkas 4 Salixformer (pp. 12, 13, 132 och 206), af hvilka »803 *myrtifolia*» [*S. repens* L.] och »806 *sericea*» [*S. repens* L. v. *argentea* SM.] äro af ett visst intresse, särskildt den sistnämnda, emedan dess rätta namn torde vara *S. repens* L. v. *sericea* L., hvilket på grund af sin förstfödslorätt bör återbördas och utbytas mot den af senare datum utan giltigt

skäl tillkomna nyssnämnda beteckningen. I hans *Skånska resa* omnämnas en del Salixformer på åtskilliga ställen (pp. 252, 310, 352, 359 m. fl.). Slutligen må nämnas LINNÉS *Nomenclator botanicus*, däri 31 Salices uppräknas.

Närmast LINNÉS nu omförmälda egna arbeten torde för det omedelbara gagn, han genom figurernas användande för ändamålet gjort sig, böra bemärkas de utomordentligt väl utförda afbildningar af de enligt en förteckning ursprungligen 30 Salixformer, hvilka förekomma bland de ypperliga afbildningar, som under den yngre O. RUDBECKS lapska resa 1695 gjordes och hvilka såsom fideikommissegendom förvaras hos Friherre C. DE GEER på Leufsta bruk i Uppland. Nämnde O. RUDBECKS *Index plantarum* är införd i *Acta lit. Suec.* 1720 (pp. 99 och 100),[1] där 17 former under korta, uttrycksfulla diagnosfraser uppräknas.

För fullständighetens skull må icke förbigås de akademiska afhandlingar, som äro intagna i LINNÉS *Amoenitates academicæ* och hvari flere eller färre Salixformer beröras: N. GAHN, *Plantæ officinales*, nämner blott *Salix alba;* A. HEDENBERG, *Stationes plantarum*, 12 arter; I. O. GRUFBERG, *Flora Anglica*, uppräknar med Linnéanska namn de i RAY'S *Synopsis* beskrifna arterna, som sålunda kunde identifieras, hvaremot återstående 6 former uppföras under rubriken obscuræ; A. D. JUSLENIUS, *Centuria I. plantarum* (*Amoen.* IV p. 295), där en beskrifning af *Salix* (*ægyptiaca*) lämnas; NIC. ÅMAN, *Flora Alpina* (ib., p. 438), uppräknar 7 arter med omnämnande af de länder, där de påträffats; E. NATHORST, *Flora Monspeliensis*, där 8 arter uppräknas.

Men det är tydligt, att äfven LINNÉS utländska föregångare, särskildt de af honom själf citerade, genom sina speciella bearbetningar af Salix-släktet icke varit utan sin betydelse för honom. Han använde nämligen i sina första floristiska verk samma beteckningssätt för en växt som de och, hvilket var vanligt den tiden, icke genus- och speciesnamn utan korta fraser och diagnoser. Och så vidt det var honom möjligt att af de ganska vaga och otillfredsställande beskrifningarna och de

[1] L. *Fl. lapp.* (p. 282), Nr 348 γ: Omnes reliquas Salices Rudbeckianas lapponicas, hac [348] excepta, habeo, ut ex collatis figuris determinare licuit, synomyma autem adponere difficile erit, cum ipse propria nomina sua non adscripserit, nec in senectute summa singulæ tabulæ pictæ datum nomen attribuere sustinuerit.

dåliga figurerna och planscherna identifiera deras uppställda Salixformer, omnämner han dem som synonymer till sina egna.

De författare, som före eller samtidigt med Linné bearbetat Salix-släktet eller omnämnt flere eller färre Salixformer, och hvilka han direkt eller indirekt citerat, komma samtlige att i en särskild förteckning i slutet af detta arbete angifvas. Här må dock anföras några af de förnämligaste bland dem i och för jämförelse mellan Linnés och hans föregångares behandling af nämnda släkte och för att exempelvis åskådliggöra de under århundradenas förlopp intill Linné nog så obetydliga framsteg, som gjorts i och vid bearbetningen af detsamma.

THEOPHRASTUS och PLINIUS synas icke ägnat någon tanke åt de af senare författare åtskilda Salixgrupperna cinerascentes, phylicifoliæ och repentes, och helt naturligt hafva alpinæ varit för dem obekanta. De nöja sig med tvenne afdelningar af Salices:

1. *Nigra* profert virgas ad texendum commodiores, mestadels motsvarande *S. purpurea* L. och möjligen *S. viminalis* L.;

2 *Candida* profert spissiores, hufvudmassan troligtvis utgörande *S. fragilis* L. och *S. alba* L.

Dock omnämnes äfven en annan indelning eller måhända blott en uppdelning af släktets kända former i kollektivarter: *Nigra*, *Candida* och *Helix* (i Asien); *Viminea*, *Vitellina* och *Gallica* (i Europa).

COLUMELLA delar *Viminea* i tre slag: *Græca* flavi coloris; *Gallica* obsoleti, purpurei et tenuissimi viminis; *Sabina* (*Amerina*) gracili et rutila virga.

DIOSCORIDES, *Materia medica* (latinsk öfversättning från grekiska originalspråket, Bas. 1557, Liber I, p. 70), har ett kapitel, som handlar om Salix (»De Salice Cap. XV») hufvudsakligen från medicinsk synpunkt.

De nu nämnda författarna — s. k. Veteres — höra till de allra äldste naturhistorieskrifvarne. THEOPHRASTUS dog år 305 (eller 284) f. Kr., de andre lefde i stort sedt nästan vid början af vår tideräkning.

RUELLIUS, *De natura stirpium* (Bas. 1543, pp. 251—252), trädande i Veteres' fotspår, afhandlar tämligen utförligt växtsätt, växtlokal för plantering och skötsel af Salices,

redogör för PLINII, THEOPHRASTI, COLUMELLAS ofvan angifna klassificering och namn m. m. samt för de nämnda formernas olika lämplighet och bruk i praktiskt afseende, såsom dels till korgflätning och andra finare eller gröfre flätverk, dels till vinranksstöd (»perticales») eller andra landtmannautensilier (»agricolarum utensilibus aptiores») och dylikt. Slutligen berättas åtskilligt om, så att säga, Salixmedicin och dess bruk vid många slag af sjukdomar och krämpor. Allt detta citeras sedermera mera eller mindre ordagrant och omständligt af flere följande författare såsom t. ex. i *Historia plantarum* Lugduni 1587 samt af J. GERARD, J. PARKINSON och J. BAUHINUS.

CORDUS († 1544) skiljer Salices i 2 slag: *Salix Viminalis* och *Perticalis*.

MATH. DE L'OBEL, *Icones* (Antv. 1581, pp. 136—138), har afbildat fyra Salixformer: *Salix Dioscoridis; Salix aquatica; Salix humilis repens angustifolia;* och *Salix humilis repens*. De tre förstnämnda afbildningarna äro reproducerade i nyssnämnde GER. *Hist.* och PARK. *Theatr.* i något förstorad form, och alla fyra bilderna återfinnas alldeles lika i J. BAUH. *Hist.*

Historia plantarum (Lugduni 1587, vol. I, p. 274. — Verklige författaren är DALECHAMPIUS). Där förekomma sex afbildningar med följande respektive öfverskrifter: *Salix alba, perticalis vulgaris* [*S. alba* L.]; *Salix platyphyllos Leucophloeos* [*S. caprea* L.?]; *Salix platyphyllos Leucophloeos Dalechampii; Salix Phoenicophloeos sive Phœnicea* [*S. pentandra* L.?]; *Elæ Agnus Dalechampii* [*S. viminalis* L.?] och *Salix marina*, af hvilka halfparten är minst sagdt ganska problematisk och tål ganska väl vid J. BAUHINI omjustering. Där presteras äfven en redogörelse för en klassificering af Salices, hvilken icke är olik den, som RUELLIUS förut lämnat, och hvilken kan kortast sammanfattas i följande indelning: *Salices* vel ad locum (våt eller torr växtlokal), vel ad usum (*perticales*, passande till vinranksstöd; *viminales* tjänliga till flätverk; och *fissiles*, lämpliga till band) vel ad *corticis colorem* (*Salix candida* sive *alba*, *S. nigra* sive *purpurea* sive *phoenicea* och *S. vitellina*).

J. GERARD, *The Herball or Historie of plantes* (Lond. 1597, pp. 1202—1206), har 7 afbildningar af Salixformer nämligen: 1. *Salix, The Common Willow;* 2. *Salix aquatica, The Oziar*

or water Willow; 3. *Salix caprea rotundifolia, The Goate round leafed Willow;* 4. *Salix caprea latifolia. The Goate broad leafed Sallow;* 5. *Salix Rosea Anglica, The English Rose Willow;* 6. *Salix humilis, The lowe Willow;* 7. *Chamæitea* sive *Salix pumila, The Dwarffe Willow*, hvilka alla med undantag af Nr 5, *S. Rosea*, äro reproducerade och fullkomligt lika med motsvarande afbildningar i TABERNÆMONTANI *Icones plantarum*, Francof. 1590, tab. 1452 och 1453. Det är icke synnerligen svårt att med tillhjälp af beskrifningarna identifiera de allra flesta af de uppräknade arterna.

C. BAUHINUS, *Pinax* (Bas. 1671 p. 473 ff.), har gjort ett första, famlande försök, som det synes, till en uppdelning af Salix-släktet i fem förment naturliga hufvudgrupper:

Den första gruppen med 11 former har ingen gemensam rubrik, men tyckes hufvudsakligen omfatta *Amerina* FR. samt en del andra problematiska, i *Lugd.* afbildade och beskrifna former m. fl.

Den andra gruppen, *Salix latifolia*, omfattar 5 former, nästan motsvarande *Cinerascentes* N. J. ANDS. (*Capreæ* ENGLER & PRANTL) med inblandning af andra ej dithörande former.

Den tredje gruppen *Salix pumila latifolia* med 5 former och den fjärde gruppen *Salix pumila angustifolia* med 4 former bildas af *Argenteæ* N. J. ANDS. (*Repentes* ENGLER & PRANTL) jämte en del af de *alpinska småvidena*.

Den femte gruppen, *Salix exotica*, omfattar endast 2:ne arter: *S. Syriaca* och *S. Arabica*.

Som förut blifvit antydt, torde i Salix-släktet inrangerats en eller annan för detsamma främmande art. I sammanhang härmed må nämnas, att i PLUKENETII *Phytographia* (Lond. 1692, tab. ccxxi) afbildas former af *Salix* med, som det synes, skidfrukt: *Salix arbor folliculifera*. Men äfven förefinnes en tämligen god afbildning af *S. herbacea* L. (tab. ccccxxxvi fig. 7).

J. PARKINSON, *Theatrum botanicum or The theater of plantes* (Lond. 1640, pp. 1429—1436), har 13 afbildningar, som skola föreställa lika många Salixarter, hvilka till större delen äro reproducerade och alldeles lika med Tabernæmontani och Gerards förutnämnda figurer, men några hafva tillkommit,

hvilka äro främmande för detta släkte. Han har vid beskrifningen delvis följt C. Bauhini förbemälda försök till naturlig uppdelning af Salixformerna sålunda:

CHAP. 29. *Salix. The Willow* med 6 former, af hvilka 3 äro afbildade nämligen: 1. *Salix arborea angustifolia alba vulgaris;* 3. *Salix rosea;* 5. *Salix viminalis nigra* [*S. triandra* L. ?]

CHAP. 30. *Salix arborea latifolia* med 4 former, af hvilka endast en är afbildad: 1. *Salix latifolia rotunda.*

CHAP. 31. *Salix pumila latifolia* med 7 former, af hvilka 3 blifvit afbildade: 2, 3. *Salix humilis latifolia & Alpina repens;* 6. *Salix Aegyptiaca & Syriaca* och 7. *Salix Arabica humilis foliis Atriplicis* (Nr 6 och Nr 7 torde näppeligen tillhöra Salix-släktet).

CHAP. 32. *Salix pumila angustifolia* med 8 former, af hvilka 5 äro afbildade nämligen: 1. *Salix aquatica humilis;* 2. *Salix pumila angustifolia recta;* 3. *Salix humilis angustifolia repens;* 4. *Salix oblongo incano folio* och 5. *Salix Helice Theophrasti* [*S. Helix* L. sec. *Fl. Suec.*, som synes mig ganska misstänkt, enär alla blad äro helt och hållet motsatta hvarandra].

JOH. BAUHINUS, *Historia plantarum* (Ebrod. 1651, pp. 209—220 eller 221), har af alla Linnés föregångare utförligast och, i det hela taget, icke så oäfvet behandlat och beskrifvit alla då kända Salixformer. *Salices* (Cap. 20) utgöra 15 former med i texten intagna motsvarande figurer, som äro från här förutnämnda arbeten sammanförda och i något litet förminskad skala reproducerade afbildningar; PARKINSONS förutbemälda tvifvelaktiga former, Nr 6 och Nr 7, äro afskilda i ett särskildt kapitel (Cap. 21). Salixformerna äro följande: *Salix maxima, fragilis, alba hirsuta* [*S. alba* L.]; *S. pumila angustifolia, inferne lanuginosa:* ejusque varietas [*S. repens* L?] — ej afbildad; *Salix angustis et longissimis foliis crispis subtus albicantibus* [*S. viminalis* L. sec. *Fl. Suec.* — *S. caprea* L. × *viminalis* L.? mihi videtur); *Salix tenuior, folio minore, utrinque glabro fragilis* [*S. Helix* L. sec. *Fl. Suec.*]; *Salicis racemi sev micamenta, rosæ et capitula squammata* med tvenne figurer, af hvilka den ena uppenbarligen icke tillhör Salix-släktet, och den andra delvis är en trogen afbild af Nr 5, *Salix Helice Theophrasti* i PARK. *Theatr.*, hvilken är nästan lika mycket

problematisk som den förra; *Salix pumila angustifolia, prona parte cinerea* [*S. repens* L.]; *Salix humilis repens angustifolia* LOB. [*S. rosmarinifolia* L. sec. *Fl. Suec.* — *S. repens* L. forma? eller *S. repens* L. × *viminalis* L.? — usel bild och dålig beskrifning]; *Salix lutea, tenuior, sativa, viminea* cult. [*S. vitellina* L.? — dålig bild, som är lik den andra i ordningen af de följande härifrån räknade figurerna, nämligen, *S. purpurea* L.]; *Salix spontanea fragilis amygdalino folio auriculata* [*S. triandra* L.] & *non auriculata* [*S. pentandra* L.]; *Salix rubra minime fragilis, folio longo angusto* [*S. purpurea* L. sec. *Fl. Suec.*]; *Salix latifolia inferne hirsuta* [*S. caprea* L.]; *Salix latifolia non hirsuta*, cum gallis [*S. hastata* L.?]; *Salix pumila latifolia prior et secunda* CLUS. [*S. repens* L.]; *Salix pumila folio utrinque glabro* [*S. arbuscula* L.?]; *Salix pumila folio rotundo* [*S. reticulata* L.?]; *Safsaf Syrorum, Salicis species, et Elæagnus.* — *Zarnabo et Arnabo*, ej afbildade, höra väl knappast till släktet, lika litet som följande: *Calaf*, sev *Ban Alpini* och *Garb Maurorum, Salicis genus.*

JOH. RAJUS, *Synopsis* (»Raj. angl.»), Ed. 3. (Lond. 1724, T. II, p. 446 ff.), har uppdelat Salices i tvenne afdelningar: *Salix folio compactiore* och *Salix folio laxiore* med 14 former till förra och 6 former till senare afdelningen. Hans indelningsord äro: *Salices* sunt vel *folio compactiore* & duriore, vel *folio laxiore*, molliore & rarioris texturæ, crassiore tamen sev spissiore. Det säger sig själft, att han skulle förfela målet, ehuru hans indelning af Salix-släktet måste erkännas vara bättre än någon hittills uppställd. Hans diagnoser däremot äro icke dåliga, utan i många fall ganska träffande. LINNÉ citerar honom ofta, likaså nästföljande författare.

ALBERT HALLER, *Enumeratio metodica stirpium Helvetiæ indigenarum* (Gott. 1742, pp. 151—156), LINNÉS samtida (»amicus passim et adversarius Linnæi»), använder RAY's ofvannämnda indelning af Salix-släktet och uppräknar fullständigt alla dithörande synonymer. Hans planscher äro utmärkta. — Och det är icke omöjligt, att icke äfven LINNÉ rönt någon inverkan af RAY åtminstone i så måtto, att han måhända fått från hans uppdelning idéen till sin indelning af Salices med bladen som utgångspunkt eller indelningsgrund (partitio).

Emellertid torde härmed tillräckligt vara anfördt för ett ojäfaktigt vitsord om, att LINNÉS behandling af det kritiska Salix-släktet, i jämförelse med hans föregångares, är utförd med synnerlig öfverlägsenhet. [1] Han slog i sanning in på en ny väg, lade en ny grund och byggde ett nytt hus, såsom han säger i inledningen vid sin 22 klass (Dioecia) i *Flor. Lapp.* rörande nämnda släkte. Han kastade först och främst genast öfver bord den onödiga barlasten af en massa förmenta, förvillande gamla synonymer, som ingen mäktade utreda, utan som blott åstadkommo de svåraste tvifvelsmål. Han införde mera precisa benämningar, hvartill sedermera kommo binära namn. De hittills begagnade långa, sväfvande, i de flesta fall intetsägande och förbryllande deskriptionerna utbyttes mot korta, distinkta karaktärsbeskrifningar på de olika arterna och formerna, hvarigenom dessa kunde bättre än förut skiljas från hvarandra, hvartill jämväl mera ändamålsenliga bladafbildningar bidrogo. Han var den förste, som hade blick för och riktade uppmärksamheten på generationsorganernas stora betydelse i och för en praktisk indelningsgrund äfven inom Salix-släktet. Han fördelade sålunda *Salices:*

1. på tvenne Tribus eller hufvudgrupper: A. 4(3)—5 ståndare; B. blott 2 ståndare;

2. i fyra Sektioner eller undergrupper: a) blad sågade, glatta (*glabra*), b) blad helbräddade, glatta, c) blad helbräddade, under håriga (*villosa*), d) blad helbräddade, på båda sidor håriga.

LINNÉ fäste sig emellertid i fortsättningen allt för litet vid hängena och blommorna, men däremot allt för mycket vid bladen såsom dominerande indelningsgrund. Riktigt anmärker FR. WIMMER l. c. härom: »At quam bona sit hæc partitio, tamen non est vera. Folia glabra et serrata, deinde folia subtus villosa et utrinque villosa in Salicibus non faciunt partitionem.» Naturligtvis måste ett sådant artificiellt system inom ett så hopflytande släkte, som Salix är, bli förfeladt. Han nödgades sedermera i många fall tillgripa, så att säga, Prokrustesmetoden för att kunna få bukt med de motspänstiga hybriderna och variationerna och återföra dem till sina respektive föräldrahem. Så-

[1] FR. WIMMER, *Salices Europææ* (pp. LII och LIII): Inde ab ἰτέᾳ ὠλεσικάρπῳ divini Homeri usque ad *Linnæi Floram Lapponicam* paucissimi sunt facti progressus in cognoscendis Salicis speciebus... Historia Salicum incipit, ut recentior scientia botanica omnis, a Linnæo... Ac re vera LINNÆUS superstruxit, ut ait E. FRIES, Salicum cognitionem.

lunda blefvo en del af de former, han t. ex. i *Fl. Lapp.* hållit i sär, uti *Spec. plant.* icke alltid lyckligt hopförda. Men i alla fall var hans indelning bekväm och lätt att minnas samt till god nytta vid en grofsortering.

Det är dock icke nog med ett aldrig så noggrant studium af Linnés nämnda botaniska verk under jämförelse med af honom begagnade och citerade föregångares arbeten i fråga om bedömandet af hans Salixkännedom, utan det kräfves därjämte en ingående undersökning, detaljerad granskning och utredning af Salixformerna, särskildt af originalexemplaren i hans eget herbarium.

Härvidlag måste man dock hafva troget för ögonen den omständigheten, att det är mer än troligt, det Linné undvek med flit att konservera, pressa och belasta sitt herbarium med de vanligaste allmänna typformerna af de växter, han beskref. Ty de voro ju alltid ändå till hands och tillgängliga lämpliga tider under året. Annat var förhållandet med de mindre vanliga variationerna. Sådana behöfdes insamlade från många håll till undersökningsmateriel för utredning af en hufvudforms variationssfär. Detta gäller väl icke så strängt taget hvad han samlade under sin lappländska resa, ty då var nog kanske det intresset öfvervägande att så vidt möjligt hemföra prof på hvad han fann i sin väg. För öfrigt antages allmänt som säkert, att Linné själf samlat och inlagt endast ett ganska ringa antal af de växter, som ligga i hans herbarium.

Linnés herbarium inköptes jämte hans öfriga samlingar och bibliotek af Mr. J. E. Smith, som lät föra alltsammans till England. Linnean Society i London har sedan Smiths död nämnda kvarlåtenskap i sin ägo och pietetsfulla vård. Herbariet befinner sig utan tvifvel, om ej i samma lokal, dock i samma skick som 1849, hvarför utförligt redogöres i *Anteckningar vid de skandinaviska växterna i Linnés herbarium* af C. Hartman, i *K. Vet.-Akad. Handlingar* för år 1849, pp. 145—191, och för år 1851, pp. 213—426.

Hvad Salix-släktet beträffar, äro anteckningarna därom att finna i sistnämnda års Handlingar, pp. 328—354 och 422—423, omfattande 77 nummer, eller ark, af Skandinaviska Salices, blad för blad i den ordning de ligga i herbariet, med öfverhoppande af alla utomskandinaviska former och uteslutande af jämväl en del former, som nästan alla ligga samlade sist i

släktet, mestadels utan någon som helst bestämning eller tillhörande anmärkning.

Då emellertid dessa anteckningar, i hvad det rör Salices, ehuru ofta ganska utförliga och lämnande i mångt och mycket synnerligen förtjänstfulla utredningar, som vittna om en skolad, skarp blick, hvilken högst sällan irrar sig, likväl icke beröra alla Salixformerna i herbariet och ej heller äro så detaljerade, som det efter nutida måttstock på en ingående granskning af det kritiska släktets former kräfves, så torde ett fullständigande i antydt syfte icke sakna intresse.

I afsikt att åstadkomma en sådan välbehöflig komplettering, särskildt till fromma för undertecknads nedannämnda exsiccatverk, gjorde jag ett besök i London under senare hälften af september år 1905, därvid jag erhöll det välvilligaste tillmötesgående af bibliotekarien i Linnéan Society Mr. A. W. KAPPEL och fri tillgång till LINNÉS herbarium och bibliotek. Den korta tid, jag förfogade öfver, skulle långt ifrån varit tillräcklig för ändamålet, om jag icke förut varit så att säga tränad genom kritisk granskning af Salixsamlingarna i Riksmuseum i Stockholm, i universiteten i Uppsala, Lund, Kristiania, Helsingfors och Köpenhamn och en ingående noggrann undersökning af de originalexemplar, som ligga till grund för beskrifningarna af Salixformerna i våra floristiska arbeten efter LINNÉS tid; allt i och för utgifvandet af mitt Salix-exsiccatverk *Salices Scandinaviæ exsiccatæ.*

Först och främst till professorerna TH. FRIES och VEIT B. WITTROCK och därnäst till alla dem, som befrämjat mitt arbete, ber jag att få uttala mina uppriktiga tacksägelser.

Ur företalet till HARTMANS ofvannämnda Anteckningar tillåter jag mig i kortaste sammandrag anföra några upplysningar, i den mån de äro hänförliga till själfva Salixkollektionen. Exemplaren äro uppklistrade utefter hela sin ena sida på halfark eller högst sällan på kvartsark af hvitt papper i litet format. Exemplaren på kvartsarken synas mig mestadels hafva framför öfriga ett visst typliknande sammanhang med figurerna och bilderna i *Fl. Lapp.* »Beträffande själfva exemplarens skick och beskaffenhet synas de, såsom förhållandet är i de flesta äldre samlingar, vid inläggandet icke blifvit valda med den om-

sorg, som nu för tiden plägar användas... Men hafva de med sådan sorgfällighet blifvit bibehållna, att hvart och ett exemplar utan tvifvel befinner sig ännu i fullkomligt samma skick som fordom under LINNÉS egen och sedan SMITHS hand.» I de fall, då tvenne eller flere blad äro hopfästade med knappnål i vänstra kanten, är stundom endast första bladet försedt med anteckningar och de andra alldeles utan sådana.

På självfva pappersarken ofvanför eller nedanför växtexemplaren eller på arkets baksida (antingen på endera platsen eller på båda eller på alla tre platserna) förekomma anteckningar dels af LINNÉS hand, alltid med bläck, dels af J. E. SMITHS hand, hvilka alltid äro gjorda med blyerts och ofta försedda med signaturen JES. Dessutom finnas jämväl i ett par fall fastsatta, med bläck skrifna etiketter, som tydligen åtföljt exemplaren, då de sändes till Linné och således äro af insamlaren.

Efter LINNÉS artnamn står oftast ett nummer, som hänvisar till artens nummer inom släktet i hans *Spec. plant.*, Ed. 1. Vid en del exemplar, troligen insamlade under hans lapska resa, finnes öfverst på arkets sida ett nummer, som alltid synes hänvisa till figurerna i *Fl. Lapp.*, till hvilka ej sällan originalen återfinnas bland exemplaren i herbariet.

De af LINNÉ begagnade, oftast förekommande förkortningarna äro: H. U. (*Hortus Upsaliensis*), C. B. S. (*Caput Bonæ Spei*), S. eller Sol. (SOLANDER), K. (KALM), Br. (BROWNE), Sp. (SPARRMAN?), Hispania Loefl. (LÖFLINGS från Spanien hemsända växter. Men ingen har förmått utleta betydelsen af någotdera af tecknena Θ, Є, Э. (Tecknet Э förekommer likväl endast vid växter från Sibirien, se HARTM. l. c.)[1]

För underlättandet af ett jämsides bruk af HARTMANS bemälda Anteckningar och mina här föreliggande Salixstudier har jag användt samma siffror som han för att beteckna bladarkens nummerföljd i herbariet. Men enär jag icke blott medtagit alla af honom uteslutna ark och former, utan äfven skilt och beskrifvit de olika exemplaren, så ofta sådana förekommit uppfästade på ett och samma ark, har jag dessutom nödgats för ändamålet såsom hjälpmedel begagna antingen bokstäfver (t. ex. 7 a) eller mindre siffror (1:1) eller båda beteckningssätten (7 b:1), då de mindre siffrorna beteckna kvistar af olika buskar upp-

[1] Tecknen äro säkerligen ryska bokstäfver, och således kunde Θ möjligen tänkas afse J. P. FALCK, född i Västergötland år 1732 eller 1733, professor vid Coll. med. i S:t Petersburg, med hvilken Linné stod i flitig förbindelse.

fästade på samma ark, och bokstäfverna a, b, etc. bredvid hufvudnumret angifva ordningen emellan de öfverhoppade arken i jämförelse med och vid det ark, HARTMAN numrerat — allt, såsom tydligt framgår, på de ställen, där sådant numreringssätt måst tillgripas.

I detta arbete använda förkortningar äro följande: L. (CARL VON LINNÉ); L. h. (LINNÉS handstil); SM. (J. E. SMITH); SM. h. (SMITHS handstil); HARTM. (C. HARTMAN J:R). Öfriga förkortningar äro självklara.

Omnämnas bör kanske, att, liksom förhållandet är för öfrigt i hela herbariet, där alla arter af samma släkte befinna sig allt efter behof inom ett eller flera helark, på hvilka i vänstra hörnet nedtill släktets namn nästan alltid är skrifvet med LINNÉS handstil och åtföljdt af ett nummer, som angifver dess ordning bland genera (tydligen enligt *Spec. plant.*) — så äro naturligtvis äfven inom Salix-samlingen flere eller färre halfark med olika arter och former inlagda i helark, hvilka på nyssnämndt sätt äro signerade: **1158 Salix.**

---

1. *Salix pentandra* L. genuina mihi videtur.

Capsulis glaberrimis, junioribus ideoque a squamis absconditis, nullis staminibus vel ♂-floribus intermixtis; petiolis foliorum quatuor (bis binis) glandulis infra laminam instructis.

Yngre gren med fyra outvecklade ♀-hängen (ett af dem nästan borta). Under den står skrifvet: *1* (L. h.) och strax under ettan: *hermaphrodita* (L. h.). På arkets baksida nederst åt vänster: *hermaphrodita et pentandra är ett* (L. h.). SMITH har med blyertspenna öfverstrukit *ett* och tillskrifvit: *eadem species.*

Det är utan minsta tvifvel en god *S. pentandra* L., och några ståndare tyckas icke alls finnas i hängena utan endast ♀-blommor.

2. *Salix pentandra* L. forma *hermaphrodita* L.

Stigmatibus 0,8 mm. longis, divaricatis, fere horizontalibus, lobis 0,2 mm. longis, emarginatis; stylis 0,8 mm. longis, 0,2 mm. latis; capsulis 1,8—1,3 mm. longis, 0,5—0,3 mm. latis, ex ovata basi lanceolatis, glaberrimis; pedicellis 0,3 mm. longis, glaberrimis; cum capsulis infimis amenti unā simul adsunt sta-

mina 1—2, longitudine 2 mm., basi breviter pilosa; antheris 0,4 mm. long. [»ternis staminum in pistilla mutatis, binis modo formam suam retinentibus», HARTM. l. c.]; squamis 5×1,5 vel. 4×2 vel 2,5×1,5 mm., oblongis (vel ovato-lanceolatis), obtusiusculis, apice raro subdentato fulvis, basi pilis 0,3 mm. longis, rectis hirsutis, antice glabris; rhachidibus hirsutis; amentis 15 mm. longis, 8 mm. latis: pedunculis 15—10 mm. longis, foliis 4—6, 20—35 mm. longis, 10—14 mm. latis (summis maximis), elliptico-lanceolatis vel ovato-lanceolatis, aut supra aut ad vel infra medium latissimis, per marginem subtilissime et dense glanduloso-serratis, nudis, supra nitidis, ex flavo viridibus, subtus pallide glaucescentibus; petiolis 1—1,5(2) mm. longis, glaberrimis, infra laminam folii sex (ter binis) vel quattuor (bis binis) vel tribus (binis unicisque) glandulis instructis; foliis petiolisque omnibus ceteris in folia pedunculorum fere omnino quadrantibus, magnitudine usque ad 40×15 mm.; stipulis rudimentalibus vel nullis.

Exemplaret är en gren omkring 2,3 dm. lång (nästan lika lång som det ark, på hvilket den är uppfästad) och mot toppen 1,8 dm. bred. Under densamma är skrifvet: *1* (L. h.) och strax därunder: *hermaphrodilica* (för: hermaphroditica). På arkets baksida, öfverst till vänster står namnet fullständigt utskrifvet med samma hand: *Salix hermaphrodita* (L. h.).

Denna form skiljer sig i intet afseende från vanlig *Salix pentandra* L., utom att i hängets nedre del 1—2 fullbildade ståndare och en smal kapsel sitta tillhopa under ett och samma fjäll.

3: 1. *Salix pentandra* L. archetypa *Floræ Lapp.* forsan.

Specimen ♂: Antheris 0,5×0,3 mm.; filamentis 5—7, c:a 5 mm. longis, fere ad medium usque pilis 0,3—0,4 mm. longis, divergentibus, subcrispulis sat dense vestitis (lanatis); nectariis externis latis, apice subtrilobis, nectariis internis subovatis, apice obtusis; squamis 3×1 mm., oblongis, basi breviter hirsutis, dorso et apice fere nudis, flavescentibus: amentis 25×10—45×11 mm.; pedunculis 10—15 mm. longis, foliis 3—4, 15×7—30×13 mm. (basi pedunculi minoribus), late lanceolatis ceteris similibus instructis; foliis 20×13—35×15 mm., ovato lanceolatis, breviter acuminatis, dense serratis, apice ipso fere integerrimis, utrinque nudis; petiolis 4—5 mm. longis, nudis, infra

laminam folii sex (ter binis) vel quattuor (bis binis) glandulis instructis.

3: 2. *Salix pentandra* L.

Specimen ♀: Stigmatibus 0,6 mm. longis, divergentibus, ± emarginatis — fere bifidis; stylis 0,6 mm. longis, nudis; capsulis nudis; pedicellis brevibus, nudis; squamis 2×1 mm., ovalibus, basi hirsutis antice glabris; amentis 12—16 mm. longis, 4—6 mm. latis; pedunculis 10—12 mm. longis, foliis 4—5, ceteris similibus instructis; foliis 20×12 mm., late lanceolatis, dense serratis (etiam apice summo), utrinque nudis; petiolis 2—3 mm. longis, infra laminam folii quattuor (bis binis) vel sex (ter binis) glandulis instructis; ramis ramulisque glaberrimis, spadiceis.

Detta ark uppbär en gren med tre ♂-hängen och till vänster om densamma en gren med tre ♀-hängen, således 2:ne i afseende på kön skilda individer. Nederst på honkvisten är fästad en särskild etikett med samlarens stil: *Salix pentandra. Flor. Lapp. 370 Mas et femina — Gmel. n. 7.* Därunder på själfva etiketten: *Pentandra* (L. h.). Strax nedanför etiketten på själfva pappersarket står skrifvet: *3. pentandra* (L. h.). Emellan *3* och *pentandra* står ytterligare med blyerts: *3*, om Linnés eller Smiths hand synes mig ovisst. — Exemplaren delvis malätna.

4: 1. *Salix pentandra* L. var. vel potius fortasse forma hybrida inter *S. pentandram* L. et *S. triandram* L. (vel *S. fragilem* L.).

Specimen dextrum ♀: Stigmatibus 0,3 mm. longis, emarginatis, divaricatis; stylis c:a 0,2—0,3 mm. longis; capsulis 4×2 mm., præmaturatis (semina undique dejicientibus), glaberrimis; pedicellis c:a 1,8—2,5 mm. longis, glaberrimis; squamis 2(1,5)×0,6 mm., ovalibus, obtusis, fere caducis, lutescentibus (flavo-virentibus?), basi hirsutis, antice glabris; amentis 45—55 mm. longis, 12 mm. latis, erectis; pedunculis 20—30 mm. longis, foliis 2—3 instructis atque cum iisdem foliis 30×11—40×14 mm. lanceolatis modice acuminatis, utrinque nudis, integerrimis (foliis tamen maximis, summis et interdum proximis ad serraturam tenuissimam et valde raram tendentibus), nervis utrinque elevatis, subtus fere glaucescentibus, in petiolis 5 mm. longis, nudis, glandulam solam, minimam infra laminam folii aliquando gerentibus; foliis ceteris surculi 35×12—50×17 mm., lanceola-

tis, (apice integerrimo producto excepto) serratis apicibus dentium extremis c:a 1,5—2,5 mm. inter se distantibus, utrinque nudis, subtus fere glaucescentibus; petiolis 10 mm. longis, nudis, infra laminam folii sex (ter binis) glandulis valde manifestis vel quattuor (bis binis) vel tribus (binis unicisque) variantibus (glandulis c:a 1 mm. inter se remotis) instructis; stipulis nullis (fortasse caducis?) vel aliquando et rarius minutissimis; gemmis parvis, glaberrimis; ramulis novellis tenuibus, spadiceis (non splendentibus?).

Detta exemplar är en kvist med tre öfverblommade ♀-hängen. Nederst på densamma finnes särskild etikett, på hvilken med samma samlares stil, som å föregående arket (3), är skrifvet trenne rader, här markerade med tankstreck: *Salix pentandra. Flor. Lap. 370. — Foliis subtus cinereis. — N. 8.* Under etiketten på själfva arket står: *Salix pentandra* (L. h.). SMITH har efter sistnämnda pentandra tillfogat ett frågetecken: (*?*). — Af knappnålshål vid arkets vänstra kant, hvilka alldeles motsvara dylika på föregående ark (3), synes tydligt, att tredje och fjärde arket varit hopfästade.

4: 2. *Salix nigricans* SM. var. (vel hybrida: *S. nigricans* SM. × *S. phylicifolia* L.).

Specimen ♀: Stigmatibus 0,5 mm. longis, fere semibifidis, laciniis angustis, erectis vel subdivergentibus; stylis 0,8 mm. longis; capsulis 2,2×1 mm., nudis; pedicellis 1,5 mm. longis, parce pilosis — in latere inferiore nudis vel densius pilosis (pilis paucis ad basin capsulæ prominulis) interdum variantibus; nectariis tantum internis, integris, parvis, subquadratis; squamis 2×1 mm., ovalibus, (subfuscis?), basi pilis 1 mm. longis, rectis admodum vestitis, ad apicem glabris; amentis 30×8 mm., (pedunculis brevibus foliis paucis instructis?); folio altero fragmentario parvo, deformato, obliquo, 10×3 mm., lanceolato, inferne (pagina inferior tantum videtur) pilis 2 mm. longis in costa obsito, subserrato (dentibus serraturæ 2—3), in petiolo 2 mm. longo, admodum dense breviter piloso, folio altero 18×8 mm., tenui, plano, lanceolato, in apice duplicato, in costa paginæ inferioris, dimidiæ visibilis, dense cano-piloso, superne pilis 0,2 mm. longis ad marginem ± parce ornato et ad apicem ex parte adversam quoque glaberrimo (ut mihi videtur) ceterum paullulum ciliato, ad marginem parce, non pro-

funde serratum tendente; petiolo 3 mm. longo, curvo, fere cano-tomentoso; stipulis 1,5×0,5 mm., lanceolatis, basi ovatis. serratis (crenaturis 2 vel 1, parvis, conspicuis).

På det fjärde arket synes till vänster starka spår och fastklistrade relikter efter en bortfallen, kanske helst med flit borttagen eller bortsliten yngre honkvist med glatta unga kapslar på utdragna, håriga skaft och med endast inre, kort, helt nectarium samt med något håriga, lancettlika, litet sågade, små blad (som i toppen dock äro helbräddade) på ludna skaft med stipler. Den påminner ganska mycket om *S. nigricans* SM. (form eller bastard).

5. *Salix pentandra* L. var. (vel forma hybrida: *Salix pentandra* L. × *triandra* L. f. *subpentandra*).

Specimen ♀: Stigmatibus 0,5 mm. longis, paullulum crassis, emarginatis, divergentibus; stylis 0,3 mm. longis; capsulis 5—6 × 1,8 mm., conicis (subrubentibus?), nudis; pedicellis 1,5—2 mm. longis, nudis; nectariis internis 0,4 mm. longis, basin pedicelli amplectentibus; squamis 3 × 1,2 mm., oblongis, caducis (squamæ in hoc specimine saltem fere omnino sunt caducæ), basi breviter hirsutis, lutescentibus; amentis 30 × 12—20 × 13 mm.; pedunculis 20—30 mm. longis, foliis 2—4, ceteris similibus instructis; foliis 20 × 12—45 × 20 mm., ovalibus vel late ovatis, breviter acuminatis, fere æqualiter dense et argute glanduloso-serratis, utrinque nudis; superne saturate viridibus, nitidis, inferne opacis, pallide viridibus (subglaucescentibus?), subplanis; petiolis 4 mm. longis, nudis, infra laminam folii duo (binis) — quattuor (bis binis) glandulis, sæpe vix conspicuis, instructis; stipulis nullis(?).

En äldre kvist med fullt utvecklade blad och sju hängen med fullmogna, ej spruckna kapslar. Under kvisten är med LINNÉ den yngres handstil skrifvet: *pentandra*, efter hvilket ord SMITH har med blyerts tillskrifvit följande: β *sp. nova, tinctoria.* Strax ofvan står med blyerts: *Meyeriana WILːDW Prof:r MERTENS.* — Denna form är ganska lik *S. pentandra* L., dock äro kapselskaften längre och bladskaften kortare än vanligt; men mest skiljer den sig genom sina få glandler på bladskaften. Fastän stipler tyckas saknas, skulle det kanske kunna vara en hybrid mellan *S. pentandra* L. och *S. triandra* L.

6. *Salix pentandra* L. var. (vel hybrida: *S. pentandra* L. × *triandra* L. f. ad *S. pentandram* L. valde accedens).

Specimen ♀: Stigmatibus 0,5 mm. longis, emarginatis, divergentibus (ut in forma antecedente (5); stylis 0,4—0,8 mm. longis; capsulis 6 × 1,5 mm., subconicis, nudis; pedicellis 1—1,5 mm. long., nudis; nectariis et externis et internis, quasi duplicibus, brevibus, basin pedicelli amplectentibus; amentis 23 × 13 mm.; pedunculis 15—30 mm. longis, foliis 2—4, ceteris similibus instructis; foliis 25 × 14—40 × 20 mm., ovato-ovalibus, breviter acuminatis, æqualiter dense et argute glanduloso-serratis, utrinque nudis, ceterum ut in forma priore (5); petiolis 7—9 mm. longis, nudis, infra laminam folii vel potius fere basi laminæ duabus (binis) glandulis instructis; gemmis et ramulis novellis glaberrimis.

En äldre kvist med utvecklade blad och sju ♀-hängen med stora, nästan fullmogna, ej uppspruckna kapslar. Under densamma står med bläck skrifvet af LINNÉ den yngres hand: *3 pentandra*, efter hvilket namn SM. satt ett grekiskt: *β*. — HARTM. l. c. påstår, att det är samma form som föregående (5) — »femina etiam est formæ exacte ejusdem ac prior» — men det är icke så säkert, ty bladskaften äro längre m. m. Vid första påseendet visserligen icke olik föregående, dock mera lik *S. pentandra* L. (hufvudformen), från hvilken den är skild, som det synes, med kanske litet längre kapselskaft och nästan inga glandler på bladskaftet. Det finnes likväl ett par glandler vid eller på öfvergången mellan bladskifvan och skaftet, nästan så godt som på själfva bladbasen.

7 a. *Salix phylicifolia* L. genuina archetypaque.

Specimen sterile: Foliis 25 × 8—45 × 13 mm., lanceolatis, paullulum undulato-serratis, serraturis 12 vel 8 utrinque manifeste conspicuis, apicibus dentium extremis c:a 2—4 mm. inter se distantibus, basi et apice illic usque ad 8 mm., hic 5—10 mm. integerrimis, utrinque absolute glaberrimis, superne fere planis, nervis potius paullulum impressis quam fortasse interdum subelevatis (ut videtur), inferne pallidis et leviter ad albedinem inclinantibus h. e. albido-glaucis, ad apicem quoque summum colore non evanescente; petiolis 5—7 mm. longis, nudis; stipulis nullis vel valde exiguis (1 × 1 mm.); gemmis et ramulis novellis glaberrimis.

En steril, tregrenad, mindre kvist med icke fullt utbildade blad, som visserligen äro mörknade af ålder, men icke ursprungligen, såsom man väl kan se, svartnade genom pressningen eller konserveringen. Några af dess blad äro söndriga och mera eller mindre defekta. På 15 millimeters afstånd under kvisten står: *4 phylicifolia*, skrifvet med bläck och LINNÉS hand. Strax ofvan denna *4* står med blyertsskrift: *4* (om L. h. eller SM. h. lämnas därhän).

HARTM. l. c. omnämner icke dessa sifferfyror. Han förbigår likaledes med tystnad det förhållandet, att detta ark (7 a) är i vänstra kanten vid midten medelst en liten knappnål hopfästadt med ett annat ark, som här nedan på skäl, som förut angifvits, betecknas med 7 b. (Emellan dessa båda ark ligger löst det lilla tredjedelsarket, nedan betecknadt med 8.)

Bladen likna till storlek och form ganska mycket det i *Flor. Lapp.* Tab. viii fig. d afbildade bladet, som citeras till § 351 l. c., dock med uttryckligt ogillande af bildens onaturliga sågning, till hvilken väl icke finnes motsvarighet hos något enda Salixblad (»hæc minus bene expressit sculptor»).

Hoc specimen procul dubio Smithius in mente habuit, quum primus *S. phylicifoliam* et *nigricantem* distinguens, illam herbario Linn. doceret veram esse *phylicifol.* α *Linn.* Fl. Suec. 2, quæ Fl. Lapp. n. 351, hanc autem *phylicif.* β Fl. Suec., quæ Fl. Lapp. n. 350. Nullum enim aliud specimen in herbario adest, quod tanto jure ac præsens ad *phylicifoliam* L., qualem a Smithio stabilitam, et jam ab Auct. scandin. (excluso Wahlenb.) omnibus, nec non a Kochio in Syn. ed. 2 agnitam, referri potest, etiamsi non in statu optimo appareat, sola folia offerens. Hæc autem cum *phylicifolia* nostrate optime conveniunt. HARTM., l. c.

De fullkomligt kala bladen utan något spår till hårighet ens på öfversidans hufvudnerv vid basen (icke ens på någon sida af de yngsta, icke svartnade bladen finnes tillstymmelse till hår), på undersidan helt glaucescenta ut i yttersta spetsen och utan punktering (såsom det tyckes), med toppen till 5—10 mm:s längd alldeles helbräddad (en bladtopp förekommer dock med en liten sågtand på hvarje sida 2 mm. från självfva toppspetsen) och för öfrigt blott med c:a 12—8 tänder på hvarje sida; de alldeles glatta bladskaften; de felande stiplerna; de äfven i yngre tillstånd kala knopparna och kvistarna — allt bär ojäfaktigt vittnesbörd om, att detta exemplar måste vara från ett träd, som »tenui admodum gaudet caule, ut ne puer eam adscendere posset» (L. *Fl. Lapp.*, § 351), ty intet annat träd af Sa-

lix-släktet har just sådana blad som de ifrågavarande. Vi hafva således här typen för *Salix phylicifolia* L.

7 b: 1. *Salix phylicifolia* L. var. (vel potius *S. nigricans* Sm. × *phylicifolia* L. forma *subphylicifolia*).

Specimen ♀: Stigmatibus 0,4 mm. longis, emarginatis; stylis 0,8—1 mm. longis; capsulis 8 × 2 mm., semina ejicientibus, pilis brevibus, subdepressis tomentosis; pedicellis 1—1,5 (1,8) mm. longis, tomentosis; nectariis 0,5 mm. longis, fere quadratis, integris; squamis c:a 2 × 1,2 mm., pilosis, apice nigris; amentis 45 × 15 mm., sessilibus (pedunculis tantum 2 mm. longis, aphyllis, bracteis caducis); foliis 30 × 15—45 × 24 mm., fere ovato-ovalibus, breviter apiculatis, satis dense serratis, apicibus dentium extremis 1—2 mm. inter se remotis, item apice summo 1—0,5 mm. inter se remotis, superne, costa a basi ad medium usque et ultra (in foliis novellis) tomentosa excepta, glaberrimis, inferne glaberrimis quoque, costa et nervis primariis folii junioris paullulum tomentosis exclusis (folio parvulo, lanceolato in apice summo ramuli admodum et breviter piloso), glaucescentibus sed colore infra apicem evanescente, paullulum punctatis; petiolis supra paullulum pilosis præsertim sursum laminam versus; stipulis 6 × 2,5 mm., semicordatis, crenatis; gemmis satis pilosis—fere tomentosis; ramulis glaberrimis.

7 b: 2. *Salix nigricans* Sm. var. (vel forma recedens a *S. nigricante* Sm. × *phylicifolia* L.?).

Specimen dextrum sterile: Foliis 60 × 24—65 (75) × 30 mm., adultis, vix nigricantibus, satis tenuibus, fere ovalibus, ad basin satis contractis vel subcuneatis et apice non longe productis, serratis ad apicem usque summum (apicibus dentium extremis 1 vel 2—3 mm. inter se distantibus), superne pilis 0,5—0,8 mm. longis, rectis vel subrectis conspersis (pilis c:a 0,5 mm. inter se distantibus), in costa præcipue ad basin tomentosis, leviter punctatis, inferne glaberrimis(?) vel pilis brevibus, rectis, raris, exiguis, fugacibus conspersis, viridi-glaucescentibus (pagina aversa foliorum omnium chartæ est agglutinata); petiolis 8—11 mm. longis, supra tomentosis, subtus glabris; stipulis magnis (8 × 4 mm.), admodum profunde serratis; gemmis fere tomentosis; ramulis pilis 0,2—0,3 mm. longis, rectis satis dense vestitis.

Detta ark (7 b), med en knappnål sammanfästadt med förra arket (7 a), är utan alla anteckningar, för så vidt man ej skall

diträkna en ytterst liten krumelur, måhända med bläck åstadkommen, nederst på arket, hvilken möjligen skulle kunna tydas som en slarfvig, minimal 4. — På arket ligga tvenne kvistar af skilda former. Den vänstra, större kvisten, som fyller mer än öfre delen af arket, bär tvenne öfverblommade ♀-hängen med kortludna kapslar och ganska glatta blad och kvistar. Vore icke bladtopparna så lätt sågade och knopparna så håriga samt funnos icke de stora stiplerna, så vore det nästan ren *S. phylicifolia* L. Det högra, mindre exemplaret, en steril toppkvist med fullväxta blad, ofvan mer eller mindre gleshåriga och sågade ut i yttersta spetsen, är tydligen *S. nigricans* Sm. var. eller återgångsform af hybriden *S. nigricans* Sm. × *phylicifolia* L. Äro de båda arken hopfästade af Linné själf, på grund af att han räknat därpå uppklistrade kvistar till en och samma form: *S. phylicifolia* L., så tyder det på, att han icke så strängt skilt närstående hybrider af denna och *S. nigricans* Sm., ifall han ens brytt sig om en sådan skillnad. Men hade Wahlenberg haft dessa ark för ögonen, skulle han icke i sin *Flor. Lapp.* under n. 483 *S. phylicifolia* med glatta kapslar citerat L. *Fl. Suec.* n. 880 och L. *Fl. Lapp.* n. 351, utan låtit de hopfogade arken tolka Linnés mening. Och Wimmer skulle då, utan stöd af Wahlenberg, knappast vågat i *Sal. Europ.* försvara och bekräfta vederdopet af *Salix phylicifolia* L. till *Salix Weigeliana* Willd.

8. *Salix nigricans* Sm.

Specimen sterile: Foliis 55 × 24—70 × 30 mm., fere lanceolato-ellipticis, serratis, apicibus dentium extremis c:a 8—2 mm. inter se remotis, item in apice ipso folii summo c:a 1 mm. vel interdum minus inter se remotis, superne in costa a basi ad partem mediam breviter cano-tomentosis, inde indumento sensim parciore atque ad apicem evanescente, ceterum (costa igitur exclusa) glaberrimis, inferne, costa ad basin parce pilosa excepta, glaberrimis, glaucescentibus (mihi videtur), punctatis; petiolis 10 mm. longis, supra cano-tomentosis, subtus pilis 0,3—0,4 mm. longis, rectis admodum obsitis; stipulis folii summi 2 × 2 mm. paullulum glanduloso-serratis, ceteris exiguis; gemmis parvis cano-tomentosis; ramulo novello pilis 0,5 mm. longis, rectis, ± parcis vestito.

Detta ark är till formatet litet, ungefär 1/3 af de öfriga. Därpå är uppfästad en enkel steril toppkvist med fyra stora, fullvuxna blad, af hvilka det nedersta är skadadt på så sätt, att öfre

hälften är afbruten och bortfallen. Själfva toppen, som säkerligen varit försedd med mindre blad, är äfven afbruten och borta. Strax midt ofvan kvisten står skrifvet med bläck: *350*, och strax under densamma: *4*, båda talen eller åtminstone det senare troligen med LINNÉS hand. I samma rad med 4 nederst i högra hörnet har SMITH med blyerts antecknat: *phylicifolia β*. HARTM. l. c. vet icke af förbemälda tal: 350, hvilket väl måste bero på förbiseende. Huru som helst, ett af bladen liknar i högsta grad det i *Flor. Lapp.*, Tab. viii, fig. c afbildade bladet, som LINNÉ själf citerar i § 350 l. c.

HARTM. l. c. skrifver härom:

Heic etiam folia tantum asservantur; quæ vero magna, oblongo-ovata in descriptionem sub n. 350 Fl. Lapp. optime quadrant, summoque jure a Smithio ad *phylicif. β Linn.* relata videntur. Eadem etiam omnino ad *S. nigricantem Auct. scand. recent. v. c. Læst., Hartm., Fries* pertinent.

De ända ut i yttersta spetsen sågade bladen med hufvudnerven ofvan luden af korta hår och under gleshårig åt bladbasen till; de håriga, långa bladskaften, stiplerna och knopparnas samt kvistarnas hårighet m. m. placera detta exemplar uppenbarligen bland de mera typiska formerna af *S. nigricans* SM. Visserligen tyckas de för öfrigt glatta bladen med icke fullt så tätsågad spets som hos den äkta typen skvallra om någon liten ihängsen smitta af *S. phylicifolia* L. Huru pass bladundersidans färg ursprungligen varit glaucescent och mot toppen evanescent, kan knappast numera säkert afgöras. Men tillhopa med allt det öfriga vittnar den karakteristiska, mer eller mindre tydliga prickningen, helst på bladens undersida, att här föreligger LINNÉS urtyp för hans *S. phylicifolia* β, eller åtminstone ett af typexemplaren till *S. nigricans* SM.

9: 1. *Salix nigricans* SM. var. vel forma.

Specimen sinistrum sterile: Foliis 25 × 12 vel 40 × 15 vel 50 × 18 mm., adultis, ovato- vel elliptico-lanceolatis, serratis, apicibus dentium extremis 2—4 mm. inter se remotis, sed apice magis dense glanduloso-serratulis (apice folii parvuli tantum usque ad 1 mm. integro excepto), superne fere glaberrimis vel pilis brevibus, raris conspersis, in costa breviter cano-tomentosis ad apicem item minus, inferne glaberrimis (pilis caducis?), glaucescentibus, subpunctatis; petiolis 6—8 mm. longis, supra fere

tomentosis, subtus glabris; stipulis 2×1 mm., acuminatis, crenatis vel nullis; gemmis fere breviter tomentosis; ramulis pilis c:a 0,5 mm. longis, rectis hirsutis.

9: 2. *Salix phylicifolia* L. var. (vel potius hybrida: *S. nigricans* Sm. × *phylicifolia* L. forma?).

Specimen medium ♀: Stigmatibus 0,4—0,5 mm. longis; stylis 0,7 mm. longis, subbifidis; capsulis junioribus 2,3 × 1 mm., intermixtis adultis 9 × 4 mm. et semina ejicientibus, breviter et adpresse tomentosis; pedicellis 0,5—1 (1,8) mm. longis, tomentosis; nectariis c:a 0,5 × 0,4 mm., integris; squamis 1,5 × 1 mm., apice nigris, basi pilis 0,5 mm. longis, rectis vestitis, antice subglabris; amentis 30—45 mm. longis, 14 mm. latis; pedunculis 1—5 mm. longis, foliis 2, 10 × 3 mm., lanceolatis, ciliatis instructis (in pedunculo amenti inferioris foliis fortasse caducis); foliis relictis 25 × 12 mm. vel minoribus, subovalibus, serratis, apicibus dentium extremis 1—3 mm. inter se remotis, apice integerrimis, utrinque glaberrimis (costa supra ad basin paullulum pubescente excepta), inferne glaucescentibus, fortasse paullulum punctatis; petiolis 3—4 mm. longis, fere nudis; stipulis nullis; gemmis subpubescentibus; ramulis novellis fere glaberrimis.

9: 3. *Salix nigricans* Sm. var. (vel forma hybrida: *S. nigricans* Sm. × *phylicifolia* L.).

Specimen dextrum sterile: Foliis 60 × 25—75 × 28 mm., adultis, fere elliptico-lanceolatis, serratis ut in *S. nigricante* vera, etiam apice folii relicto (apices foliorum cet. fracti desunt), summo serrato, apicibus dentium extremis 0,8 mm. inter se distantibus, superne, costa parce pubescente exclusa, fere glaberrimis vel pilis 0,5—0,8 mm. longis ad marginem apicemque parce conspersis, inferne glaberrimis, glaucescentibus, subpunctatis; petiolis 8—14 mm. longis, supra puberulis; stipulis 3 × 2 mm., semicordatis, admodum profunde serratis; ramulis novellis glabris.

På detta ark (9) står nederst åt höger med bläck och Linné den yngres stil skrifvet: *4 phylicifolia*. Arket uppbär trenne dåliga grenar, som det tyckes från olika buskar. Den vänstra grenen är steril. Men de fullväxta bladen tyckas hafva *S. nigricans*-sågning och ofvan någon gleshårighet samt luden medelnerv; stiplerna äro små; knoppar och kvistar håriga,

hvilket allt pekar hän mot *S. nigricans* SM. Den mellersta är ganska illa medfaren, så att endast fyra stycken mindre blad på en 20 mm. lång, liten kvist nära den afbrutna toppen återstå jämte ett afbrutet ♀-hänge i närheten och ett andra hänge längre ned på den bara grenen. Kapslarna äro ludna, öfverblommade. Formen kan i detta tillstånd med yttersta svårighet skiljas från 7 b: 1 *S. phylicifolia* L., var. vel hybr. Den högra kvisten är steril med tre stora, fullt utbildade blad, hvilkas toppar äro mer eller mindre afbrutna. Bladens tätare sågning, den glest pubescenta hufvudnerven och stundom gleshårigheten på bladöfversidan samt punkteringen, ehuru svag, och slutligen de stora stiplerna synas, trots den framstående glattheten för öfrigt hos blad och kvist, påminna om *S. nigricans* SM. var. (eller hybriden: *S. nigricans* SM. × *S. phylicifolia* L.).

10: 1. *Salix nigricans* SM. var. (vel hybrida: *S. nigricans* SM. × *phylicifolia* L. forma *subnigricans*).

Specimen sinistrum sterile: Foliis 35 × 15 — 45 × 20 mm., admodum adultis, ovato-lanceolatis, serratis, apicibus dentium extremis vulgo 2—4 mm., in apice summo 0,5 mm. inter se distantibus, superne, costa pubescente—fere tomentosa exclusa, glaberrimis, inferne pilis 0,5—0,8 mm. longis, subrectis, 0,5—1,5 mm. inter se distantibus (in foliis duobus ad apicem densius et ad basin valde parcius) obsitis, glaucescentibus et fortasse non punctatis; petiolis 5—8 mm. longis, supra pubescentibus, subtus glabris; stipulis nullis; gemmis breviter pilosis—fere cano-tomentosis; ramulis novellis glabris.

10: 2. *Salix phylicifolia* L. var. (vel forma ad *S. nigricantem* × *phylicifoliam* L. accedens).

Specimen medium sterile: Foliis 40 (50) × 20 mm. (apicem versus ramuli 45 × 15 mm.) ± ovato-lanceolatis, serratis, apicibus dentium extremis 3 vel 4—5 mm. inter se remotis, item in parte apicis usque ad 4—7 mm. inter se remotis vel fere prorsus integerrimis, superne, pubescentia costæ a basi ad medium evanescente excepta, glaberrimis, inferne quoque glaberrimis (costa folii junioris pilis 1,5 mm. longis, rectis parce vestita excepta), infra apicem colore glauco evanescente (ut videtur) glaucescentibus; petiolis 5—7 mm. longis, supra pubescentibus, subtus glaberrimis; stipulis 2 × 1,5 mm., semicordatis, fere integris

præcipue apicem versus ramuli, ceterum minoribus vel valde exiguis; gemmis fere dense, breviter cano-pilosis; ramulis novellis glabris.

10: 3. *Salix phylicifolia* L. var. vel modif.

Specimen dextrum ♀: Stigmatibus 0,4 mm. longis; stylis 0,8 mm. longis; capsulis adultis et semina ejicientibus, 8 × 4 mm., tomentosis; pedicellis 1—1,8 mm. longis, tomentosis; squamis (1,5 × 1 mm.?), pilosis, apice nigris; amentis 45 × 10 mm.; pedunculis 8 mm. longis, foliis 2—3, 15 × 4 mm., lanceolatis instructis; foliis 25 × 11 — 30 × 14 (vel 35 × 15) mm., ovalibus, breviter acuminatis (vel foliis infimis, minoribus, lanceolatis), serratis, apicibus dentium extremis vulgo 2 mm. inter se remotis, apice usque ad 5—7 mm. integerrimis, superne, costa ad basin tantum vulgo ± pubescente excepta, glaberrimis, item foliis novellis quoque (foliis duobus novellis in apice ramuli summo costa tomentosis, ceterum utrinque admodum pilosis exceptis), inferne glaberrimis, glaucescentibus, colore infra apicem fere evanescente, ita ut punctulatio maneat; petiolis c:a 6—8 mm. longis, glaberrimis vel paucis supra pubescentibus; stipulis nullis vel valde exiguis; gemmis nudis, nonnullis pubescentibus; ramulis novellis omnino glaberrimis.

Äfven på detta ark (10) ligga bredvid hvarandra trenne sins emellan mer eller mindre olika grenar, som tidens tand delvis spolierat. Ingen som helst anteckning finnes på arket. — Det vänstra, sterila exemplaret (10: 1) med sina ofvan delvis glesháriga blad torde helst böra tydas som *S. nigricans* Sm. f. recedens af *S. nigricans* Sm. × *phylicifolia* L. Det mellersta, sterila exemplaret (10: 2) med bladen öfverhufvudtaget ganska glatta och bladtoppen glessågad, undertill med den glaucescenta färgen evanescerande mot spetsen, är troligtvis *S. phylicifolia* L. var. eller f. recedens af *S. nigricans* Sm. × *phylicifolia* L. Det högra exemplaret (10: 3) med trenne öfverblommade hängen och ludna kapslar är nästan en god *S. phylicifolia* L.

De sista fem halfarken (7 a—10: 3) med sina tio videkvistar eller Salixformer, som oscillera mellan *S. phylicifolia* L. och *S. nigricans* Sm. (*S. phylicifolia* L. β), dock starkare åt den förra, äro lagda tillsamman inom ett enda omslag af ett helark. Någon riktigt typisk *S. nigricans* Sm., sådan den ofta förekommer i vårt land, finnes ej bland dessa exemplar med undantag kanske för Nr 8 och möjligen för Nr 10: 1.

11: 1. *Salix alba* L.

Specimen sinistrum ♂: Antheris circa 0,4 × 0,3 mm. et ultra, luteis; filamentis duobus 4—2,5 mm. longis, ad medium usque pilis 0,3—0,4 mm. longis, admodum dense vestitis; nectariis externis 0,7 × 0,3 mm. linearibus, integris, nectariis internis 0,6 × 0,5—0,5 × 0,4 mm., subquadratis, integris; squamis 4 × 1,2—3 × 1 mm., ovato-oblongis, basi fuscis, ceterum pallide luteis, basi pilis 0,3—0,4 (0,5) mm. longis hirsutis, margine pilis 0,3 mm. longis ciliatis, dorso nudis; rachidibus breviter villosis—subtomentosis; amentis 30 × 6 mm.; pedunculis 6—9 mm. longis, foliis 3, 15 mm. longis, 5 mm. latis — 14 mm. longis, 4 mm. latis, lanceolatis, integerrimis, pilosis instructis; foliis 30 × 10 vel 30 × 8—14 × 4 mm., lanceolatis, glanduloso-serratis, apicibus dentium extremis circa 1 mm. inter se distantibus, apice vulgo integris (foliis infimis nonnullis omnino integris), superne fere glabrescentibus vel pilis 0,2—0,5 mm. et ultra longis, rectis, adpressis ± obsitis, inferne pilis circa 1 mm. et ultra longis, albis, rectis, adpressis ± sericeis (foliis novellis et iisdem in apice ramuli sericeo-tomentosis), glaucis, sub prelo paullulum nigricantibus; petiolis circa 2 mm. longis, sericeis, glandulis non instructis (ut videtur); stipulis nullis; ramulis novellis apice breviter et dense pilosis (pilis non adpressis).

11: 2. *Salix alba* L. var.?

Specimen dextrum ♀: Stigmatibus c:a 0,3 mm. longis, crassis, emarginatis; stylis 0,2—0,3 mm. longis (0,2 mm. crassis); capsulis 2 × 1 mm., glaberrimis; pedicellis 0,4—0,2 mm. longis, glaberrimis quoque; nectariis tantum internis, 0,4 × 0,3 mm., integris, subquadratis; squamis c:a 1,5 × 0,8 mm., subovatis, basi subfuscis, ceterum pallide lutescentibus, basi pilis 0,3 mm. longis, rectis hirsutis, dorso apiceque nudis, pilis 0,5 mm. longis, parcius ciliatis, hodie quidem persistentibus; amentis 30 × 6 mm., arcuato-nutantibus; pedunculis 1,5 mm. longis, foliis 4—5, 15 × 5—20 × 8 mm., lanceolatis, serratis, apice integris, supra pilis 0,5 mm. longis conspersis—fere glabris, punctatis, subtus pilis 0,5—0,8 mm. longis, rectis, adpressis obsitis, infimis foliis minoribus quam superioribus instructis; foliis ceteris 26 × 10—30 × 8—40 × 9 mm., lanceolatis, serratis, apicibus dentium extremis 1—2 mm. inter se remotis, apice integris, superne viridibus, punctatis, inferne glaucis, indumento utrinque ut in foliis pedunculi; petiolis 1—2 mm. longis, dense et bre-

viter pilosis; stipulis nullis(?); ramulis novellis breviter ± pilosis.

På detta ark ligga till vänster en tvågrenad hankvist med 10 hängen och till höger en honkvist med 8 hängen vända åt ena och 5 hängen åt andra sidan. Nederst på midten af arket står skrifvet med L:s h.: *5 vilellina* (för: vitellina). Strax efter namnet har SM. skrifvit: *?* och i högra arkhörnet ett annat namn: *alba?* samt dragit ett långt, rakt streck från ♂-exemplaret till sin benämning och ett något kortare, likadant streck från ♀-exemplaret till L:s namn, strax öfver hvilket de båda strecken korsa hvarandra.

Grenen med hanblommor tyckes vara en veritabel *S. alba* L. Den med honblommor däremot med på öfversidan tämligen glatta blad, som hafva i allmänhet blott några korta spridda hår på nerverna och mot kanten, tyckes se litet ovanligare ut och torde vara en variation af nyssnämnda hufvudform.

12. *Salix hastata* L.

Specimina ambo sterilia: Foliis vulgo 45 × 30 mm., ovali-rotundatis, serratis, apice ipso integris, supra c:a 1/3 costæ a basi pubescentibus, ceterum utrinque glaberrimis; petiolis 5 mm. longis; stipulis 10 × 6 mm.; ramulis novellis speciminis majoris glabris, minoris villosis.

Här föreligga tvenne olika stora grenar, under hvilka nederst står med L:s h. skrifvet: *H. U.* och strax därunder: *7 Salix hastata.* Den större kvisten är glatt, den mindre hårig. Men det är i alla fall en säker *S. hastata* L α vegeta N. J. ANDS. modif.

13. *Salix hastata* L. genuina.

Specimen femineum: Capsulis nudis, semina ejicientibus; foliis 30 × 15 mm.

På detta ark ligger en öfverblommad ♀-gren af Salix-släktet utan namn och utan någon som helst inskription. Men det är i alla fall en tydlig *S. hastata* L.

14: 1. *Salix hastata* L. vera.

Specimen sinistrum ♀: Amentis 30 × 6 mm.; pedunculis 10 mm. longis, foliis 3 instructis; foliis ceteris 30 × 15 mm., serratis, apice ipso integris.

14: 2. *Salix hastata* L. vera.

Specimen dextrum sterile: Foliis 90 × 55 mm., serratis, apice ipso integris; petiolis 5 mm. longis; stipulis 15×10 mm.

Detta ark (14) och nästa (15) äro hopfästade med en knappnål. Hvarföre så skett, är omöjligt att säga, om icke därföre, att alla tre exemplaren, som äro försedda med stora stipler, hafva blifvit hopsatta för jämförelses skull, ty nästa ark hör ej hit.

Emellertid förefinnas på detta ark tvenne grenar; den vänstra bär fyra öfverblommade ♀-hängen, den högra är storbladig och steril. Strax under den förra grenen står med L:s h.: *aurita*, nedanför detta namn vid kanten på arket åt höger till: *hastata*. Det är ju möjligt, att L. från första början tänkt kalla denna art för *S. aurita*, men sedan ändrat sig och gifvit den namnet *S. hastata*. Båda exemplaren äro säkerligen god *S. hastata* L.

15. *Salix triandra* L. forma vel modificatio.

Specimen sterile: Foliis 35 × 12—60 × 16 mm., adultis, oblongo-lanceolatis, interdum basi fere ovatis et apice satis acuminatis, argute glanduloso-serratis, apicibus dentium extremis 0,5—2 mm. inter se distantibus, utrinque omnino prorsus nudis (costa supra non excepta), inferne glaucescentibus; petiolis 5—8 mm. longis, glaberrimis, infra laminam folii uno pari glandularum vel glandula unica instructis; stipulis 6×2 mm. semicordatis; gemmis paullulum pubescentibus; ramulis novellis glaberrimis.

Arket är med knapphål vidhäftadt föregående ark (14) och bär upp en steril, gammal gren, ofvanför hvilken och midt på, öfverst nära arkkanten är skrifvet med bra nog stora bokstäfver: *Salix*. Under densamma, nedåt till höger står med L:s h.: *hastata*. Med blyerts är under detta namn tillagdt: *7 triandra?* Åtminstone det senare namnet med sitt frågetecken torde Sm. tillskrifvit. — Månne Linné i början tänkte kalla denna *S. hastata?*

De ett eller ett halft par glandlerna på bladskaftet nära skifvan äro afgörande för, att formen måste tillhöra gruppen *Amerina* Fr. De aflångt lancettlika, nästan ut i spetsen tätt och skarpt glandelsågade, glatta bladen samt stiplerna m. m. vittna om, att det säkerligen är en *S. triandra* L. f. eller modif.

16. *Salix pentandra* L. forma vel modificatio.

Specimen sterile: Foliis c:a 105 × 32 mm., adultis, ovato-lanceolatis, acuminatis, apicibus dentium extremis c:a 2 mm. inter se distantibus, distincte serratis (»idque profundius et distinctius, quam in figura» L. *Flor. Lapp.*, § 349, Tab. viii, fig. b), utrinque glaberrimis, inferne opacis, pallide viridibus paullulum glaucescentibus(?); petiolis 8 mm. longis, infra laminam folii duobus vel tribus paribus glandularum instructis; stipulis valde exiguis; gemmis et ramulis novellis glaberrimis.

Detta ark är blott hälften så stort som de andra eller ett kvartsark. Det upptages nästan af en steril kvist med tre stora gamla blad utan namn. Men öfver densamma nära arkets kant står med bläck annoteradt: *349* och under densamma: *18* (säkerligen med L. h.)

Hartm. l. c.: Sine nomine; sed, ut apud plantas lapponicas, aliorum quidem Generum rarius, præsentis autem sæpius, Linnæus propre marginem plagulæ superiorem, numerum, quem in *Fl. Lapp.* habent, adnotare soluit*), sic hoc etiam loco numerum *Floram Lappon.* spectantem adnotavit: 349 (atque propre specimen:) 18 (qui, quo spectet, haud patet). [I en not] *) Specimina hoc modo designata maximi momenti et auctoritatis habenda sunt, utpote quæ semper videntur ectypa esse ipsa, ad quæ descriptiones specierum Lapponic. confectæ sunt; id quod ex similitudine cum figuris in *Fl. Lapp.* probatur, quæ sæpe ex his pictæ videntur.

Ett par af bladen äro ganska lika och nästan kongruenta med den bild, som i § 349 *Flor. Lapp.* är citerad: »Tab. viii, fig. b.» — Hartm. l. c. fortsätter:

Ex specimine hocce judicium Ill. Friesii in Mant. I, p. 23 optime confirmatur, *Salicem Fl. Lapp.* n. 349 esse *cuspidatam*, nec *fragilem*, ad quam, contra et iconem et descriptionem et locum, synonymon illius numeri fuerit relatum.

Men han tillägger att, ehuru denna form mest öfverensstämmer med *S. pentandra*, hvilken är så nära släkt med *S. cuspidata*, att han skulle kunna befara, det den lätt prisgifves, så kan han icke i exemplarets bristfälliga skick säkert afgöra, om den hör till *S. pentandra* eller *S. cuspidata*.

På grund af de många (2—3 par) glandlerna på bladskaftet (»petiolis dentato-glandolosis» Linné) och lokalen, som anföres i L. *Flor. Suec.*, Ed. I § 795 »ad ripas Norlandiæ», där icke *S. fragilis* L. växer, men där Linné eller O. Rudbeck under sin lapska resa troligen insamlat den, kan det knappast vara något annat än en *S. pentandra* L. f. eller modif.

17 a. (17. HARTM. l. c.) *Salix alba* L. var.

Specimen ♂: Antheris c:a 0,3 × 0,2 mm., aureis; filamentis 2—3 mm. longis, a basi ad tertiam partem villosis; nectariis externis 0,3 vel 0,4 mm. longis, 0,1 mm. latis, linearibus, integris; nectariis internis 0,4 × 0,2 mm., fere truncatis, integris; squamis 2 × 0,7 (2,5 × 1) mm., ovatis, concavis, basi paullulum fuscis et pilis 0,3 mm. longis, crispo-hirsutis, dorso nudis, breviter ciliatis, lutescentibus; amentis 40—45 × 8 mm., cylindricis, fere incurvato-patentibus; pedunculis 8 mm. longis, foliis 3—4, 14 × 4 mm., lanceolatis integerrimis, supra glabris, subtus breviter sericeis; foliis ceteris 25 × 8—30 × 9 mm., lanceolatis, fere integerrimis vel a media parte ad basin dense, obsolete glanduloso-serratulis, superne fere glabris vel pilis 0,5 mm. longis, rectis, adpressis rarissime conspersis, inferne ± sericeis, foliis novellis et superis utrinque sericeo-tomentosis; petiolis 1—2 mm. longis, ± dense sericeis (glandulæ desunt?); stipulis nullis; ramulis novellis apice cum foliis ibidem sericeo-albis.

På detta ark, lika långt som detsamma, ligger ett ♂-exemplar med sju hängen, under hvilket nederst vid arkkanten midtpå L. skrifvit: *fragilis.* — SM. har tillskrifvit ett: *?* och nederst i högra arkhörnet: *alba?*

Exemplaret är i något för ungt tillstånd, så att icke med full säkerhet kan afgöras, om däri finnes något af hybriditet, t. ex. något grand af *S. fragilis* L., eller om det blott är en obetydlig variation af *S. alba* L. Strängarna äro för litet utbildade och ganska korta, nätt och jämt räckande med knapparna öfver fjället. Bladen äro nästan helbräddade eller omärkligt och tätt sågade från midten nedåt, ofvanpå tämligen glatta, under kort, måttligt sidenhåriga. Bladskaften tyckas vara utan glandler. Stipler inga. Undersökning af pollenets godhetsprocent kunde måhända klara hybridfrågan. Emellertid kan man godt antaga, att det är en variation af *S. alba* L.

17 b. *Salix babylonica* L.

Specimen sterile: Foliis 95 × 14—118 × 15 mm., adultis, lineari-lanceolatis, producte acuminatis, apicibus dentium extremis c:a 2—3 mm. (ad basin paullum parcius) inter se remotis, argute serratis, utrinque glaberrimis, costa elevata excepta subplanis, subtus glaucis; petiolis 6—10 mm. longis, supra paullulum pubescentibus, ceterum glaberrimis, stipulis minimis vel

sæpius earum loco utrinque adsunt puncta glandulosa vel stipulis nullis, foliis junioribus et in apicibus ramulorum 30 × 2—30 × 4 mm. vel minoribus, lineari-angustis, pilis nonnullis raro conspersis.

På detta ark ligger en steril kvist, signerad med LINNÉS hand: *9. babylonica.*

HARTMAN l. c. har naturligen icke omnämnt arken 17 b—17 h, emedan det är utländska Salixformer alltsamman.

17 c. *Salix babylonica* L.

Specimen sterile: Foliis c:a 75 × 10 mm., anguste lanceolatis, serratis, glaberrimis; petiolis 9 mm. longis; stipulis vix ullis, minutissimis (stipulis caducis?).

Under själfva kvisten, som är steril, står af LINNÉ antecknadt: *HU.* och nederst på arket: *s. babylonica.*

Arket är medelst en knappnål sammanhäftadt med följande ark (17 d).

17 d. *Salix babylonica* L.

Specimen sterile: Foliis c:a 75 × 12 mm., adultis, anguste lanceolatis, longissime et suboblique acuminatis, serratis, utrinque glaberrimis, subtus glaucis (foliis junioribus subtus pilis brevibus, adpressis raro conspersis); petiolis c:a 4 mm. longis; stipulis in apice summo ramuli lanceolatis, minutis; gemmis et ramulis novellis paullulum pubescentibus.

A *S. babylonica* præcedente (17 c) paullulum differt: foliis subtus magis glaucis et junioribus parce pilosis.

Under den sterila kvisten har LINNÉ antecknat: *china* och vid nedersta kanten af arket: *Salix babylonica.*

17 e. *Salix babylonica* L.

Specimen sterile: Foliis c:a 40 × 12—60 × 14 mm., adultis, anguste lanceolatis, serratis, utrinque nudis (foliis in apice ramuli junioribus minoribus, linearibus sub prelo paullulum nigricantibus); petiolis c:a 4 mm. longis; stipulis nullis (caducis?).

Den sterila kvisten är af LINNÉ signerad: *9 babylonica.*

17 f: 1. *Salix purpurea* L.

Specimen sinistrum ♂: Staminibus 4 mm. longis, in anthesi subhorizontalibus; antheris subglobosis; filamentis binis prorsus in unum validum connatis, basi subincrassatis, lanato-pilosis.

Ab *S. purpurea* L. vera fortasse paullulum differt: staminibus magis sursum directo-divergentibus (ut videtur).

17 f: 2. *Salix purpurea* L.

Specimen dextrum sterile: Foliis c:a 30 × 10 mm., lanceolatis, 1/3 fere sub apice latissimis, parte latissima ternis crenis minimis instructa excepta, integerrimis, foliis minoribus in apice ramuli parum serrulatis, nudis, nigricantibus; petiolis 2—3 mm. longis; stipulis nullis; gemmis et ramulis novellis glaberrimis.

På detta ark ligga en ung ♂-kvist och en steril äldre kvist; under dem vid nedre kanten har L. skrifvit: *purpurea* (*rubra*, som står framför, är öfverkorsadt med ett streck) och öfverst på arkets baksida: *Salix Monandra Mag. Wilke.*

17 g. *Salix purpurea* L. vera.

Specimen ♀: Stigmatibus parvulis, vix divisis, subsessilibus; capsulis parvis, albido-tomentosis, sessilibus; squamis parvis, subrotundis, pilosis, apice coloratis; foliis non explicatis; ramulis novellis glaberrimis.

Arket uppbär en bladlös, ung kvist med tolf ♀-hängen och på baksidan står med L:s h.: *Salix purpurea.*

17 h. *Salix aurita* L. × *phylicifolia* L. f. (vel *S. aurita* L. × *depressa* L.?).

Specimen ♀: Stigmatibus 0,4 × 0,2 mm., crassis, coalitis; stylis 0,2 mm. longis; capsulis junioribus 2 × 1 mm., tomentosis in pedicello 1 mm. longo, adultis 5 × 1,5 mm., semina dejicientibus, subtomentosis (ob senectutem quasi glabrescentibus); pedicellis harum 2—2,8 mm. longis, tomentosis; squamis 1,5 × 0,6 mm., ovali-lingulatis, flavo-fuscis, pilis 0,5 mm. longis, rectis admodum vestitis; amentis c:a 30 mm. longis (12 mm. latis?); pedunculis valde brevibus, foliis 3 parvulis stipatis; foliis 30 × 15 mm. vel 35 × 12—45 × 20 mm., fere ovali-lanceolatis, margine revolutis, undulato-serratis (crenaturis 3—4 (7), 2—4 mm. inter se distantibus, in latere utroque medio instructis), apice interdum parum plicatis, superne nervis paullulum elevatis, pilis c:a 0,5—0,8 mm. longis, circa 1 mm. inter se distantibus, laxis in costa (supra) breviter subtomentosis, non punctatis, inferne nudis vel pilis 0,8 mm. longis, fere rectis, paucissimis conspersis (ad marginem summum pilis nonnullis ornatis) vel interdum pilis 0,5 mm. long., præcipue basin versus 2 (1)—3 mm.

inter se distantibus, in costa pilis 0,5 mm. longis, rectis admodum vestitis, omnino glaucis; petiolis 3—5 mm. longis, subtus pubescentibus; stipulis nullis; gemmis nudis; ramulis novellis pilis 0,2—0,3 mm. longis, 0,3 mm. inter se distantibus, subcurvulis, pubescentibus, sat tenuibus, castaneis.

Här förekommer ingen annan anteckning, än en tvåradig blyertsskrift på arket nederst till höger: *S. Pontederæ* VILLARS? — *D.* VIBORG. (SM:s h. förmodligen.)

18. *Salix purpurea* L. genuina. ♂.

Under grenen har LINNÉ skrifvit: *purpurea* och på arkets baksida: *Salix Monandra* — MAG. WILKE.

19. *Salix purpurea* L. genuina. ♀.

Intet namn och ingen annan anteckning finnes på arket.

20. *Salix purpurea* L. forma *angustifolia* HARTM.

Specimen ♂: Stigmatibus 0,1—0,2 mm. longis, crassis, emarginatis vel subemarginatis; stylis c:a 0,2 mm. longis; capsulis 2,5 × 1,3 vel 1,2 × 1 mm. ovatis, pilis 0,1 mm. longis, adpressis brevissime tomentosis; pedicellis c:a 0,2 mm. longis, tomentosis; nectariis tantum internis, 0,2 × 0,1 mm., integris; squamis 0,8 × 0,5 mm., fere ovatis, apice rotundatis, brevissime densius pilosis, apice fusco-coloratis; amentis 15 × 8 mm., cylindricis, fere sessilibus, bracteolis 2 suffultis; foliis 25 × 4 mm., angusto-lanceolatis, supra medium latissimis, utrinque glaberrimis, integerrimis vel nonnullis parce, levissime serrulatis, superne nervis elevatis exsiccatis, inferne glaucescentibus, ad nigricantiam sub prelo paullulum inclinantibus; petiolis 1,5—2 mm. longis, glaberrimis; stipulis nullis; gemmis ramulisque novellis quoque glaberrimis.

På detta ark är uppklistrad en lång, smal kvist med smalt, nästan jämnbredt lancettlika, långa blad och med fem tämligen långa, cylindriska honhängen. Under står med L:s h.: *Salix 25 rosmarinifolia*. SM. har till detta namn fogat: *?* och nere i kanten på arket skrifvit: *fissa* HOFFM. *Prof.* MERTENS. På andra sidan af arket öfverst är antecknadt med L:s hand: *Salix foliis oppositis it. scan.* och längre ned på midten åt vänster: *Hispania 687.* — Arket är med knappnål vidfäst följande ark (21).

HARTM. l. c. säger härom:

Ceterum quidem in descriptionem *rosmarinifoliæ Fl. Suec. et Sp. pl.* haud male quadrat., sed a *rosmarinif. Recent.*, quam solam sub illa

intelligi constat, longe diversa, atque potissimum forma angustifolia est *S. purpureæ*. Pro hac *(purp.)* Linnæus quoque ipse alio tempore eam habuisse videtur, ut ex adscriptis ipsius supra citatis patet, quorum unum procul dubio Salicem in *It. Scan.* p. 252 memoratam spectat, cujus »differentiam ab aliis Salicibus principalem folia plurima, præcipue inferiora, opposita constituere» l. c. dicit, cujusque synonymon l. c. in *Fl. Suec.*, Ed. 2 sub *purpurea* deinde receptum est; alterum autem certissime ad Loeflingii It. hispan. referendum est, ubi tantum in pag. 294 Salix quædam enumeratur, eaque etiam *purpurea* dicitur.

De tämligen långa, cylindriska hängena och de knubbiga små, ytterst kortstiftade och kortskaftade, kortludna kapslarna och de glatta, långa, smala bladen, jämte det, att formen följer näst efter tvenne ark med *S. purpurea* L., bekräftar, om ens det kan behöfvas, till fullo Hartm:s goda skäl, att det måste vara *S. purpurea* L.

21. *Salix rosmarinifolia* L. var. (vel f. hybrida: *S. rosmarinifolia* L. × *viminalis* L. vel *aurita* L. × *rosmarinifolia* L.).

Specimen sterile: Foliis 30 × 5 mm., lanceolato-linearibus, integerrimis vel nonnullis ad crenaturam parce denticulatam tendentibus, superne pilis 0,2—0,5 mm. longis, rectis, adpressis, nitido-albis (in costa imprimis ad basin quasi paullulum intricatis) admodum tomentosis, inferne pilis 0,3—0,8 mm. longis, parallelis, rectis, adpressis sericeo-tomentosis, glaucescentibus, (non nigricantibus?); petiolis 1 mm. longis, breviter sericeis; stipulis nullis; gemmis ramulisque novellis breviter sericeis.

A *S. rosmarinifolia* L. vera differt: foliis superne quoque dense sericeis.

Arket, som är medelst knappnål vidhäftadt föregående ark (20), uppbär en steril kvist, under hvilken L. skrifvit: *aboensis* och nederst: *25*. Med Sm:s h. står i vänstra arkhörnet: *6* och i högra på två rader: *angustifolia* Wulfen. *Mertens — attamen omnino diversa* JES.

Hartm. l. c. må anföras: Hæc, loco ipso lecta, qui in *Fl. Suec.*, Ed. 2 (Aboæ) memoratur, meliore jure quam prior, quæ verisimile ex Hispania est missa, pro vera Linnæana *rosmarinifolia* habenda est; eadem quoque, quantum ex foliis solis videre licet, vera est *S. rosmarinif. Recent.*

Detta exemplar är icke typisk *S. rosmarinifolia* L., sådan den i allmänhet förekommer i södra delen af Finland. I Sverige har den finska *S. rosmarinifolia* L. ännu icke med säkerhet påträffats. Hvad som förts dit, är, enligt alla granskade svenska exemplar med det namnet, endast mera eller mindre lång- och smalbladiga *S. repentis* L. formæ. Att observera är, att *S. rosmarinifolia* L. aldrig, så vidt kändt är, uppträder med glatta eller mera eller mindre glatta, utan alltid med ludna kapslar. Emellertid måste man väl sluta sig till af lokalanteckningen, att detta ifrågavarande exemplar sannolikt är hemfördt från LINNÉS lapska resa och insamladt i Åbotrakten (Finland), däröfver hemvägen gick.

Bladen äro långa, smala, somliga af dem med större eller mindre antydning till ytterligt gles och fin tandning, alla äro på båda sidor, liksom ock knoppar och yngre kvistar, mera eller mindre silfverludna. — Beklädnaden på bladöfversidan är åtminstone på hufvudnerven tät och synnerligast mot basen något litet grand filtluddig. Detta kan tyda på en liten inblandning af t. ex. *S. aurita* L., *S. lapponum* L., *S. viminalis* L. eller *S. repens* L. var. *sericea* L. (*S. repens* L. var. *arenaria*) eller kanske endast på en den senare motsvarande silfverluden, på sandig, torr lokal uppväxt form af *S. rosmarinifolia* L. typica. Bladen hafva ej mörknat vid pressningen. Den utdragna bladspetsens skarphet förbjuder dock en möjlig gissning på någon form af *S. viminalis* L. Skulle exemplaret åter härstamma från södra Sverige, så är det nog *S. repens* L. × *viminalis* L. forma. Men bladen hafva ej »inrullade kanter», deras form och storlek äro för öfrigt alldeles öfverensstämmande med den finska, typiska *S. rosmarinifolia* L., hvarföre man rent af påtvingas bestämningen: *S. rosmarinifolia* L. var. eller möjligen *S. aurita* L. × *rosmarinifolia* L. ad *S. rosmarinifoliam* L. accedens. En sådan hybrid är nämligen insamlad på Åland, hvilken är ganska lik denna kvist.

22. *Salix triandra* L.

Specimina ambo ♂: Antheris 0,5 × 0,5 mm. luteis; filamentis 4—5 mm. longis, tribus, liberis, basi 1 mm. longitudine tantum lanato-pilosis; nectariis externis 0,5 × 0,3 mm., nectariis internis c:a 0,4 mm. longis, subquadratis, integris; squamis 2 × 1,2 mm., ovalibus, valde concavis, pallide citrinis, subglabris, basi breviter pilosis; amentis 34 × 7 mm., cylindricis;

pedunculis foliis 3—(4?) instructis; foliis 30 × 12—45 × 15 mm., elliptico-lanceolatis, denticulato-serratis, apicibus dentium extremis 1—2 mm. inter se remotis, utrinque, costa supra pubescente excepta, nudis, inferne glaucescentibus; petiolis 5—6 mm. longis, glabris vel supra paullulum pubescentibus, in basi ipsa infima laminæ binis glandulis instructis; stipulis fere trapeziformibus, majusculis, dentatis; gemmis et ramulis novellis glaberrimis.

På arket finnas tvenne kvistar icke af samma buske, men väl af samma species; båda bära ♂-hängen. Det är således oriktigt, hvad som står på etiketten: *Mas et femina*, hvilket upprepas af HARTM. l. c.: *Et mas et femina adsunt.* Hängena äro mycket malätna. Under exemplaren står LINNÉS anteckning: *2 triandra.* SMITH har tillfogat sin observation: *Flores certe triandri JESmith.* Med insamlarens stil är skrifvet på en särskild etikett: *Salix foliis elliptico-lanceolatis, utrinque glabris, serratis, appendiculatis. HALL. Stirp. Helv. 152. Mas et femina — N:o 9. GMEL. Sib. 1, 155.* LINNÉ har tillfogat och upprepat: *Triandra.*

HARTM. l. c.: *S. triandra Sp. Pl. et S. amygdalina L. et Recent.* inter se identicæ sunt.

23. *Salix phylicifolia* L. var. (vel forma recedens ab *S. nigricante* SM. × *phylicifolia* L.).

Specimen sterile: Foliis 20 × 12—35 × 20 mm., apice breviter ovalibus, apice integerrimo excepto serratis, costa supra breviter subtomentosa (tomento ad apicem evanescente) exclusa, glaberrimis (pagina foliorum aversa chartæ glutinata non est descripta); petiolis 6—8 mm. longis, supra pubescentibus; stipulis valde exiguis vel fere nullis: gemmis invisibilibus (pubescentibus?); ramulis novellis glaberrimis (ut videtur).

Blott ett kvartsark med en liten, fyrbladig kvist, ofvan hvilken L. skrifvit: *352*, hvarintill SM. satt: *?* och nedanför med bläck: *S. tenuifolia Fl. Lapp. ed. 2 p. 292.*

HARTM. l. c.: Ramulus tantum parvus sterilis adest, cujus folium maximum id ipsum videtur esse, quod in *Fl. Lapp.* t. VIII fig. e. depictum est. Ex speciebus recentiore ævo certo stabilitis ad *S. phylicifoliam* maxime sane accedit, etsi foliis nigricantibus *S. nigricantem* etiam referat. Idem simul cum *Fl. Lapp.* sine dubio fons est *S. tenuifoliæ* SM. *Fl. Brit.* et FR. Nov. Mant. I, p. 51, quæ *S. majalis* WAHLENB. *Fl. Lapp.;* citatum vero Herb. LINN., quod SMITHIUS in *Fl. Brit.* p. 1052 attulit, sic videtur esse corrigendum, ut ille ipse nec LINNÆUS, hujus nominis in herb. auctor indicetur; LINNÆUS enim neque hoc, neque ullo alio loco in herb. id adhibuit.

Det är icke alldeles utan, att en, om ock svag, reservation torde kunna göras vis à vis bladets och bildens likhet. Bladen äro fastklistrade, så att undersidan icke kan undersökas, men deras helbräddade spetsar och glatthet å ena samt å andra sidan den ofvan särskildt vid basen gråludna hufvudnerven, som sticker af mot den mörknade bladytan tyder helst på en hybridform: *S. nigricans* Sm. × *phylicifolia* L., eller på *S. phylicifolia* L. var.

24. *Salix nigricans* Sm. var. (vel *S. nigricans* Sm. × *phylicifolia* L.).

Specimen sterile: Foliis 24 × 13—40 × 17 mm., basi et apice subæqualiter, breviter contractis ovalibus, superne, costa ± pubescente excepta, nudis, inferne, costa interdum parce pilosa exclusa, nudis (foliis summis ramuli subtus pilis quoque 1 mm. longis, rectis parce pilosis), colore infra apicem evanescente glaucescentibus; petiolis 6—8 mm. longis, pubescentibus; stipulis nullis vel obsoletis; gemmis et ramulis novellis pubescentibus.

Här på arket ligger en stor steril gren utan andra anteckningar än Sm:s: *352 Fl. Lapp.?*

Hartm. l. c. beskrifver exemplaret sålunda:

Hoc quoque sterile est specimen, priori haud dissimile, sed formæ *S. phylicifoliæ* typicæ etiam proprius accedens, vel ab hac haud distinguenda.

De helspetsade, i öfrigt glessågade och öfverhufvudtaget ganska glatta bladen påminna nog icke så litet om *S. phylicifolia* L., men deras ofvan mera eller mindre ludna hufvudnerv, som ej sällan äfven är gleshårig på undersidan och bladens under glaucescenta, mot toppen evanescerande färg; bladskaftens, knopparnas och de yngre kvistarnas småludenhet nödgar en att mera tänka på *S. nigricans* Sm. var. eller en hybrid emellan de nämnda arterna.

25: 1. *Salix phylicifolia* L. var. (vel potius: *S. nigricans* Sm. × *phylicifolia* L. forma ad *S. phylicifoliam* accedens).

Specimen sinistrum ♀: Stigmatibus 0,4 mm. longis, bifidis, crassis, laciniis coalitis vel paullulum divaricatis; stylis 1 mm. longis; capsulis pilis 1—0,5 mm. longis tomentosis; squamis 1,5 × 1 mm. fere ovalibus, pilosis, apice fuscis (magis pallide concoloribus quam nigro-fuscis, fortasse decoloratis?);

amentis 15 × 10 mm. longis; pedunculis 5 mm. longis, bracteolis 2 instructis; foliis 10 × 5 mm. ovalibus, undulato-serratis, apicibus dentium extremis 2—3 mm. inter se remotis, superne omnino (in costa quoque) glaberrimis, inferne pilis (0,5) 1—1,5 mm. longis, 0,5—1 mm. inter se distantibus, rectis, adspersis obsitis (in statu juniore), subglaucescentibus, punctatis (ut videtur); petiolis 3—4 mm. longis, nudis; stipulis nullis; ramulis novellis glaberrimis.

A *S. phylicifolia* L. imprimis differt: foliis subtus parce pilosis, punctatis, haud omnino glaucis (fortasse ob adolescentiam eorundum), notis quibus ad *S. nigricantem* SM. vergens.

25: 2. *Salix phylicifolia* L. var. (vel *S. nigricans* SM. × *phylicifolia* L. forma ad *S. phylicifoliam* L. accedens).

Specimen medium sterile: Foliis 25 × 11 mm., ovalibus, serratis, apice integerrimo excluso, utrinque glaberrimis vel foliis nonnullis inferne ut in specimine proxime antecedente (25: 1), pilis 1 mm. longis, rectis, adpressis parce obsitis, foliis omnibus subtus colore glauco infra apicem ± evanescente glaucescentibus; petiolis 2—5 mm. longis, glabris; stipulis nullis.

A *S. phylicifolia* L. imprimis differt: foliis subtus interdum parce pilosis et colore glauco infra apicem evanescente, quibus notis ad *S. nigricantem* SM. vergens.

25: 3. *Salix nigricans* SM. × *phylicifolia* L. forma *medians*.

Specimen dextrum ♀: Stigmatibus 0,5 mm. longis, bifidis; stylis 1 mm. longis; capsulis 7 × 2 mm., apice tomentosis, ventre basique glaberrimis; pedicellis 0,7 mm. longis, parte dimidia superiore glaberrimis, ceterum breviter et dense pilosis; squamis 2,5 × 1,2 mm., pilosis, apice fere nigris; amentis 15—20 × 1,3 mm.; pedunculis 3 mm. longis, bracteis 1—2 instructis; foliis 20 × 10 mm., serratis, apice integerrimo exclusa, glaberrimis; petiolis 3—4 mm. longis, glaberrimis; ramulis novellis glaberrimis.

A *S. phylicifolia* L. imprimis differt: ventre capsularum nudo, colore folii subtus infra apicem evanescente, quibus notis ad *S. nigricantem* SM. accedens.

Detta är äfven endast ett kvartsark. Men på detsamma äro hopträngda trenne kvistar: den vänstra i något yngre stadium med två ♀-hängen, den mellersta äldre, steril och

möjligen af samma buske som den högra med tre ♀-hängen. Öfverst står en anteckning af L.: *353* och under högra kvisten: *24* samt med samma stil på arkets baksida i tre rader under hvarandra:

Salix pumila folio utrinque glabro I. B.
Salix pusilla CAMERAR. *epit.* } *conferat*[ur].
Salix humilis repens LOBEL }

SM. har efter n:r 353 tillfogat en anmärkning: *non est, sed potius 352.*

HARTM. l. c.: Ob formam foliorum cum descript. in *Fl. Lapp.* n. 352 magis, ut monuit etiam SMITHIUS, quam cum n. 353 congruit, sed tamen a speciminibus illius proxime antecedentibus diversa videtur... Deinde autem amic. ANDERSSON eam quoque conspiciens, »formam certissime esse *S. phylicifoliæ* in summis alpibus Scandinaviæ obviam, foliis angustis ad *S. arbusculam* accedentem» declaravit...

Man kan förstå N. J. ANDERSSONS uttalande något, beträffande den vänstra kvistens icke fullväxta blad, som visa en kort, tilltryckt gles hårighet på undersidan, liksom förhållandet är med *S. arbuscula* L. understundom. Dessa blad äro till form och storlek (möjligen) något snarlika dem, som afbildas å Tab. viii, fig. f, och Tab. vii, fig. 6, citerade i L. *Fl. Lapp.*, § 353, men de äro mera glestandade och långt ifrån några blad af *S. myrsinites* L. och lika långt ifrån blad af *S. fusca* L. *Spec. pl.* Ed. 1, (*S. repens* L.). Man skulle kunna tänka sig en smula inblandning af *S. glauca* L. uti en ren *S. phylicifolia* L. eller *S. nigricans* SM. på grund af de nyssnämnda bra nog långa, raka och tilltryckta håren. Men så väl hos denna kvist med helludna kapslar, som hos den högra med glatta, i toppen ludna kapslar äro kapselskaften tämligen korta, bladtopparna helbräddade och så väl bladen som också kanske ännu mer själfva kvistarnas toppar bra glatta. Så att det är måhända riktigast kalla alltsamman hybridformermellan *S. nigricans* SM. och *phylicifolia* L.

26: 1. *Salix myrsinites* L. ectypa.

Specimen sinistrum ♂: Antheris purpureo-violaceis; filamentis 2 liberis, 5 mm. longis, basi pilis brevibus, laxis admodum vestitis; nectariis internis tantum latis, subquadratis, integris; squamis apice subrotundatis atropurpureis, pilosis; amentis 15 × 8 mm.; pedunculis foliis 2—3 instructis; foliis 15 × 8 mm., quasi rhomboidali-ovalibus, nec acutis nec obtusis, crebro (apice tamen minus manifeste) serratis, apicibus dentium

extremis 1,5 mm. inter se remotis, oleosis splendentibusque concoloribus, sed subtus quasi paullulum opacis, superne quoque nervis characteristice elevatis, utrinque glaberrimis (foliis junioribus paullulum pilosis); petiolis 1 mm. longis, glaberrimis; stipulis nondum explicatis; ramulis novellis longe pilosis.

26: 2. *Salix myrsinites* L. ectypa.

Specimen dextrum ♀: Stigmatibus 0,5 mm. longis, bifidis; stylis 1 mm. longis, 1 vel 2 nonnumquam basi amenti semibifidis; capsulis 25 × 1 mm., pilis brevissimis, laxis tomentosis (nonnullis ventre paullulum glabris?); pedicellis 1 mm. longis, tomentosis; nectariis internis tantum, latis, subtruncatis, integris; squamis 1,5 × 1,5 mm., fere rotundatis, apice purpureobrunneis (atro-purpureis?), parce pilosis, pilis 0,8 mm. longis ciliatis; amentis 15 × 10 mm.; pedunculis 15 mm. longis, foliis 3 ceteris similibus, stipulis 3 × 1 mm., lanceolatis, serratis instructis; foliis ordinariis 15 × 8 mm. ut in specimine ♂ proxime antecedente (26: 1); petiolis 3 mm. longis; stipulis 2 × 1 mm., lanceolatis serratis; ramulis novellis pilis longis parcius obsitis.

På ett med de 3 följande arken medelst knappnål vidhäftadt kvartsark äro uppfästade tvenne små grenar, af hvilka den vänstra är ♂ och den högra ♀. Öfver dem har L. skrifvit: *353* och under honexemplaret: *14* samt på andra sidan arket: *Salix alpina foliis angustioribus splendentibus serratis* SCHEUCH. *alp. 4, p. 340 — Salix pumila alpina myrsinites* PONT. *comp.* (på två rader under hvarandra, skillnaden här markerad med tankstreck). SM. har efter förstnämnda *353* gjort följande anteckning: *vera— myrsinites.*

Här kan man utan minsta tvekan instämma i SMITHS anmärkning. Knoppar röda och strängar skära, mörkare i början, äldre ljusare, vid basen håriga; kapslar mycket korthåriga (liksom höljda af litet gråmjölaktigt puder), såsom unga tätludna, sedan, ju äldre de bli, allt mer tunnhåriga, så att de slutligen vid en hastig blick kan se mera eller mindre glatta ut, allt helt naturligt beroende därpå, att kapselytan genom tillväxten ökas, under det att antalet hår förblir detsamma; de breda tvärskurna inre hela och rodnande nectarierna; de breda, rundade, svartröda fjällen; de glatta, tätt skarpsågade, läderartade, på båda sidor (undersidan visserligen något skuggigt men i alla fall) oljeglänsande, upphöjdt nerviga bladen med 3 till högst 5 mm.

långt (aldrig längre) skaft; de knappast felande stiplerna — alltsamman goda karaktärer på äkta *S. myrsinites* L.

Bladen på dessa exemplar äro ytterst lika dem, som äro afbildade och citerade i *L. Fl. Lapp.*, § 353, Tab. viii fig. f och Tab. vii, fig. 6. Uppgiften i WIMM. *Sal. Europ.* 1866 p. 97 och 98, att strängarna hos *S. myrsinites* L. äro glatta (»*filamenta glabra*»), är vilseledande eller tryckfel, som bör rättas till *filamenta basi pilosa* i likhet med den terminologi, han brukar om samma förhållande hos en del andra arter. N. J. ANDERSSONS uppgift i BLYTT *Norges Flora*, sid. 419: *S. myrsinites* L. »Kapslerne glatte (eller haarede)» kan förleda till tron, att arten för det mesta har glatta kapslar, ehuru den tvärtom alltid har dem ludna. Äro de annorlunda, tyder detta på hybrid inblandning. Någon högst sällsynt mutationsform med glatta kapslar kan ju möjligen finnas. En annan uppgift i många floristiska arbeten, att stipler skulle saknas, är icke riktig. Det är i sällsynta undantagsfall, och då exemplaret är mycket ungt, om så möjligen är förhållandet. Alltid förefinnas stipler, om ock någon gång små och inskränkta till bladen i själfva topparna af grenarna; men de utväxa i alla fall på hösten och blifva större.

27. *Salix hastata* L.

Specimen ♂: Antheris 0,5 × 0,3 mm., filamentis c:a 5 mm. longis, omnino nudis; squamis 1 × 0,5 mm., oblongis, fulvo-ferrugineis, villo longo crispato dense barbatis; amentis 15×10 mm.; pedunculis 10 mm. longis, foliis 2—3 ceteris similibus instructis; foliis 11 × 4 mm., serratis, costa supra pubescente excepta, utrinque glaberrimis, subtus glaucescentibus; petiolis brevibus; stipulis ob adolescentiam obsoletis; ramulis novellis pilis subcrispis tomentosis.

Ett ark med en liten, ung kvist med ♂-blommor. Under står med L:s h.: *12 myrsinites;* ofvan detta namn har SM. skrifvit: *16.*

De alldeles glatta ståndarsträngarna, de ljusa, krushåriga fjällen skilja dem genast från *S. myrsinites* L.; och fastän stiplerna äro otydliga, emedan exemplaret är i mycket ungt tillstånd, tala alla karaktärer för, att det med all säkerhet är *S. hastata* L. och intet annat.

28. *Salix myrsinites* L.

Specimen ♀: Stigmatibus 0,4 mm. longis, emarginatis; stylis 1 mm. longis; capsulis semina ejicientibus, maturis

tomentosis; pedicellis 0,8—0,5 mm. longis, tomentosis; amentis 30 × 15 mm.; pedunculis 15 mm. longis, foliis 3—4 ceteris similibus instructis; foliis 15 × 8—20 × 12 mm., adultis, splendentibus, fere ad apicem usque summum crebre serratis, plicatis, superne nudis sed interdum in costa ad basin paullulum pubescentibus, nervis elevatis, punctatis, inferne nudis (foliis nonnullis supra pilis 2 mm. longis, rectis, subadpressis et subtus pilis 1 mm. longis admodum obsitis); petiolis 3—4 mm. longis, parce pilosis; gemmis et ramulis novellis parce—admodum pilosis.

På detta ark ligger en kvist med tvenne öfverblommade ♀-hängen i toppen. Ingen anteckning finnes på framsidan utom SMITHS: *Fl. Lapp. 353 myrsinites.* Men på baksidan har L. skrifvit: *Salix pumila myrsinites. PONT. comp.*

Somliga blad äro vid basen på öfversidans hufvudnerv något litet korthåriga och några af dem dessutom på båda sidor något långhåriga med längsta håren på öfversidan. Det är i alla fall icke annat än en *S. myrsinites* L.

29. *Salix myrsinites* L. modif.

Specimen ♀: Stigmatibus 0,4 mm. longis; stylis 1 mm. longis; capsulis 7 × 2 mm., præmaturatis primo tomentosis, demum pubescentibus; pedicellis 0,8—0,5 mm. longis, tomentosis; amentis 20—30 × 15 mm.; pedunculis foliis 3 ceteris similibus instructis; foliis 12 × 8 mm., subrhomboidali-ovalibus, serratis, supra nudis, splendentibus, nervis elevatis; subtus opaco-splendentibus, pilis longis, rectis obsitis.

Detta ark bär en kvist med tvenne öfverblommade ♀-hängen utan någon anteckning af L. men däremot af SM.: *Fl. Lapp. 353, myrsinites.* — Det sitter hop med de tre föregående arken. Fyra ark 26—29 äro nämligen med knappnål sammanhäftade.

30. *Salix hastata* L. var.

Specimen ♀: Stigmatibus 0,4 mm. longis; paullulum crassis; stylis 0,9 mm. longis; capsulis 3 × 2 mm., glaberrimis, semina dejicientibus; pedicellis 1 mm. longis, glaberrimis; squamis pilis longis, rectis vel crispato-intricatis (in squamis nonnullis) obsitis, fulvo-ferrugineis; amentis 15—10 mm longis; pedunculis 8 mm. longis, foliis 3—4 ceteris similibus instructis; foliis 15 × 8—20 × 10 mm., ovalibus, integerrimis vel per partem marginis medium fere obsolete et ± oblitterate serrulatis

(in foliis nonnullis), utrinque costa, supra ad basin puberula excepta, nudis, subtus fere glaucis, non punctatis; petiolis 1 mm. longis; stipulis minimis exiguis; ramulis novellis villosis, fere ut in *S. hastata* L. genuina.

På arket är uppfästad en öfvermogen ♀-kvist. Efter L:s anteckning: *Salix myrsinites* har SM. tillsatt ett blyertsfrågetecken: ? — L. har äfven skrifvit lokaluppgiften: *Lapp.*

Formen är något egendomlig för de nära nog helbräddade bladens och de otydliga stiplernas skull. Men de för *S. hastata* L. ensamt så karakteristiskt krullhåriga, ljusa fjällen och den åtminstone mot basen pubescenta hufvudnerven på öfversidan af de eljest alldeles glatta bladen samt de håriga ungkvistarna förråda omisskännligt, äfven om bladens nästan hela kanter skulle härröra från smittosam inverkan af *S. lanata* L., att exemplaret helst bör bestämmas, som skett.

31. *Salix arbuscula* L. modif. foliis angustioribus.

Specimen sterile: Foliis 12 × 3,5—25 × 8 (26 × 6) mm. ± angusto-lanceolatis, crenaturis 10 vel 5 parvulis vix conspicuis serrulatis, basi et apice integerrimis, omnino nudis (vel in costa supra ad basin pilis 0,1—0,2 mm. longis, paucis conspersis et subtus pilis raris, rectis, brevibus, adpressis, fugacibus obsitis), foliis novellis ad apicem pilis longis quoque parcissime ornatis, nervis exsiccatione utrinque elevatis, subtus glaucescentibus; petiolis 2 mm. longis, glaberrimis; stipulis nullis; ramulis novellis paullulum breviter pubescentibus.

Här åter endast ett kvartsark med en liten, steril kvist, öfver hvilken står: *360* (L. h.) och under densamma: *16* (L. h.) SM:S blyertsannotering är bredvid: *arbuscula, certe.*

Här må äfven HARTM. l. c. anföras:

Ex adscriptis his enumeratis numerus 16 (ad *myrtilloidem Sp. Pl. 1,* ut videtur, spectans) posterius certo et per errorem, vel forsitan in futuram comparationem additus est, et nulla igitur ei vis inest ad hoc specimen aliorsum, ac monet numerus 360, referendum . . . Quum hoc solum in herb. sit specimen, cui numerum citatum Linnæus, nomenque *arbusc.* Smithius inscripserit, idem etiam procul dubio est, ad quod Hic suam etiam *arbusculam* primum descripsit, de qua conf. FR. *Nov. Mant.* 1, p. 22 et 25, atque *Bot. Not.* 1840.

Ja, det kan omöjligen vara annat än en smalbladig form af *S. arbuscula* L.; det kan icke ens vara en återgångsform af en korsning med *S. lapponum* L., ehuru man möjligen skulle

vid första anblicken våga sig på en dylik gissning, ty den glesa, obetydliga sågtandningen och några få glesa, korta, raka hår på hufvudnervens bas af bladens öfversida, och några försvinnande dito på bladskifvans undersida kunna knappast vara tillräckliga för den nyss antydda hybridbestämningen.

32. *Salix phylicifolia* L. var. (v. *S. arbuscula* L. var.?).

Synon.: Salix arbusculiformis L. in plagula herbarii proprii (LINNÆI).

Specimen sterile: Foliis 15 × 4—30 × 9 mm., lanceolatis, omnino nudis, parce serrulatis, subtus glaucescentibus; petiolis 1,5—2 mm. longis, glaberrimis; stipulis nullis; ramulis novellis glaberrimis.

Ab *S. arbuscula* L. paullum differt: Foliis crebrius acutiusculis, subtus magis glaucis, quibus notis ad *S. phylicifoliam* L. potius accedens.

På arket finnes en liten steril kvist, däröfver L. skrifvit: *Salix arbusculiformis* och under: *13.* Blyertsanteckning: *12* är förmodligen af SM:s hand.

HARTM. l. c.: Hujus etiam folia sola adsunt, quæ a prioris ramuli nihilo differunt, nisi pagina inferiore paullo magis glaucescente; meritoque igitur ad eandem speciem pertinent. —

Med han kan ej förklara namn- och nummerolikheten, om den är afsiktlig eller slumpvis, om det är bestämningar utan inbördes jämförelse från vidt skilda tidpunkter.

Men det föreliggande lilla, dåliga materialet kan man knappast komma till något vidare säkert resultat. Dock synes formen vara skild från föregående form (31) och närmare *S. phylicifolia* L.

33. *Salix herbacea* L. × *lapponum* L. f. *sublapponum* vel f. *medians*.

Specimen ♀: Stigmatibus et stylis ob senium deciduis: capsulis semina dejicientibus, supermaturis, pilis 0,3—0,5 mm. longis, laxis, sublanatis admodum obsitis (suturis capsularum fortasse paullulum glabris exceptis); pedicellis c:a 0,8 mm. longis, tomentosis; nectariis internis tantum, angustis, brevibus, integris; squamis 2 × 1 mm., subflavescentibus, subovalibus, pilosis; amentis 15 × 15 mm.; pedunculis 15 mm. longis, foliis 3 ceteris similibus instructis; foliis 15 × 9 mm., ovali-lanceolatis, subduplicatis, integerrimis (vel ad serraturam

levissimam, raram aliquando tendentibus), superne nitidulis, nudis vel ad marginem pilis longis parce conspersis, nervis subimpressis, inferne pilis 0,7—1,2 mm. longis, rectis admodum—parce vestitis, (costa supra nuda; subtus pilis brevioribus obsita), glancis; petiolis 3—4 mm. longis, parce pilosis; stipulis nullis; gemmis et ramulis novellis glaberrimis.

På detta ark (33) ligger en liten, ungefär 100 mm. hög buske med öfverblommade honhängen. Den är namnfäst med L:s stil till: *arbusculiformis*, efter hvilket SM. opponerat sig med blyertsskriften: *capsulæ rugosæ—nequaquam* (på två rader, det senare ordet midt under de föregående).

Är det icke möjligen en form af *S. pyrenaica* GOUAN t. ex. från Spanien, insamlad af LÖFLING, så skulle man måhända våga en gissning på *S. arbuscula* L. × *lapponum* L. eller helst *S. herbacea* L. × *lapponum* L. Ganska mycket talar till förmån för den sistnämnda bestämningen. Visserligen äro märken och stift bortfallna, så att därifrån ingen ledning är att hämta. Men de ljusaktiga fjällen och bladöfversidans större eller mindre glatthet samt hängeskaften med sina tre blad, som äro lika de öfriga, tyda på inblandning af *S. herbacea* L. Nectariet synes vara smalt och blott inre; kapslarna voro säkerligen såsom unga ludna (med möjligen någon smal glatt rand på sömmen), fast de nu äro glesare, löst håriga; bladen äro lancettlika, åtminstone under gleshåriga och glaucescenta, och nervaturen på deras öfversida är något insänkt, hvilket allt visar hän mot *S. lapponum* L. Kunde man endast upptäcka något spår af *S. herbacea's* karakteristiska och icke så lätt utplånade punktering å bladen, vore det säkert en hybrid form mellan de båda sistnämnda arterna.

34 a. *Salix herbacea* L. vera ♂.

Omnino ut in *S. herbacea* L. forma vulgatissima.

Under hanexemplaret står med L:s h.: *14 herbacea* och arket är med knappnål hopfästadt med nästa ark.

34 b. *Salix herbacea* L. vera ♀.

Organis vegetativis ut in priore (34 a): foliis orbiculatis, retusis, membranaceis, fere pellucidis, nudis, punctatis, concoloribus, serratis; ramulis novellis glaberrimis.

Upplysningsvis må nämnas, att dessa, såväl som alla andra exemplar af detta species i herbariet, hafva runda, i toppen urnupna (retusa) blad och icke korttoppade blad, såsom *Fl.*

Lapp. Tab. vii, fig. 4 tyckes utvisa. HARTM. l. c. har förmodligen räknat båda arken som ett ark med ett enda nummer.

35: 1. *Salix herbacea* L. vera ectypaque ♂.

35: 2. *Salix herbacea* L. vera ectypaque ♀.

Ambo omnino ut in prioribus (34 a & 34 b) atque in *S. herbacea* L. specie bona, vulgatissima.

På kvartsarket ligga en ♂-kvist och en söndrig ♀-kvist, däröfver L. skrifvit: *355* (numret i *Fl. Lapp.*) och under exemplaren: *9*.

36 a: 1. *Salix herbacea* L. vera ♂.

36 a: 2. *Salix herbacea* L. vera ♀.

36 b: 1. *Salix herbacea* L. vera ♂.

36 b: 2. *Salix herbacea* L. vera ♀.

Dessa tvenne ark (36 a och 36 b), af HARTM. l. c. räknade som ett, med både ♂- och ♀-exemplar på hvartdera arket, har L. signerat med: *herbacea*.

Alla exemplaren äro normal, äkta *S. herbacea* L. med alldeles glatta blad och ungkvistar.

36 c. *Salix retusa* L. vera ectypaque ♀.

36 d. *Salix retusa* L. vera ectypaque ♀.

Båda arken med endast ♀-exemplar äro af L. signerade: *retusa 106*. HARTM. l. c. har förbigått dem, emedan de tillhöra en utomskandinavisk Salixart.

37: 1. *Salix reticulata* L. vera ectypaque ♂.

37: 2. *Salix reticulata* L. vera ectypaque ♀.

Det är ett kvartsark med både ♂- och ♀-exemplar, hvaröfver står: *359* och hvarunder: *10* samt på arkets baksida: *Salix pumila folio rotundo I. B. et T.*, allt med L:s h.

38 a: 1. *Salix reticulata* L. vera ♂.

38 a: 2. *Salix reticulata* L. vera ♀.

På samma ark ligga både ♂- och ♀-exemplar af L. signerade: *reticulata 15*. Detta ark är med knappnål hopfästadt med det följande arket (38 b).

38 b. *Salix reticulata* L. vera ♀.

38 c. *Salix reticulata* L. vera ♀.

Detta ark (38 c) med öfverblommade exemplar har L. signerat: *reticulata*.

Alltsamman (37: 1—38 c) är riktig och god *S. reticulata* L., sådan den oftast uppträder.

39. *Salix myrtilloides* L. vera ectypaque ♀.

På arket ligger ett exemplar, öfver hvilket står: *357* och under hvilket står: *2* med L:s hand; Sm. har signerat: *myrtilloides*.

40. *Salix myrtilloides* L. vera ♀.

Äfven detta ark är ett ♀-exemplar, signeradt af L.: *16 myrtilloides*, hvilket namn är af honom upprepadt på den särskilda etikett, hvarå samlaren skrifvit: *Salix foliis integris glabris, ovatis alternis Fl. Lapp. 357. Mas. Femina. N:o 16.*

Med undantag af ett i kvisttoppen sittande ungt, litet, invecklad blad, som har en knappast märkbar tillstymmelse till hårighet, har detta exemplar lika fullständigt glatta kapslar, blad och ungkvistar, som det föregående exemplaret (39) och är en äkta *S. myrtilloides* L.

41. *Salix livida* Wg.

Ett kvartsark med en något ung kvist, öfver hvilken L. skrifvit: *356* och under densamma: *21*. Sm. har tillskrifvit: *foliolosa Fl. Lapp. Mss.* — Hartm. l. c. anmärker om *21*, att detta nummer icke här på detta ställe synes afse L. *Spec. plant.*

Exemplaret har ganska glatta och nästan alldeles, som det tyckes, helbräddade, ungefär 10 mm. långa, 5 mm. breda blad. Somliga blad hafva likväl på öfversidan mot toppen få, glest spridda hår, och på en del af dem synes ingen antydning till sågning. Men i alla fall är det icke ringaste tvifvel om, att det kan vara något annat än en vanlig och glattbladig form af typisk *S. livida* Wg.

42: 1. *Salix glauca* L. forma.

Foliis 40 × 12—60 × 15 mm., lanceolatis, utrinque dense villosis (subtus tamen densius), integerrimis, non nigricantibus; petiolis 8—10 mm. longis, villosis; stipulis nullis; ramulis novellis villosis.

Här på arket ligger en ♂-kvist, som L. signerat: *17 glauca monsp.* Den är således sannolikt från Pyreneerna, och den som skickat densamma har skrifvit namnet: *Salix alpina pyrenaica* HALL. *fig.* — *C. B.* SM. har tillskrifvit: *Lapponum.*

HARTM. l. c.: Ceterum hoc specimen solum est, cui, a Linneo *glauca* inscripto, Smithius nomen *Lapponum* adscripsit; et quod igitur fons est solus illius affirmandi in *Engl. Fl.* 4. p. 202, *S. glaucam Herb. Linn.* ad *S. limosam Wahlenb.* pertinere.

Ehuru bladen något likna i L. *Fl. Lapp.*, § 366 citerade Tab. VIII, fig. t och äro på båda sidor mycket håriga samt således möjligen kunna väcka en tanke på *S. lapponum* L., synes likväl HARTM. l. c. med anslutning till N. J. ANDERSSONS mening hafva rätt däruti, att det är en form af *S. glauca* L.

42: 2. *Salix glauca* L. modif.

På ett särkild arkstycke, vidhäftadt det sistnämnda arket (42: 1), finnes äfven en annan liten kvist, signerad af L.: *15* och af SM.: *glauca vera?*

Detta exemplar är skildt från föregående form (42: 1) endast genom sina korta, litet trubbiga, ej fullt så håriga blad.

43: 1. *Salix glauca* L. genuina.

Specimen superius ♀: Habitu stigmatum, stylis, squamis omnino ut in *S. glauca* L. vera; pedunculis 30 mm. longis, foliis 4 ceteris similibus instructis; foliis lanceolatis, obtusiusculis, integerrimis, sericeis, sub prelo non nigricantibus.

43: 2. *Salix lapponum* L. forma petiolis foliorum brevibus.

Specimen inferius sterile: Foliis 30×10—40×15 mm., adultis, lanceolatis, margine satis revoluto integerrimis et interdum quasi undulatis, supra obscure virentibus, pilis satis longis, intricatis, canescentibus, h. e. »villis albis confertis» adspersis, nervis impressis, subtus pilis longis, lanato-implexis dense tomentosis, h. e. »crassimo vellere albo» tectis; petiolis 5 mm. longis tantum, villosis; stipulis nullis; gemmis et ramulis novellis villosis. — Indumento utrinque folii omnino ut in *S. lapponum* L., sed petiolis nimis brevioribus tantum.

På ett kvartsark äro dessa båda kvistar af helt olika arter, den ena (43: 1) ofvanför den andra (43: 2), upplagda. Vid öfversta arkkantens midt ofvanför det öfre ♀-exemplaret har L. skrif-

vit: *366*, nära det nedre sterila exemplaret bokstafven: *F* och under sistnämnda exemplar vid nedersta arkkanten: *Lapponum 20* samt på arkets baksida: *Salix lusitanica, salviæ foliis auritis* Tournef. — Sm:s blyertsskrift vid det öfre exemplaret är: *lapponum omnino* och vid det nedre: *arenaria?*

Hartm. l. c. påstår, att ingendera af de högst olika kvistarna är *S. lappcnum Auct. recent. scand. v. c. Hartm. et Fr.*, eller *limosa Wahlenb.* Den öfre är ganska säkert *S. glauca Auct. scand.* foliis solito paullo angustioribus. Den nedre sterila synes tillhöra ett för honom alldeles obekant, ingalunda skandinaviskt, nej knappast europeiskt species, som sannolikt endast för jämförelses skuld här infogats. Han yttrar vidare om det öfre exemplaret:

Ex hoc igitur specimine dictum Smithii in *Engl. Fl.* 4. p. 202, *S. Lapponum Herb. Linn.* eandem esse ac *S. sericeam Vill. (glaucam Auct. scand.)*, confirmatur, quamvis ex nomine ab ipso huic inscripto, appareat, illum aut hoc specimen tunc non in mente habuisse, aut tempore alio opinionem aliam de eodem concepisse.

Hvad det öfre exemplaret beträffar med nästan till basen klufna, korta stift, ljusa fjäll, långskaftade bladiga hängen är det, fastän bladen särskildt på öfversidan möjligen är något mera håriga än vanligt, ovedersägligen *S. glauca* L.

Hvad åter det nedre exemplaret angår, synes ett af dess blad alldeles likna och motsvara bladbilden i *Fl. Lapp.*, § 366 citerade Tab. viii, fig. t. Beskrifningen l. c. och L. *Fl. Suec.* är jämväl ganska träffande och öfverensstämmande, såsom det tyckes. Formen är måhända litet mera tätfiltad än vanligt, men afviker knappast genom annat, än något för korta bladskaft till så pass fullvuxna blad af *S. lapponum* L., som har långa bladskaft i allmänhet. Det förekommer dock återgångsformer till denna af *S. aurita* L. × *lapponum* L. och möjligen af *S. lapponum* L. × *viminalis* L. eller af *S. lapponum* L. × *repens* L., som kunna hafva mera filtklädda blad och kortare bladskaft än själfva hufvudformen, som dessutom själf kan uppträda ibland på myrar med nog så korta bladskaft. I beklädnaden synes man emellertid icke kunna finna spår till hybriditet. Möjligen kan den ju härstamma från utlandet och däraf det något främmande utseendet.

Men en annan fråga: Hvad kan väl L:s mening varit med sammanställningen af de båda olika arterna? Är den öfre kvisten för jämförelse eller som en mellanform till *S. glauca* L.

senare t. ex. efter bladafbildningen i *Fl. lapp.* Tab. viii tillkommen vid författandet af *Fl. suec.*, där han om *S. lapponum* till sist yttrar: *Habitus etiam ad S. glaucum proxime accedit.* Etc.?

44: 1. *Salix lapponum* L. modif. foliis parvis.

Specimina duo ♀: Stigmatibus longis, filiformibus, integris; stylis longis, integris; capsulis tomentosis, semina ejicientibus, sessilibus; squamis nigris, pilosis; amentis 20 × 15 mm., supermaturis, sessilibus (omnino sine bracteis); foliis 15 × 7—16 × 6 mm., adultis, basi subovata lanceolatis (ovato-lanceolatis), integerrimis, superne sordide viridibus, nervis impressis, pilis 0,6—1,3 mm. longis, densius villosis, inferne glaucis, pilis 0,6—1 mm. longis vel paullulum ultra, dense tomentosis; petiolis 2—3 mm. longis, villosis; ceterum ut in *S. lapponum* L. genuina.

44: 2. *Salix glauca* L. modif. foliis parvis, lanceolatis.

Specimen ♀: Stigmatibus, stylis et squamis omnino ut in *S. glauca* L. vera; amentis permaturis; pedunculis foliatis; foliis 30 × 12 mm., lanceolatis, integerrimis, pilis longis, rectis utrinque ± obsitis subtus tamen densius; stipulis nullis. Cet. ut in *S. glauca* L. vera.

44: 3. *Salix repens* var. vel potius *S. livida* Wg. vel *caprea* L. × *repens* L.

Specimen sterile: Foliis 30 × 12—40 × 15 mm., late lanceolato-ellipticis, integerrimis vel denticulis minutissimis, oblitteratis, rarissimis instructis, superne nervis crebro elevatis, pilis circa 0,5—0,7 mm. longis, 0,1—0,4 mm. inter se distantibus, rectis, adspersis, inferne pilis 0,6—1 (1,4) mm. longis, rectis, parallellis, adpressis, argenteis tectis, nervis elevatis sed neque rugulosis neque lacunosis, potius inter nervos primarios planis, subnigricantibus; petiolis 2 mm. longis, villosis; ramulis novellis argenteo-sericeis ut in *S. repente* L.

A *S. repente* L. genuina fere nihilo differt, nisi foliis majoribus, aliter apiculatis, quibus notis vel ad *S. lapponum* L. vel *S. livida* Wg. vel *S. capream* L. paullulum vergens.

På detta ark (44) äro uppfästade fyra kvistar, tillhörande tre olika arter. Linné har skrifvit: *20* bredvid de ofvanför

hvarandra fästade ♀-exemplaren, som SMITH med en blyertslinie skilt från de öfriga och betecknat sålunda: *S. Stuartiana Engl. B. t. 2586.*

Nära de båda andra, af hvilka det öfre är sterilt, det nedre ♀-exemplar, står SM:s blyertsskrift: *lapponum.* Nederst på arket, under allesamman påträffas åter L:s handstil: *20 lapponum.* Arket är med knappnål vidfäst nästa ark.

HARTM. l. c. säger om de båda förstnämnda exemplaren, att de bäst stämma med *S. limosa* WAHLENB. *s. Lapponum Auct. scand. alior.* och bekräfta således deras åsikt, som äro öfvertygade, att denna för LINNÉ var alls icke obekant, utan hans verkliga *S. lapponum*, låt vara att den vid en annan tidpunkt kanske blifvit bortblandad; de bevisa jämväl tydligen dennas identitet med *S. Stuartiana* SM. — Af de andra båda exemplaren hör det sterila öfre exemplaret enligt N. J. ANDERSSON till *S. repens* var. *arenaria* och det nedre är helt och hållet *S. glauca Auct. Scand.*

De båda först beskrifna exemplaren (44: 1) med sina för *S. lapponum* L. karakteristiska, hela, långa, trådsmala märken och det långa, smala stiftet; helludna, oskaftade kapslar och oskaftade öfverblommade hängen; helbräddade med långa, laxa, med hvarandra intrasslade hår ofvan mera tunt men under ganska tätt beklädda (filtade) blad (fastän mindre filtade än vanligt, hvilket dock är icke alls sällsynt på lågväxta Norrlandsmyrformer); tillhöra förvisso *S. lapponum* L. vera.

Det tredje exemplaret (44: 2) med öfverblommade, långskaftade, bladiga hängen och ludna sittande kapslar med breda, klufna märken, nästan helklufna korta stift och ljusa fjäll, utan vidare lätt skild från de förutnämnda (44: 1), är mycket tydlig och god, fastän småbladig *S. glauca* L.

Svårare, på grund af att blommor saknas, är att säkert bestämma det fjärde exemplaret (44: 3). Att det står ytterligt nära *S. repens* L. är otvifvelaktigt, ehuru det icke har så täthåriga blad som *var. sericea* L. (*argentea* SM.). De på bladöfversidan för *S. repens* L. så karakteristiskt upphöjda nerverna och den af måttligt långa, raka, tilltryckta, på bladundersidan parallella hår bestående silfverglänsande, på bladets öfversida tunna, men dess undersida täckande beklädnaden, vidare bladens antydning till gles, fin och otydlig sågtandning och böjelse för att mörkna, samt slutligen årskvistarnas hårighet alldeles som hos *S. repens* L. — af flera vittnesbörd göres ej behof för den ofvan-

nämnda bestämningens riktighet. Men de för *S. repens* L. allt för stora bladen med sin något främmande form nästan nödga till antagandet af bastardinblandning från något håll, från hvilket är ganska svårt att utleta; det blir blott gissning. Bladen borde varit tjockare för en närvaro af *S. lapponum* L. eller *S. caprea* L. och mera sågade samt lättare svartnande för inblandning af *S. nigricans* Sm. Återstår att tänka på *S. livida* Wg. Det skulle därföre kunna antagas, att man möjligen komme sanningen närmast med följande bestämning: *Salix repens* L. forma recedens a *S. livida* Wg. × *repente* L. *f. subrepente.*

45. *Salix glauca* L. vera.

Specimen ♀: Stigmatibus stylisque fere bipartitis; capsulis tomentosis, sessilibus, semina ejicientibus; squamis pallidis, pilosis; amentis 45 × 20 mm., permaturis; pedunculis foliatis; foliis 45 × 15—40 × 20 mm., integerrimis, valde pilosis; petiolis 5 mm. longis, pilosis; stipulis nullis; ceterum ut in *S. glauca* L.

Arket, på hvilket detta exemplar ligger, är med knappnål sammanhäftadt med det föregående (44) och har ingen inskription af Linné, men väl med blyerts af Smith: *Lapponum* JES.

Det tyckes häraf, som om Sm. haft den föreställningen, att L. med sin *S. lapponum* hufvudsakligen åsyftat den art, som L. förmenades möjligen af misstag kallat *S. glauca*, eller ock att han sammanslagit båda arterna till en kollektiv art med endera som variation. — Äfven detta exemplar är emellertid med sina skaftade hängen m. m. en säker *S. glauca* L.

46: 1. *Salix lapponum* L. modif. foliis parvis.

Specimen sinistrum sterile: Foliis 30 × 12—38 × 15 mm., ovalibus, apiculatis, margine integerrimo revolutis vel ad basin crenis 3 vel 4, minutis, vix conspicuis, 2—3 mm. inter se distantibus serrulatis—undulato-repandis, superne obscure viridibus (ob senectutem nunc magis obscuris), nervis valde impressis, pilis c:a 0,5—0,8 (1) mm. longis, sublaxis, intricatis admodum villosis (vel ob vestimentum vi externa plerumque demolitum glabris), inferne pilis 0,7—1,4 mm. longis, lanato-implexis dense tomentosis; petiolis 5 mm. longis, pilosis; stipulis nullis; gemmis paullulum pubescentibus(?); ramulis novellis pilosis.

46: 2. *Salix lapponum* L. modif. foliis parvis, subrepandis.

Specimen dextrum sterile: Foliis 20 × 10 mm., ovatis, acutis, adultis, supra pilis 0,2—1 mm. longis conspersis (pluviis plerisque elutis) ob nervos satis impressos rugosis, subtus pilis circiter 1—1,3 mm. longis, laxis, intricatis ± obsitis, ob senectutem satis obscuris, vulgo integerrimis sed interdum per marginem revolutum binis denticulis raris, undulato-repandis; petiolis 4 mm. longis, pilosis; stipulis nullis; gemmis et ramulis novellis ± pilosis.

Detta och följande båda ark (47, 48) äro sammanfästade med en knappnål.

På detta ark äro tvenne sterila grenar med, som det tyckes, fullt utbildade gamla blad. Öfver dem har L. skrifvit: *362* och under dem: *13*. SM:s blyertsskrift visar namnet: *arenaria*.

Den vänstra kvistens (46: 1) blad stämma väl öfverens med beskrifningen i L. *Fl. lapp.* § 362, och ett af dem är ganska likt den l. c. citerade Tab. viii fig. o.

HARTM. l. c. anser, att formen kommer allra närmast *S. Lapponum Auct. scand. recent.* eller hellre att åtminstone det vänstra exemplaret väl öfverensstämmer med *S. lapponum* L. var. *elliptica s. leucophylla* FR., och tillägger:

Opinionem itaque Cel. FRIESII omnino confirmat, hanc proprie formam satis notabilem, nec, ut WAHLENB. monuit, *S. Lapponum* typicam, sub num. 362 *Fl. Lapp.* esse intelligendam.

Det vänstra exemplaret (46: 1) har bladundersidan helt och hållet täckt af filtluddet. Beklädnaden på öfversidan däremot hos båda formernas blad är synbarligen med yttre våld såsom af regn eller på annat sätt nästan helt aflägsnad. Därföre se de så glatta ut. Men vissa partier, helst mot basen, visa en mer eller mindre gles eller måttlig filtbeklädnad.

Det högra exemplaret (46: 2) har bladen på undersidan ej alldeles täckta af filthår, utan dennas glaucescenta botten synes ganska bra. Men håren äro i alla fall löst riktade hit och dit och mer eller mindre hoptrasslade.

Det enda anmärkningsvärda hos dem båda, mera dock hos det vänstra exemplaret, är den nästan omärkliga vågsågningen mot bladbasen, som ju kunde tyda på en liten inblandning af t. ex. *S. phylicifolia* L., men för liten för att ens konstituera en återgångsform till *S. lapponum* L. vera, till hvilken båda

exemplaren ganska säkert höra, begränsade, om man så vill, till en obetydlig modifikation.

47. *Salix lapponum* L. modif. petiolis brevibus.

Specimen sterile: Foliis 30 × 10 mm., adultis, basi subcuneato-rotundis, apice apiculatis, oblongis, margine integerrimo revolutis, rarius leviter repandis, superne obscure viridibus, nervis impressis, pilis c:a 0,6—1 mm. longis satis vestitis, inferne dense tomentosis, albicantibus omnino ut in *S. lapponum* L.; petiolis 3—4 mm. longis, villosis; stipulis nullis; ramulis novellis tomentosis.

Arket är, som sagdt, vidhäftadt föregående och efterföljande ark och uppbär en steril kvist med fullt utväxta blad, som det tyckes, öfver hvilken L. antecknat nummer och namn: *21 arenaria* och på annat, särskildt ställe af arket: *Salix pumila foliis utrinque candicantibus et lanuginosis Raj. Syn. III 447 Tab.* xix *fig. 3,* samt under denna rad: *N:o 15,* efter hvilket Sm. skrifvit: *non est* och nedanför: *S. Stuartiana Engl. Bot. 2586.*

Bladens utseende och beklädnad äro afgörande för äkta *S. lapponum* L.

48. *Salix caprea* L. × *viminalis* L.

Specimen sterile: Foliis 70 × 20(—30) mm. vel 90 × 30 mm., ovato-lanceolatis, infra medium latissimis, acutis, undulato-crenulatis, superne ± parce pilosis—glabriusculis, inferne pilis brevibus, densis, argenteis tomentosis; petiolis 8(—10) mm. longis, pilosis; stipulis 8 × 2 mm., ovato-lanceolatis vel semi-ovato-lanceolatis, apice subrecurvis; ramulis novellis subtomentosis.

Arket är, såsom förut sagts, hopfästadt med de båda föregående arken. Öfverst på detsamma står L:s lokalanteckning: *scania* och strax under anteckningen: *21* (numret förmodligen hänvisande till *arenaria Spec. plant.*, Ed. 1). Sm. har tillskrifvit: *seu acuminata.*

Hartm. l. c.: Ob quæ omnia [in descriptione dicta] totamque faciem hæc omnino est forma culta *S. lanceolatæ* Fr.

Han tillägger, att denna form icke kan hänföras till någon af dem Linné omnämnt i sin Skånska resa (*It. Scan.*).

Formen pekar tydligen med sina stora, breda, litet vågcrenulerade blad, i hvilkas ludd äro inblandade mer eller mindre

bågböjda, korta hår, och stora stipler åt *S. caprea* L., men också lika tydligt med utdragna bladtoppen och framför allt med bladens af mer eller mindre raka och mer eller mindre tilltryckta hår bestående, på bladundersidan mycket tätare och nästan silfverglänsande beklädnad — åt *S. viminalis* L., och således en bra nog säker hybrid emellan de nämnda arterna.

Men nu kommer påträngande sig den stora, intressanta frågan: Hvadan denna sammanblandning af helt olika arter och former, som uppenbarligen existerar, och som icke kunnat för LINNÉ vara omedveten, vare sig man å ena sidan fäster sig vid de båda hopsatta föregående arken (44 och 45) eller man å andra sidan betraktar de påföljande trenne likaledes sammanhäftade arken (46, 47 och 48), antingen hvar för sig gruppvis eller också, hvartill den företagna granskningen gifver stora skäl, i en samlad grupp.

Är det i förra fallet ett fåfängt försök för inrangeringen i någon af hans fyra Salix-sectioner?

Är det i senare fallet en kvarstående antydan om, att han tidigast och att börja med tänkte sammanslå dem alla till ett species med underafdelningar för de olika formerna?

49: 1. *Salix glauca* L. modif. foliis parvis.

Specimen effloratum ♀: Stigmatibus stylisque fissis, ut in *S. glauca* L. vera; capsulis semina ejicientibus, permaturis, tomentosis, sessilibus; squamis pallidis; amentis in pedunculis foliatis; foliis 30 × 15 mm., ovali-lanceolatis (magnitudine formaque folii fere ut in *Fl. Lapp.*, § 363 citata Tab. VIII fig. p) vel nonnullis basin versus leviter attenuatis, apice obtusis (forma folii fere ut in l. c. § 367 citata Tab. VIII fig. u), mollibus, integerrimis, superne magis parce pilosis, inferne pilis rectis, longis, haud stricte adpressis rarius hirsutis—satis obsitis, glaucis; petiolis brevibus pilosis; gemmis et ramulis novellis villosis.

49: 2. *Salix glauca* L. vera.

Specimen recens ♀: Stigmatibus stylisque quasi semipalmato—alcicornibus; capsulis tomentosis, sessilibus; squamis pallidis; amentis in pedunculis foliatis, omnino ut in *S. glauca* L. genuina; foliis 15 × 8—30 × 10 mm., fere ovato-oblongis, breviter acutis, integerrimis, supra pilis parcius obsitis

quam in antecedente (49: 1). Ceterum, forma foliorum paullulum diversa excepta, in descriptionem *Fl. Suec.*, Ed. 2 Nr 890 haud male quadrat.

På arket ligga tvenne honkvistar, den ena med öfverblommade hängen, den andra i yngre tillstånd. Ofvanför dem mot arkets öfversta kant är skrifvet, som det synes, med LINNÉS hand: *17 glauca* och på ett annat ställe: *Salix glauca*, efter hvilket SMITH skrifvit: *non est.*

Båda exemplaren, af hvilka det yngre icke har bladen på öfversidan fullt så håriga som vanligt, tillhöra utan minsta tvifvel den äkta *S. glauca* L. och äro måhända hans urtyper, efter hvilka dithörande figurer i *Fl. Lapp.* Tab., vii fig. 5 och Tab. viii fig. p blifvit afbildade.

Och det kan starkt ifrågasättas, om det icke är en form af *S. glauca* L., som beskrifves i L. *Fl. Lapp.*, § 367, därvid Tab. viii, fig. u citeras, och som vidare anföres under *S. caprea γ* i L. *Fl. suec.*, Ed. 1 och *S. caprea β* i Ed. 2 samt i *Spec. plant.* — SMITH protesterar i L. *Fl. Lapp.*, Ed. 2 § 363 emot sistnämnda placering: »*S. caprea β* sed species est a caprea procul dubio diversa, cujus definitionem vetat fructificationis in herbario Linnæano defectus. J. E. SMITH». *S. glauca* L. uppträder ibland i full öfverensstämmelse med förenämnda L:s beskrifning och med bladen af samma storlek, 60 × 16 mm. och samma med kilaktig bas omvändt äggrundt aflånga eller nästan tunglikt aflånga form, som dithörande bild utvisar, på samma gång som bladen mot grentopparna äro lancettlika eller, för att anföra LINNÉ l. c., »ad figuram Tab. viii fig. n proxime accedunt, sed angustiora». Äfven den glansiga, gröna bladöfversidan och den ganska lätta sågningen på de nedre bladen, som framhålles, saknas icke. Men då äro de återgångsformer till *S. glauca* L., härledande sig från dennas hybrider med antingen *S. myrsinites* L., eller *S. nigricans* SM. eller *S. phylicifolia* L. Sådana återgångsformer i synnerhet från hybriderna *S. glauca* L. × *myrsinites* L. och *S. glauca* L. × *nigricans* SM. äro icke sällsynta i fjälltrakterna. Så att äfven L:s uppgift: In sylvis & Alpibus frequens, är tillämplig.

50. *Salix caprea* L. forma (vel hybr.?).

Specimen sterile: Foliis 40 × 20—50 × 30 mm., ovali-lanceolatis vel fere potius utrinque acutis ovalibus vel apice paullulum plicato-recurvo brevissimo obovatis, per marginem paul-

lulum revolutum integerrimis (vel basin versus vestigiis binorum vel ternorum dentium), undulatis, superne pilis 0,4—0,8 mm. longis, subrectis, adpressis, deorsum spektantibus, 0,3—0,5 mm. ultra inter se distantibus admodum vestitis (foliis novellis magis dense pilosis), in costa cano-tomentosis, nervis paullulum elevatis, inferne pilis 0,2—0,6 mm. longis, curvulis vel subrectis, laxis, directione variantibus dense vestitis, ut facies ipsa glauca folii vix appareat; petiolis c:a 10 mm. longis, breviter, dense cano-hirsutis; stipulis nullis; ramulis novellis quoque breviter cano-hirsutis, ramis anniculis glabris; ramis torulosis, flavescentibus ut in *S. caprea* L. vera.

På arket finnes ingen anteckning af L. utan endast af SM. med blyerts: *an sphacelata Fl. Brit.? — videtur Fl. Lapp. 361 — depressa Fl. Suec.* Anteckningen består af 3 rader under hvarandra, här markerade genom tankstreck.

HARTM. l. c. protesterar emot hänvisningen till *Fl. Lapp.* 361 och där åberopade exemplarets blad mindre motsvarande bildfigurer samt förmenar:

Omnino est *S. caprea Auct.* forma, ad *grandifoliam Ser.* accedens, minimeque ad *S. depressam Auct.* referenda.

Vid första anblicken ser denna form ut som en god norrländsk *S. caprea* L., men vid granskningen af beklädnaden på bladens undersida förefaller densamma mera främmande, i det att de karakteristiska, bågböjda, korta håren synas icke fullt så böjda som vanligt och äro blandade med nästan raka, korta hår, som kunna tyda på, att exemplaret representerar en återgångsform till *S. caprea* från ett bastardskap med *S. viminalis* L. eller *S. lapponum* L.

51. *Salix lapponum* L. modif. foliis lanceolatis.

Specimen sterile: Foliis 20 × 5—40 × 11 mm., adultis, lanceolatis (basi paullulum subovatis), margine integerrimo revolutis, supra obscure virentibus, nervis impressis, pilis 1—1,3 mm. longis, laxius adpressis, ± intricatis adeo dense vestitis, ut folii facies ipsa epidermisque parum conspiciatur, subtus pilis usque ad 1,5 mm. longitudine (pilis brevioribus mixtis), lanato-implexis dense tomentosis tectisque; petiolis 4—5 mm. longis, tomentosis. — Ceterum formæ antecedenti (47): *S. lapponum (21 arenariæ)* valde similis est, sed folia hujus paullulum longiora tantum.

Den sterila kvisten har LINNÉ egenhändigt signerat: *lappo-*

num, den enda anteckning som finnes. Det är en smalbladig, med bladöfversidan nära på täckt af långa med hvarandra mer eller mindre sammanslingrade hår och med undersidan tjockt filtluden *S. lapponum* L.

52: 1. *Salix glauca* L. modif. foliis minoribus.

Specimen ♀: Stigmatibus stylisque quasi semipalmato-alcicornibus; capsulis tomentosis, sessilibus, semina ejicientibus, supermaturis; squamis pallidis; amentis cum pedunculis longis, foliatis; foliis 35 × 16 mm., ovalibus, integerrimis; ceterum omnia sunt omnino ut in *S. glauca* L. vera.

52: 2 *Salix glauca* L. vera bonaque.

Specimen sterile: Foliis c:a 50 × 20 mm., subovalibus, pilis vestitis; ceterum habitu quoque toto speciminis, ut in *S. glauca* L. genuina.

På samma ark finnas en öfverblommad hankvist och en steril kvist samt LINNÉS signering: *20 lapponum*, ånyo skrifvet, såsom det synes, af hans son, LINNÉ den yngre.

Båda exemplaren äga alla för *S. glauca* L. enastående karaktärer i hänge- och bladbeklädnad m. m. och tillhöra med visshet nämnda species.

53: 1. *Salix lapponum* L.

Specimen sinistrum sterile: Foliis 60 × 20 mm., ovato-lanceolatis, adultis; petiolis 15 mm. longis; forma, vestimento, habitu cetero totius speciminis ut in *Salice lapponum* L. forma vulgata.

53: 2. *Salix lapponum* L.

Specimen dextrum ♀: Stigmatibus longis, filiformibus, integris; stylis longis; capsulis tomentosis, sessilibus, semina dejicientibus, supermaturatis; amentis sessilibus; foliis 30 × 15 mm., ovatis, apiculatis, supra densius, subtus densissime tomentosis; petiolis 4—5 mm. longis, tomentosis; ceterum ut in *Salice lapponum* L. forma optima.

Arket uppbär tvenne kvistar: en steril, bredvid hvilken L. skrifvit: *arenaria*, ett öfverblommadt honexemplar, som han signerat: *lapponum*.

Det sterila exemplaret liknar ett föregående under Nr 46 beskrifvet, af L. signeradt: *362* och *13*, men båda två tillhöra säkert *S. lapponum* L.

54: 1. *Salix lapponum* L.

Specimen sinistrum ♀: Stigmatibus longis, integris; stylis longis; capsulis tomentosis, sessilibus; squamis nigris; amentis 45 × 12 mm., sessilibus; foliis 30 × 12 mm.; petiolis 6 mm. longis; ceterum omnino ut in *Salice lapponum* L. vera.

54: 2. *Salix lapponum* L.

Specimen sterile: Foliis adultis, habitu toto cetero speciminis omnino ut in *Salice lapponum* L. vera.

Såväl den med tvenne öfverblommade hängen försedda som den sterila på samma ark liggande kvisten är utan all slags signering af L., men Sm. har signerat: *arenaria? Flo. Lapp. 362?* Båda exemplaren äro emellertid äkta *S. lapponum* L.

55: 1. *Salix lanata* L.

Specimen effloratum ♀: Organis generationis (amentis) typicis ut in *S. lanata* L.; foliis c:a 30 × 20 mm., ovalibus, utrinque breviter subacutis, stipulatis; ceterum omnino ut in *S. lanata* L. vera.

55: 2. *Salix lanata* L.

Specimen effloratum quoque ♀: Organis generationis ut in antecedente (55: 1); foliis c:a 45 × 30 mm., adultis, subrotundoovalibus, breviter apiculatis, stipulatis; ceterum omnino ut in *S. lanata* L. vera.

Båda de öfverblommade honexemplaren befinna sig på samma ark med signering: *lanata*, af Linné själf enligt Hartm. l. c. sid. 423.

56. *Salix lanata* L.

Specimen sterile: Foliis c:a 60 × 45 mm., subrotundo-ovalibus, breviter apiculatis, stipulatis; ceterum ut in *S. lanata* L. vera.

Exemplaret är sterilt med fullt utbildade, ganska typiska blad, försedt endast med Sm:s blyertssignering: *lanata.*

57: 1. *Salix lanata* L.

Specimen sinistrum sterile. Forma eadem ac infima (infra) 57: 3.

57: 2. *Salix lanata* L. forma petiolis longioribus.

Specimen medium sterile: Foliis 45 × 30 mm., adultis, specimini supra sub num. 54: 1 memorato similibus sed parcius pilosis; petiolis subtus usque ad 10 mm. longitudine; stipulis magnis; ceterum ut in *S. lanata* L. vera.

57: 3. *Salix lanata* L. primaria (verisimiliter).

Specimen dextrum ♀: Stigmatibus 0,4 mm. longis, filiformibus, integris; stylis 1,8 mm. longis; capsulis glaberrimis; pedicellis brevissimis, glaberrimis; nectariis brevibus, fere linearibus, integris; squamis obovatis, seminigris, pilis longis, rectis, albis, ad colorem subaureum paullulum inclinantibus; amentis ad apicem ramuli sessilibus (non pedunculatis); foliis 20 × 10 mm., recentioribus (non adultis), ovalibus utrinque subacutis, integerrimis, »albis longis ac laxis lanis undique tectis, ut nulli nervi conspici possint» (L. *Fl. Lapp.*, § 368); petiolis c:a 5 mm. longis, lanato-villosis; stipulis magnis, integerrimis; ramis novellis undique hirsutie alba, laxa, longa tectis, satis crassis torulosisque.

På samma ark äro uppfästade trenne kvistar, af hvilka tvenne äro sterila, och blott en liten, gråhvitbladig kvist är försedd med tvenne hängen och icke fullt utbildade blad, icke olika dem, som äro citerade i *Fl. lapp.*, § 368 Tab. vii, fig. 7. Vid det mellersta, sterila exemplaret står: *H. U.* och nederst på arket: *19 lanata* med L:s h.

58 a: 1. *Salix glauca* L.

Specimen sinistrum ♀: Stigmatibus stylisque quasi paullulum semipalmato-alcicornibus; capsulis tomentosis semina ejicientibus); squamis pallidis; amentis foliatis, pedunculatis; foliis pilosis; ceterum habitu speciminis toto ut in *S. glauca* L. vera.

58 a: 2. *Salix glauca* L.

Specimen dextrum ♂: Filamentis subcrassis, basi pilis crispatis ornatis; squamis pallidis, pilosis; amentis cum pedunculis longis, foliatis; foliis c:a 55 × 20 mm., adultis, ovali-lanceolatis, utrinque fere aequaliter attenuatis; ceterum habitu speciminis totius ut in *S. glauca* L. typica.

På detta ark finnas en han- och en honkvist af vanlig,

god *S. glauca* L., men utan någon som helst anteckning. — Hartm. l. c. går förbi det med tystnad.

58 b (= 58 Hartm. l. c.). *Salix repens* L.

Specimen ♂: Filamentis basi glaberrimis; squamis 2 × 1,5 mm., fere ovalibus, pallidis, apice fuscis, haud dense pilosis; amentis 10 × 4 mm.; pedunculis 7 mm. longis, foliis minutis (fere bracteiformibus), 2—3, c:a 6 × 2 mm. instructis; foliis 12 × 6—17 × 8 mm., ovalibus, integerrimis vel ad crenaturam tenuissimam, raram paullulum inclinantibus, superne glaberrimis (foliis junioribus fortasse subpilosis), nervis manifeste, sat crebro elevatis, inferne pilis c:a 1 mm. longis, rectis, parallellis, adpressis, argenteis satis dense vestitis, glaucis, nigricantibus; petiolis valde brevibus; stipulis nullis; ramulis novellis subargenteo-sericeis, ramis anniculis glabris.

På ett kvartsark ligger en liten, 150 mm. hög kvist med 2:ne hanhängen af L. signerad: *364* och af Sm.: *fusca ex auctoritate Flo. Lapp.* På arkets baksida står med L:s h. tvenne rader, här markerade med tankstreck: *Salix humilis alpina folio myrti tarentini subtus incano. O. R.* — *Salix alp. pumila rotundifolia repens, inferne subcinerea.*

Hartm. l. c. anför:

Hanc pro »archetypo illo originali, in *Fl. Lapp.* descripto», habendam esse, cum quo specimina anglica in *Fl. Brit.* p. 1060 et 61 descripta prorsus convenire Smithius docet,

och protesterar mot, att denna form är *S. versifolia* Wg., hvilken den allra minst liknar, samt instämmer med dem, som placera den inom *S. repentis* L. formkrets.

Detta exemplar öfverensstämmer helt och hållet med beskrifningen i *Fl. Lapp.*, § 364, och det har ett blad, som till storlek och form alldeles motsvarar där citerade Tab. viii fig. r. De små bladen hafva på öfversidan den för *S. repens* L. så karakteristiska, skarpt upphöjda nervaturen och sakna hårbeklädnad, men hafva på undersidan de likaledes så karakteristiska parallela, tilltryckta, korta håren, som här äro mer eller mindre tätsittande och därföre förläna densamma det något silfverglänsande utseendet. Men när det i L. *Fl. Suec.*, Ed. 2, p. 351 om *S.* (*fusca*) heter: »Foliis — — — pilis subtus raris albo-sericeis», så stämmer jämväl denna utsago i så måtto, att på en nedre liten kvist finnas ett par blad, som äfven på undersidan äro nästan glatta (få, omärkliga, spridda hår) och hafva därjämte en svag

antydning till glessågning. Således tyckes hårigheten under bli glesare, när bladen bli äldre. De hafva äfven lätt för att svartna vid pressningen. Denna form är enligt L. *Fl. lapp.* l. c. en ganska oansenlig, nästan nedliggande och krypande, liten buske, som växer på något fuktiga betesmarker. — Allt som allt, det passar förträffligt in på en äkta *S. repens* L.

59. *Salix repens* L. vera.

Specimen ♀: Stigmatibus 0,3 mm. longis; stylis 0,5 mm. longis; capsulis 8 × 2 mm., semina fere ejicientibus, fere nimis maturis, tomentosis, purpurascentibus; pedicellis 2—2,5 mm. longis, tomentosis; squamis 2 × 1 mm., pilosis; amentis 20 × 15 mm.; pedunculis 8 mm. longis, foliis 4, c:a 8 × 4 mm. instructis; foliis 9 × 4 mm., sat recentibus, ovalibus, integerrimis vel ad serraturam paullulum tendentibus, supra nervis sat crebro elevatis, nudis, subtus ± pilosis (pilis istis *S. repenti* characteristicis), ad apicem pilis magis parcis obsitis—glaberrimis et foliis aliis subtus fere nudis, aliis fere argenteo-splendide dense pilosis, sub prelo nigricantibus, foliis minoribus ad apicem rami vulgo fere confertis, ceteris majoribus, sat paucis, alternis, sparsis; gemmis ramulisque novellis ± argenteo-sericeis.

Arket är 30 mm. kortare än öfriga ark (kvartsarken undantagna). Och kvisten med 6 honhängen, 3 åt hvardera sidan, är af L. signerad endast: *Salix*. Sm. har med blyerts på ett annat ställe af arket gjort följande, sedan af obekant skäl öfverstrukna anteckning: *arenaria* Lightf.—*varietas S. fuscæ L. D.* Viborg. samt strax under de båda raderna: *non fusca*, hvilka senare båda ord äro ostrukna.

Hartm. l. c., sedan han framhållit, att denna form i allt, liksom föregående, är en *S. fusca* L. (*repens* L.), som icke får räknas till *versifolia* Wg., tillägger:

»Insuper folia quum hujus, tum prioris, atque ramulus ipse uterque cum fig. Rudbeckii citata optime conveniunt, quam ad *S. repentem* pertinere jam aliis locis (Hartm. in *Bot. Not.* 1841, p. 68, Anderss. *Sal. Lapp.*, p. 66) ostensum est.

Exemplarets såväl minsta detaljer som hela habitus, ehuruväl de mera spridda mellersta bladen äro större och mera exakt ovala än föregående Nr 58, stämma bra med beskrifningen i *Fl. Suec.*, Ed. 2 på *S. fusca* L. och betyga ofelbart, att det är en vanlig form af god *S. repens* L.

60. *Salix aurita* L. × *repens* L. forma foliis lanceolatis.

Specimen sterile: Foliis 25 × 8—37 × 12 mm., exacte lanceolatis, vel interdum supra medium latissimis, margine integerrimo paullulum revolutis, superne nervis paullulum impressis, subplanis, sordide viridibus, quod ob habitum in herbario antiquo perspicuum dijudicare est difficillimum, pilis 0,3—0,6 mm. longis, c:a 0,02 mm. crassis, 0,2—0,4 mm. inter se distantibus, rectis vel potius præcipue brevioribus paullulum curvulis et longioribus paullulum undulato-curvulis variantibus, patulo-procumbentibus admodum vestitis, superne pilis 0,4—0,7 mm. longis, rarius 1—1,4 mm. longis, fere æqualiter sursum directis (subparallelis), vulgo neque rectis neque curvulis, leviter incumbentibus tectis, ita ut facies nitorem sericeum paullulum accipiat, non rugulosis; petiolis c:a 2 mm. longis, tomentosis, absque stipulis; gemmis ramulisque novellis breviter tomentosis, ramis anniculis glabris.

A *S. repente* L. imprimis differt: partim nervis folii supra impressis, partim pilis curvulis inter pilos rectos vestimenti folii permixtis, quibus notis ad *S. auritam* L. vergit.

På framsidan af arket, som uppbär den lilla sterila kvisten, hvilken är ungefär 120 mm. lång och hälften så bred, finnes ingen anteckning utom en med blyerts af SMITH nederst till höger och sedan snedt öfverkorsad med trenne streck: *fusca?* — J. E. S. *verte.* Men på arkets baksida nederst till höger, hvarest enligt HARTM. l. c. LINNÉ plägade tillägga andra saker, i synnerhet endast synonymer, står en bläckskrift, om af LINNÉ själf, som HARTM. l. c. uppgifver, eller af någon annan, kanske hans son, må lämnas därhän: *Salix fusca.*

HARTM. l. c. har observerat den ganska stora skillnaden mellan de föregående formerna af *S. fusca* (58 och 59) och denna, hvilkas blad äro »prioribus triplo longiora, lanceolata, acuta, subtus densius sericea». Men han vågar icke afgöra, hvart den månde höra, utan anför hvad N. J. ANDERSSON sagt om detta exemplar: »Folia *S. Smithianæ* simillima. Minime ad *repentem*, neque ad *versifoliam* pertinent.»

Ehuru det icke kan nekas, att denna form har blad med ett utseende, som skulle kunna berättiga till den slutsatsen, att här skulle föreligga en hybrid mellan *S. viminalis* L. å ena sidan och *S. caprea* L. (*S. Smithiana* f. foliis minoribus) eller hellre *S. aurita* L. å den andra, så tala däremot de mera jämna, icke

rugulosa bladen, som äro tunnare och mindre, än de torde varit vid en kombination af nämnda slag, och som tyckas vid pressningen mörknat något, hvilket icke skulle varit fallet, om icke *S. repens* L. eller möjligen *S. rosmarinifolia* L. vore en af föräldrarne. Att den andra faktorn, som ingått i denna hybridform, är *S. caprea, cinerea* eller *aurita*, det förrådes af de i bladbeklädnaden förstuckna, korta bågböjda håren, som äro så enastående i sitt slag och så karakteristiska för ensamt de trenne sistnämnda arterna. Men om också hårdräktens glans blifvit bra nog matt af inblandningen och den främmande beröringen från nämnda håll, skimrar den tillräckligt för att uppenbara härstamningen från *S. repens* L. En liknande *S. aurita* L. × *repens* L. är funnen i Uppsalatrakten.

61: 1. *Salix repens* L.

Specimen sinistrum ♂: Filamentis basi glaberrimis; foliis c:a 10 × 3—4 mm., subovalibus, nimis recentibus novellisque, supra nudis, subtus parum pilosis; ramulis novellis argenteo-sericeis.

61: 2. *Salix repens* L.

Specimen sterile: foliis valde recentibus utrinque glaberrimis fortasse eadem ac proxima (61: 3).

61: 3. *Salix repens* L.

Specimen dextrum ♀: Stigmatibus c:a 0,3 mm. longis, crassis, coalitis; stylis 0,5 mm. longis; capsulis 5 × 1,5 mm., nudis, rufo-purpureis; pedicellis 2—1,5 mm. longis, glaberrimis; squamis 1,8 × 0,5 mm., lineari-oblongis, admodum pallidis (ut videtur), longe pilosis; amentis 15 × 10 mm.; pedunculis valde brevibus, foliis 4 minimis instructis; foliis 8 × 2,5 mm., ellipticis, breviter acutis, integerrimis, utrinque nudis vel subtus ad basin paullulum argento pilosis (foliis in apice ramulorum summis ± pilosis—tomentosis), nervis supra quoque elevatis, nigricantibus; foliis tamen nimis recentibus; ramulis novellis ± argenteo-sericeis.

På samma ark ligga trenne mycket unga kvistar, en med 20 ♂-hängen, en med 15 ♀-hängen och en steril, under hvilka L. skrifvit: *repens* och strax under detta namn: *23*.

Alltsamman är god och tydlig *S. repens* L., ehuru den icke

fullt stämmer med beskrifningen på denna art i L. *Fl. Suec.*, Ed. 2, § 896: »foliis lanceolatis utrinque subpilosis».

62: 1. *Salix repens* L.

Specimen sinistrum ♀: Capsulis tomentosis, nimis maturatis, semina ejicientibus; nihilo minus foliis 6 × 4,5 mm. tantum, subovalibus, breviter apiculatis, integerrimis, supra nudis, nervis elevatis, subtus glabris—sat argenteo-sericeis, nigricantibus; ramulis novellis glabris. — Amenta 3 tantum adsunt.

62: 2. *Salix repens* L.

Specimen sterile: Foliis 12 × 8—14 × 6 mm., ovalibus, ad apicem interdum latissimis, integerrimis vel binis crenis ad apicem ornatis, supra nudis, nervis elevatis, subtus ± parce pilosis —fere nudis; ramulis novellis glabris.

62: 3. *Salix repens* L.

Specimen ♀: Capsulis tomentosis (ad basin tomento parciore), fere nimis maturis; amento (unum tantum adest) 30 mm. longo; pedunculo 8 mm. longo, foliis 4 parvulis instructo; foliis supra nudis, subtus ± pilosis.

62: 4. *Salix repens* L.

Specimen ♀: Capsulis glaberrimis, magnitudine ordinariis; amentis inter se propinquis, fere sessilibus cum pedunculis brevibus, foliis 3—4, minutis instructis; foliis vix ullis.

På samma ark finnas icke mindre än fyra kvistar från olika individ, af hvilka en är utan, en med 1 hänge, en med 3 och en med 12 hängen, alla ♀. Under dessa till vänster står antecknadt: *Salix* och nederst vid arkkanten midt på med L:s h.: *Salix 24 repens fusca.* Namnet fusca är struket med ett par fina bläckstreck snedt öfver sista stafvelsen.

Åtminstone det sterila exemplarets blad äro lika dem som äro beskrifna under Nr 58. Alla exemplaren tillhöra vanliga former af äkta *S. repens* L.

63. *Salix repens* L.

Specimen sterile: Foliis vulgo 30 × 9 mm., sed 20—22 × 8, 27 × 7, 28 × 11 mm., apices versus ramulorum 15 × 5 mm. vel

minoribus variantibus, elliptico-lanceolatis vel fere lanceolatis, margine integerrimo leviter revolutis, vel foliis nonnullis ad crenaturam serraturamque raram levissime tendentibus, non nigricantibus, superne nervis argute elevatis, nudis vel potius vulgo pilis 0,2—0,5 mm. longis, paullulum curvulis rectis, subpatentibus, 0,3—0,5 mm. inter se remotis obsitis, in costa fere cano-pubescentibus, inferne glaucis, pilis 0,4—0,8 mm. longis, rectis, parallelis, adpressis, sursum directis, continguis, albis, 0,3—0,5 mm. inter se remotis, obsitis et sericeo-nitidis, aliquando fere nudis quoque; petiolis 4 mm. longis, tomentosis, absque stipulis; gemmis argenteo-tomentosis. In descriptionem s. n. 895 L. *Fl. Suec.*, Ed. 2. haud optime quadrat. Illa forma »stipulis ovatis, acutis», hæc autem stipulis nullis.

Arket upptager blott ett sterilt exemplar, förgrenadt i fyra enkla kvistar, under hvilket L. skrifvit: *22 incubacea*, och vid sidan af hvilket en annan hand, som det synes, anmärkt: *Salix latifolia minor C. B. 474.*

HARTM. l. c. påpekar:

Hæc sine dubio est, quam SMITHIUS in *Engl. Fl.* 4, 212 et 213 (sec. KOCH in *Syn.* ed. 2) *S. angustifoliam* WULF. seu *incubaceam* WILLD. et *Auct. German.* esse monuit.

Han framhåller vidare, att med undantag af nästföljande exemplar Nr 64, som erbjuder för få kännetecken, det icke finnes i LINNÉS *herbarium* något annat med detta namn. Hvarföre, då jämväl hithörande beskrifning i L. *Spec. pl.* är ganska passande, den slutsatsen emot SMITHS mening om detta exemplar med all rätt synes kunna dragas, det »*S. incubaceam* LINN. *Sp. pl.* omnino esse *angustifoliam* WULF, *et Auct.* Insuper tam a *S. repente* et *rosmarinifolia*, quam a *plicata* Fr., ad quam *S. incubaceam Fl. Suec.* referendam *Cel.* FRIESIUS edocuit, omnino differt.»

Knappt något finnes hos detta exemplar, utom möjligen en del något bågböjda hår på bladöfversidan, som strider emot, utan tvärtom allt (t. ex. bladens äfven på öfversidan skarpt upphöjda nervatur, den glänsande hårigheten under, ungkvistarnas ludenhet m. m.) talar för, att det är en säker och god form af *S. repens* L. En invändning, att bladen icke svartnat, gendrifves med den omständigheten, att de äro höstblad eller åtminstone ganska fullmogna.

64. *Salix repens* L. var. filamentis basi pilosis

vel potius forma hybrida: *S. aurita* L. × *repens* L. forma *subrepens*.

Specimen ♂: Antheris 0,5×0,9 mm., luteis (ut videtur); filamentis 3—4 mm. longis, basi sursum usque ad 1,5 mm. pilis 0,3 mm. longis, subrectis, patentibus admodum ornatis; nectariis internis tantum 0,5×0,4 mm., subtruncatis, integris; squamis 1×0,8 mm., breviter lingulatis, apice rotundatis—fere truncatis, fere concoloribus, pallido-fuscis, pilis 0,3—0,4 mm. longis, non crispatis obsitis, pilis similibus ciliatis; amentis c:a 10×6 mm.; pedunculis valde brevibus, foliis 4—5, minutis instructis; foliis 4 × 1,5—6 × 2 mm. nimis recentibus, subellipticis, integerrimis, nigricantibus, supra nervis subelevatis, nudis, subtus pilis 0,5—0,8 mm. longis, rectis, parallelis, sericeis ad costam densius tectis et ad apicem parcius—rarissime vestitis; absque stipulis; ramulis novellis argenteo-sericeis.

A *S. repente* L. vix differt, nisi filamentis basi pilosis, qua nota ad *S. auritam* L. vergens.

På arket med en liten, mycket ung kvist, som bär 9 hanhängen, finnes ingen anteckning utom nederst på baksidan af Linné: *Salix incubacea*. Det är intet, som skiljer formen från vanlig *S. repens* L., utom det, att strängarna äro bra nog håriga vid basen, hvilket tyder på inblandning från *S. aurita* L.

65: 1. *Salix rosmarinifolia* L. (typica ectypaque?).

Specimen sinistrum sterile: Foliis 13 × 3, 15 × 2, 20 × 3 usque ad 30 × 5 mm., linearibus vel lanceolato-linearibus, margine integerrimo non revolutis (h. e. margine fere plano integerrimis), vel potius, ut exacte dicam, characteristice peculiariterque minutissime, obsolete glanduloso-serrulatis, apicibus extremis 1—2 mm. vel minus inter se remotis vel interdum quasi ± occulte mucronatis, sed aliquando absolute quoque integris, superne nervis argute elevatis, glaberrimis vel ad marginem modo summum breviter ± pilosis, costa nervisque primariis ± cano-tomentosis, sursum, sensim evanescentibus exceptis, inferne pilis (0,4) 0,6—1,3 mm. vulgo 0,7—0,8 mm. longis, c:a 0,02 mm. crassis, rectis, sursum æqualiter directis parallelisque, adpressis (in costa contra pilis valde brevibus vestitis), argenteo-sericeis densissime undique tectis, ita ut facies folii splendeat, foliis summis in apicibus ramulorum novellorum utrinque argenteo-tomentosis; petiolis 1—2 mm. longis, ± tomentosis; stipulis nullis; gemmis ramulisque novellis argenteo-tomentosis.

65: 2. *Salix rosmarinifolia* L.

Specimen dextrum sterile: Foliis c:a 25 × 4—5 mm., a specimine antecedente (65: 1) diversis, superne quoque pilis 0,3—0,4 (0,5) mm. longis, subpatentibus laxisque admodum villosis—fere tomentosis vel interdum parcius obsitis, subtus pilis fortasse paullulum longioribus, ad marginem subvolutum inclinantibus; gemmis et ramulis novellis paullulum magis tomentosis. Ceterum formæ illi (65: 1) simillima.

På samma ark ligga dessa båda sterila exemplar, som L. signerat: *25* ☽ *rosmarinifolia.* SM. har efter namnet tillagt: *nequaquam JHS.* och ofvantill: *angustifolia* W*ULFEN*. *Prof. MERTENS.* Arket är med knappnål sammanfästadt med de båda nästföljande arken.

HARTM. l. c. förundrar sig öfver, att »Smithium nomen *angustifol.* non *incubaceæ herb.* (numero 63), sed huic inscripsisse, quum tamen illam, nec hanc, esse *angustifol.* l. supra cit. indicaverit.» Man måste draga den slutsatsen, att antingen föreligger ett misstag eller också har SM. ansett båda de sins emellan allt för mycket olika formerna ändå vara identiska.

Ja, de båda formerna (63) och (65) äro betydligt olika, såsom synes af beskrifningen här ofvan. Detta gäller främst habitus och utseendet på bladen, hvilka äro dubbelt bredare hos den förstnämnda än hos den senare. Dock kunna bladen variera hos dem båda så, att man icke i en hast kanske kan se så stor skillnad. Men på sågningen och bladkanten m. m. torde de alltid kunna åtskiljas. Hade WIMMER emellertid haft exemplar af LINNÉS äkta *S. rosmarinifolia* under ögonen, torde säkerligen resonemanget, som kommer efter och står i omedelbart sammanhang med beskrifningen af *S. repens* L. (WIMM. *Sal. Europ.* pp. 117—119), blifvit betydligt kortare, enär ingen förblandning emellan de båda sistnämnda arterna kunnat äga rum, utan hvar och en af dem fått förblifva okvald vid sin rätt till särskild plats.

66 a: 1. *Salix repens* L.

Specimen sinistrum ♀: Stigmatibus 0,3 mm. longis, bifidis, laciniis subcoalitis; stylis 0,2 mm. longis; capsulis junioribus 4 × 0,8 mm., maturis 6 × 1,8 mm., subconico-subcylindricis, obtusiusculis, brevissime hirto-tomentosis; pedicellis 1,5—2 mm. longis vel paullulum ultra, tomentosis; nectariis internis

tantum 0,4 × 0,3 mm., truncatis, integris; squamis 1,5×1 mm., rotundo-lingulatis, basi lutescentibus, antice fuscis, pilis c:a 0,6—0,8 mm. longis, utrinque non dense obsitis, pilis 1 mm. longis ciliatis; amentis 15×12 mm., breviter pedunculatis; foliis 14 × 4 mm., sublineari-lanceolatis, margine revoluto integerrimis, supra nervis argute elevatis, nudis, subtus glaucescentibus, pilis c:a 0,5 mm. ultra longis, rectis parallelis, sursum directis, adpressis, nitidis dense obsitis, in costa fere glabrescentibus; petiolis 1—2 mm, longis, subtomentosis; ramulis novellis fere glabris.

66 a: 2. *Salix repens* L.

Specimen sterile: Foliis 12 × 5 mm., obovato-ovalibus, apice truncatis et ± retusis, ceterum ± deformatis, integerrimis, subplanis, utrinque admodum pilosis, supra pilis non 0,5 mm. longis, rectis, adpressis obsitis, subtus pilis 0,5 mm. vel paullulum ultra longis, rectis, parallelis, nitidis, non minus, potius magis quam supra dense vestitis, nimis recentibus; stipulis nullis; ramulis novellis argenteo-sericeis..

De båda kvistarna befinna sig på samma ark, den med 6 honhängen till vänster om den andra sterila kvisten. De äro utan namn, men under det lilla sterila exemplaret har LINNÉ antecknat växtlokalen: *Arena* — *Scania* (orden stå på två rader).

HARTM. l. c. vill helst föra hängeexemplaret till *S. repens L.* och anse det sterila som en form af *S. repens* L. *v. arenaria* (*sericea* L.).

66 b. *Salix repens* L. modif. foliis mucronatis.

Specimen sterile: Foliis 12 × 4 mm., fere lanceolatis, serrulato-mucronatis, apicibus dentium 1—2 mm. inter se distantibus, supra glabris, (foliis summis tamen villosis), nervis elevatis, subtus pilis rectis, parallelis, densissimis argenteo-sericeis; petiolis 1 mm. longis, tomentosis; ramulis novellis dense, breviter sericeo-tomentosis. — Specimen nimis recens est.

Nederst till venster på arket är med bläck antecknadt endast släktnamnet: *Salix*.

HARTM. l. c. har icke omnämnt detta ark, hvilket, såsom förut blifvit sagdt, är sammanhäftadt med de båda föregående (65 och 66 a.)

Formen är snarlik den, som beskrifvits under Nr 66 a, men skild genom bladens tydliga, fina sågtandning och täthårigare,

mera silfverglänsande undersida. Det är en icke ovanlig modifikation af äkta *S. repens* L.

67. *Salix rosmarinifolia* L.? cult.

Specimen sterile: Foliis 50 × 10—55×12 mm. ultra, sublineari-lanceolatis vel sat late angustis, parce et leviter crenatis, supra fere nudis, ad apicem et interdum ad marginem summum pilis c:a 0,4 mm. longis, rectis, adpressis, raris conspersis, in costa pubescentibus, nervis insigniter elevatis, subtus pilis c:a 0,4—0,5 mm. longis, 0,4—1 mm. inter se distantibus, rectis, sursum directis, adpressis obsitis, glaucescentibus; petiolis c:a 3 mm. longis, leviter glabrescentibus; ramulis novellis fere tomentosis.

Det är en liten luxuerande steril kvist på ungefär 200 mm:s längd och 120 mm:s bredd, strax under hvilken L. skrifvit: *H. U.* och började närmast under dessa bokstäfver: *Salix rosmarinifolia ex horto.*

Exemplaret har tunna blad med skarpa nerver, som vid torkningen blifvit ganska markerade, mycket glest och otydligt mucronerade, nästan helt glatta öfver och kort gleshåriga under, kanten föga tillbakaviken. — Kan knappt vara annat än *S. rosmarinifolia* L. forma.

68 a: 1. *Salix pyrenaica* Gouan? (vel forma hybrida: *S. herbacea* L. × *lapponum* L. forma *sublapponum*).

Specimen sinistrum ♀: Stigmatibus 0,5 mm. longis, integris; stylis 1 mm. longis, interdum paullulum bifidis; capsulis tomentosis, fere sessilibus; squamis 2,5 × 1 mm., fere oblongo-ovalibus, apice fortasse paullulum acutiusculis, parce pilosis, viridi-flavescentibus; amentis 45 mm. longis; pedunculis 15 mm. longis, foliis 3—4, ceteris similibus instructis; foliis 15 × 7 —20 × 15 mm., utrinque acutiusculis, ovalibus, integerrimis (vel interdum ad basin paullulum parce serrulatis?), ciliatis, supra pilis 0,5—0,8 m. m. longis, albis, paullulum lanatis ± parce obsitis, nervis vix elevatis, non punctatis, subtus pilis 1—1,5 mm. longis rectis, imprimis ad costam conspersis, ad marginem summum pilis brevioribus vestitis, non punctatis quoque, opacis—paullulum glaucescentibus, sed foliis junioribus magis sericeo-pilosis.

68 a: 2. *Salix pyrenaica* Gouan? (vel forma hybrida: *S. herbacea* L. × *lapponum* L. forma *sublapponum*).

Specimen sterile: Foliis iisdem antecedentis (68 a: 1) paullulum dissimilibus, sed pilosioribus et majoribus.

På en vidfäst särskild etikett står: *Salix repens foliis ovatis utrinque hirsutis sericeis an Salix repens pyrenaica* GOUAN *an Salix alpina repens pyrenæis.* På själfva arket är antecknadt: *repens* GOUANI — *pyrenaica* WILLD. — *n. 86* — *JES* [på fyra rader under hvarandra, här markerade med tankstreck]. — HARTM. l. c. har gått förbi detta ark, på grund af att formen är utländsk.

Exemplaren äro ganska lika en del skandinaviska former af *Salix herbacea* L. × *lapponum* L. f. *sublapponum*. De hela trådformiga märkena, det tämligen långa stiftet, de ludna kapslarna och bladens ovalt lancettlika form med helbräddade kanter och någon hårighet visa hän mot *S. lapponum* L. — de ljusa, gleshåriga fjällen samt bladens tendens att glattna till och att få några små tänder mot basen ibland, hvarjämte undersidans glaucescenta färg tyckes ganska evanescent, allt tyder på *S. herbacea* L.

68 b (68 HARTM. l. c.). *Salix aurita* L. ectypa.

Specimen ♂: Filamentis 2 liberis, basi sat pilosis; squamis sublingulatis, flavescentibus, utrinque pilis rectis subvillosis; amentis in pedunculis 2—3 mm. longis, foliis (fere bracteiformibus) 3 minimis instructis; foliis 15 × 9—21 × 11 mm., satis recentibus, ± cuneato-obovatis, in apiculum fere plicatum, subrecurvum exeuntibus, margine leviter revoluto integerrimis, superne sordide viridibus, nervis impressis, rugulosis, pilis c:a 0,3—0,5 (0,7) mm. longis, ± curvulis, subpatulis, admodum dense obsitis, inferne pilis c:a 0,3—0,5 (0,6) mm. longis, curvulis, laxis, subtomentosis, nervis valde elevatis, rugulosis, glaucescentibus; petiolis c:a 2 mm. longis, tomentosis exacte, ut in costa nervisque, stipulatis; ramulis novellis tenuissime pubescentibus, ramis anniculis glaberrimis, tenuibus.

L. har ofvanför exemplaret signerat: *369* och under detsamma: *8* (utan tvifvel skriffel i stället för: 18, som är numret på *S. aurita* i L. *Spec. pl.* Ed. 1) samt på arkets baksida: *Salix folio rotundo minore R. 17.* Här har SM. tillfogat: *aurita.*

Det något unga hanexemplaret är en typisk form af *S. aurita* L., som mycket bra öfverensstämmer med beskrifningen i L. *Fl. Lapp.*, § 369, och där citerade Tab. viii, fig. y tyckes vara alldeles afbildad efter ett af bladen.

69. *Salix aurita* L. × *repens* L. forma *subaurita?*

Specimen sterile: Foliis 22 × 9—25 × 12 vel 30 × 12 mm., fere ovalibus—lanceolatis, juxta medium sursum vulgo paullulum

latioribus vel interdum ovato-lanceolatis, margine leviter revoluto levissime repando-crenatis, interdum quasi paullulo undulato-integris, ad colorem sub prelo nigricantem inclinantibus (ut videtur), superne costa nervisque tomentosis, paullulum impressis, pilis ceteris (0,4) 0,5—0,8 mm., vulgo 0,6 mm. longis, ± rectis, laxis, directione sat variis, 0,5—1 mm. inter se distantibus obsitis, inferne pilis 0,4—0,8 mm. (vulgo 0,5 mm.) longis, ± curvulis, laxis, 0,4—0,9 mm. inter se distantibus subcano-hirsutis, costa nervisque pilis 0,3—0,4 mm. longis, canosubtomentosis valde elevatis, glaucescentibus; petiolis 4—5 mm. longis, subtomentosis subtus parcius quam supra; stipulis 1 × 0,8 mm., semicordatis—semireniformibus, fere integerrimis vel crenis 2—3 instructis (nonnullis stipulis senio caducis); gemmis puberulis; ramulis novellis ± tomentosis, tenuibus, ramis anniculis vix puberulis, potissime glaberrimis.

Det sterila exemplaret är upplagdt på ett kvartsark och signeradt af L.: *358* samt på arkets baksida: *Salix caprea retuso folio, non auriculata* DILL. *phytopin.* SHERA[RD]. Efter numret (*358* i L. *Fl. Lapp.*) har SM. tillagt: *cinerea Flo. Suec.*

HARTM. l. c. opponerar sig mot, att formen föres under § 358 i *Fl. Lapp.* sålunda:

Quamvis hanc Linnæus ipse ad S. n. 358 *Fl. Lapp.* retulit, ob folia crenata, hirta, vix eo pertinet; ob eadem neque cum *S. silesiaca (laurina Fr. S. V. Sc.)* bene convenit, quam S. n. 358 *Fl. Lapp.* potissimum spectare Cel. FRIESIUS in Nov. I, p. 25 & 53 monuit; sed his ipsis notis cum *S. cinerea Fl. Suec.* potius convenit, quam cum illa haud esse eandem Cel. FRIESIUS, contra synonymon *Fl. Lapp.* per errorem huc relatum atque SMITHII eo nisam opinionem, jamdiu præclare edocuit.

Men han förmenar dock, att den skiljer sig allt för mycket från vanlig *S. cinerea* L. och närmar sig mera *S. aurita* L. genom sina små blad och smala (»ob ramulos, ut videtur, magis compositos») kvistar.

Det är en egendomlig form, som visserligen icke väl öfverensstämmer med beskrifningen L. *Fl. Lapp.* l. c., men som dock i fråga om bladens figur och storlek icke afsevärdt aflägsnar sig från LINNÉS uppgift l. c. nämligen: »Figura foliorum inter i & k Tab. viii quasi intermedia est». Bladen synas endast vara litet grand smalare än fig. k och något längre än fig. i samt gärna något litet bredare ofvan midten. Och stode ingen annan utväg till buds för dess placering än att välja mellan *S. aurita* eller *S. cinera*, såsom på LINNÉS tid, när hy-

bridbegreppet ännu icke spelade någon roll, så kunde man väl knappt tveka att följa LINNÉ, då han sedermera inrangerade den under *S. cinerea Fl. Suec.* et *Spec. pl.* De gärna något spetsiga bladen och äfven den lilla, glesa, omärkliga tandningen samt de bra nog ludna årskvistarna kunna tyda på en småbladig form af den sistnämnda arten med kanske liten smitta af *S. nigricans* SM. Dock kan detta härröra äfven från *S. repens* L. Och enär årskvistarna äro smala och sammanträngda, fjolårsgrenarna glatta och håren på bladundersidans nerver liksom litet benade (putinatæ), hvilket allt är karakteristiskt för *S. aurita* L., så månde det helst vara en hybrid emellan de båda sistnämnda *S. repens* L. och *S. aurita* L. och i så fall närmast den senare utaf dem.

70. *Salix aurita* L. var. (vel forma hybrida: *S. aurita* L. × *cinerea* L. forma *subaurita*).

Specimen sterile: Foliis c:a 30 × 20 mm., »obovato-ellipticis, fere obtuso-truncatis apiculatisve, crenulato-dentatis, rigidis, rudioribus, supra obscure viridibus» (HARTM. l. c.), secundum nervos paullulo rugulosis, pilis 0,3—0,6 mm. longis, c:a 0,4 mm. inter se remotis, subrectis, non adpressis, hirsutis, subtus pilis 0,3—0,4 mm. longis, curvulis, laxis cano-tomentosis, sed non densius, quam in formis quibusdam solitis junioribus *S. auritæ* L.; petiolis 8 mm. longis, tomentosis; »stipulis magnis, reniformibus». — Ab *S. aurita* vix differt, nisi foliis densius hirtis et crassioribus.

Det sterila exemplaret är af L. signeradt: *Salix foliis obscure crenatis, utrinque villosis, ovato oblongis. Fl. Lapp. 291* (numret på detta ställe åsyftar sidan i *Fl. Lapp.* Ed. 1). SM. har bredvid tillagt: *vix.* Vidare står med L:s h.: *Salix latifolia, rotunda. C. B. p. 474. R. S. 449.* SM. har på annat ställe gjort följande tvåradiga anteckning: *ulmifolia* VILL. — *an varietas S. auritæ?*

HARTM. l. c. bestrider, att något af hvad som är tillskrifvet af LINNÉ, kan åsyfta »*Fl. lapp.* § 365 (sid. 291)», som är »*S. caprea Sp. pl. et Auct.*», utan tror däremot, att här föreliggande form helst är »*S. aurita L. et Auct*».

Utan tvifvel kan HARTM. hafva alldeles rätt. Ty bladundersidans något tätare hårighet än vanligt kan bero på, att bladen äro i något för ungt stadium. Dock kunna ju täthårigheten och bladens något tjocka konsistens möjligen tala för

en inblandning af *S. cinerea* L., och således detta vara en återgångsform af en hybrid emellan de båda sistnämnda.

71 a. *Salix ægyptiaca* L.

Specimen ♂ tantum (folia desunt): Filamentis 2 liberis, 4—5 mm. longis, 0,02 mm. crassis, omnino glaberrimis; nectariis internis tantum 0,2 × 0,1—0,3 × 0,2 mm., subcylindricis, integris; squamis 2 × 1,5—1,8 mm., rotundatis (fere ut in *S. myrsinite* L.), quasi lutescentibus, apice summo paullulum fuscis, pilis 2—3 mm. longis, rectis dense vestitis; amentis sessilibus, crassis.

71 b. *Salix ægyptiaca* L.

Specimen ♂: Amentis, ut in specimine antecedente (71 a); foliis c:a 60 × 30 mm., ovalibus, integerrimis, supra costa pubescente excepta, nudis, subtus quoque nudis; petiolis 10 mm. longis, glaberrimis.

Tvenne ark, följande omedelbart på hvarandra, af hvilka det förra (71 a) uppbär endast hanhängen på bar kvist och det senare (71 b) både ♂- och särskildt bladkvist. L. har signerat: *ægyptiaca*. Hängena äro korta och tjocka (c:a 16 × 10 mm. eller större), alltför unga för bestämning och likna något, fast de äro oskaftade, ♂-hängen af *S. myrsinites* L. Naturligtvis är det icke den sistnämnda utan den förstnämnda arten.

71 c. (71 Hartm. l. c.). *Salix caprea* L.

Specimen sterile: Foliis usque ad 60 × 60—80 × 60 mm., subovalibus—subito acutiusculis, integerrimis vel repando-crenatis, supra, costa tomentosa excepta, sat glabris, subtus pilis c:a 0,3 mm. longis, laxis, curvulis, directione variis sat dense canohirsutis, glaucescentibus; petiolis 15 mm. longis, ± hirsutis; ramulis novellis paullulum pubescentibus.

På arket med den sterila kvisten har L. skrifvit: *26 caprea* samt: *videtur differre planta ex arboris semine in horto meo. arbor an eadem*, och under exemplaret på tre rader jämväl: *Salix foliis obscure crenatis, utrinque villosis, ovato oblongis. Fl. Lapp. 291. — Salix latif. rotund. C. B. Pin. 474. — Salix latif. inferne hirsuta. R. Hist. 1422.*

Hartm. l. c. anser exemplaret uppenbart tillhöra *S. caprea* L. Han har alldeles rätt.

72 a: 1. *Salix glauca* L. primaria (verisimiliter).

Specimen (apex rami) sterile; Foliis integerrimis; ceterum omnino est ut in *S. glauca* L. vulgatissima.

72 a: 2. *Salix glauca* L. forma vel *S. glauca* L. × *nigricans* Sm. forma ad *S. glaucam* L. accedens.

Specimen sterile: Foliis 45 × 15—53 × 15 mm., fere oblongis vel foliis summis lanceolatis, integerrimis vel foliis infimis minoribus (interdum 16 × 6 mm.) serrulatis, apicibus dentium 1—2 mm. inter se remotis, superne, costa tomentosa excepta, pilis c:a 1,2 mm. longis, laxe adpressis, subrectis admodum obsitis, foliis infimis subglabris, inferne pilosis quoque sed pilis parcioribus, rectis, haud stricte adpressis obsitis, omnino ut in *S. glauca* L. genuina, supra viridibus, subtus glaucis; petiolis 8 mm. longis (petiolis foliorum minorum 5 mm. longis), pilosis; stipulis nullis; ramulis novellis pilis longis, laxis villosis, omnino ut in *S. glauca* L. A *S. glauca* L. vix nihilo differt, nisi foliis imprimis infimis per marginem levissime et distincte serrulatis, supra fere nudis.

På detta kvartsark, som med trenne knappnålar är hopfästadt med tvenne andra lika stora ark (72 b och 72 c), har L. blott antecknat: *361* öfverst och: *17* under kvisten (72 a: 2). Sm. har efter numret *361* tillagt: *potius 367* samt: *caprea β Sp. Pl. sed nova species est,* och som det ser ut vid ett annat tillfälle: *obtusifolia Willd. Sp. Pl. n. 106.*

Hartm. l. c. liksom före honom Sm. i L. *Fl. Lapp.* Ed. 2 betygar, att numret 361 måste vara felskrifning i stället för rätteligen 367, hvilket man äfven kan sluta sig till af det andra numret 17, som åsyftar *S. glauca Sp. pl.* Ed. 1. Vidare gör Hartm. en utredning af denna form, som leder till och hvaruti framvisas ohållbarheten af den slutsats, Fries i *Mant.* I p. 28 och (Hartmans fader) C. Hartman d. ä. i *Bot. Not.* 1841 p. 65 kommit till, nämligen att n. 367 *Fl. Lapp.* skulle vara identisk med *S. canescens* Fr. eller *Læstadiana* Hartm., hvarefter han själf däremot kommer till den förmodan, att detta exemplar är en medelform mellan *S. glauca* och *S. nigricans*, kanske den hybrid, som omförmäles under namnet: *S. glauca *pullata* Fr. i *Bot. Not. 1840 p. 204* och *S. V. Sc. p. 57* eller *S. nigricanti-glauca* N. J. Ands. *Sal. Lapp.* p. 75, »a qua nihilo nisi serraturis remotioribus, differt».

Det här ifrågavarande exemplaret kan icke vara något annat än det, som träffande beskrifves i L. *Fl. Lapp.* § 367, och af hvilket ett blad uppenbarligen blifvit afbildadt l. c. i Tab. viii fig. u. Det öfverensstämmer utmärkt med både beskrifning och bild. Det kan helt enkelt vara endast en *S. glauca* L. f. recedens eller, om man vill vara mycket noga, *S. glauca* L. × *nigricans* Sm. (vel *myrsinites* L.) forma ad *S. glaucam* valde accedens. De nedre bladen på kvisten äro nämligen fint men tydligt sågade nästan ända ut i yttersta, rundade toppen och ganska glatta på öfversidan, hvilket godt kan hafva sitt ursprung från en korsningsprodukt mellan *S. glauca* och endera af de andra båda nämnda arterna.

72 b. *Salix glauca* L.

72 c. *Salix glauca* L.

Dessa båda kvartsark, som äro sammanhäftade med föregående (72 a), upptaga blott vanliga former af god och säker *S. glauca* L.

73. *Salix caprea* L. ectypa.

Specimina 2 sterilia: Foliis c:a 60 × 30 (—75 × 40) mm., ovalibus utrinque leviter acuminatis, apice non plicatis, fere integerrimis, undulatis [»margo foliorum, nisi summa adhibeatur attentio, vix manifestis crenis quibusdam notatus conspicitur, sed clare a parte media inferiore undulatus.» L. *Fl. Lapp.*], supra, costa tomentosa excepta, pilis 0,5 mm. longis parce obsitis, subtus pilis c:a 0,3—0,4 mm. longis, c:a 0,2 mm. ultra inter se remotis, curvulis vestitis; petiolis 6—8 mm. longis, admodum dense cano-hirsutis; stipulis nullis; ramulis novellis speciminis alterius sat cano-hirsutis, alterius vero parcius cano-hirsutis, ad pubescentiam tantum interdum tendentibus, ramis anniculis glaberrimis.

N. B. Foliis speciminis inferioris ad colorem paullulo nigricantem sub prelo inclinantibus, ut in *S. caprea* L. vulgatissima.

Arket upptager ett par sterila kvistar, som det synes, alldeles lika, utom att den ena är något yngre eller från ett annat individ. L. har signerat: *365* öfver och: *6* under exemplaret (den senare siffrans betydelse är icke klar) samt på arkets baksida: *Salix latifolia rotundata C. B.* Sm. har tillagt: *acuminata*

Hoffm. Afzel.??, som likväl sedermera är öfverstruket och i dess ställe är ditskrifvet: *caprea α?*

I synnerhet öfre kvisten stämmer väl öfverens med beskrifningen i L. *Fl. Lapp.* § 365, och ett af bladen tyckes vara afbildadt i Tab. viii fig. s, som citeras (l. c.). Denna öfverensstämmelse gäller äfven *S. caprea α Fl. Suec. & Spec. plant.*

De båda exemplaren tillhöra utan allt tvifvel god *S. caprea* L. Det säges visserligen i en del floristiska arbeten ganska summariskt, att *S. caprea* till skillnad från *S. cinerea* har glatta knoppar och grenar, men däraf får man icke låta narra sig tro, det äfven de unga årskvistarna och de yngsta knopparna äro utan all hårighet; tvärtom äro de i första början i allmänhet mer eller mindre pubescenta. Särskildt är detta förhållandet hos de nordsvenska och de boreala formerna af *S. caprea* L.

74. *Salix cinera* L. vera.

Specimen sterile: Foliis 30 × 20—45 × 30 (60 × 35) mm., subovalibus—obovatis, apice rotundatis—subito acutiusculis (folio in apice ramuli paullulum plicato), integerrimis, foliis summis apiculatis, rarius grosse serratis; superne pilis c:a 0,5—0,6 mm. longis, paullulum curvulis—subrectis, non adpressis nec patentibus, c:a 0,3—0,6 mm. inter se distantibus æqualiter obsitis, inferne 0,3—0,5 mm. longis, curvulis subtomentosis, cinereis; petiolis 7—8 mm. longis, tomentosis; stipulis magnis, subreniformis; gemmis ramulisque novellus tomentosis, ramis anniculis + velutinis.

Arket uppbär en storbladig, steril kvist med L:s signering: *Salix fol. obscure crenatis, utrinque villosis, ovato-oblongis. Fl. Lapp. 291* samt nedanför exemplaret: *Salix latifolia rotunda C. B. P. 474. R. S. 449.*

Hartm. l. c. säger om denna form:

Hujus etiam folia tantum adsunt, quæ ad *S. capream tam Lin. l. c. quam Auct. recent.* pertinent; sed hæc forma est *S. grandifoliæ Ser.* ita similis, ut vix, nisi foliis rigidis, ab hac differat; quæ ob tenuitatem foliorum notabilis est.

Det framgår häraf, att Hartm. antingen förbisett eller icke vidare fäst sig vid de ganska ludna årskvistarna och fjolårsgrenarnas betydliga hårighet, ty i annat fall hade han icke kunnat föra denna form till *S. caprea* Auct. recent. Att däremot Linné, som för sin på bladen grundade Salixindelnings skull, förnämligast måste hålla sig till bladens beklädnad m. m., och därföre

icke hade annan plats för formen än under § 365 *Fl. Lapp.*, kan man väl förstå. Att icke beskrifningen l. c. i allo stämmer till den här formens blad (t. ex. »superius—vixque notabiliter pubescentia») och allra minst citerade Tab. viii, fig. s, är för litet att fästa sig vid. Men den slutsatsen får man kanske draga af alltsamman, att LINNÉ och efter honom en del *Auct. recent.* räknade vissa storbladiga former af *S. cinerea* till *S. caprea.*

Emellertid måste denna form (74) på anförda skäl vara *S. cinerea* L.

75: 1. *Salix livida* WG. β *cinerascens* WG. forma (vel *S. livida* forma recedens a *S. aurita* L. × *livida* WG.).

Specimen sinistrum ♀: Stigmatibus 0,3—0,4 mm. longis, crassis coalitis; stylis 0,2 mm. longis; capsulis 7×2 mm., pilis brevibus, adpressis tomentosis (omnino ut in *S. depressa* L. vera); pedicellis inferioribus ad basin amenti 4 mm. longis, superioribus 2 mm. longis, tomentosis; nectariis internis tantum 0,4×0,3 mm., integris; squamis 2×1 mm., fere ovali-linearibus, flavis (ut videtur), admodum pilosis, pilis 1 mm. longis, rectis ciliatis; amentis 20—30 mm. longis, laxifloris; pedunculis 7 mm. longis, foliis 3—4, 15×6 mm., lanceolatis, pilis 1 mm. longis sericeis instructis; foliis ceteris c:a 30×17 mm. ultra, ovalibus utrinque acutis, integerrimis (vel interdum ad apicem levissime, sat parce mucronato-serrulatis), sat tenuibus, non plicatis, superne pilis 0,5—1 mm. longis vel vulgo 0,6—0,7 mm. longis, 0,3—0,5 mm. inter se distantibus erectis—paullulum curvulis, leviter adpessis obsitis, in costa tomentosis, planis, inferne pilis 0,4—0,8 mm. vel vulgo 0,5 mm. longis, c:a 0,3—0,5 mm. inter se distantibus, curviusculis, parum adpressis satis dense vestitis, sat glauco-viridibus, nervis parum elevatis, foliis in apice ramuli summis ad basin dense tomentosis, non explicatis; petiolis 4 mm. longis, subtomentosis; stipulis nullis; gemmis glabris (?); ramulis novellis fere cano-tomentosis, ramulis anniculis paullulum pubescentibus—fere glabris, subcastaneis.

75: 2. *Salix cinerea* L. vera.

Specimen dextrum ♀: Habitu stigmatum; stylis brevissimis; capsulis tomentosis; pedicellis longis; squamis nigris;

amentis omnino ut in *S. cinerea* L. genuina; foliis c:a 40 × 20 mm. (28 × 15 mm.), obovato-ovalibus, integerrimis, ceterum antecedenti (74) haud dissimilibus; petiolis 4 mm. longis, tomentosis stipulis ornatis; ramulis novellis tomentosis, ramulis anniculis velutinis.

På detta ark ligga tvenne helt olika ♀-kvistar. L. har signerat: *caprea* och SM. med blyertsskrift på två rader: *sphacelata Fl. Brit. — this I think is* LIGHTF:S *lanata.*

HARTM. l. c. betygar:

Tam amenta feminea, quæ heic demum adsunt, quam folia omnino ad *S. capream* L. *et Auct.* pertinent.

Ingendera kvisten hör till *S. caprea* L. vera. Det högra (75: 2), öfverblommade exemplaret med sina ludna årskvistar och ganska håriga fjolårsgrenar tillhör säkerligen *S. cinerea* L.

Det andra exemplaret däremot är svårare att placera. Genom de ljusbrungula fjällen, som omöjligen af de många åren kunnat till den grad blekas, så att, om de från början haft mörka spetsar, intet spår däraf nu förmärkes, är den utan vidare skild från *S. caprea* L., som har fjällen svartspetsade. Vidare äro bladens hår för mycket raka och måhända delvis något för långa, samt bladytorna likasom dess kanter för jämna, och själfva bladen för tunna för att vara den sistnämnda, jämförd med hvilken den för öfrigt ser tämligen främmande ut. Det enda, som möjligen kan påminna om *S. caprea* L., är de outvecklade toppbladens vid basen starka hvitludenhet, som i hög grad förtunnas mot deras spets, hvilket är en icke oviktig karaktär hos den sistnämnda arten. Vore emellertid bladhåren raka och kvistarna glattare, skulle det vara en hårig form af god *S. livida* WG., sådan den ofta, blandad med den glatta formen, uppträder i Norrland, och vore håren långa och raka, hade man framför sig den typiska variationen: *Salix livida* WG. β *cinerascens* WG. Märkenas habitus är en helt annan än hos *S. caprea* L. och liknar mest *S. lividæ* ibland klubblikt hopgyttrade märken. Hela hängets storlek och byggnad, liksom ock bladens, är den senare artens, som uti hårighetens icke fullt typiska beskaffenhet på bladundersidan visar en liten släng eller smitta från *S. aurita* L.

76 a: 1. *Salix viminalis* L. forma (vel forma hybrida: *S. caprea* L. × *viminalis* L. forma ?).

Specimen modo ♂: Filamentis 2 liberis, basi glaberrimis; nectariis internis tantum c:a 0,4 × 0,2 mm., integris, subcylindricis; squamis 1,8 × 1,4 mm. vel paullulo minoribus, ovalibus—subrhomboidalibus, acutiusculis, pilis 2—2,8 mm. longis, rectis sat vestitis, apice nigricantibus.

76 a: 2. *Salix caprea* L. × *viminalis* L. forma *subviminalis*.

Synon.: *Salix viminalis* β L. *Spec. plant.*, Ed. 2, p. 1449, n. 29.

Specimen sterile: Foliis 30 × 10—45 × 12 mm. lanceolatis, margine ± revoluto integerrimis, supra nervis impressis, pilis c:a 0,5—0,8 mm. longis, c:a 0,5 mm. ultra inter se remotis, subcurvulis, directione vulgo sursum marginemque versus variantibus obsitis, subtus pilis c:a 0,6 mm. longis, rectis, fere parallelis, argenteo-micantibus tectis parcius vestitis; petiolis c:a 4 mm. longis, tomentosis; ramulis novellis ± velutinis.

A *S. viminali* L. imprimis differt: Foliis superne per nervos impressos subrugulosis, pilis longioribus et magis curvulis, huc illuc directis, quibus notis ad *S. capream* L. subvergens.

76 a: 3. *Salix caprea* L. forma? (vel *Salix aurita* L. forma ?).

Specimen modo ♀: Stigmatibus 0,6 mm. longis, coalitis, crassis; stylis 0,2—0,3 mm. longis; capsulis (4) 3 × 1 mm., pilis 0,3 mm. longis, non adpressis, tomentosis; pedicellis 2—1,5 mm. longis, tomentosis; nectariis modo internis c:a 0,4 × 0,2 mm. vel paullulum ultra, integris; squamis 1 × 0,5 mm. ultra, ovali-sublingulatis, pilis 0,5—0,8 mm. longis, rectis (vel apice amenti paullulum crispatis), admodum vestitis, quasi luteo-brunneis apice, præcipue ad apicem amenti, ± fuscis—fere nigricantibus.

Arket är upptaget af 3:ne olika kvistar, en ♂-kvist utan blad, en steril bladgren och en ♀-kvist utan blad. På en särskild etikett är följande antecknadt: *Salix foliis elliptico-lanceolatis integris subtus sericeis apiculatis — Mas et femina — XC. 14. — Gmel. sib. v. 1, 163 — Ex ipso autore.* (De fyra sista,

genom tankstreck åtskilda uttrycken stå på lika många rader under hvarandra.)

Dessutom förekomma på olika platser följande inskriptioner: *mollissima Prof. Mertens* — [och på 3 rader:] *capr. v. sp. P. — serotina Pall:s — n. 3, 759 t. l. n. 83* [för ♀-exemplaret] — *Smithiana Prof. Mertens — Uf* [för det sterila exempl.]. — Hartm. har gått förbi detta ark.

Man måste lämna oafgjordt, om ♂-exemplaret är en form af *S. viminalis* L. eller hälst af samma sort som bladkvisten, hvilken är en hybrid af *S. caprea* L. och *viminalis* L., som närmar sig mest den senare. Man kan icke gärna i stället för den förra tänka hvarken på *S. cinerea* L., ty då borde bladen på öfversidan varit mera håriga, ej heller på *S. aurita* L., ty då borde bladen varit kortare. — Det är säkerligen typexemplaret till Linnés *S. viminalis* β i *Spec. plant.* 2:dra uppl., p. 1449.

Hvad den bladlösa honqvisten angår, äro fjällen icke så mörka, som de borde varit, ifall det vore äkta *S. caprea* L. Men då de något bleka fjällen på nedre delen af hänget icke just skulle jäfva en förmodan åt *S. aurita*, så är det nästan motsatsen med de mörkspetsade fjäll, som sitta i hängets topp.

76 b. *Salix viminalis* L. ectypa verisimiliter.

Specimen ♀: Stigmatibus filiformibus, integris; stylis longis; capsulis tomentosis (semina ejicientibus); squamis ceterum omnino ut in *S. viminali* L. vulgatissima; foliis 120×12 mm., lanceolato-linearibus, acutis, fere integerrimis, supra paullulum convexis, pilis 0,2—0,4 mm. longis, fere rectis, adpressis tenuissime pubescentibus, subtus leviter concavis, pilis vulgo c:a 0,3 mm. longis, rectis, adpressis æqualiter argenteo-micantibus tectisque; petiolis 10 mm. longis; gemmis ramulisque novellis ± velutinis.

Arket, som uppbär en öfverblommad honkvist, har följande inskription af Linnés hand: *Salix 27 revoluta viminalis.*

Exemplaret är i allo en typisk *S. viminalis* L. och har förmodligen legat till grund för beskrifningen, eftersom Nr 27 hänvisar till L. *Spec. plant.* Ed. 1.

76 c. *Salix viminalis* L. vera.

Specimen junius ♀: Stigmatibus longis, filiformibus, integris; stylis longis; capsulis tomentosis; pedicellis brevissi-

mis; squamis ceterisque partibus omnibus, habitu toto omnino ut in *S. viminali* L. genuina.

På arket finnes en honqvist i yngre tillstånd utan någon som helst anteckning. HARTM. l. c. har antingen räknat hop detta med föregående ark under ett nummer (76) eller ock hoppat öfver det. Emellertid är det en lika god och säker *S. viminalis* L. som föregående (76 b).

77. *Salix alba* L.

Specimen sterile: Foliis 70 × 16 mm., lanceolatis, acuminatis, dense serratis, supra pilis vulgo c:a 0,6 mm. ultra longis, adpressis vestitis, subtus pilis 0,8—1,3 mm. longis, quasi adpressis, sursum directis, albis, sericeis sat vestitis, glaucis; petiolis 6 mm. longis, pilosis, exacte infra laminam duabus (binis) glandulis instructis; stipulis nullis; gemmis et ramulis novellis ± hirto-sericeis—tomentosis.

På detta ark med det sterila exemplaret finnes ingen annan anteckning än: *alba* (L:s h.).

78. *Salix mucronata* THUNB.

Specimen sinistrum ♂.

Specimen dextrum ♀: Stylis brevibus; capsulis nudis; pedicellis 1 mm. longis; amentis 28 × 8 mm.; pedunculis 8 mm. longis, foliis 2—3 instructis; foliis ovato-lanceolatis, glaberrimis.

Ingen anteckning af L. På en särskild etikett däremot står följande: *Salix — 469 Salix b — S. mucronata THUN. WILL. — 62 ex herb. BANKS autorit. — Prof. MERTENS.* [De fem raderna äro här markerade med tankstreck].

79. *Salix phylicifolia* L.

Specimina sterile: Foliis 20 × 8 mm., glaberrimis, petiolis brevibus; stipulis nullis.

På ett kvartsark ligger en steril kvist (alldeles svart af ålder), signerad *arbuscula WAL. — Prof. MERTENS;* men utan någon som helst anteckning af L.

Här föreligger ganska säkert en småbladig modifikation af *S. phylicifolia* L.

80. *Salix lapponum* L. modif. foliis parvis.

Specimina 2 sterilia: Foliis 10 × 5 mm., lanceolatis, integerrimis, vestitis ut in *Salice lapponum* L. vera.

Ingen anteckning. Lik en småbladig *S. lapponum* L., som mörknat något i pressningen eller af ålder.

81. *Salix phylicifolia* L. modif.

Specimina 2 ♀: Stigmatibus stylisque brevibus; capsulis tomentosis, semina ejicientibus, permaturis; pedicellis brevibus; amentis fere sessilibus; foliis 30 × 18—35 × 21 mm., exacte supra medium latissimis, fere obovatis, breviter apiculatis, crenis 3—5 utrinque, 3—4 mm. ultra inter se remotis, undulato-serrulatis, apicem versus integerrimis, superne omnino (in costa quoque) nudis, nitidis, planis, inferne glaucis vel lividis (colore interdum infra apicem ipsum fortasse paullulo evanescentibus), nudis vel pilis 0,6 mm. longis, rectis, subadpressis ad apicem rarissime conspersis; petiolis 3—5 mm. longis, glaberrimis; stipulis nullis; gemmis et ramulis novellis glaberrimis.

På arket äro uppfästade 2:ne öfverblommade honkvistar, signerade: *S. Wulfeniana* WILLD. — *omnino* — *Prof.* MERTENS (de tre raderna äro markerade med tankstreck). Men ingen anteckning finnes af LINNÉ.

82. *Salix repens* L. forma.

Specimen sterile: Foliis 30 × 11 mm., lanceolatis, serrulatis, supra nervis elevatis, pilosis, subtus pilis parallelis adpressis sericeis (ut in *S. repente* L.); petiolis 1,5 mm. longis, villosis; stipulis minoribus, integris; ramulis novellis villosis (ut in *S. repente* L.).

Den sterila kvisten ligger på ett kvartsark med blyerts-signeringen: *adscendens?* (SM. h.). Längst ned i högra hörnet på arket står med bläck skrifvet: *13* och på baksidan af detsamma med L:s hand: *Salix pumila linifolia incana* (och *Salix alpina prima foliis acutis*, hvilket är öfverstruket med ett enkelt streck).

83. *Salix myrtilloides* L. forma? vel species dubia.

En liten, steril kvist med små ovala blad, som sitta samlade, så att säga, i en tofs i grentoppen. På arkets baksida

står med bläck: *Salix myrtilloides* [L:s h.?]. Bladen tyckas vara något för håriga för nämnda bestämning, ehuru en del blad äro ganska glatta.

84. *Salix nigricans* SM. forma? vel species dubia.

Specimen sterile: Foliis 30 × 20 mm., serratis, parce pilosis; stipulis iisdem *S. hastatæ* L. admodum similibus.

Ingen anteckning af L. förefinnes utan endast följande: *sub ammaniana* WILLD. *Prof.* MERTENS.

85. *Salix repens* L. ♀ modif.

På arkets baksida är antecknadt: *13 — folia elliptica Linn. — sp. nova — Prof.* MERTENS — (*densiflora*) och arket är med knappnål hopfästadt med nästföljande ark.

86. *Salix repens* L. ♂ modif. vel *S. rosmarinifolia* L. forma?

Specimen ♂: Foliis 40 × 8 mm., pilosis ut in *S. rosmarinifolia* L. vel *S. repente* L.

På baksidan af detta ark står skrifvet: *12 — fol. elliptica leuca — Linn.* [Prof. MERTENS?]. (Raderna på båda arken Nr 85 och Nr 86 markerade med tankstreck).

87. *Salix rosmarinifolia* L. forma?

Exemplaret har ingen anteckning af L., men är signeradt af annan hand: *Flüggeana* WILLD. — *n 114 — Prof.* MERTENS.

88. *Salix myrsinites* L. vera bonaque.

Det är ett honexemplar med håriga kapslar, rhomboidiska, glatta, oljeglänsande, tjocka, skarpsågade blad på mycket korta bladskaft med sågade stipler. — Inga som helst anteckningar finnas.

89. *Salix phylicifolia* L. modif.

Specimen ♀: Stigmatibus 0,4 mm. longis, bifidis; stylis vix 1 mm. longis; capsulis permaturis apertisque, 5 × 2,5 mm. ultra, tomentosis; pedicellis c:a 1,5 mm. longis, tomentosis; nectariis tantum internis, 0,4 mm. longis, integris; squamis

c:a 2 × 1 mm., oblongis, pilosis, fusco-nigris; amentis c:a 30 × 15 mm., pedunculatis; foliis 20 × 8—30 × 16 mm. ultra, non nigricantibus, ovali-lanceolatis, serratis, apicibus dentium extremis 2—3 mm. inter se distantibus, in apice integerrimis, superne, costa breviter pubescente excepta, glaberrimis, subplanis, inferne nudis, glauco-lividis; petiolis 4 mm. longis, supra brevissime puberulis, subtus glaberrimis; stipulis nullis; gemmis ± pilosis; ramulis novellis glaberrimis.

Exemplaret afviker högst litet från äkta *S. phylicifolia* L. och är signeradt: *Weigeliana* WILLD. *48 — Certe — Prof.* MERTENS [på tre rader].

90. *Salix phylicifolia* L. forma.

Specimen ♀: Capsulis permaturis apertisque tomentosis; pedicellis c:a 2 mm. longis, tomentosis; foliis 30 × 10—33 × 14 mm. ultra, ovali-lanceolatis, undulato-serratis, apicibus dentium extremis c:a 2 mm. inter se distantibus, ad apicem integris, superne, costa puberula excepta, glaberrimis, planis, inferne glaucis, nudis, foliis in apice ramuli summis paullulum nigricantibus; petiolis 6—8 mm. longis, supra puberulis, subtus glaberrimis; stipulis nullis; gemmis sat villosis; ramulis novellis glaberrimis, ceterum fere ut in antecedente Nr 89 *Salice phylicifolia* L.

Arket är signeradt: *13 arbuscula* [L:s h.?] och *Weigeliana* [Prof. MERTENS hand?].

91. *Salix fragilis* L. forma.

Det är ett sterilt exemplar, som LINNÉ signerat: *fragilis*. Bladen synas vara af en för detta species ovanlig bredd, men i öfrigt är formen ganska lik den nämnda arten.

92. *Salix* ♀, species obscura.

93. *Salix* ♀, quoque obscura.

Sed antecedenti (92) haud dissimilis atque formæ ambo *S. lividæ* WG. *β cinerascenti* WG. sat similes. — Inga anteckningar finnas å någotdera arket.

94. *Salix hastata* L. forma?

Exemplaret är utan anteckning och icke närmare granskadt.

95. *Salix hastata* L. vera ♀.

Ingen som helst anteckning.

96. *Salix hastata* L. ♀.

Endast en blyertsanteckning finnes, nämligen: *n. sp.?* — *MERTENS.*

97: 1. *Salix nigricans* SM. × *phylicifolia* L. forma *subphylicifolia?* ♂.

97: 2. *Salix nigricans* SM. × *phylicifolia* L. forma *subphylicifolia?* ♀.

Specimen ♀: Stigmatibus 0,5 mm. longis, bifidis; stylis 1,5 mm. longis; capsulis tomentosis; pedicellis 2 mm. longis, tomentosis; amentis 30 × 15 mm.

Exemplaret kan vara en form af *S. phylicifolia* eller på grund af det långa stiftet och de utdragna kapselskaften hellre en hybrid form emellan denna och *S. nigricans* SM. — Å arket med ♂- och ♀-kvistar finnes ingen som helst anteckning.

98. *Salix formosa* ♀ ?

Arket, som uppbär honexemplaret, har ingen påskrift af L. utan endast af annan hand: *formosa.*

99. *Salix formosa* ♀ ?

Denna form synes vara identisk med föregående Nr 97 och är signerad på samma sätt: *formosa* — *MERTENS.*

100. *Salix lapponum* L. ♀.

101. *Salix glauca* L. sterilis.

102. *Salix glauca* L. ♀.

103. *Salix hastata* L. forma ramulis glabris? ♀.

104. *Salix nigricans* SM. × *glauca* L. forma *medians?*

Specimen ♀: Capsulis glabris; foliis 45 × 30 mm., serratis, utrinque pilis longis obsitis; stipulis nullis; ramulis novellis villosis.

105. *Salix alba* L.

Specimen sterile: Foliis 45 × 15 mm., serratis, pilosis ut in *S. alba;* petiolis glandulis quattuor (bis binis) infra laminam folii instructis.

106: 1. *Salix glauca* L. ♂.

106: 2. *Salix glauca* L. ♀.

Foliis vulgo 25 × 8 mm.; ceterum omnino ut in *S. glauca* L. vera.

107: 1. *Salix lapponum* L. vera.

Specimen ♂: Foliis 30 × 12 mm.; ceterum omnino ut in *S. lapponum* L. bona veraque.

107: 2. *Salix lapponum* L. modif.

Specimen ♀: Foliis 30 × 15 mm.; petiolis brevioribus; ceterum ut in *S. lapponum* L.

Arken Nr 78—107 ligga inom ett särskildt omslag af ett helark sist i släktet och utgöra tillsamman liksom en afdelning för sig. De flesta af dem sakna alldeles påskrift, och många af exemplaren tyckas icke kunnat närmare bestämmas. Endast tre à fem exemplar äro af LINNÉ signerade. Enär därföre dessa nummer mestadels icke ansetts vara af jämförelsevis så stort intresse, att en ingående granskning af exemplaren samt och synnerligen skulle få inkräkta på den för granskningen af hufvudsamlingen knappt tillmätta tiden, hafva mina anteckningar i denna del naturligtvis måst blifva därefter och äro mången gång inskränkta till blott en naken namnbestämning.

Af ganska stort intresse skulle det jämväl hafva varit, om dessa Salix-studier kunnat suppleras med en den föreliggande jämförlig, lika ingående granskning af nedannämnda ganska viktiga Linnéanska Salixsamling. Slutresultatet torde tvifvelsutan blifvit detsamma som nu, men det hade i alla fall blifvit fylligare och mera fullödigt. Men då önskadt tillfälle härtill icke blifvit mig beskärdt, må jag åtminstone begagna mig af detta tillfälle att omnämna, det nyssbemälda Salix-kol-

lektion utgör en del af en visserligen till omfånget ganska liten, men däremot till innehållet i viss mån minst lika viktig *Linnéansk växtsamling*, som ifrågavarande LINNÉS *herbarium* i London. Denna lilla samling af svenska, mestadels lappska växter, signerade af Linné med samma nummer, som motsvara dem, hvarmed arterna äro betecknade i hans *Fl. Lapp.*, är ursprungligen en gåfva, som Linné just vid den tid, då han under sin vistelse i Holland utarbetade nämnda Flora, skänkte sin vän och välgörare Professorn JOH. BURMAN i Amsterdam. Meranämnda samling medföljde öfriga Burmanska samlingar, som sedermera genom köp införlifvades med Delessertska museet i Paris. Detta museum är nu förflyttadt till Génève i Schweiz, där således jämväl den Linnéanska växtsamlingen befinner sig, numera dock icke såsom särkollektion, utan enligt uppgift upplöst med de olika växterna inrangerade i museets öfriga samlingar. Emellertid har lyckligtvis samlingen i fråga, då den ännu befann sig i Paris, genomgått en noggrann granskning, och dess olika växtexemplar hafva med behöfliga anmärkningar blifvit mycket omsorgsfullt, så att säga, bokförda af TH. M. FRIES i *Anteckningar rörande en i Paris befintlig Linnéansk växtsamling* (*Öfversigt af K. Vet. Akad. Förhandlingar* för år 1861). Jämte ett instämmande med författaren, att hans arbete måhända kunde få betraktas såsom ett litet supplement till här förut omnämnda C. HARTMANS *Anteckningar*, må tilläggas, att supplementet är ytterst värdefullt.

I detta sammanhang må en hänvisning ske äfven till samme författares, TH. FRIES, *Linn. Fl. Lapp.*, i svensk öfversättning, Ups. 1905, pp. 238—249, 360, 364 och 371, där på sistnämnda sida en del Salixformer uppräknas med utredande kritiska anmärkningar, grundande sig delvis på nämnda granskningar och anteckningar och delvis på mina föreliggande Salix-studier.

Här må ej heller med tystnad förbigås ett gammalt, i Uppsala Universitets botaniska Museum förvaradt O. CELSII herbarium af 8 folianter, hvilket tillsamman med ett annat hans herbarium, hvarom mera härnedan, står i en icke ringa relation till Linné. De däri befintliga Salixformerna äro fyra, ursprungligen fem, kanske sex. De kvarvarande formerna äro: 659. *Salix vulgaris alba arborescens C. B. 283* [*Salix pentandra* L. forma vel hybrida altera species, altera forsan *S. pentandra* L. × *triandra* L.] Det är tvenne olika former, af hvilka den ena representeras af endast ett par blad med stora stipler; 661. *Salix latifolia Tab. 3. 129* [*Salix*

cinerea L.]; 662. *Salix latifolia minor C. B. 474* [*Salix repens* L. f. foliis 25 × 9 mm. ovalibus, subtus sericeo-tomentosis]; 663 *Salix humilis latifolia erecta C. B. 474* [*Salix repens* L. *sericea* L. f. foliis 15 × 8 mm. ovalibus, integris, supra villosis, subtus dense argenteo-tomentosis].

Ett annat ännu mera intressant, ganska prydligt, och väl konserveradt, i fyra folioband inbundet herbarium af samme man är förvaradt i Riksmuseum i Stockholm. Det har tillhört drottning ULRIKA ELEONORA d. y. och kan anses såsom O. CELSII original-växtsamling (E. FRIES, *Förhandlingar vid Naturforskarnes Tredje Möte* 1842, p. 549). Titeln är: OLAVI CELSII *Flora Uplandica. Catalogus plantarum. Upsaliæ 1730.* Utom de fyra nämnda banden, innehållande 716 torkade växter med påtecknade namn efter C. BAUH. *Pin.* och TOURNEF. *Inst.*, består det af ett tunnare band med utförligt register, i hvilket under: XXI Flore Amentaceo uppräknas 7 Salixformer (Nr 672 —678) jämte flere synonymer af dem. I Tomus IV återfinnas de åsyftade Salix-exemplaren under sina respektive nummer. De äro högeligen intressanta, därföre att man åtminstone under ett par af dem, Nr 675 och 678, kan skönja nederst på den afklippta arkkanten af det folioblad, på hvilket de äro uppklistrade, LINNÉS handskrift med den bestämning af formerna, som finnes i afskrift närmare respektive exemplaren. Salixformerna äro följande:

672. *Salix folio amygdalino, utrinque virente, aurito et non aurito* [*Salix pentandra* L. forma].

Den unga, lilla hankvisten med 3—5 ståndare är en form af *S. pentandra* L. Men det gamla, bredvid fastklistrade bladet är icke från samma träd och hör knappast till samma art, utan är tilläfventyrs hellre en hybrid af *S. pentandra* L. och *S. fragilis* L. — Bladet är 112 mm. långt och 25 mm. bredt, ovalt lancettlikt med långt utdragen spets, på båda sidor glatt, tätt skarpsågadt på ett 10 mm. långt, glatt skaft, försedt med endast ett par glandler.

673. *Salix vulgaris, rubens* [*Salix pentandra* L. ♂ modif.].

En skaftadt bladigt hanhänge och en steril bladgren med fullväxta blad. Det är icke säkert, om de båda exemplaren

härstamma från samma träd. De gamla bladen äro ungefär 80 × 32 mm., ovala med ej så utdragen spets, som hos det gamla bladet af föregående Nr, glatta, skarpsågade på skaft med sex till åtta par glandler.

674. *Salix oleæ sylvestris foliis Alpina.* [*Hippophaë rhamnoides* L.]

I registret förekommer därjämte om detta exemplar anteckningen: »Rudb. Fil. Act: Lit: Suec. 1720. 99 på Gräsöön.»

Här hafva vi ett illustrativt exempel på, huru under den förlinnéanska perioden man kunde i Salix-släktet inrangera för detsamma helt främmande arter.

675. *Salix pumila, folio parvo, subrotundo, subtus sericeo, splendente.* [*Salix repens* L. var. *sericea* L.]

Det är en steril gren med de fullt utväxta bladen omkring 15 mm. långa och 10 mm. breda, ovala, helbräddade, på båda sidor silkesludna.

676. *Salix pumila folio parvo rotundo subtus albicante non sericeis.* [*Salix repens* L.]

En steril gren med blad circa 12 × 7 mm., ovala, mera eller mindre sågade, alldeles glatta (somliga blad dock med få spridda hår på undersidan), något mörknade under pressningen.

677. *Salix pumila foliis utrinque candicantibus et lanuginosis.* [*Salix lapponum* L.]

Grenen är steril med 20 × 15 — 32 × 16 mm. stora, ovala, kortspetsade, helbräddade, filtludna, fullt utbildade blad, som något påminna om dem hos *S. lapponum* L. modif. *leucophylla.*

678. *Salix pumila brevi angustoque folio, incano.* [*Salix repens* L.]

Äfven detta exemplar är en steril gren med yngre kvistar hvitludna och små, smala (circa 12 × 4 mm.), mukronerade, i pressningen mörknade blad, af hvilka toppbladen äro ofvan nästan hvitludna och under silfverludna, och de öfriga hafva öfversidan glatt men undersidan silfverluden. Denna form är icke olik de svenska *S. repens*-former, som ibland gått under

namnet *Salix rosmarinifolia* L.; bladen äro blott något litet kortare än hos sistnämnda art. Hvad som dessutom förlänar detta herbarium ett icke litet intresse är äfven den omständigheten, att där ofta förekomma hänvisningar till JOACHIM BURSERI *Hortus siccus*, som är ett i Uppsala Universitetets botaniska Museum förvaradt ännu större herbarium på ursprungligen 26 folianter, men af hvilka tvenne äro borta, med växtbestämningarna efter C. BAUH. *Pin.* på särskilda etiketter. I volumen XXIV finnas 23 ark eller blad med lika många numrerade Salix-exemplar, af hvilka Nr 120 a är försedd med en ombestämning af LINNÉS hand. Det är emellertid icke endast denna Linnéanska anteckning som gör herbariet högeligen intressant utan, hvad som är ännu intressantare och af utomordentligaste betydelse, det förhållandet, att, åtminstone hvad Salix-exemplaren beträffar, arken, på hvilka de äro uppklistrade bära påskrift om, att dessa Salices äro afritade i O. RUDBECKS *Campus Elysii*. Det synes därföre, som om LINNÉ jämte RUDBECKS *Figurverk* studerat detta herbarium och därifrån rönt inflytande och påverkan samt hämtat ledning i och för sina citater af Salix-synonymerna ur C. BAUH. *Pin.* För att styrka denna förmodan torde de i alla händelser märkliga Salix-formerna förtjäna uppräknas med sina nummer, namn och insamlingslokaler:

[C. BAUH. *Pin.*, första gruppen:] 104 [i]. *Salix vulgaris alba arborescens* BAUH. [*Salix alba* L.] In Lusatia; 105. An [ii] *Salix vulgaris nigricans folio non serrato* BAUH.? [*Salix viminalis* L.] In Lusatia; 106 [iii]. *Salix vulgaris rubens* BAUH. [*Salix pentandra* L.] In Lusatia, Misnia, Dania; 107. *Forte eadem cum præcedente nondum perfecta, aut verum* [?] *cum subsequente.* BAUH. [*Salix alba* L. × *triandra* L. forma ad *S. triandram* L. accedens] In Lusatia; 108 [iv]. *Salix sativa lutea folio crenato.* BAUH. [*Salix alba* L. × *triandra* L. f. ad *S. triandram.* L. accedens] In Lusatia; 109 [vi]. *Salix folio longissimo, angustissimo utrinque albido* BAUH. [*Salix incana* L.] Ad pagum, Castellum novum dictum, non longe Monspelio prope flumen; 110. An [vii] *Salix humilis angustifolia* BAUH.? [*Salix purpurea* L. f. *gracilis* Vim. Bus.] In Vallesia; 111. An [viii]. *Salix oblongo incano, acuto folio* BAUH.? [*Salix incana* SCHRANK forma] In Austria; 112. An [ix] *Salix fragilis* BAUH.? [*Salix purpurea* L. f.] In Lusatia [C. BAUH. *Pin.*, andra gruppen, *Salix latifolia:*] 113 [ii]. *Salix folio ex rotunditate acuminato* BAUH. *Salix caprea*

latifolia Tab. Haarwejden. [*Salix cinerea* L. modif. foliis majoribus quasi serratis] In Lusatia, Misnia, Dania; 114 [iii]. *Salix latifolia minor* BAUH. [*Salix caprea* L. forma borealis ramulis novellis magis villosis] In Pyrenæis; post 114 [iv]. *Salix subrotundo argenteo folio* BAUH. [*Salix cinerea* L. forma (vel hybrida *S. caprea* L. × *cinerea* L.?)] Ex horto medico Lugdunensi; [C. BAUH. *Pin.*, tredje gruppen, *Salix pumila latifolia:*] 115. An [i] *Salix humilis latifolia erecta* BAUH.? [*Salix repens* L. f. foliis ovalibus, pilosis] In Lusatia; 116. *A. præcedenti differt quod hæc habeat folia minora, subtus villosa, etiam, ut videtur, nonnihil crenata* [*Salix repens* L.] In Lusatia. post 116. *Salix pumila sericea.*[1] [*Salix repens* L. f. foliis 20 × 4 — 26 × 27 mm., angustioribus, margine revoluto integris, subtus sericeo-pilosis] Ex Hollandia; 117 [ii]. *Salix latifolia repens* BAUH. [*Salix pyrenaica* GOUAN] Ex Belgio à D. WERKERLINO; 118 [iii] *Salix alpina pumila rotundifolia repens inferne subcinericea* [*subcinerea?*] BAUH. [*Salix glabra* SCOP.?] In monte S. Bernhardi Helvetior; 119 a. An [iv] *Salix pumila foliis utrinque candicantibus & lanuginosis* BAUH. [*Salix lapponum* L.] Allata fuit ex Norwegia; 119 b [v]. *Salix saxatilis minima* BAUH. [*Salix reticulata* L.] In Pyrenæis alpibus Helvetiæ, Austriæ, Styriæ; 120 a. *Huc retuli, quia dicebatur flores Salicis habuisse, nisi sit Betula quædam pumila?* [*S. herbacea* L.] Ex Norvegia allata. [N. B. Med annan hand i högra herbariebladkanten (ej på den särskildt fastsatta etiketten):] *Svensk vid. inter betula spec. nam sit eadem cum betula nana.* [Och under denna anteckning står med LINNÉS hand:] *est certe salicis minimæ species.* C. LINNÆUS. [C. BAUH. *Pin.*, fjärde gruppen, *Salix pumila angustifolia:*] 120 b [ii]. *Salix pumila brevi angustoque foliis incano Bauh.* [*Salix repens* L.] Ex Belgio; 120 c [iii]. *Salix alpina Pyrenaica* BAUH. [*Salix pyrenaica* GOUAN.] In Pyrenæis et Vallesiæ alpibus; 121 [iv]. *Salix alpina angustifolia repens, non incana* BAUH. [*Salix retusa* L. forma, altera vero species tantum, altera forsan *Salix cæsia* VILL. × *nigricans* SM.? ♂ In alpibus Helvetiæ et Austriæ.

I Uppsala ofvannämnda Museum förvaras äfven andra gamla växtsamlingar af betydande intresse genom deras mera eller mindre samhörighet med LINNÉ. För så vidt de gömma på

---

[1] Uti Afhandlingen *Plantæ* Martino-*Burserianæ* (*Amoen. Acad.* I, p. 170, Nr 234) finnes anförd »*Salix pumila sericea*», hvilken förklaras vara: *Salix foliis integris subtus villosis nitidis ovatis. Fl. Lapp.*, 364.

några Salixformer, torde ej heller dessa böra förbigås med tystnad.

Det *Säterberska reliktherbariet* är ett litet vackert Linnéminne med af LINNÉ underskrifna växter, däribland äfven någon Salixform, såsom t. ex.: *Salix* I I. 803 [*Salix repens* L. forma capsulis et foliis glaberrimis] och *Salix viminalis* [*S. viminalis* L.], detta namn tecknadt i vänstra hörnet nedtill på baksidan af det ark, på hvilket växten är uppklistrad, och hvilket ligger ensamt i ett särskildt omslag af ett helark med påtecknadt släktnamn i nedre hörnet till vänster, såsom han plägade, här: *Salix* och med upptill i högra hörnet växtklassen, här: XXII.

Drottning LOVISA ULRICAS *herbarium* i XVI med kunglig prakt och rik förgyllning utstyrda, bokliknande foliokartonger innehållande af KALM m. fl. insamlade och af LINNÉ bestämda växter, af hvilka må omnämnas: *Salix ægyptiaca* [*S. ægyptiaca* L.]. Det är tvenne exemplar; det ena ett på bar kvist blommande ♂-exemplar med ovala, tjocka, sittande hängen; det andra en steril bladgren med fullväxta blad circa 106 × 42 mm., ovala, glatta, under grundt glessågade, glaucescenta; *Salix babylonica* [*S. babylonica* L.], steril; och: *Salix viminalis.* ♀ [*S. Kalmii* nob.]. På arkets baksida står: *Salix foliis integerrimis lanceolato-linearibus strictis sessilibus subtus tomentosis Linn. spec. 1020: 25? — Växer på de torraste och magraste sandheder i starkaste solbadd uti norra America; Salix viminalis* [*S, Kalmii* nob.] och på halfarkets baksida: *Salix foliis integerrimis lanceolato-linearibus strictis sessilibus subtus tomentosis Linn. spec. 1020:25? — Växer på torraste och magraste sandmoar uti new Yorks Province.* Det är i volumen XV tvenne närliggande ark, af hvilka det förra uppbär ett ♀-exemplar och det senare ett sterilt dito med bättre utväxta blad, båda af samma art, som visserligen ganska mycket påminner om *Salix viminalis* L. eller hellre om *Salix aurita* L. × *viminalis* f. *subviminalis*, men som helst är en den sistnämnda hufvudarten motsvarande självständig amerikansk art:

Salix Kalmii nobis ad interim.

Specimen ♀: Stigmatibus c:a 0,2—0,3 mm. longis, bifidis, fere sessilibus vel in stylo 0,2—0,3 mm. longo; capsulis 5 × 2 mm., effloratis, semina ejicientibus, tomentosis; pedicellis c:a 2 mm. tomentosis; squamis 1,5 × 1 mm., ovalibus, breviter pilosis, flavescentibus (?) et apice fuscis (?); amentis 16 × 10 mm., sessilibus vel in pedunculis 4 mm. longis, bracteis 3 instructis; foliis 26 × 7 mm., adultis (in specimine sterili) 34 × 7 mm., angusto-

lanceolatis, supra medium latissimis, margine revoluto integerrimis, superne nervis impressis, breviter villosis, inferne subruguloso-sublacunosis, pilis brevibus, curvulis ± intricatis, laxis, dense cano-hirsutis—tomentosis, glaucis; petiolis c:a 2 mm., tomentosis; gemmis et ramulis tenuioribus, ± cano-tomentosis.

Slutligen må synnerligen framhållas det ganska viktiga och förtjänstfulla bidraget till utredning af LINNÉS Salix-kännedom, som erbjuder sig i E. FRIES *Salices Linnæanæ* (*Mantissa I*, Ups. 1832, pp. 21—28) med kritiska bemärkningar till Salices nummer efter nummer (Nr 348—370) i LINNÉ. *Fl. Lapp.*

Äfven må icke åsido lämnas C. J. HARTMAN den äldres *Original-Afhandling I:* OLOF RUDBECKS *Lappska växter* (*Bot. Not.* för år 1841, pp. 55, 56 och 65—68), där under Nr 31—48 och 50 redogörelse och utredning lämnas för de Salix-former, som afbildas i RUDBECKS *Figurverk*, l. c., hvilka Salix-afbildningar eller figurer LINNÉ begagnat på sätt, som förut är sagdt, och som han själf nämner i sin *Fl. Lapp.*

Med ledning af den granskning af Salices i LINNÉS herbarium, hvarför ofvan redogjorts, och hans egna arbeten (företrädesvis *Flora Lapponica* och *Suecica* Ed. II, *Species plantarum* Ed. I & II samt *Systema naturæ*, Ed. X och XII) har jag kommit till följande uppfattning af hans benämning af de af honom kända formerna af detta släkte.

A. Salix-arterna i *Flora Lapponica* (1737):

348 = *Salix nigricans* SM. var. vel *S. nigricans* SM. × *phylicifolia* L. vel potius *S. glauca* L. × *nigricans* SM. f. ad *S. nigricantem* SM. accedens (*S. nigricans* SM. β *Rudbeckiana* LÆST.). N. B. Bladfiguren i RUDBECK *Figurverk* l. c. (Nr 31. HARTM. i *Bot. Not.* l. c.), ehuru säkerligen naturtroget och i hvarje fall utomordentligt väl ritad och målad, hvarefter Linné gjort sin beskrifning och af hvilken Tab. viii, fig. a är en till form och storlek trogen afbildning, är icke i och för sig ensam tillräcklig för en säker bestämning. Vid första anblicken förefaller den, som om det vore ett rotskottsblad af *Salix caprea* L. eller *S. caprea* L. × *nigricans* SM., men frånvaron af stipler, bladets synbarliga glatthet och framför allt den mycket markerade, från basen ut i toppen fortlöpande, skarpa, regelbundna, bra nog täta sågningen nödgar tanken att vända sig åt annat håll. Det kan i alla fall

blott bli en mera eller mindre tillförlitlig gissning efter smak och tycke, hvilket troligen är anledningen därtill, att LINNÉ själf icke vidare, utom i *Fl. Suec.* Ed. I har upptagit denna form i sina öfriga skrifter.

349 α = *Salix pentandra* L.

349 γ = *Salix pentandra* L. forma vel modif.
Se under Nr 16 här ofvan: *349* och: *18* [för: 8?] LINNÉS hand. — Han synes ha förväxlat α och γ. Se L. *Fl. Lapp.*, Öfvers. af TH. FRIES.

350 = *Salix nigricans* SM.
Se under Nr 8 här ofvan: *350* och: *4* (L. h.) — L. *Fl. Lapp.*, Tab. viii, fig. c synes vara en afbildning af ett af bladen. Är därföre troligtvis originalexemplaret till *Salix phylicifolia* β. L. *Spec. pl.*, *Fl. Suec.*

351 = *Salix phylicifolia* L.
Se under Nr 7 a här ofvan: *4 phylicifolia* (L. h.) — L. *Fl. Lapp.*, Tab. viii, fig. d liknar till storlek och form ett af detta exemplarets blad; sågningen däremot är onaturlig hos nämnda figur.

352 = *Salix phylicifolia* L. var. vel forma recedens a *S. nigricante* SM. × *phylicifolia* L. (Syn. *Salix tenuifolia* SM. L. *Fl. Lapp.*, Ed. II) — eller *Salix livida* WG.
Se under Nr 23 här ofvan: *352* (L. h.) — Linnés beskrifning härstädes skulle äfven kunna passa för *S. livida* WG. forma, med hvilkens blad L. *Flor. Lapp.* Tab. viii, fig. e öfverensstämmer; men de af honom med *352* signerade exemplar, som tydligen i beskrifningen åsyftas, utesluta alldeles en sådan bestämning, som den sistnämnda.

353 = *Salix myrsinites* L.
Se under Nr 26 här ofvan: *353* och : *14* [för : 12 eller : 13?] L:s hand.

354 = *Salix hastata* L.
Se under Nr 35 här ofvan: *355* (L. h.).

356 = *Salix livida* WG. vera.
Se under Nr 41 här ofvan: *356* och 21 (L. h.).

357 = *Salix myrtilloides* L.
Se under Nr 39 här ofvan: *357* och: *2* (L. h.).

358 = *Salix aurita L.* × *repens* L. f. *subaurita.*
Se under Nr 69 här ofvan: *358* (L. h. och på arkets baksida:) *Salix caprea retuso folio, non auriculata.* *DILL. phy-*

topin. SHERA[RD]. — Syn. 28. *Salix cinerea* L. *Spec.* pl., Ed. I; 902. *Salix cinerea* L. *Fl. Suec.* Ed. II.

359 = *Salix reticulata* L.
Se under Nr 37 här ofvan: *359* och: *10* samt på arkets baksida: *Salix pumila folio rotundo J. B. et T.* (L. h.).

360 = *Salix arbuscula* L. modif.
Se under Nr 31 här ofvan: *360* och: 16 [för: 13?]. Linnés hand.

361 = *Salix caprea* L.
Se under Nr 31 c här ofvan: *26 caprea* (L. h.); Nr 73 här ofvan *365* (L. h.) hör äfven hit. — Syn. *Salix depressa* L. *Fl. Suec.*, Ed. II. 899.

362 [a] = *Salix Lapponum* L. modif.
Se under Nr 46 och 53 här ofvan: *362* och: *13* [*13* betydelsen?) LINNÉS hand. — L. *Fl. Lapp.*, Tab. viii, fig. o stämmer utmärkt med Nr 41: här ofvan.

362 [b] = *Salix aurita* L. × *lapponum* L. vel *S. aurita* L. × *repens* L.?

363 = *Salix glauca* L.

364 = *Salix repens* L.
Se under Nr 58 b här ofvan: *364* (L. h.) — Blad väl motsvarande L. *Fl. Lapp.*, Tab. viii, fig. r.

365 = *Salix caprea* L.
Se under Nr 73: *365* och *6* [för: *26?*]. Med Linnés hand. N. B. Ett af bladen stämmer i allo till *Fl. Lapp.*, Tab. viii, fig. s.

366 = *Salix Lapponum* L.
Se under Nr 43: 2 här ofvan: *366* och: *Lapponum 20* samt på arkets baksida: *Salix lusitanica, salviæ foliis auritis* TOURNEF. (L. h.).

367 = 1. *Salix glauca* L. primaria.

367 = 2. *Salix glauca* L. forma recedens a *S. glauca* L. × *nigricante* Sm.
Se under Nr 72 här ofvan: *361* [för: 367] *17* (L. h.). — Nr 72 a: 2 här ofvan, har ett blad, som synes vara afbildadt i *Fl. Lapp.*, Tab. viii, fig. u, citeradt till just: *367*.

368 = *Salix lanata*, L.
Nr 57: 3 här ofvan har ett blad, som liknar *Fl. Lapp.*, Tab. vii, fig. 7, citerad under 368 l. c.

369 = *Salix aurita* L.
Se under 68 b här ofvan: *369* och: *8* [beroende säkerligen

på felskrifning för: 18] samt på arkets baksida: *Salix folio rotundo minore R. 17.* (L. h.). — L. *Fl. Lapp.* Tab. viii, fig. y synes vara afbildad efter ett af bladen.

370 = *Salix pentandra* L.

B. Salix-arterna i *Species plantarum,* Ed. I (1753):

1. *Salix hermaphroditica.*
   Är *S. pentandra* L. forma *hermaphrodita.* Se under Nr 2 här ofvan: *1* och: *hermaphroditica* samt på arkets baksida: *S. hermaphrodita* (L. h.).
2. *Salix triandra.*
   Är *S. triandra* L. Se under Nr 22 här ofvan: *2 triandra* och på den exemplaret åtföljande etiketten: *Triandra* (L. h.).
3. *Salix pentandra.*
   Är *S. pentandra* L. genuina. Se under Nr 1 här ofvan: *1* och: *hermaphrodita* samt på arkets baksida: *hermaphrodita et pentandra är ett* (L. h.). Se äfven under Nr 3 här ofvan: *3 pentandra* och på den exemplaret åtföljande etiketten: *Pentandra* (L. h.).
4. *Salix phylicifolia.*
   Är *S. phylicifolia* L. Se under Nr 7 a här ofvan: *4 phylicifolia* (L. h.). Jämför 351 under A. Sal.-arterna i *Fl. Lapp.* strax härofvan. — Obs. cit.: L. *Fl. Lapp.* 358 [för: 351].

— *Salix phylicifolia* β.
   Är *S. nigricans* Sm. Se under Nr 8 här ofvan: *350* och: *4* (L. h.). Jämför 350 under A. Sal.-arterna i *Fl. Lapp.* strax härofvan.

5. *Salix vitellina.*
   Är *S. alba* L. hufvudformen jämte *S. alba* L. var. Se under Nr 11 här ofvan: *5 vitellina* (L. h.).
6. *Salix amygdalina.*
   Är *S. triandra* L. — Obs. cit.: L. *Fl. Lapp.* 349 γ (jämför 349 γ under A. Sal.-arterna i *Fl. Lapp.* strax här ofvan).
7. *Salix hastata.*
   Är *S. hastata* L. Se under Nr 12: *7 Salix hastata* [L. h.] och under Nr 14 här ofvan: *hastata* [L. h.].
8. *Salix fragilis.*
   Är *S. pentandra* L. forma vel modif., för så vidt det här är fråga om citerade L. *Fl. Lapp.* 349, Tab. viii, fig. b.
9. *Salix babylonica.*
   Är *S. babylonica* L. Se under Nr 17 b: *9 babylonica* (L. h.),

Nr 17 c: *S. babylonica* (L. h.); Nr 17 d: *china* och; *Salix babylonica* (L. h.); Nr 17 e här ofvan: *9 babylonica* (L. h.).

10. *Salix purpurea.*
Är *S. purpurea* L. Se under Nr 17 f: *purpurea* och på arkets baksida: *Salix Monandra* Mag. Wilke, Nr 17 g här ofvan: *Salix purpurea* (L. h.).

11. *Salix Helix.*
Är *S. purpurea* L. var.

12. *Salix myrsinites.*
Är *S. myrsinites* L. Se under Nr 26 och Nr 28 här ofvan: *Salix pumila alpina myrsinites* Pont. *comp.* (L. h.).

13. *Salix arbuscula.*
Är *S. phylicifolia* L. var. vel forma recedens a *S. nigricante* Sm. × *phylicifolia* L., enligt herbarie-exemplaret — eller *S. livida* Wg. enligt L. *Fl. Lapp.*, 352 Tab. viii, fig. e. Se under Nr 90 här ofvan: *13 arbuscula* (L. h.?).

— *Salix arbuscula β.*
Är *S. livida* Wg. vera, för så vidt det är fråga om citerade *Fl. Lapp.*, 356.

— *Salix arbuscula γ.*
Är *S. arbuscula* L. modif., för så vidt det är fråga om *Fl. Lapp.*, 360, Tab. viii, fig. m. — Se respective Nr 352, 356 och 360 under A. Sal.-arterna i *Fl. Lapp.* strax här ofvan.

14. *Salix herbacea.*
Är *S. herbacea* L. Se under Nr 34 a: *14 herbacea* (L. h.). Nr 35: *355*, Nr 36 här ofvan: *herbacea* (L. h.).

15. *Salix reticulata.*
Är *S. reticulata* L. Se under Nr 37: *359* och: *10* samt på arkets baksida: *Salix pumila rotunda J. B. et T.* (L. h.), Nr 38 a: *reticulata 15* (L. h.); Nr 39 c här ofvan: *reticulata* (L. h.).

16. *Salix myrtilloides.*
Är *S. myrtilloides* L. Se under Nr 39: *357* och: *2* (L. h.), Nr 40 här ofvan: *16 myrtilloides* (L. h.).

17. *Salix glauca.*
Är *S. glauca* L. Se under Nr 42: 1: *17 glauca monsp.* (L. h.); Nr 49: *17 glauca* (L. h.) och: *Salix glauca* (L. h.); Nr 52: *20 lapponum* [för: 17 glauca], Nr 72 här ofvan: *361* [för: 367] och: *17* (L. h.). — L. *Fl. Lapp.*, 363, Tab. vii, fig. 5, Tab. viii, fig. p (och 367, Tab. viii, fig. u) stämmer utmärkt med respektive exemplar.

18. *Salix aurita.*
Är *Salix aurita* L. Se under Nr 68 b här ofvan: *369* och: *8* [för: 18?] samt på arkets baksida: *Salix folio rotundo minore R. 17.* (L. h.). — L. *Fl. Lapp.*, 369, Tab. viii, fig. y är afbildad efter ett af exemplarets blad.
19. *Salix lanata.*
Är *S. lanata* L. Se under Nr 55: *lanata* (L. h.) och Nr 57 här ofvan: *H. U.* och: *19 lanata* (L. h.).
20. *Salix lapponum.*
Är *S. lapponum* L. Se under Nr 43: 2 här ofvan: *366, F* och: *Lapponum 20* (L. h.) samt på arkets baksida: *Salix lusitanica, salviæ foliis auritis* Tournef. Se vidare under Nr 44: 1 här ofvan: *20* och: *20 lapponum* (L. h.), under Nr 46: *362* och *13*: (L. h.). — L. *Fl. Lapp.*, 362, Tab. viii, fig. o stämmer bra med ena exemplarets blad. — Se vidare under Nr 47: *21 arenaria* (L. h.) och *Salix pumila foliis utrinque candicantibus et lanuginosis Raj. Syn. III 447 Tab. xix fig. 3* jämte: *N:o 15* (L. h.). Se slutligen under Nr 51: *lapponum* (L. h.) och under Nr 53 här ofvan: *arenaria* och: *lapponum* samt: *362* och: *13* (L. h.).
21. *Salix arenaria.*
Är *S. repens* L. var. *sericea* L. (Syn. *S. repens* L. var. *argentea* Sm.), för så vidt det är fråga om citerade *It. Gotl.* Se p. 1 här ofvan. Gäller det däremot cit. *Fl. Lapp.*, 362, Tab. viii, fig. o, är densamma *S. lapponum* L. Se här närmast ofvanför: 20. *Salix lapponum*; se för öfrigt här ofvan A. Sal.-arterna i *Fl. Lapp.*, 362, i hvad det rör cit. Tab. viii, fig. q. Slutligen se jämväl under Nr 48. *S. caprea* L. × *viminalis* L. här ofvan: *scania* och: *21* (L. h.). Linnés *S. arenaria* är alltså ursprungligen en kollektiv art, omfattande låg, småbladig *S. lapponum* L., tätluden *S. repens* L. och hybridformer af *S. caprea* L. × *viminalis* samt kanske *S. caprea* L. × *repens* L. och *S. repens* L. × *viminalis* L., hvilka alla kunna uppträda med former för ett obeväpnadt öga i hast förvillande lika hvarandra.
22. *Salix incubacea.*
Är *S. repens* L. var. eller hellre *S. aurita* L. × *repens* L. f. *subrepens.* Se under Nr 63 här ofvan: *22 incubacea* (L. h.) och under Nr 64 här ofvan: *Salix incubacea* (L. h.).
23. *Salix repens.*
Är *S. repens* L. Se under Nr 58 b: *364* (L. h.), under Nr

61: *repens* och: *23* (L. h.), under Nr 62 här ofvan: *Salix 24 repens* (L. h.) samt under Nr 63 såsom ofvan: *22 incubacea* (L. h.).

24. *Salix fusca.*
Är *S. repens* L. Se under Nr 58 b här ofvan: *364* (L. h.) och på arkets baksida: *Salix humilis alpina folio myrti tarenti subtus incano O. R. — Salix alp. pumila rotundifolia repens, inferne subcinerea* (L. h.). — *Fl. Lapp.*, 364, Tab. viii, fig. r synes vara en bild af ett af exemplarets blad.

25. *Salix rosmarinifolia.*
Är *S. rosmarinifolia* L. Se under Nr 21: *aboensis* och *25*: (L. h.), under Nr 65: *25* ☽ *rosmarinifolia* (L. h.) samt under Nr 67 här ofvan: *H. U.* och: *Salix rosmarinifolia ex horto* (L. h.).

26. *Salix caprea.*
Är *S. caprea* L. Se under Nr 71 c här ofvan: *26 caprea* och: *videtur differre planta ex arboris semine in horto meo. arbor an eadem,* samt: *Salix foliis obscure crenatis. utrinque villosis, ovato oblongis. Fl. Lapp. 291. — Salix latif. rotund. C. B. Pin. 474. — Salix latif.*

— *Salix caprea β.*
Är *S. caprea* L. Se vidare under Nr 73: *365* och: *6* [för: 26?] samt på arkets baksida: *Salix latifolia rotundata C. B.* (L. h.). — *Fl. Lapp.*, 365, Tab. viii, fig. s är en afbild af ett af exemplarets blad.

— *Salix caprea γ.*
Är *S. glauca* L. f. vel *S. glauca* L. × *nigricans* Sm. f. ad *S. glaucam* accedens. Se under Nr 72 a: 2 här ofvan: *361* [för: 367?] och: *17* (L. h.) jämte 17 *S. glauca Spec. pl.* här ofvan.

— *Salix caprea δ.*
Är *S. caprea* L. vel. *S. aurita* L. × *viminalis* L. f. ad *S. capream* vel *S. auritam* accedens. Se under Nr 76 a: 3 här ofvan: *Salix foliis elliptico-lanceolatis integris subtus sericeis apiculatis — Mas et femina — xc. 14. — Gmel. sib. v. 1, 163 — Ex ipso autore.* Här föreligga säkerligen originalexemplaren (76 a: 3 eller 76 a: 2) för Linnés beskrifning af sistnämnda *S. caprea δ.*

27. *Salix viminalis.*
Är *S. viminalis* L. Se under Nr 76 b här ofvan: *Salix 27 revoluta viminalis* (L. h.). — Förmodligen för beskrifningen underliggande originalexemplar.

— *Salix viminalis β.*
Är *S. viminalis* L. forma vel *S. caprea* L. × *viminalis* L. f. ad *S. viminalem* L. accedens. Se under Nr 76 a: 1 här ofvan jämte nyssnämda Nr 76 a: 2.

28. *Salix cinerea.*
Är *S. cinerea* L. Se under Nr 74 här ofvan: *Salix fol. obscure crenatis, utrinque villosis, ovato-oblongis Fl. Lapp. 291* och: *Salix latifolia rotundo C. B. P. 474. R. S. 449* (L. h.) Men för så vidt man skall hålla sig till citerade *Fl. Lapp.*, 358 är det *S. aurita* L. × *repens* L. f. *subaurita*. Se under Nr 69 här ofvan: *358* och *Salix caprea retuso folio, non auriculata* DILL. *phytopin.* SHERA. (L. h.)

29. *Salix alba.*
Är *S. alba* L. Se under Nr 11: 1 och företrädesvis under Nr 77 här ofvan: *alba* (L. h.)

I LINNÉS senare utgifna arbeten hafva följande ändringar och tillägg blifvit gjorda rörande Salices i:

a. *Flora Suecica.* Ed II (1755):

— (*Salix* 348 *Fl. Lapp.*, 796 *Fl. Suec.* 1:a uppl., upptagen emellan *S. pentandra* L. och *S. hastata* L., är utesluten.)

878. *Salix hermaphroditica.*
Är *S. pentandra* L. f. hermaphrodita, icke upptagen i 1:a uppl. *Fl. Suec.*
[Obs.] Anno 1754 Flores omnes excludebant stamina, et eorum loco rudimenta antherarum sessilia, ab utroque latere nectarii, quasi tres glandulæ [L. l. c.].

879. *Salix pentandra β. Salix foliis serratis glabris ovatis acutis subsessilibus.* ROY. *Lugdun.* 33. n. 2.
Är *S. hastata L.*(?), om man skulle våga en gissning med anledning af de nästan sittande, mycket kortskaftade bladen. Formen har icke vidare blifvit omnämnd i LINNÉS skrifter.

880. *Salix phylicifolia.*
Är *S. phylicifolia* L. et *Salix phylicifolia* β. (*S. nigricans* Sm.)
[Obs.] ... Arbor tenera magnitudine *Salicis pentandræ* vel paullo altior [L. l. c.].

881. *Salix amygdalina* [*S. triandra* L.]
[Obs.] Flores quum non examinavi, nec audeo hanc conjungere cum *S. triandra* Cl. GMELINI præsertim cum Folia fruticis sibirici GME-

LINI multo angustiora & diversa a nostratis foliis, adeoque hæc arbuscula ulterius examinanda; Stipulis enim nimis in speciebus Salicum variant [L. l. c.].

882. *Salix hastata* [*S. hastata* L. modif.].
[Obs.] Dignoscitur foliis sessilibus ovatis glabris argute & tenuissime, sed vix manifeste serratis. Stipulis subcordatis [L. l. c.].

883. *Salix fragilis* [*S. fragilis* L.] — »*Scanis* Grön-Pihl.»
Citatet: *Fl. Lapp.* 359 [för: 349]. Tab. viii, fig. b beror synbarligen på en förvexling med *S. pentandra* L., ty citerade figur är just den sistnämnda.
Se ofvan Sal. art. i *Spec. pl.*, Ed. I: *8 fragilis.*

884. *Salix purpurea* [*S. purpurea* L.].

885. *Salix myrsinites.* [*S. myrsinites* L.].
Obs. »Stipulæ nullæ ... Germina cinereo-villosa per maturitatem glabra evadunt...» L. l. c. Här i denna beskrifning torde källan vara till den felaktiga uppgiften i en del senare floristiska arbeten, att *S. myrsinites* L. skulle sakna stipler, som den tvärtom alltid är försedd med, åtminstone vid de blad som sitta i grentopparna. Beträffande kapslarna se under Nr 26: 2 här ofvan.

886. *Salix arbuscula.*
— α. Salix foliis serratis glabris. *Fl. Lapp.* Tab. viii, fig. e.
— β. Salix foliis serratis glabris lanceolatis utrinque acutis. *Fl. Lapp.*, 360, Tab. viii, fig. m.
— γ. Salix foliis integris glabris ovatis confertis pellucidis. *Fl. Lapp.* 356.

Vid jämförelse med Sal.-art. i *Spec. plant..*, Ed. I: 13 *S. arbuscula* har den ändring vidtagits, att den tredje formen fått byta plats med den andra, så att den form som förut betecknats med γ har här signerats β och vice versa. Det synes, som om alla tre formerna, med möjligt undantag för den i *Fl. Lapp.* 360 åsyftade formen, endast vore modifikationer af samma art: *Salix depressa* L. α *livida* N. J. ANDS. (*S. livida* WG.), hvilket LINNÉS följande intressanta beskrifning tyckes bestyrka:

Hæ tres α. β. γ. loco, facie & statura conveniunt; omnibus folia valde tenuia & fere pellucida, subtus rore glauco tincta, capsulæ denique omnibus villoso-sericeæ. Refert pulchre arborem, quamvis non pedalis. Stipulæ nullæ.

887. *Salix herbacea*; 888. *Salix reticulata*; 889. *Salix myrtilloides*; 890. *Salix glauca*; 891. *Salix aurita*; 892. *Salix lanata* — alla LINNÆI arter och utan anmärkning.

893. *Salix Lapponum.* [*Fl. Suec.* 800 är feltryck för: *Fl. Suec.* 808].
Är här måhända en kollektivart omfattande former af *S. lapponum* L., *S. glauca* L. och *S. repens* L. var. vel *S. caprea* L. × *repens* L. Nr 44, se ofvan, med dess 3:ne arter tyckes just hafva åsyftats, när LINNÉ här skrifver:
Adeo affinis est *Salici arenariæ,* ut forte sola varietas, a qua differt foliis supra magis villosis, foliisque longioribus & undulatis. Habitus etiam ad *S. glaucam* proxime accedit. Folia utrinque tomentosa, sed subtus magis. Pedunculi foliis instructi. Germina albo tomento hirsuta.

894. *Salix arenaria*; 895. *Salix incubacea*; 896. *Salix repens*; 897. *Salix fusca* äro bibehållna utan ändringar.

898. *Salix rosmarinifolia.*
Är icke upptagen i 1:a uppl. af *Fl. Suec.*

899. *Salix depressa* [1:a uppl. *Fl. suec.* 811 β.].
Är *S. caprea* L., för så vidt den skall afse cit. *Fl. Lapp.* 361, Tab. viii, fig. n. Men med bortseende från cit. och med fäst afseende vid beskrifningar är det troligen *Salix herbacea* L. × *lanata* L. (vel *S. herbacea* L. × *lapponum* L. f. *sublapponum?*).
Fruticem ex alpibus Lulensis in Hortum introduxi, qui Foliis proxime accedit ad *Salicem capream*, sed compactioribus; in Arbusculam non excrescit, sed terrat depressus vix spithami altitudine undique diffusus, ut species sit distincta a sequenti. Gemma valvula profunde emarginata est, quod in alia *Salice* non vidi. Amenta ex eadem gemma cum foliis tribus, albo hirsuta, lana crispa, squamis amenti apice fuscis. [LINNÉ l. c.].

900. *Salix caprea* — Suecis Sälg. [*S. caprea* L.]

— *Salix caprea* β [1:a uppl. *Fl. Suec.* och *Spec. plant.* Ed. I: *S. caprea* γ.].
Är *S. glauca* L. f. eller en återgångsform af *S. glauca* L. × *nigricans* SM. Se ofvan under Nr 72 a.

901. *Salix viminalis* [S. viminalis L.].

902. *Salix cinerea* — Suecis Gråvide. [*S. cinerea* L.]
Habitat in nemoribus passim. Excrescit in sylvis ultra humanam altitudinem, in paludibus apricis humilior evadit, sed late multiplicatur. Stipulæ dimidio-cordatæ, serratulæ, utrinque glandulis tribus. Flores infra folia. Folia rudiora, ovato oblonga, viridia, subtus venosa obsoletiora pilis hispida, margine serrata. — Rami ad vincula falcium, foenimessorum, nassas, corbes apud Smolandos. [LINNÉ l. c.].

b. *Systema Naturæ* Ed. X (1758, Tom. II 1759):

Salix ægyptiaca A [l. c. p. 1287].
Är *S. ægyptiaca* L.

Salix retusa B [l. c. p. 1287].
Är *S. retusa* L.

Med tillägg af dessa båda arter, utan nummer men i stället signerade med bokstäfverna A och B, såsom ofvan, äro alla Salixarterna, som upptagas i *Spec. plant.*, Ed. I, här uppräknade med sina respektive nummer, binära namn och karaktärsfraser, fördelade i följande fyra grupper: * Foliis glabris serratis: 1—14, hvarvid A *S. ægyptiaca* ingår med plats efter 7 *S. hastata* och B. *S. retusa* efter 14. *S. herbacea.* ** Foliis glabris integerrimis: 15—17. *** Foliis integerrimis, villosis: 18—25. **** Foliis subserratis, villosis: 26—29.

c. *Species plantarum*, Ed. II (1763):

Salix ægyptiaca 12 [l. c. p. 1444].
Är *S. ægyptiaca* L.

Salix retusa 15 [l. c. 1445].
Är *S. retusa* L.

Dessa båda former hafva tillkommit från *Syst. nat.*, Ed. X och här numrerats såsom fristående arter, hvarigenom nummerordningen på de öfriga arterna 12—31 naturligtvis blifvit en annan än i *Spec. plant.* Ed. I, t. ex.: 11. *S. Helix;* 12. *S. ægyptiaca*; 13 [12, Ed. I] *S. myrsinites;* 14 [13 Ed. I] *S. arbuscula*; 15 *S. retusa;* 16 [14, Ed. I] *S. herbacea*; 17 [15, Ed. I] *S. reticulata* o. s. v. (Ökas siffertalet, som bildar artnumret i *Spec. plant.* Ed. I med 2 från 16, så har man motsvarande nummer och art i *Spec. plant.*, Ed. II.) De första elfva nummerna åter med respektive arter äro alldeles lika i de båda upplagorna. I öfrigt ingen skillnad, hvad själfva Salixformerna beträffar.

d. *Systema naturæ*, Ed. XII (1767):

Där (pp. 647—649) endast en, så att säga, katalogisering, förekommer, liksom i *Syst. nat.*, Ed. X. Skillnaden består blott däruti, att i fråga om artnummerordningen *Spec. plant.* Ed. II följes, hvarigenom till första gruppen höra Nr 1—16; till andra Nr 17—19; till tredje Nr 20—27 och till fjärde gruppen 28—31.

Till sist må det ej förtänkas mig, om jag mig till minnes skulle vilja nedteckna några genom dessa studier ganska mödosamt inhämtade lärdomar i konsten att komma till rätta med det mycket kritiska Salix-släktet. Härmed hoppas jag att jämväl på samma gång få en liflig åstundan realiserad att kunna få lämna intresserade en liten hjelp till en underlättnad, som kunde locka till allmännare och närmare granskning af de många skandinaviska Salixformerna. För syftemålet torde vara till fyllest endast en som allra kortaste promemoria, så att säga, på några knep att komma de krångliga formerna in på lifvet och inför en snabb ståndrätt aftvinga dem bekännelser om sina illegitima förbindelser för utransakandet af deras hemul och hemort. Gifvetvis måste man vara något så när på det klara med stamföräldrarna eller hufvudarterna, innan man inlåter sig i process med sidolinierna. Dock kan man efter råd och lägenhet med en viss fördel taga dem alla för hufvudet på samma gång. Monströsa[1] former åter, såsom t. ex. sådana, som uppträda antingen med tvåkönade hängen och blommor eller med mer eller mindre transformerade blommor, som tyda på könsväxling, eller med två kapslar under ett och samma fjäll (»bicapsulares»), hvilket senare betyder, att hvart och ett af de tvenne karpellblad, som annars tillsamman, hopväxta med kanterna sins emellan, bilda kapseln, helt illojalt hvar för sig medelst egna kanters hopväxning formar sig till en mer eller mindre mager, missbildad kapsel; — monströsa former, vill jag säga, gör man till en början bäst uti att bara lägga ad acta. D. v. s., såvida man har godt om tid, märkes trädet på något sätt, att det följande år lätt kan återfinnas och följas med uppmärksamhet, ifall det till äfventyrs undergår någon förändring med afseende på generationsorganerna, — och något exemplar pressas och gömmes till framtida begrundande. Men man får däremot icke förglömma att se upp vid undersökningen af de olika blomdelarna, så att man icke vilseledes af deformerade sådana. Nektarierna t. ex. kunna vara delvis förstörda af insekter. Svamp kan förorsaka deformation både hos blommor och blad och delvis framkalla hårighet eller motsatsen, så att de sålunda angripna organen icke äro så i allo naturtrogna, som önskligt. Vårfroster kunna nypa litet i märkena t. ex. på *S. Lapponum*, så att de bli kortare än vanligt, och

---

[1] Se LUNDSTRÖM *Studier öfver släktet Salix.*

kunna för öfrigt hämma finare organers fulla utbildning. En vattenuppdämning, så att Salixformerna redan från vårens början till fram på sommaren stå under vatten, gör t. ex. de håriga formerna mer eller mindre glatta. I skugga, vid strömmar och vattenfall kunna Salixformerna få blad med längre utdragna toppar (droppblad) och något längre stift än annars. — Emellertid behöfves väl ingen erinran om, att min korta visiterings- och åklagarepromemoria naturligtvis endast vill vara en advokathandräckning inför Florans riksdomstol. Och vill man sedan en vädjan till högre, specialistisk myndighet, så är nog WIMMERS *Salices Europææ* i hufvudsak och i de flesta fall ännu den högsta och WICHURAS *Die Bastardbefruchtung der Weiden* den bästa i fråga om Salices-boskiften och hybridutredningar.

Dock torde, för att bringa reda i stor villervalla, först som sist lämnas en, om ock den kortaste, utredning öfver hybridkomplexen af de små fjällvidena i HARTMANS och BLYTTS *Floror:*

Salix herbacea L. × *lapponum* L.

Synon: S. myrsinites L. b) LÆSTADIUS in *schedul.*, quoad specim. original. e Lyngen Norvegiæ 1829 & 1830 lect. ab ips. (N. B. In illa *schedula* LÆST. scripsit: Obs. hanc pro arctica habui in litt. sed perperam ut videtur); *S. myrsinites* L. b. et c (LÆST.) FR. *Nov. Mantissa* I, 1832 p. 73 ampl.; *S. myrsinites* L. **procumbens* (FORB.) FR. in *Bot. Not.*, 1840, p. 205, FR. *Summ. Veg. Scand.* 1846, p. 210, N. J. ANDS. *Sal. Lapp.* 1845, p. 78 et in *Bot. Not.*, 1867 p. 117 — ampl.; *S. pyrenaica* GOUAN **norvegica* FR. *Nov. Mant.* l. c., p. 74, in *Bot. Not.*, 1840 l. c., BLYTT in *Nyt Magaz. f. Naturvid.* B. I, p. 322 et in *Bot. Not.* 1867, p. 41 — ampl.; *S. pyrenaica* (GOUAN) WIMM. ex. parte *Sal. Europ.* 1866, p. 94 ampl.; *S. retusa* **sarmentacea* FR. *Nov. Mant.* l. c., p. 75, *Summ. Veg. Scand.* l. c., N. J. ANDS. *Sal. Lapp.* l. c., p. 84, in *Bot. Not.* 1867, p. 117, in DC. *Prodr.* XVI: 2 (1868). p. 298 — ampl.; *S. sarmentacea* (*S. hastata* × *herbacea*) N. J. ANDS. in BLYTT *Norges Flora* 1874, p. 480, quoad spec. orig., caps. tomentos., e locis: 1:o Fagerdalen, 2:o Jöndalen, 3:o Tombö, 4:o Vadsö (Somf.), HARTMAN *Scandinav. Flora* 1879, Ed. 11, p. 373 — ex parte maxima; *S. ovata* (SER.) N. J. ANDS. *Sal. Lapp.* l. c., p. 81, in DC. *Prodr.* l. c. 287 — ampl.; *S. alpestris* (*alpicola*) N. J. ANDS. b) *norvegica* (FR.) N. J. ANDS.

Nordamerikas pilar in *Öfversigt af K. Vet.-Akad. Handl.* 1855, p. 129 et *Bot. Not.* 1867, p. 113; *S. alpestris* (*glauca* × *herbacea*) N. J. ANDS. in BLYTT l.c., p. 476 (capsulis omn. tomentosis), et in HARTMAN l. c., p. 372 — ampl.; *S. Sommerfeltii* (*myrsinites* × *herbacea*) N. J. ANDS. in BLYTT l. c., p. 479 (spec. unic. orig. ex Nesseby, quod est *S. herbacea* × *lanata*, excepto) et in HARTMAN l. c., p. 382 ex p. maxima; *S. reticuloides* (*hastata* × *reticulata*, N. J. ANDS. in BLYTT l. c., p. 481, quoad spec. orig. e locis: 1:o Filefjeld 2:o Altesula, et in HARTM. l. c., p. 374, ex parte *S. onychiophylla* (*herbacea* × *reticulata*) N. J. ANDS. in *Bot. Not.* 1867, p. 119, in BLYTT l. c., p. 482 et HARTMAN l. c. p. 374, quoad spec. orig., speciminibus e locis 1:o Ravnanaasi et 2:o Finmarkia (LUND) exceptis; *S. phæophylla* (*S. lapponum* × *myrsinites*) N. J. ANDS. in *Bot. Not.* 1867, p. 116, BLYTT l. c. 473, HARTM. l. c. 365, quoad spec. orig. ex »Årjeskeorkedalen» in Lyngen, 1838 a LÆST. lectum; *S. Normanni* (*S. phylicifolia* × *myrsinites?*) N. J. ANDS. in DC. *Prodr.* l. c., p. 288, et in BLYTT l. c. p. 475, quoad spec. orig. e Skjervö (LÆST.); *S. sobrina* (*S. herbacea* × *lapponum*) B. WHITE *Journ. Linn. Soc.* xxvi, 1890, p. 444; *S. eugenes* (*S. herbacea* × *lapponum* × *myrsinites?*) LINTON *Journ. of Bot.* XXX, 1892, p. 364; *S. glauca* × *herbacea* A. N. LUNDSTRÖM *Studier öfver Salix-släktet* 1875 ampl. B. FLODERUS *Salixfloran i sydvästra Jämtlands fjälltrakter* in *Bih. till K. Sv. Vet.-Akad. Handl.*, Band 17, Afd. III Nr 1 (1891), p. 38 ampl.; *S. herbacea* × *lapponum* LUNDSTRÖM l. c., ampl.; B. FLODERUS l. c. p. 41, ampl.

Salix herbacea L. × *lanata* L.

Synon: S. Sommerfeltii N. J. ANDS. in DC. *Prodr.* XVI: 2 (1868), p. 291, quoad specimen originale ex Næsseby (loc. class.) Norvegiæ 1839 detect. et lect. a CHR. SOMMERFELT ampl.; *S. Sommerfeltii* (*S. myrsinites* × *herbacea*) N. J. ANDS. in *Bot. Not.* 1867, p. 117, in BLYTT *Norges Flora* 1874, p. 478 (spec. orig. tantum ex Næsseby l. c.), in HARTMAN *Skandinaviens Flora* 1879 Ed. 11, p. 372 ex. parte minima; *S. sarmentacea* (FR.) N. J. ANDS. in DC. *Prodr.* l. c., p. 298 (forsan quoad spec. unic.); *S. norvegica* (FR.) N. J. ANDS. c) *sarmentacea* (*S. hastata* × *herbacea*) N. J. ANDS. in BLYTT l. c., p. 480, quoad specimina originalia ex locis sequentibus: 1:o Skogdalen, 2:o Jöndalen, 3:o Renö (BL.), 4:o Maasö

(TH. FRIES), 5:o Vadsö (LUNDMARK), 6:o Klubviken (SOMF.), 7:o Klubbnæsviken (TH. FRIES), 8:o Tromsö (BL.), idem in HARTMAN l. c. 373; — *S. sarmentacea* (FR.) cum var. *rotundifolia* N. J. ANDS. et *S. ovata* (SER.) CHR. GRÖNLUND *Islands Flora* 1881, p. 80 — ampl.; *S. reticuloides* N. J. ANDS. *Sal. Lapp.* 1845, p. 50, in DC. *Prodr.* l. c., p. 301 — ampl.; *S. norveg.* d) *reticuloides* (*S. hastata* × *reticulata*) N. J. ANDS. in BLYTT l. c., p. 481, quoad spec. orig. ex locis sq.: 1:o Magerö (TH. FRIES), 2:o Altesula (spec. duo), 3:o Polmak (LUND), 4:o Mehavn (KEILBAU), idem in HARTMAN l. c. 374 (spec. orig. quoque e Saulo lect. ab HOLM) — ampl.: *S. norveg.* e) *onychiophylla* (*S. herbacea* × *reticulata*) α *subreticulata* N. J. ANDS. in BLYTT l. c., 483, quoad spec. orig. ♂ ex Finmarken (LUND), idem in HARTMAN l. c., p. 374 (ibid. quoque spec. rariss., scilicet caps. nud.) — ampl.; *S. Sadleri* SYME in *Transactions of the Bot. Societ.* of Edinburgh. Vol. XII, 1875, p. 208, ic. l. c. Pl. I ampl.; *S. lanata* × *reticulata* M. ELFSTRAND *Bot. Utflykt.* in *Bih. till K. Sv. Vet.-Akad. Handl.* Band 16. Afd. III. Nr 7 (1890) ampl.; *S. lanata* × *herbacea* A. N. LUNDSTRÖM apud STRÖMFELT *Islands kärlväxter* in *Öfversigt af K. Sv. Vet.-Akad. Förhandl.* 1884, Nr 8 p. 116. B. FLODERUS *Salixfloran i sydvastra Jämtlands fjälltrakter* (p. 32) in *Bih. till K. Sv. Vet.-Akad. Handl.* Bd 17. Afd. III. Nr 1 (1891), A. NOTÖ *Florula Tromsöensis* 1901, p. 154 STEFÁN STEFÁNSSON *Flóra Island* 1901, p. 72 ampl.; *S. Stephania* B. WHITE, *Journ. Linn. Soc.*, xxvii, 1890, p. 424 ampl.; *S. Grahami* BORR. ex parte.

Salix herbacea L. × *hastata* L.

Synon: *S. hyperborea* LÆST. apud N. J. ANDS. *Sal. Lapp.* 1845 p. 51, quoad specimen originale ex Lyngen Norvegiæ 1831 detect. et lect. a L. L. LÆSTADIO: *S. hastato-herbaceoides* (LÆST.) N. J. ANDS. l. c. sec. ips. in *Bot. Not.* 1867, p. 117; *S. herbacea* β *hastato-herbacea* LÆST., quoad spec. orig. ex Skervö Nordlandiæ 1838 lect. a LÆST.; *S. herbaceo-hastata* (LÆST.) N. J. ANDS. Sal. Lapp. l. c., p. 52, quoad spec. orig. ex Karesuando Sueciæ: *S. herbacea* × *hastata* (LÆST. WIMM. Sal. Europ. 1866 p. 263; *S. sarmentacea* (FR.) N. J. ANDS. in DC. *Prodr.* XVI: 2, 1868, p. 298 (tantum spec. supra citat.), in HARTMAN *Skandinav. Flora* 1879 Ed. 11, p. 373 (tantum specimina supra citata sunt certa).

I detta sammanhang, eftersom hybridområdet redan är beträdt, torde det vara lämpligast för bryderiets minskande att genast utgallra och uppsätta på en lista öfver uppgifna, men obefintliga hybrider:

Salix pentandra L. × *repens* L. = *S. repens* L. — *S. pentandra* L. låter aldrig sin kärlek gå utom *Amerina*-gruppen enligt WICHURA. Lika förnäma och konservativa äro de öfriga medlemmarna af nämnda grupp. Alla såväl arter som hybrider äga de ett särmärke: dubbla nectarier, såsom ingen annan af öfriga europeiska Salices, med undantag af ett par fjällviden, *S. reticulata* L. isynnerhet och oftast äfven *S. herbacea* L. samt ett par tre arktiska viden, i synnerhet *S. reptans* PALL. och äfvenså, icke sällan utan tvärtom, *S. rotundifolia* (TRAUTV.) LUNDSTR. och *S. ovalifolia* TRAUTV. samt jämväl naturligtvis undantagna några af hybriderna med de sistnämnda fem arterna. Egendomligt är, att äfven *S. glauca* L. liksom står dem halfvägs nära med sina hos ♂-individerna någon gång förekommande yttre smala, enkla och inre breda, mer eller mindre tvärhuggna, mer eller mindre klufna nectarier, samt med hos både ♂ och ♀, visserligen alltid blott inre, men nästan undantagslöst mer eller mindre klufna, breda mer eller mindre tvärhuggna nectarier. *Amerina*-gruppens former skilja sig likväl alltid från alla andra Salixformer med sitt gamla adelsmärke: glandelbärande bladskaft. Och med omnämnandet, att Amerina ståndarsträngarna äro vid basen håriga (lanata), kan det i förbigående vara tillräckligt sagdt om denna grupp för att icke fördröja afrättningen af de förmenta hybriderna: *S. caprea* L. × *glauca* L., *S. cinerea* L. × *glauca* L., *S. depressa* L. × *lapponum* L., *S. Lapponum* L. × *myrsinites* L., möjligen *S. lapponum* L. × *nigricans* SM., (*lanata* L. × *reticulata* L., *S. hastata* L. × *lapponum* L., *S. hastata* L. × *myrsinites* L., *S. hastata* L. × *nigricans* SM. (*S. Blyttiana* N. J. ANDS. är blott *S. myrsinites* L. × *nigricans* SM. f.), *S. hastata* L. × *phylicifolia* L., *S. hastata* L. × *polaris* L., *S. hastata* L. × *reticulata* L., *S. phylicifolia* L. × *repens* L. [Den Salixform, som förmenas vara *S. phylicifolia* × *repens* är en utländing: *S. discolor* SCHRAD. (*S. Croweana* SM.) förmodligen], *S. arbuscula* L. × *livida* WG. (*S. Moëana* N. J. ANDS. är endast: *S. livida* WG. modif.), *S. arbuscula* L. × *glauca* L., möjligen *S. arbuscula* L. × *hastata* L., *S. arbuscula* L. × *myrsinites* L., *S. arbuscula* L. × *nigricans* SM., *S. arbuscula* L. × *phylicifolia* L.; *S. arbuscula* L. × *polaris* WG. (*S. arbusculo-polaris*

Læst. = *S. Normanni* N. J. Ands. = *S. herbacea* L. × *lapponum* L., se ofvan!), *S. glauca* L. × *hastata* L., *S. glauca* L., × *herbacea* L. (Finnes icke ens på Island, där *S. glauca* L. och *S. herbacea* L. ymnigt växa tillsamman, och där *S. lapponum* L. saknas), *S. glauca* L. × *lapponum* L.; *S. glauca* L. × *myrtilloides* L., *S. glauca* L. × *polaris* Wg., *S. herbacea* L. × *myrsinites* L. — Premier borde utsättas för upptäckande af nu nämnda, falskeligen uppgifna hybrider.

Allmänna på respektive, därför lämpliga lokaler äro följande hybrider: *S. triandra* L. × *viminalis* L. (cult.), *S. alba* L. × *fragilis* L. (cult.), *S. caprea* L. × *lapponum* L., *S. caprea* L. × *viminalis* L. (cult.), möjligen *S. caprea* L. × *repens* L., *S. cinerea* L. × *nigricans* Sm., *S. cinerea* L. × *viminalis* L.(cult.), *S. aurita* L. × *livida* Wg., *S. aurita* L. × *lapponum* L., *S. aurita* L. × *myrtilloides* L., *S. aurita* L. × *repens* L., *S. lapponum* L. × *myrtilloides* L., *S. nigricans* Sm. × *phylicifolia* L., möjligen *S. arbuscula* L. × *lapponum* L., *S. glauca* L. × *nigricans* Sm., *S. myrsinites* L. × *nigricans* Sm., *S. herbacea* L. × *lapponum* L. och på sina ställen äfven *S. herbacea* L. × *polaris* Wg.

Den intressantaste Salixfrågan gäller *S. nigricans* Sm., huruvida den alltid har absolut glatta (glaberrima) kapslar, liksom i södra Finland och troligtvis äfven i Östersjöprovinserna, hvarigenom den därstädes är ytterst lätt att skilja från den med helludna kapslar alltid utrustade *S. phylicifolia* L. Hybriderna dem emellan äro då också ganska lätta att igenkänna. I Norrland däremot finnes riklig förekomst af en massa former af *S. nigricans* Sm., hvilka möjligen kunna sammanföras, såsom en kanske fixerad form af *S. nigricans* Sm., × *phylicifolia* L., till antingenen egen art: *S. majalis* (Wg.), Læst., eller tvenne egna arter *S. majalis* Wg. med helglatta kapslar och t. ex. *S. submajalis* nobis med helludna kapslar, bladen i hvarje fall hos bägge på båda sidor nästan glatta, ibland endast med hufvudnerven (costa) på bladöfversidan pubescent, alltid med glaucescent undersida. Det är just den sistnämnda formen med de ludna kapslarna och under glaucescenta bladen, som stundom är mycket svår att skilja från *S. phylicifolia* L. och som kanske hellre borde anses blott såsom *S. phylicifolia* L. forma recedens a *S. nigricante* Sm. × *phylicifolia* L. Denna sistnämda form är ofta allmännare än föräldrarna, hvilka den ej sällan synes hafva rent af undanträngt. Skillnaden mellan denna form och *S. phylicifolia* L. består mången gång blott uti den senares alltid helbräddade bladspetsar och dess blad på undersidan alltid ända ut i yttersta

spetsen, glaucescenta samt alltid helt **glatta** ståndarsträngar, hvaremot den förra (*S. submajalis*) har ståndarsträngarna vid basen mer eller mindre **håriga** (filamenta basi ± **pilosa**). En god artkaraktär hos *S. nigricans* Sm., nödvändig att alltid hafva i minne, är, att **sågningen** i bladkanterna fortsättes ända ut i yttersta bladspetsen, där den är ytterligt tät, och att, då bladen äro glaucescenta på undersidan, den glaucescenta färgen förtunnas (evanescerar) mot spetsen, så att den för *S. nigricans* Sm., karakteristiska punkteringen blifver mer eller mindre synlig mot den mer eller mindre gröna bladbotten. För öfrigt torde ihågkommas, att ståndarsträngarna alltid äro vid basen **håriga** (filamenta basi **pilosa**) hos den sistnämnda arten. De former af *S. nigricans* Sm. åter, som hafva håriga blad och mer eller mindre grön bladundersida, äro lätta att känna igen utan vidare.

S. aurita L. × *nigricans* Sm. torde näppeligen ännu vara funnen på Skandinaviska halfön och bör därföre flitigt efterspanas. En *S. aurita* L. t. ex. med mer eller mindre glatta kapslar, utdragna stift och mörkspetsade fjäll kan godt misstänkas vara det önskade rara fyndet. *S. nigricans* L. × *repens* L. hör äfven till de desiderata, som knappast ännu äro med säkerhet funna i landet. *S. cinerea* L. × *lapponum* L., *S. hastata* L. × *myrtilloides* L. och *S. caprea* L. × *livida* Wg. stå likaledes på gränsen till de fromma önskningarnas område. Hybriderna: *S. caprea* L. × *cinerea* L., *S. caprea* L. × *aurita* L. och *S. cinerea* L. × *aurita* L. äro ju ofta nog svårbestämda på grund af att de tvenne föräldrarna hafva en del gemensamma, för dem inom Salices enastående hufvudkaraktärer, nämligen de i synnerhet på bladundersidan **korta**, **bågböjda** håren och jämväl de säregna märkena. Dessa båda karaktärer äro så dominerande, åtminstone den förstnämnda (korta krökta hår), att de komma gärna mer eller mindre till synes vid hybridiseringen med denna grupp utomstående arter, hvilket lämnar en mången gång välkommen hjälp för upptäckandet af dess hemliga förbindelseleder och därigenom för en säkrare bestämning, än annars skulle vara fallet. Hvad nu beträffar dessa ifrågavarande arter och hybriderna dem emellan, är jag i gynnsamt tillfälle kunna meddela ur bref från Otto von Seemen följande:

Bei den ♀-Exemplaren geben die Griffel und Narben einen guten Anhalt zwischen *S. aurita* L., *S. cinerea* L. und den Mischlingen *S. aurita* × *cinerea* Wim., *S. aurita* × *caprea* Wim. und *S. cinerea* × *caprea* Wim.

eine möglichst scharfe Abgrenzung zu finden. So deuten z. B. deutlich vorhandene Griffel und längere, gebogene Narben niemals auf *S. aurita* L. sondern auf *S. cinerea* L. Fast fehlende Griffel und längere, aufrechte Narben lassen *S. caprea* L. vermuten. Fehlende Griffel und kurze kopfige Narben sind der *S. aurita* L. eigentümlich. Durch die verschiedenen Combinationen der Merkmale muss man sich ein Urteil über etwa vorhandene Bastardierung bilden.

I sammanhang med de nu vidrörda hybridefterspaningarna torde äfven en annan sak förtjäna afseende, nämligen att goda skäl föreligga att hafva vederbörlig utkik på Salixbuskarna vid och omkring järnvägsstationerna, isynnerhet de norrländska. Ty det torde icke höra till omöjligheterna att på nämnda platser kunna påträffa hybrider emellan inplanterade exotiska och inhemska Salixarter. Exempel härpå visar det vackra fyndet, som af Kn. Kjellmark 1894 gjordes vid Ervalla järnvägsstation nämligen:

Salix lapponum L. × *viminalis* L. (*S. Kjellmarkii* nobis in litt. et scedul.

Amentis ♂ sessilibus oblongo-ovatis; filamentis 2 liberis, glabris.

Stigmatibus 1—1,5 mm. longis, filiformibus arcuatis; stylis 1,6—2 mm. longis, basi ad mediam usque partem pilosis; capsulis ovato-conicis, tomentosis; pedicellis brevibus (0,5—0,8 mm. longis); nectariis internis tantum 0,8—1 mm. longis, lineari-oblongis; squamis 9 × 1 mm., basi ferrugineis, apice subatratis, dense albo-pilosis; amentis c:a 30 × 10 (20 × 10) mm., densifloribus, sessilibus vel in pedunculis 5 mm. longis bracteis 2—3 minimis instructis; foliis 60—100 mm. longis, 15—20 mm. latis, basi ovato-rotundatis, lanceolatis vulgo attenuato-acuminatis (vel a media parte sursum æqualiter acutis, in acumen sensim sensimque contractis, h. e. exacte supra medium inde æqualiter attenuato-acutis), margine ± revoluto integerrimis, superne pilis usque ad 0,8 mm. longitudine, adpressis tum rectis tum intricatis ± obsitis, inferne pilis 0,8 (0,5—1) mm. longis, variantibus partim rectis partim lanatis implexis, laxis dense tomentosis (foliis novellis pilis subrectis adpressis, foliis adultis autem pilis ± intricatis, lanato-implexis, argenteo-micantibus dense tomentosis); nervis primariis angulo poene recto exeuntibus; petiolis 6—10 mm. longis, villosis; stipulis 3—5 mm. longis,

acutissimis, angustissimo-lanceolatis setaceisque, distinctis; gemmis ± velutinis-glabris; ramulis novellis ± tomentotis. Frutex 12—15 dm. altus.

N. B. Integumento foliorum magis hæc forma ad *S. lapponum* L., vestimento subtus argenteo-micante vero ad *S. viminalem* L. se applicat. Ab illa (specie) pedunculis brevibus interdum bracteis instructis, foliis elongatioribus, stipulis; ab hac pilis foliorum longioribus implexis et foliis latioribus differt.

Bästa utvägen att komma till slutgiltig lösning och klarhet i fråga om en del hybriders härstamning på fäderne- eller mödernesidan är onekligen att fortsätta den artificiella hybridvägen, hvilken WICHURA med lyckligaste resultat beträdde. Men man kan dock i någon mån hjälpa sig fram till klarhet härutinnan genom vissa omständigheters beaktande, såsom hanindividernas af en art tidigare blomning än ♂ af en annan art, därvid den förra under gynnsamma förhållanden kan komma den senare i förväg vid pollinationen af dennes ♀. En annan omständighet med enahanda följder är den, att hanbuskarna af somliga arter föredraga ett mildare klimat och följa icke med sina respektive ♀-individer så långt i norr, som dessa senare behaga förflytta sig och nedslå sina bopålar.

Förhållandet kan möjligen vara detsamma mutatis mutandis med nordliga arter, som draga sig mot södern, eller ock kan reliktteorien måhända gifva förklaringen. Så t. ex. synes *S. caprea* L. ♂ icke kunna komma ifrån faderskapet till dess hybrider med undantag af kanske *S. lanata* L., hvilkens ♂-blommor äro minst lika tidiga för korsning så väl med den förstnämnda som ock med *S. hastata* L. och *S. herbacea* L. — *S. lapponum* L. ♂ är äfven en af de allra tidigast blommande inom släktet och är därföre troligtvis fader till alla hybrider, i hvilka den ingår såsom den ena faktorn. Med *S. repens* L. ♂ vis-à-vis *S. aurita* L. och *S. nigricans* SM. ♂ vis-à-vis *S. glauca* L. äger ett liknande förhållande rum.

Det säger sig självt, att hybriderna hafva en ojämförligt vidare variations-sfär än föräldrarna eller hufvudarterna. De ofvannämnda allmännaste hybriderna t. ex. hafva flere hundratals former. Fertiliteten är för det mesta ringa eller ingen.

Nu ändtligen efter många utflykter bland hybridformerna kommer jag till utlofvade korta

Promemoria vid studiet af Salixarterna.

1. Pollen hafva hufvudformerna enligt WICHURA ganska godt, minst c:a 95 proc. öfverhufvudtaget, hvaremot hybriderna hafva mer eller mindre dåligt.
2. Ståndarna lämna ypperliga skiljemärken, lämpliga icke blott till indelningsgrund för tvenne eller trenne hufvudkomplexer af Salices, med fria eller sammanväxta, med två eller flere (3—5) strängar, utan äfven som karakteristiska kännetecken närstående arter emellan genom strängarnas glatthet eller hårighet vid basen (filamenta basi glaberrima eller filamenta basi pilosa). Härigenom skiljes lätt t. ex. *S. nigricans* SM. med vid basen håriga strängar från *S. phylicifolia* L. som har dem glatta, såsom förut är nämndt, *S. glauca* L. med vid basen mycket håriga från *S. arctica* PALL. och från *S. lapponum* L. med alldeles glatta strängar. — Vid basen håriga strängar hafva *S. purpurea* L., *S. incana* L., *S. triandra* L., *S. alba* L., *S. fragilis* L., *S. pentandra* L., (*S. caprea* L. undantagsvis och obetydligt, t. ex. den nordliga formen, annars glattsträngad), *S. cinerea* L., *S. aurita* L., *S. nigricans* SM., *S. glauca* L., *S. myrsinites* L. och *S. reticulata* L. De öfriga arterna hafva strängarna totalt glatta utom *S. rosmarinifolia* L., hos hvilken jag någon gång påträffat strängar litet håriga vid basen. Den sistnämnda arten torde böra studeras ytterligare i detta afseende. Färgen på strängarna är i allmänhet ljus, hos *S. myrsinites* purpurröd.
3. Nektarierna, liksom strängarna, negligeras i allmänhet, oaktadt de i många fall erbjuda förträfflig ledning vid en del hybridbestämningar, såsom ofvan är påpekadt. De inre ljusa, breda mer eller mindre klufna nektarierna hos *S. glauca* L. svika sällan, lika litet som de breda, nästan tvärhuggna, hela, rosenröda nektarierna hos *S. myrsinites* L. Och mången gång gifves ingen bättre hjälp att kunna knäcka en hård nöt än att hafva i minnet just *S. reticulatæ* L. och *S. herbaceæ* L. dubbla eller flikiga nektarier, af hvilka man hos en hybridform kan hitta spår, som leda in på den rätta vägen till möjligast säker bestämning. *S. polaris Wg.* ♀, liksom *S. arctica* PALL. ♀, har endast inre, enkla nektarier. O. VON SEEMEN har aktat nektarierna värdiga till och med som grundval för byggande af ett nytt indelningssystem inom

Salix-släktet, hvilket system dock hybriderna äro spjufveraktiga nog att kvickt rifva sönder, såsom de hittills alltid gjort med hvarje stängsel eller systemförsök.

4. Fjällens färg (och ibland deras form och beklädnad) uppmärksammas ej heller i tillbörlig grad. Med förbigående af *Amerina*gruppen och de exotiska formerna må framhållas, att hos en stor del af öfriga former är den ljusa färgen hos fjällen karakteristisk. Ljusa fjäll hafva följande: *S. aurita* L., *S. livida* WG., (*S. repens* L. ofta, *S. rosmarinifolia* L. troligen likaså), *S. myrtilloides* L., *S. hastata* L. (dess krusiga hårbeklädnad är enastående och jämväl ett utmärkt skiljemärke), *S. arbuscula* L. (dess korta fjäll, mer eller mindre tvärhuggna i toppen äro dessutom för arten typiska), *S. herbacea* L. (till skillnad från *S. polaris* WG. med alltid svarttoppade fjäll) och *S. rotundifolia* (TRAUTV.) LUNDSTR. De kunna väl vara litet missfärgade i toppen ibland, men äro de mörka i spetsen, tyder sådant på hybriditet. *S. reticulata* L. har i början något purpurascenta, slutligen rostfärgade fjäll. *S. myrsinites* L. har alltid svartröda, helst breda, rundtoppade fjäll. Öfriga arter med förut nämnda undantag hafva svartspetsade fjäll.

5. Märkena hos *S. viminalis* L., *S. lapponum* L. och *S. lanata* L. äro, snart sagdt, fullkomligt lika hvarandra: hela, långa, trådformiga, tentakel-lika. Inga andra, åtminstone europeiska, Salixarter hafva dylika märken. Äro de tillfälligtvis någon gång klufna, beroende på monstrositet eller annan icke ännu uppdagad påverkan, så äro flikarna hårsmala, långa, för så vidt de icke genom något yttre våld blifvit stäckta. De följa gärna med vid eventuella hybridiseringar såsom tydliga ursprungsbeteckningar, mestadels oklufna, om ock mer eller mindre förkortade eller ock, ifall de blifva klufna, hafva de jämförelsevis smala lober. *S. glauca* L. är alldeles ensam och fristående med afseende på sina märken, som till utseendet likna ett stycke af ett älghorn, i största miniatyr och med litet fantasi förstås. Äfven dessa följa respektive hybrider såsom ett sent utplånadt föräldra-arf. Om märkena hos *Cinerascentes*-trion se ofvan pag. 110! Öfriga arter hafva mer eller mindre klufna, korta märken, tillsammans seddaliksom mer eller mindre tulpanformiga.

6. Stiftets nästan frånvaro eller olikhet i längd gifver också hållbara utgångspunkter i många fall vid artbegränsningen.

S. daphnoides Vill., *S. viminalis* L., *S. lapponum* L., *S. lanata* L. och *S. nigricans* Sm. hafva de längsta (c:a 1—2 mm. långa) stiften, som därjämte äro oklufna, eller något klufna ibland hos den sistnämnda. De kortaste stiften hafva *S. alba* L., *S. purpurea* L., *S. aurita* L., *S. livida* Wg., *S. myrtilloides* L., *S. reticulata* L. och *S. rotundifolia* (Trautv.) Lundstr. Nästan lika kortstiftade som dessa senare äro: *S. caprea* L., *S. cinerea* L., *S. repens* L., *S. rosmarinifolia* L., *S. arbuscula* L., *S. herbacea* L. och *S. polaris* Wg. — *S. glauca* L. har stiftet nästan helt och hållet klufvet och utböjdt, en egenskap, hvilken, liksom de karakteristiska märkena, hvarom förut är nämndt, oftast i mer eller mindre mån slår igenom vid hybridiseringen.

7. Kapslarna äro glatta hos *S. daphnoides* L., *S. lanata* L., *S. hastata* L., *S. nigricans* Sm. (se ofvan!), *S. herbacea* L. och *S. rotundifolia* L. samt hos en del former af *S. repens* L. Öfriga arter, *Amerinæ* undantagna, hafva ludna kapslar. Äro kapslarna halfglatta eller mer eller mindre glattfläckiga eller, såsom unga gleshåriga, så betyder det, att de tillhöra hybridformer. *S. repens* L. gör dock ett undantag härifrån, ty dess kapslar variera i alla gradationer från helglatthet till tätaste ludenhet. Detta enda undantagsfall, om man härifrån på icke så svaga grunder utesluter *S. nigricans* Sm., är ännu oförklarligt och väntar på utredning.

8. Kapselskaften äro långa (c:a 2—4 mm. långa) hos *Cinerascens*-trion, *S. livida* Wg., *S. myrtilloides* L., längst hos hybriderna mellan dessa arter, medellånga hos *S. nigricans* Sm., kortast till minimala (0,4 mm. långa) hos *Amerinæ* utom *S. triandra* L., samt hos *S. viminalis* L., *S. lapponum* L., *S. lanata* L., *S. glauca* L., *S. reticulata* L., *S. rotundifolia* (Trautv.) Lundstr.

9. Hängeskaft med utvecklade blad, liknande de öfriga bladen, hafva: *Amerinæ*, *S. livida* Wg. (stundom *S. repens* L.), *S. myrtilloides* L., *S. hastata* L., (stundom *S. nigricans* Sm. och kanske *S. phylicifolia* L.), *S. arbuscula* L., *S. glauca* L., *S. myrsinites* L. Falska hängeskaft (pseudopedunculi), d. v. s. med bladknoppar (gemmæ) i bladvecken hafva: *S. reticulata* L., *S. arctica* Pall., *S. herbacea* L. och *S. polaris* Wg. Vid undersökningen af hybrider, där man misstänker, att någondera af dessa små fjällviden är en af föräldrarna, får man

säker bekräftelse på denna misstanke, om man kan uppspåra en tillstymmelse, huru svag som helst, af då ej svikande knoppbildning i bladvecken på det bladiga hängeskaftet. Dessa falska hängeskaft äro egentligen små bladgrenar med ett oskaftadt hänge i toppen. Sådana bladiga hängeskaft kunna väl alla Salixarter, som eljest sakna hängeskaft, erhålla om de t. ex. under en blid, lång höst lockas till blomning för andra gången på samma år. Uppträder äkta *S. aurita* L. utrustad med bladiga hängeskaft, så äro dessa utan tvifvel äfven bladknoppbärande (gemmiferi). Vidare upplysning härutinnan lämnar A. N. LUNDSTRÖMS *Studier öfver släktet Salix* (akademisk afhandling 1875). Skillnaden mellan äkta och oäkta hängeskaft är jämväl, att i förra fallet affaller hela skaftet jemte rachis, i senare fallet sitter det kvar och endast rachis faller af. — *S. lapponum* L. saknar absolut hängeskaft; om den i minsta mån är försedd med sådana och därtill med hängebladsbildningar, huru obetydliga som helst, är det ett säkert tecken på mer eller mindre hybriditet.

10. Bladen helbräddade hafva gärna *S. caprea* L., *S. cinerea* L., *S. aurita* L., ehuru de stundom äfven hafva ej så litet sågsargade blad, men äro då af mer eller mindre misstänkt hybridursprung. *S. myrtilloides* L., *S. lapponum* L., *S. lanata* L., *S. glauca* L., gärna *S. arctica* PALL., *S. reticulata* L., *S. polaris* WG. och *S. rotundifolia* (TRAUTV.) LUNDSTR. hafva fullständigt helbräddade (integerrima) blad, om dessa arter äro fullt äkta.

Bladfärgen är på båda sidor nästan lika hos *S. myrsinites* L., *S. herbacea* L., *S. rotundifolia* (TRAUTV.) LUNDSTR. och *S. polaris* WG. (folia concolora).

Bladnerverna på bladens ofvansida lämna goda karaktärmärken t. ex. intryckta (nervi impressi) hos *S. aurita* L., *S. lapponum* L. och *S. reticulata* L.; skarpt upphöjda (nervi argute elevati) hos *S. repens* L., *S. myrsinites* L. och *S. herbacea* L., hvilka karaktärer oftast tjäna till god hjälp vid hybridbestämningar på bastardformer, däri någon af nämnda arter är ena faktorn.

Bladhårigheten hos *Cinerascentes* är typiskt enastående för dithörande former, och därom är förut taladt. *S. viminalis* L., *S. repens* L. och *S. rosmarinifolia* L. hafva äfven en för dem karakteristisk, af korta, raka, parallella,

tilltryckta hår bildad silfverglänsande beklädnad. *S. nigricans* Sm. har blad med nästan raka, korta (c:a 0,5—0,7 mm. långa), mycket löst tilltryckta hår. *S. lapponum* L. och *S. glauca* L. hafva mycket långhåriga blad, men de båda arterna skiljas i allmänhet lätt från hvarandra, därigenom att håren på bladen hos den förra äro med hvarandra hoptrasslade (intricati) till mer eller mindre tät filtbeklädnad, som oftast fullständigt betäcker bladundersidan. Däremot är den senares bladhårighet glesare, så att bladbotten väl synes, och håren äro i synnerhet på bladundersidan tämligen raka, framåt uppåt mot bladtoppen riktade, icke hoptrasslade. Båda arterna hafva bladhår öfver 1 mm. till inemot 2 mm. långa. *S. glauca* L. har dock de längre håren. men *S. lanata* L. kan uppvisa ännu längre hår. Den sistnämndas hårighet stöter dessutom alltid mer eller mindre i gult, liksom de långa håren på hängefjällen, och på bladundersidan i toppen sitter en tofs af hopträngda hår. *S. arctica* Pall. är väl skild från *S. glauca* L. äfven i bladen, som på öfversidan äro utan hår och på undersidan hafva de långa, raka håren mera spridda, än hvad fallet är hos den sistnämnda. *S. repens* L. varierar med fullkomligt glatta till på båda sidor tätludna blad och däremellan med alla tänkbara hårighetsgradationer. *S. livida* Wg. *β cinerascens* Wg. har bladen på båda sidor ganska håriga. Håren äro långa och tämligen raka. Af bladhårigheten får man ett intryck, som om här förelåge en fixerad bastardform af *S. livida* Wg. och *S. lapponum* L. Men allt annat strider emot ett sådant antagande, liksom ock bladhårighetens beskaffenhet tillbakavisar tanken på en kombinering *S. caprea* L. × *livida* Wg. Formen har äfven ett helt olika utseende, än de håriga varianter af *S. livida* Wg., hvilka ej sällan påträffas.

Fullkomligt glatta (glaberrima) blad hafva: *S. livida* Wg. genuina, *S. myrtilloides* L., *S. hastata* L. (med undantag af hufvudnerven på öfversidan, som alltid åtminstone vid basen är pubescent), *S. phylicifolia* L., *S. arbuscula* L. (har understundom korta, glesa, tilltryckta hår på bladundersidan), *S. myrsinites* L., *S. herbacea* L., *S. rotundifolia* (Trautv.) Lundstr. och *S. polaris* Wg.

Hvitprickade (med tydliga inhalationsöppningar försedda) blad hafva utom *S. nigricans* Sm. äfven följande: *S. myrsinites* L. och *S. herbacea* L. (båda med remarkabla

hvitprickningar på såväl bladens under- som öfversida), *S. arbuscula* L. (då undersidan är mindre glaucescent än vanligt), *S. arctica* L. (mot bladtoppen) och *S. polaris* Wg. De tre sistnämnda arterna hafva dock denna prickning mycket fin och icke alltid tydlig samt helst på bladens undersida.

11. Bladskaften skola typiskt vara långa hos *S. lapponum* L., som äfven härigenom godt skiljes från *S. glauca* L., hvilken har mycket korta sådana. *S. arctica* Pall. skiljer sig också från den sistnämnda genom långa bladskaft, liknande dem hos *S. reticulata* L., hvilken art i förhållande till sin storlek har längst skaftade blad, hvilkas skaft dessutom gärna hafva rödbrun färg, som fortsätter upp i nervaturen.

De kortaste bladskaften (aldrig öfver 5 mm. långa) har *S. myrsinites* L. Det märkvärdiga med dem är, att de icke bli längre, huru mycket än bladen utväxa i storlek. Ungefär lika korta bladskaft hafva *S. hastata* L. och *S. lanata* L. Det är mycket sällsynt att få se den senare med utdragna bladskaft.

12. Stipler hafva alltid följande: *S. aurita* L., *S. lanata* L., *S. hastata* L. och *S. myrsinites* L. — men icke alltid *S. caprea* L., *S. cinerea* L. och *S. nigricans* Sm. — *S. livida* Wg. och *S. repens* L. äro understundom försedda med mindre stipler, som mot hösten kunna utväxa betydligt. Med förbigående af *Amerinæ* må vidare nämnas som stipelbärande: *S. daphnoides* Will. och *S. viminalis* L. Den sistnämnda saknar åtminstone icke på de vegetativa kvistarna stipler, som äro lancettlika (liksom litet skaftade?) och egendomliga. De öfriga arterna sakna stipler, och skulle någon af dem påträffas prydd med sådana bihang, beror det utan tvifvel på hybriditet.

13. Bladknopparna (gemmæ) äro glatta hos de flesta glattkvistade arterna. Hos *S. caprea* L. blifva de slutligen glatta. Hos *S. aurita* L. däremot äro de pubescenta.

14. Kvistarna och grenarna lämna äfven goda fingervisningar vid artbestämningarna och i många fall vid hybridbestämningar. *S. caprea* L. skiljer sig genom sina grenars glatthet från *S. cinerea* L., som har grenarna mycket tätludna. *S. aurita* L. har smala, glatta grenar. *S. repens* L. har oftast hvitludna kvistar. Mycket remarkabla äro *S. hastatæ* L. ludna kvistar, en ludenhet som oftast följer med såsom ursprungsbeteckning vid bastardblandningar.

Skulle de unga kvistarna däremot icke vara glatta hos *S. livida* Wg., *S. myrtilloides* L., *S. phylicifolia* L., *S. arbuscula* L., *S. herbacea* L., *S. rotundifolia* (Trautw.) Lundstr. och *S. polaris* Wg., så har man goda skäl för ett antagande, att de äro af oäkta börd, om ock i sista recedens-stadiet.

S. viminalis L. och *S. lapponum* L. har Wimmer (*Sal. Europ.* p. 35) sammanfört i en tribus. Hvad generationsorganerna beträffar, äro de hvarandra frapperande lika. Men de äro ganska olika hvarandra i beskaffenheten af bladens hårbeklädnad. En förmodan är mig sedan något tiotal af bekant, att *S. polaris* L. skulle vara urarten eller stamfadren, hvarifrån så småningom följande arter hafva emanerat nämligen: *S. artica* Pall., *S. reticulata* L., *S. retusa* L., *S. herbacea* L., *S. rotundifolia* (Trautv.) Lundstr. *phlebophylla* N. J. Ands., *S. glauca* L., *S, myrsinites* L., *S. nigricans* Sm., *S. tajmyrensis* Trautv., *S. arbuscula* L., *S. phylicifolia* L., *S. hastata* L., *S. ovalifolia* Trautv., *S. rugulosa* N. J. Ands., *S. myrtilloides* L., *S. reptans* Pall., *S. repens* L., *S. aurita* L., *S. livida* Wg., *S. cinerea* L. och *S. caprea* L. Jag lyfter på hatten för suppositionen och går med djup tystnad förbi. Men uti den förmodan kan jag icke längre instämma, att *S. nigricans* Sm. skulle utgått ifrån och vara helt enkelt en förvanskad eller under tidernas lopp förvandlad *S. myrsinites* L.

De gamle och fäderna — veteres atque patres — afsluta sina afhandlingar om ett växtsläkte, efter beskrifningen af dess former, med ett stycke, hvaruti framhålles dess inneboende förtjänster, dygder och nytta (t. ex. Salicis vires et usus), och som därföre ofta bär öfverskriften: Virtus (The Vertues). Salix-släktet är naturligtvis icke undantaget; beskrifningarna och studierna däröfver hafva ofta ett afslutningsstycke med nämnda rubrik. Därunder lämnas meddelande om, huru från det släktet fås ofelbar medicin för många sjukdomar och äfven »preventiva» eller »abortiva» medel. Linné följer exemplet, dock icke slafviskt. Linnés föregångare däremot upprepa i olika ordalag och citera ideligen, såsom jag förut och i början antydt, Dioscorides' medicinska uppgifter. Ville jag jag af botaniskt-historiskt intresse skatta åt bemälde föregångares nämnda svaghet, skulle jag visligen taga mig till vara för att sätta läkare och apotekare i harnesk mot mig för eventuell minskning i deras

inkomster genom att på svenska rekommendera gamla, billiga, »pålitliga» huskurer för allmogen. Den grekiska urtexten i öfversättning på romarspråket, som är källan, ur hvilken LINNÉS föregångare hämtat sina Salix-medicinska kunskaper, återfinnes i DIOSCOR. *Materia medica* Liber I där det heter:

De Salice cap. CXV.

Salix arbor est omnibus nota, Cujus semen, & folia, & cortex, & succus, adstringendi uim habent. Cōmodant folia trita cum modico pipere & & uino pota uoluulosis. Per se uero cum aqua accepta conceptionem impediūt. Semen autem potum, sanguinem spuentibus prodest. Sed & cortex eadem præstat. Vstus autem & aceto subactus impositus, callos & clauos eximit. At foliorum & corticis succus, in malicorio cum rosaceo calefactus, aurium doloribus auxiliatur. Sed & decoctum ipsorum, fotu ad podagras perfundendas optimum est. Idem etiam furfures deterit. Excipiatur & ex ipsa succus cortice quum floret inciso. Intus enim collectus reperitur. Hic uim habet exteriendi ea quæ pupillis tenebras offundunt.

Härtill har J. Cornarus fogat följande kommentar:

Emblema CXV.

Omnibus notam arborem salicem verissime DIOSCOR.. dixit, quum nusquam non occurrat, circa hortos, & uineas, & ad agrorum limites, & aquarum ripas, casarumque ruralium ambitus consita. Hæc Græcis ἰτέα est. Nostri *Weyde* appellant. Officinæ uero raro collectam eponūt, quod ubique habeatur. THEOPHRASTUS libro 3 *Hist. plant.* de ea tradit id quod PLINII uerbis adscribam. Ocyssime, inquit, salix amittit semen, antequam omnino maturitatem sentiat, ob id dicta ab HOMERO frugiperda: Hoc ex THEOPHR. sed addit de suo: sequutaque ætas scelere suo interpretata est hanc sententiam, quando semen salicis mulieri sterilitatis medicamentum esse constat. Sterilitatis autem medicamentum esse accipiendum est, non quod illam curet, sed quod ipsam inducat. Ita enim DIOSCOR. dixit ἀσυλληψίαν ποιεῖ, id est, effecit ut mulier non concipiat & conceptionē impedit. Versus HOMERI hic est. κλῆθροις αἴγειροί τε καὶ ἰτέαι ὠλεσικαρποι. ὠλεσικάρπου itaque uocem de seminis amissione dictam, interpretati sunt ad hoc, quod seminis humani foecunditatem deleat, efficiens ut id ἄγονον reddatur, & a foeminis non concipiatur. Hoc enim est quod PLINIUS libro 24 capite 9 dixit. Folia contrita & pota, intemperantiam libidinis coercent, atque in totum auferunt usum sæpius sumpta. At vero decoctum foliorum & corticis ad perfundendas ac fouen-

das podagras cum uino fieri debere, idem PLINIUS tradit. Et triplicem colligendi succi modum præscribit, quum DIOSC. unum tantum prodat, GALENUS & ex ipso AETIUS ac PAULUS καρπον & semen ab alijs dictum florem saltem appellare uidentur, eo quod nunquam ad perfectam seminis maturitatum peruenit.

Såsom afslutning vare tillagdt till ENDLICHERS uttalande om släktet *Salix*: »Botanicorum crux et scandalum» — crucis gloria LINNÆUS.

Jag kunde också, som LINNÉ plägade, sluta med

S. D. G.

Följande arbeten äro af LINNÉ medelbart eller omedelbart citerade i fråga om Salices:

BAUH. *pin.*: BAUHINUS CASPAR *Pinax theatri botanici.* Basil. 1671. 4to, p. 473 seq.

BAUH. *prodr.*: BAUHINUS CASPAR *Prodromus theatri botanici.* Basil. 1671. 4to, p. 159 seq.

BAUH. *hist.*: BAUHINUS JOHANNES *Historia plantarum universalis.* Ebrodum. 1651. Tom. I, p. 209 seqq. Fol.

BOCC. *mus.*: BOCCONE PAOLO *Museo di plante rare della Sicilia* etc. Venet. 1697. 4to.

BOERH. *lugdb.*: BOERHAAVE HERMANN *Index alter plantarum* etc. Lugduni Batavorum 1720. 4to, p. 210 seqq.

BURS. XXIV. 120, BURS. *herb.*: BURSERUS JOACHIM *herbarium.* Fata hujus herbarii in mus. bot. Universitatis Upsal. servati, ad BAUHINIANAS quasdam explicandas apti et LINNÆANARUM nonnullarum specierum originalia foventis, cf. in Amoen. acad. I, p. 142.

CÆS. *plant.*, CÆS. *syst.* aut CÆSALP.: CÆSALPINUS ANDREAS libri 16 de plantis. Florent. 1583. 4to.

CAM. epit.: MATTHIOLUS P. ANDREAS *De plantis epitome, aucta a* CAMERARIO JOACHIMO. Franc. 1586.

CLUS. *hist.*: CLUSIUS CAROLUS. *Rariorum plantarum historia.* Antwerpiæ 1601. Fol., p. 85.

COL. *ecphr.*: COLUMNA FABIUS *Minus cognitarum nostro coelo orientium stirpium ecphrasis.* Rom. 1616. 4to.

CORD. *hist.*: CORDUS VALERIUS *Historia stirpium* Argent. 1561. Fol.

DALECH. *hist.* (=*Lugd.*)[1] DALECHAMPIUS JACOBUS *Historia generalis plantarum* Lugduni apud Rouillé 1587. (II vol.

[1] Magnum Almagestum rei botanicæ susceperat scribendum DALECHAMPIUS, & in calidiori Gallia, Alpibus Cottiis, Allobrogciis, & M. *Juræ* parte Genevæ vicina, multas pulchras stirpes collegerat: sed pertæsus laboris, aut

fol.) Vol. I pp 262 (för: 274)—280. — DALECH. *app.* vide ejusd. hist.

DALIB. *paris.*: DALIBARD THOMAS FRANC. *Floræ parisiensis prodr.* Paris 1749. 8vo.

DILL. *giss.*: DILLENIUS JOANN JACOB. *Catalogus plantarum sponte circa Giessam nascentium cum Appentice.* Francofurti ad Moenum [Giess.] 1719. 8vo.

DIOSC.: DIOSCORIDES PEDACIUS ANAZARBENSIS *De materia medica libri V.* JANO CORNARIO *medico physico interprete. Ejusdem* JANI CORNARII *emblemata* etc. Fol. Basileæ 1557. Liber I, p. 70.

DOD. *pemt.*: DODONÆUS REMBERTI *Pemptades seu stirpium historia.* Antw. 1583. Fol.

GER. *hist.*, (GER. *emac.*): GERARDE JOHN *Herbal, or general history of plants.* London 1597. Fol. p. 1202—1206.

GMEL. *sibir.*: GMELIN JO. GEORG [1] *Flora sibirica* Petrop. 1747. 1749. 4to. — Vol. 3.

GOU. *monsp.*: GOUAN ANTON *Flora Monspeliaca* Lugduni [Monsp.] 1765. 8vo, pp. 419—420.

GRON. or., orient.: GRONOVIUS JO. FRIDER. [2] *Flora orientalis* etc. (*ex plantis Rauwolfii*). Lugd. 1755. 8vo.

GUETT. *obs.*, GUETT. *flor.*, GUETT. *stamp.*: GUETTARD JO. STEPHAN *Observations sur les plantes.* Paris 1747. 8vo. T. I, p. 205; II p. 416.

---

aliis negociis distractus, chartas suas, rogante Bibliopola, JOHANNI primum BAUHINO, hoc vero Gallia abeunte, MOULINIO cuidam tradidit. Vir iste oneri inpar, cum neque stirpes ipsas nosset, neque auctorum descriptiones extricare valeret, indigestum moriens reliquit chaos, quo pulcherrimæ plantæ DALECHAMPII & VALERANDI DOUREZ inter confusissimas veterum & recentiorum tere mistas descriptiones obruuntur. Eandem enim stirpem a diversis pictam, semper repetiit, & si DALECHAMPIUS iconem paraverat ejusdem plantæ propriam, etiam pro nova proposuit, ut pleræque stirpes bis, & ter depingantur, plurimæ etiam describantur. Usus est inter recentiores CORDO, FUCHSIO, TRAGO, MATTHIOLO, DODONÆO, LOBELIO, CLUSII *hispanicis.* Icones DALECHAMPIO propriæ plerumque rudes sunt. [HALL *helv.*, p. 17].

[1] Permultas sibiricas plantas (*H. ups. Sp.* 1 sq.), et descriptiones Linnæo missit. [*Cod. bot. Linneanus,* p. 1093].

[2] Ex primis intimisque Linnæi amicis; utroque anno 1636—7 opera edenda amici curavit, itaque GRONOVIUS ad floram lapp., LINNÆUS ad floram virg. contulit. Tunc quidem, ut serius, genera speciesque LINNÆO sæpe suppeditavit. [*Cod. bot. Linnæanus,* p. 1093].

HALL. *helv.*; *enum.*: HALLER D. ALBERTI[1] *Enumeratio metodica stirpium Helvetiæ indigenarum.* Gottingæ 1742. Fol., Tom. 3 [cum iconibus valde pulcherrimis]. Tom. I, pp. 151—156 (med en utmärkt vacker plansch, Tab. V, af *Salix folius integris utrinque hirsutis* L. [*S. lapponum* L.]).

HASSQU., HASSELQ. *it.*: HASSELQUIST FR.[2] *iter Palestinum eller resa till Heliga landet.* Stockh. 1757. 8vo.

HILL. *plant.*: HILL JOHN *History of Plants.* Lond. 1751. Fol., p. 618.

JACQ. *vind.*: JACQUIN. NICOL. JOSEPH. *Enum. stirpium plerarumque quæ sponte cresc. in agro Vindobonensi.* Vind. 1762. 8vo.

KALM. *can.*, KALM. *it.*: KALM PETRUS[3] *Iter Americanum.* Holm. 1753 seqq. 8vo.

LOB. *ic.*, LOB. *illustr.*: L'OBELL MATH. DE *Plantarum seu stirpium icones.* Antwerpiæ 1581. 4to, pp. 136—138.

LOEFL. *it.*, LOEFL. *hisp.*: LOEFLING PETRUS[4] *Iter hispanicum eller resa till Spanska länderna* etc. Holm. 1758. 8vo.

LOES. *pruss.*; GOTTSCH. *pruss.*: LOESELIUS JOHANNES *Flora Pryssica* Ed. auctior cura Jo. GOTTSCHED. Regiom. 1703. 4to, pp. 235—240.

MAGN. *hort.*: MAGNOL PETRUS *Hortus regius Monspeliensis.* Monsp. 1697. 8vo, p. 177.

OED. *dan.* OEDERUS GEORG. CHRISTIANUS *Flora Danica* Hafn. 1761—1835 Fol. (Börjad af OEDERUS, fortsatt af MÜLLER och VAHL.)

---

[1] Amicus passim et adversarius LINNÆI, permulta cum eo in litteris librisque privatim et publice transegit ad vitæ calcem usque. Multa misit, sæpe Linnæanum correxit castigavitque; ita ut permulta in Mantissa et *Fl. Suec.* etc. nonnisi Hallerianis inspectis intelligas. Qua de re alio loco agemus. — Præter Opera allegata etiam varia HALLERI scripta citantur apud L., in *Act. Helv., taur., Ups., Comm. gott., Diario bern.,* et in Ruppii Ed. III. obvia. [*Cod. bot. Linnæanus,* p. 1094].

[2] FRIDERICUS HASSELQUIST, discip. LINNÆI, ejus autoritate (immo etiam sumptu) iter fecit in Aegyptum et Syriam, ubi mortuus 1752. Reliquias scriptorum edidit LINNÆUS seu paucissima de suo addens, quare perraro ad Codicem adhibendus erat ille liber. — Cf. de hoc it. *Amoen. acad.* 4, p. 445 sq., et HASSQ. *it* præf. LINNÆI. [*Cod. bot. Linnæanus,* p. 1904].

[3] Discipulus LINNÆI ejusque suasu in Amer. profectus, unde redux 1751, plerasque plantas lectas ei communicavit. (Cf. max. *Diss. chenon.* exordium). [*Cod. bot. Linnæanus,* p. 1095].

[4] Discipulus Linnæi e studiosissimis; ejusquæ autoritate et suasu peregrinatus 1751—3., in Hispaniam et 1763—56., in provincias Americæ hisp. ubi mortuus.

PARK *theatr.*: PARKINSON JOHN *Theatrum botanicum; The theater of plants or an Herball of a large extent.* Lond. 1640. Fol., pp. 1429—1436 [Med figurer i texten].

PLIN.: PLINIUS CAJUS *Historia naturalis*, Liber xvi — liber cxxxi de Salice genera ejus viii;

PLUK. *phyt.*: PLUKENETIUS LEONARDUS *Phytographia* Lond. 1692. 4to, Tab. ccccxxxvi.

RAJ. *hist.*, RAJ. *suppl.*, RAJ. *app.*: RAJUS JOHANNES *Historia plantarum.* Londini 1693—1704. Tom. II pp. 1419—1428, Tom. III: Lib. 24 pp. 12—13.

— *Obs. Mart. spitsb.*: MARTEN FRIEDER. *Spitzbergische oder Grönländische Reisebeschreibung.* (Hamb. 1675. 4to) *Plantæ ejusd. Spitzbergenses extant in* RAJ. *suppl.*

RAJ. *angl.*, RAJ. *britt.*, RAJ. *syn.*: RAJUS JOHANNES *Synopsis metodica stirpium Brittannicarum.* Ed. 3, cur. DILLENIO, Lond. 1724, 8vo, maj., Tom. II, pp. 446—448.

RUËLL. *stirp.*: RUËLLIUS JOANNES *De natura stirpium.* Basileæ 1543 [1537?]. Fol., pp. 251—252.

RUD. *hort.*: RUDBECK OLAUS D. Ä. *Hortus botanicus.* Upsal. 1685. 8vo, p. 101.

RUDB. *lap.*: RUDBECK OLAUS D. Y. *Index plantarum* (*Acta literaria Suec.*) Ups. 1720.

SCHEUCH. *alp.*: SCHEUCHZER, JOH. JACOB. *Itinera alpina.* Lugdb. 1723. 4to cum fig., p. 340.

TAB., TABERN. *Hist.*: TABERNÆMONTANUS, JACOBUS THEODORUS. *Kräuterbuch.* Basel 1664, pp. 1451—1453.

TILL. *ab.*: TILLANTIUS (TILLANDS) ELIAS. *Catalogus pl. circa Aboam nascent.* Abo 1683. 8v0.

TILL. *pis.*: TILLUS, MICHAEL ANGELO *catal. pl. horti Pisani.* Florent. 1723. Fol., pp. 150—151.

TOURN. *inst.*: TOURNEFORT, JOSEPH PITTON. *Institutiones Rei herbariæ.* Ed. II. Paris 1700, p. 590, Ed. III. Paris 1719. 4to.

TRAG. *hist.*: TRAGUS, HIERONYMUS (BOCK). *De stirpium maxime Germanicarum, nomenclaturis, differentiis* etc. [*Kreuterbuch* Argentor. 1539 ect. fol. — Latine cura Kyberi]. Argentor. 1552. 4to.

Utöfver dessa af LINNÉ direkt eller indirekt citerade opera och utöfver samtliga hans egna floristiska verk, särskildt i hvad det rör Salices, hvarvid RICHTERS *Codex botanicus Linnæanus*

lämnat den förträffligaste ledning, har jag användt följande arbeten:

ANDERSON, N. J. *Salices Lapponiæ*. Ups. 1845.
——. Referat af WIMMERS *Salices*. *Botaniska Notiser*. 1845. p. 169.
——. Anteckningar under en resa i Umeå etc. *Bot. Not.* 1846, pp. 2, 5, 8, 11, 15, 19.
——. Referat af WIMMER *Ueber Die Hybriditäten der Weiden* etc. *Bot. Not.* för 1849, p. 178—182.
——. *Om släktet Salix, isynnerhet dess nordiska former*. *Bot. Not.* 1867, pp. 57—67, 110—120.
——. *Nordamerikas pilar* i *Öfversigt af K. Vet.-Akad. Förhandl.* 1858.
——. *Monographia Salicum* i *K. Vet.-Akad. Handl.* VI. 1863.
——. i DE CANDOLLE. *Prodromus* XV: 2. Paris 1868, pp. 190—323.
——. i MATHIAS NUMSEN BLYTT. *Norges Flora*. 1:sta Del. Christ. 1861, pp. 417—484.
ARNELL, H. WILH. *Tvenne i norra Småland funna reliktformer* i *Bot. Not.* 1891, p. 136.
BABINGTON, CH. CARD. *Manual of British botany*. 9th Edit. HENRY and JAMES GROVES. Ed. London 1904.
BAKER, J. G., Esq., *On Salix Grahami* BORRER (Plate lxvi) in *The Journal of Botany*. Vol. 5. Lond. 1867, pp. 157—158, Tab. 66.
BEHM, FLORENTIN. *Ur »Anteckningar från en botanisk resa från Östersund till Meraker i Norge sommaren 1881»* i *Bot. Not.* 1883, p. 102—104.
——. *Från botaniska exkursioner i Jämtland och Härjedalen* i *Bot. Not.* 1887, pp. 176—167, 182, 183.
BJÖRNSTBÖM, FR. J. *Salix caprea var. lanatæfolia* i *Bot. Not.* 1856, p. 187.
BLYTT, A. *Haandbog i Norges Flora*, utgifven af OVE DAHL. Christ. 1903, pp. 249—266, 767—768.
BLYTT, M. N. *Nyt Magaz. f. Naturvidenskab*. Band I, p. 322, *Bot. Not.* 1867, p. 41.
——. *Norges Flora*, se ofvan!
BOSWELL SYME, J. T. *Salix Sadleri* SYME in *The Jour. of Bot.* Vol. 13. London 1875, p. 33. Tab. 158.
CAMUS, A. et E.-G. *Classification des Saules d'Europe et monographie des Saules de France*, Vol. I &. *Atlas*. Paris 1901.
——. *Saules d'Europe*. Vol. II &. *Atlas*. Paris, Decemb. 1905.

DUSÉN, K. F., *Bidrag till Härjedalens och Helsinglands flora* i *Öfvers. af K. Vet.-Akad. Förhandl.* 1880. Nr 2, pp. 3—44.

EHRHART, F. *Beiträge zur Naturkunde.* Heft VI. Hannov. 1791.

ELFSTRAND, MÅRTEN. *Botaniska utflykter* i *Bih. till K. Vet.-Akad. Handl.* Band 16, Afd. III. Nr 7. Stockh. 1890.

——. *Salicologiska bidrag* i *Öfvers. af K. Vet.-Akad. Förhandl.* 1892. Nr 8, pp. 365—368.

ENDLICHER, STEPHAN. *Encheiridion botanicum.* Lips. et Viennæ 1841, pp. 177—178.

ENGLER, A. und PRANTL, K. *Pflanzenfamilien* III. Teil 1. Abteilung (III: 1, 1 a). Leipz. 1889, pp. 29—37. (Salicaceæ von F. PAX.)

FLODERUS, BJÖRN. *Salixfloran i sydvästra Jämtlands fjälltrakter* i *Bih.* till *K. Vet.-Akad. Handl.*, Band 17, Afd. III. Nr 1. Stockh. 1891.

FRIES, ELIAS. *Novitiæ Floræ Suecicæ.* Lund 1828, pp. 282—286.

——. *Mantissa* I.' Lund et Ups. 1842, pp. 21—80; II. Ups. 1839, p. 61, III. Ups. 1839, p. 158—161.

——. *Summa vegetabilium Scandinaviæ.* Holmiæ & Lips. 1846, pp. 55—56; p. 204—211.

——. *Svenska Pilarterna* i *Bot. Not.* 1840, pp. 145—153.

——. *Reservation emot en del antagna åsigter öfver åtskilliga Svenska växter* i *Bot. Not.* för 1844, p. 25.

FRIES, THORE M. *Anteckningar rörande en i Paris befintlig Linnéansk växtsamling*, i *Öfversigt af K. Vet.-Akad. Förhandl.* 1861. Se ofvan p. 87.

——. *Linné, Flora Lapponica. Öfversättning på svenska språket.* Ups. 1905, pp. 238—249, 360, 364, 371. Se ofvan p. 87.

GRAY, ASA. *Manual of the Botany of the Northern united States.* Ed. 6, revised by SERENO WATSON and JOHN M. COULTER. New-York 1889.

HANCE, HENRY F. *On some Mountain Plants from Northern China: Salix phylicifolia* L. i The Journal of Botany. Vol. 13. London 1875, pp. 137—138.

HARTMAN, C. J. *Skandinaviens Flora*, utgifven af C. HARTMAN. 10 uppl. Stockh. 1870, pp. 188—193.

——. D:o. 11 uppl. Stockh. 1879, pp. 360—374.

——. OLOF RUDBECKS *lappska växter* i *Bot. Not.* 1841, pp. 55, 56, 65—68.

——. *Anmärkningar vid Prof.* FRIES Reservation etc i Bot. Not. 1845 Nr 1, 2 i *Bot. Not.* för 1845, pp., 63—164.

HARTMAN, C. *Anteckningar vid de skandinaviska växterna i Linnés herbarium* i *K. Vet.-Akad. Handl.* 1851, pp. 328—354, 422—423. Se ofvan sid. 9.

HEER, OSWALD. *Flora der Schweiz* von HEGETSSCHWEILER. Zürich 1840, pp. 944—971.

HOLM, V. F. *En resa i Lappland och Norge* i *Bot. Not.* 1875, pp. 72—80, 169—179.

——. *Beskrifning af några Salixformer från Ångermanland* i *Bot. Not.* 1892, pp. 71—72.

JOHANSSON, K. *Hufvuddragen af Gotlands växttopografi och växtgeografi* i *K. Vet.-Akad. Handl.* 1897. Band 29. Nr 1, pp. 222—223.

JÄDERHOLM, ELOF. *Om Salix lapponum* L. × *repens* L. i *Bot. Not.* 1890, pp. 81—82.

KERNER, A. *Niederösterreichische Weiden.* Wien 1860.

KJELLMARK, KNUT. *Några anmärkningsvärda Salix- och Betulaformer (med 2 Taflor)* i *Bih. till K. Vet.-Akad. Handl.* Band 21. Afd. III. Stockh. 1896, pp. 7—9 och Tab. 11.

KOCH, D. *Abhandlungen über Weiden, Regensb. Flora.* 1820, pp. 273—312.

——. *Synopsis Floræ Germanicæ et Helveticæ.* Lips. 1884, pp. 739—759 (Nr 1—46).

KROK, TH. O. B. N. och ALMQVIST, SIGFR. *Svensk Flora för skolor.* 10 uppl. Stockh. 1905.

LEDEBOUR, C. FR. *Flora Rossica.* Stuttg. 1842, pp. 596—625.

LÆSTADIUS, LARS LEVI. *Loca parallela* i *Nova Acta Societat. Scientiarum Upsaliensis.* Vol. XI. Ups. 1839, pp. 205—296.

LILJEBLAD, SAMUEL. *Svensk Flora.* Ups. 1816, pp. 385—399.

LINDEBERG, C. J. *Fortsatta exkursioner* i *Bot. Not.* 1854, p. 14.

——. D:o i *Bot. Not.* 1855, p. 164.

LINTON, EDWARD F. and WM. R. *Some Scottish Willows* i *The Journ. of Bot.* Vol. 30. Lond, 1892, pp. 358—366.

LINTON, E. F. *The Salix list in the »London Catalogue»* in *The Journ. of Bot.* Vol. 34. Lond. 1896, pp. 461—472.

LUNDSTRÖM, A. N. *Studier öfver släktet Salix.* Akademisk afhandling. Stockh. 1875.

——. *Om Salix finmarkica* FR. *några anmärkningar med anledning af* V. T. HOLMS *uppsats En resa i Lappland och Norge* (se ofvan). *Bot. Not.* 1876. pp. 75—79.

——. *Die Weiden Novaja Semljas, Tab. 1.* Ups. 1877.

——. *Salices* i N. J. SCHEUTZ *Plantæ vasculares Jenisseenses.* Stockh. 1888, pp. 23—24, 200—207.

LUNDSTRÖM, A. N. *Om Jenissej-strändernas Salixflora* i *Bot. Not.* 1888; pp. 23—32.

MATSUMURA, J. *Nippon Skoku butsumeii or Nomenclature of Japanese Plants.* Tokio Japan 2544 (1884).

NEUMAN, L. M. *Sveriges Flora.* Lund 19 4/3 01, pp. 599—622.

NILSSON, HERMAN. *En för Skandinavien ny Salix-hybrid, Salix alba* L. × *pentandra* L. i *Bot. Not.* 1894, p. 224.

NOTÖ, ANDR. *Florula Tromsöensis.* Tromsö 1901.

PETERMANN, GUST. LUDW. *In codicem botanicum Linnæanum Index alphabeticus.* Lips. 1840, p. 165—166.

RICHTER, HERMAN EBERHARD. *Codex botanicus Linnæus.* Lips. 1835, pp. 964—969. (En den utmärktaste LINNÉ-bok, som finnes. PETERMANNS *Index* hör till nämnda *Codex.*)

SEEMEN, OTTO VON. *Salix* i *Flora des Nordostdeutschen Flachlandes* von P. ACHERSON und P. GRÆBNER. Berlin 1898—99, pp. 233—246.

——. *Salices Japonicæ* mit achtzen Tafeln, Leipzig 1903.

SERINGE, N. O. *Essai d'une monographie des Saules de la Suisse.* Bern 1815.

SMITH, J. E. *Flora Britannica.* Ed. Röm. Turici. 3 Vol. 1804, 5.

SKÅRMAN, J. A. O. *Bidrag till Salixformationernas utvecklingshistoria på Klarelfvens stränder* i *Bot. Not.* 1887, pp. 103—109.

——. *Salixvegetationen i Klarelfvens Floddål.* Akademisk afhandling. Ups. 1892.

——. *Meddelande om Salix depressa × repens* BRENNER i *Bot. Not.* 1888.

——. *Om Salix hastata × repens n. hybr.* i *Bot. Not.* 1890, pp. 132—134.

STEFÁNSSON, STEFÁN. *Flöra Island.* Reikiavik 1901.

STRÖMFELT, HARALD. *Islands kärlväxter* i *Öfvers.* till *K. Vet.-Akad. Förhandl.* Stock. 1784. Nr 8.

THUNBERG, CAROLUS PETRUS. *Flora Japonica.* Lips. 1784, pp. 24—25.

TRAUTVETTER ERNST RUDOLPH VON *De Salicibus frigidis* KOCHII, *Moscou Soc. Nat. Nouv. Mém. II,* 1832, pp. 279—330, Tab. i—xviii.

——. *De Salicibus Livonius, Moscou Soc. Nat. Nouv. Mém. II.* 1832, pp. 361—384.

TRAUTVETTER ERNST RUDOLPH VON *Salicetum* etc. *St. Petersb. Mém. Savans Etrang. III*, 1837, pp. 607—636, Tab. i—iv.
WAHLENBERG, GEORG. *Flora Lapponica.* Berol. 1812, pp. 257—273 (Nr 470—488).
——. *Flora Suecica.* Ups. 1824, 2:a del., pp. 633—648.
——. *Flora Carpatorum.* Göttingæ 1814, pp. 313—320.
VILLARS, M., *Historie des plantes de Dauphiné.* Grenoble Tom. III. 1789, pp. 759—787.
WHITE, F. BUCHANAN. *A Revision of the British Willows* [Read 6th June 1889] (Plates ix. xi) in *Journ. of the Linnean Society Botany.* Vol. 27. Lond. 1891, pp. 333—457.
WICHURA, M. *Die Bastardbefruchtung im Pflanzenreich.* Bresl. 1864.
WILLDENOW, C. L. *Linné Species plantarum.* Ed. IV, T. IV, P. II. 1805, pp. 653—710.
——. *Die wilde Bauzuckt* etc. 2 Aufl. Berlin 1811, pp. 422—460.
WIMMER, FRIDER. *Salices Europææ.* Vratislaviæ 1866.
WINSLOW, A. P. *Göteborgstraktens Salix- (och Rosa)-flora* (I) i *Bot. Not.* 1877, pp. 174—182.
WULFEN, F. *Flora Norica phanerogama.* Wien 1858, pp. 778—787.
ZETTERSTEDT, J. E. *Om några hybrider af släktet Salix funna i södra Sverige under sommaren 1878* i *Bot. Not.* 1878, pp. 149—154.

Förutom de planscher och figurer (icones), som åtfölja sina respektive ofvannämnda arbeten, har jag, i hvad det rör Salices-afbildningar, jämväl begagnat följande figurverk eller plansch-verk:

Det figurverk eller O. RUDBECKS afbildningar, som omnämnts här ofvan p. 2.

STURM JACOB VON *Deutschlands Flora in Abbildungen nach der Natur mit Beschreibungen.* Abtheilung I. Bändchen 7. Nürnberg 1809.

LINDMAN, C. A. M. *Bilder ur Nordens Flora efter Palmstruchs Svensk Botanik.* Stockh. 1905.

Och utom de Botaniska Institutioners Salix-samlingar, hvilka äro omnämnda här ofvan p. 10, har jag varit i tillfälle genomgå och granska samt vid granskningen föra anteckningar, som tillgodogjorts föreliggande Salix-studier, öfver Salixformerna i

Herbarium of the Royal Gardens Kew (near London), all världens största herbarium;

Herbarium i British Museum i London;

samt i månget privat-herbarium, hvaribland, särskildt på grund af rikhaltighet på sällsyntare former och i floristiska arbeten beskrifna originalexemplar, må omnämnas:

A. N. LUNDSTRÖMS herbarium, hvilket vid hans frånfälle genom en frikostig mecenats mellankomst lyckligen räddats åt Uppsala universitet.[1]

HENRY and JAMES GROVES herbarium i London.

AXEL ARRHENIUS' och HARALD LINDBERGS herbarier i Helsingfors.

BJÖRN FLODERUS' synnerligen rikhaltiga och präktiga, af endast Salices bestående herbariesamling i Stockholm.

---

[1] I detta sammanhang torde lämpligen kunna lämnas upplysning om, huru LINNÉs herbarium kommit till utlandet

Herbarium LINNÆI cujus adornationem ipse descripsit in *Philos. bot.* et in *Schedulis* ab Afzelio aditis (*Egenhänd. Anteckn.* Sect. III. sub. 3), mortuo *L. Filio* a matre ejus (videa Linnæa) clam pretio 900 Liv. Sterl. venum datum est ad celeb. J. E. SMITHIUM, BANKSIO et ACRELIO juvantibus, maxime autem invito Rege Sueciæ, qui fere recuperasset irreparabiles hasce collectiones, navi bellica Anglos in portum usque persecutus. Dein in villa *Norvicensi* a SMITHIO accuratissime servatum, lustratumque una cum aliis LINNÆI reliquiis. [*Qua de re cf. ipsum* SM. *in epist. ad* STÖVERUM (*vita Linn.* Tom. II, p. 149) — *vide etiam* A. FÉE (*plagiarium ceteroqui* STÖVERI *et* AFZELII) *in Vie de* LINNÉ. Par. 1832, p. 319, — recentius *autem* SMITHIUM *in Laches Lapp. præfat* et dedic., et SCHULTESIUM *in Flora bot. Zeit. 1825.*] — Jam vero anno 1828. pretiosam hanc collectionem 3000 Guinearum pretio a *Societate Linnæana Londinensi* emtam esse accepimus. [RICHTER *Cod. bot. Linnæanus* p. xxvii].

Register.

Salix acuminata SM. 53, 75.
» HOFFM. AFZEL. — SM. 75.
adscendens? 82.
ægyptiaca L. 2, 6, **75**, 92.
alba L. 2, 3. 4, 6, **25**, 26, 29, **81**, 81, **85**, 90.
» L. var.? **25**, **29**.
alba L. × triandra L. f. ad S. triandram accedens **90**.
» perticalis vulgaris 4.
alpina angustifolia repens, non incana 91.
» foliis angustioribus serratis SCHEUCK. 39.
» prima foliis acutis.
» pumila rotundifolia repens inferne subcinerea 60, 91.
» repens C. B. 6.
» » pyrenæis 70.
» pyrenaica C. B. 47, 91.
Amerina FR. 5, 27.
» THEOPH. & PLIN. 3.
amygdalina L. 35.
angustifolia WULFEN 65, 67.
angustis et longissimis foliis crispris subtus albicantibus 6.
aquatica 4.
» humilis 6, 8.
arabica C. B. 5.
» humilis foliis Atriplicis 6.
arenaria L. (*S. lapponum* L.) 53, 57, 58.
arbor folliculifera 5.
arborea angustifolia alba vulgaris 6.
arenaria LIGHTF. 61.
Arnabo 7.
Argenteæ N. J. ANDS. 5.
argentea SM. (*S. repens* L. var.) 1.
arbuscula L. 7, 38, 43, 81.
» modif. **42**.
arbuscula L. × lapponom L. 44.
arbusculiformis L. 43, 44.
aurita L. 27, 34, 62, 63, 66. **70**, 71, 72, 78, 80.
» forma **79**.

Salix aurita L. var. **72**.
» × *cinerea* L. f. *subaurita* **72**.
aurita L. × lapponum L. 48.
» × phylicifolia L. **31**.
aurita L. × *repens* L. **62**, 63, **65**.
» × » f. *subaurita?* **70**.
aurita L. × rosmarinifolia L. 33, 34.
» × viminalis L. f. subviminalis 92.
Ban Alpini 7.
babylonica L. **29**, **30**, 92.
cæsia˙ VILL. × nigricans SM.? 91.
Calaf 7.
candida THEOPHR. & PLIN. 3, 4.
canescens FR. 74.
Capreæ Engler und Prantl. 5.
caprea L. 4, 7, 50, 53, 56, 56, 62, 72, **73**, 76, 78, 79.
» ectypa **75**.
caprea L. α 76.
» β 55, 74.
» γ 55.
caprea L. forma **55**, **79**, 91.
» var. serotina PALL.
caprea latifolia C. B. 5, 90.
» retuso folio non auriculata DILL. 71.
» rotundifolia 5.
caprea L. × *repens* L. **49**.
» × *viminalis* L. 6, **53**.
» × » forma? **78**.
» × » f. *subviminalis* **79**.
camitæa 5.
Cinerascentes N. J. ANDS.
cinerascens WG. (*S. livida* WG. β) 77.
cinerea L. vera **76**, **77**.
cinerea L. 63, 71, 72, 78, 88, 91.
cuspidata FR. 28.
caprea L. × cinerea L. 91.
depressa L. 56, **102**.
Dioscoridis 4.
Elæ Agnus Dalechampii 4.
Exotica 5.
fissa HOFFM. 32.
folio amygdalino, utrinque virente aurito et non aurito 88.
foliis elliptico-lanceolatis, utrinque glabris, serratis, appendiculatis
» » » HALL. *Stirp. Helv.* 35.
» » » integris subtus sericeis apiculatis 79.
folio compactiore 7.
foliis integris subtus villosis nitidis ovatis 91.
» » glabris ovatis alternis 46.
folio laxiore 7.

Salix folio longissimo, angustissimo utrinque albido 90.
» ex rotunditate acuminate 90.
fol. obscure crenatis, utrinque villosis, ovato oblongis 72, 76.
foliis oppositis 32.
folio rotundo minore 70.
formosa L. **85**.
fragilis C. B. 90.
fragilis L. 3, 14, 28, 29, **84**.
fusca 38, 59, **60**, 61, 62, 64.
Gallica Theophr. & Plin. 3
Garb Maurorum 7.
glabra Scop.? 91.
glauca L. 38, 47, 48, 50, 55, **59**, **75**, **86**.
» ectypa **75**.
» genuina **47**.
» primaria **74**.
» vera **51**, **54**, 55, **57**.
» modif. 47, 49, **54**, **57**.
» forma 46, **74**, 75.
glauca L. * pulata Fr. 74.
» × myrsinites L. 55.
glauca L. × *nigricans* Sm. f. ad *glaucam* accedens **74**, 75.
» × » *medians*? **85**.
Græca Theophr. & Plin. 3.
grandifolia Ser. 56.
hastata L. 7, **26**, 27, **40**, 42, **84**, 85.
» genuina **26**.
» vera **26**, **27**, **84**.
» forma **84**, **85**.
» var. **41**.
Helix Theopr. & Plin. 3.
Helix L. 6.
Helice Theoprasti 6.
herbacea L. 1, 5, **44**, **45**, 70, 91.
» × *lapponum* L. f. *sublapponum* 43, 44, **69**, **70**.
hermaphrodita L. **12**.
hermaphroditica L. 13.
humilis 5.
» alpina folio myrti tarentini subtus incano O. R. 60.
» latifolia 6.
» » erecta C. B. 8, 91.
» repens 4, 6, 38.
» » angustifolia 4, 7.
incubacea L. 65, 66, 67.
incana Schrank 90.
» Schrank forma 90.
Kalmii nobis **90**.
Kjellmarkii nobis **111**.
Læstadiana Hartm. 74.

Salix lanata L. 42, **58**.
» primaria **59**.
» forma **59**.
lanceolata Fr. 53.
lapponum L. 1, 34, 42, 44, 47, 48, 50, 51, 52, 53, **57**, **58**, 70, **86**, **89**, 91.
» typica 52.
» vera 50, 52.
lapponum L. modif. **49**, **51**, **52**, **53**, **56**, **82**.
» forma **47**.
lapponum L. elliptica s. leucophylla Fr. 52, 89.
» × repens L. 48.
lapponum L. × *viminalis* L. 48, **111**.
latifolia C. B. 5, 87, 90.
» inferne hirsuta J. Bauh. 7.
» minor C. B. 65, 88, 91.
» non hirsuta cum gallis J. B. 7.
» repens C. B. 91.
» rotunda C. B. 6, 72, 76.
» rotundata C. B. 75.
laurina Fr. 71.
limosa Wg. 48, 50.
livida Wg. **46**, 51, 56.
» β *cinerascens* Wg. **77**, 78, 84.
» L. × *repens* L. **49**, 51.
lusitanica salviæ foliis auritis Tournef. 48.
lutea, tenuior, sativa; viminea, curl J. B. 7.
majalis Wg. 35, 38.
marina Dalech. 4.
maxima fragilis alba hirsuta J. Bauh. 6.
Meyeriana Willd. 16.
minima L. 1.
mollisima 80.
Monandra Hoffm. 31, 32.
myrsinites L. **40**, 42, 55, **83**.
» ectypa **38**, **39**.
» vera **83**.
» modif. **41**.
myrtifolia L. 1.
myrtilloides L. 42, **46**.
» forma **82**.
mucronata Thunb. **81**.
nigra Theophr. & Plin.
nigricans Sm. 16, **20**, 21, 23, 24, 35, 36, 38, 51, 55, 72, 74.
» forma **21**, **83**.
» var. **15**, **19**, **21**, **22**, **23**, **36**.
nigricans Sm. × *phylicifolia* L. f. recedens **19**, 24.
» × » forma **22**.
» × » f. *subnigricans* **23**.
» × » f. *medians* **37**.

Salix nigricans SM. × *phylicifolia* L. f. *subphylicifolia* **19**, **85**.
» » × » f. ad *phylicifoliam* accedens **23**, **36**, **37**.
oblongo incano folio 6.
· obtusifolia WILLD. 74.
pentandra L. 4, 7, 14, 90.
» archetypa **13**.
» genuina **12**.
» forma **16**.
pentandra L. f. *hermaphrodita* L. (hermaphröditica L.) **12**.
» forma 87, 88.
» modif. 88.
» var. **14**, **16**, **17**.
pentandra L. β tinctoria SM. 16.
pentandra L. × *triandra* L. f. ad *pentandram* L. valde accedens **17**.
» × *triandra* L. f. *subpentandra* **16**.
pentandra L. × *triandra* L. 87.
perticalis THEOPHR. & PLIN. 4.
Perticalis 4.
phylicifolia L. 18, 19, 20, 21, 24, 38, 42, 43, 52, 55, **81**.
» archetypa **17**.
» genuina 17.
phylicifolia L. vera.
» α 18.
» β 18, 21, 24.
phylicifolia L. modif. **24**, **82**, **83**.
» var. **19**, **22**, 23, **24**, **35**, 36, **37**, **431**
phylicifolia L. × repens L.
Phoenicea LUGD. 4.
Phoenicophloeos LUGD. 4.
platyphyllos Leucophlocos LUGD. 4.
» » Dalechampii LUGD. 4.
plicata FR. 65.
Pontederæ VILL. 32.
pumila 5.
» alpina.
» alpina myrsinites 39.
» angustifolia 6, 91.
» » inferne lanuginosa J. BAUH. 6.
» » prona parte J. B. 7.
» » recta 6.
» brevi angusto folio, incano 89, 91.
» folio parvo, rotundo subtus albiscante non sericeis 89.
» » » subrotundo, subtus sericeo, splendente 89.
» » rotundo J. BAUH, 7.
» foliis utrinque candicantibus et lanuginosis RAJ. syn. 53, 89, 91.
» folio utrinque glabro J. BAUH. 7, 38.
» latifolia 5, 6, 91.
» latifolia prior & secunda 7.
» latifolia utrinque 91.

Salix pumila linifolia incana 82.
pusilla Cam. 38.
pyrenaica Gouan 44, 91.
» sericea 91.
purpurea Theophr. & Plin. 4.
purpurea L. 3, 7, **30**, **31**, 33.
» genuina **32**.
» vera **31**.
purpurea L. f. angustifolia Hartm. 32.
» f. gracilis Wim.
» f. 90.
pyrenaica Gouan **60**.
racemi sev micamenta rosæ capitula et squammata J. Bauh. 6.
Repentes Engler & Prantl.
repens L. 1, 6, 7, 34, 38, 50, 51, **60**, **63**, **64**, 65, 66, **67**, **68**, 72, 89, 91.
» vera **61**.
» modif. **68**, **83**.
» forma 7, **82**, 88, 91.
» var. **49**, **65**.
repens L. var. arenaria L. 34, 50, 66, 68.
» var. argentea Sm. 1, 50.
repens L. var. *sericea* L. 1, 50, 88, **89**.
repens L. × viminalis L. 7, 34.
» Gouani 70.
» foliis ovatis hirsutis sericeis 70.
» pyrenaica Gouan 70.
» pyreæis 70.
reticulata L. 7, **91**.
» vera **45**, **46**.
retusa L. vera **45**, **91**.
Rosea 6.
» Anglica 5.
rosmarinifolia L. 7, 32, 33, 34, 63, 65, 67, **67**, **69**, 83.
» typica **66**.
» forma 34, 69, **83**.
» var. **33**, 34.
rosmarinifolia L. × *viminalis* L. **33**.
rubra minime fragilis, folio longo angusto J. Bauh. 7.
Sabina Theophr. & Plin. 3.
Safsaf Syrorum 7
sativa lutea folio crenato 90.
saxatilis minima 2, 3, 91.
sericea (S. repens L. var.) 48.
sericea Vill.
sileciaca 71.
Smithiana 62, 80.
sphacelata 56, 78.
spontanea fragilis amygdalino folio auriculata 7.
» » » » non auriculata 7.

Salix Stuartiana Engl. B. 50, 53.
subrotundo argenteo folio 91.
Syriaca 5, 6.
tenuifolia SM. 35.
tenuior, folio minore utrinque glabro fragilis 6.
tinctoria SM.
triandra L. 7, 14, 16, **34**, 35.
» forma **27**.
ulmifolia VILL. 72.
Weigeliana WILLD. 20.
versifolia VG. 60, 61, 62.
viminea THEOPHR. & PLIN. 3.
viminalis Cordus 4.
viminalis L. ectypa **80**.
» véra **80**.
» forma **79**.
viminalis L. β 79, 80.
» nigra 6.
vitellina THEOPHR. & PLIN.
vitellina L. 7, 26.
Wulfeniana WILLD. 82.
vulgaris alba arborescens C. B. 87, 90.
» nigricans folio non serrato C. B. 89.
» rubens C. B. 88, 90.
zarnabo 5.

De båda salixplanscherna ur LINNÉS *Flora lapponica* äro för bekvämlighetens skull i detta arbete meddelade i reproduktion.

PROMOVENDI.

I NÅDER UTNÄMNDE TEOLOGIE DOKTORER.

Olof Bergqvist, född 24/9 1862 i Brunskogs församl. af Värmlands län, student i Uppsala h.t. 84, teol. fil. ex. 86, företog en studieresa till Tyskland 90, vistades sommaren 01 i Tornedalen för studium af finska språket, teol. kand. 30/5 92, prästvigd i Karlstad 12/6 s. å., v. pastor i Gellivare 16/6 92, ledamot af Norrbottens läns landsting 94, befullmäktigad kyrkoherde i Gellivare 28/11 96, tillträdde tjänsten 98, *biskop* i Luleå stift 29/2 04, v. ordf. i Norrbottens läns landsting 04, ordf. i landstingets skolkommitté s. å., uppförd å 3:e förslagsrummet till återbesättande af biskopsämbetet i Karlstads stift 07. LNO 04, KNO1kl 06.

Tryckta arbeten. Det kristna dopet enligt Nya Testamentet. Luleå 1903. — Öfversättning till lapska af Joh. ev. kapp. 9—21, Apostl. Gern., Ebr.-brefvet, Joh. 1:sta och 2:dra bref, Jakobs bref och Joh. Uppb. i 1903 års lapska edition af Nya Testamentet (Åtå Testamenta), öfvers. och utg. på nåd. uppdrag. — Nykterhetsfrågan ur etisk synpunkt. Umeå 06. — I *Kyrkl. tidskrift:* Om missionen bland Kaitomlapparne under 1700-talet. 97. — Om missionen bland Kaitomlapparne intill år 1850. 99. — Lars Levi Læstadii kyrkopostilla. 01. (Granskning.) — Symbolum apostolicum. 03. — I *Social tidskrift:* Norrlandsfrågan. 03. — I *Det nya Sverige:* Folkundervisningen i Sveriges finnbygd. 07. — I *Mimer:* Ur den svenska rusdryckslagstiftningens historia. 07.

Smärre uppsatser, granskningar och anmälningar samt predikningar och kristliga betraktelser i flere olika tidskrifter och tidningar. — Utgifver och redigerar tills. med F. Svenonius och under medverkan af flere författare och konstnärer praktverket 'Lappland, natur- och folkskildringar', påbörjadt 1906. Sthm.

Johan Alfred Eklund, född 7/1 1863 i Ryda (Halfås) församl. af Skaraborgs län, student i Uppsala h.t. 83, teol. fil. ex. 30/5 84, teor. teol. ex. 31/1 87, teol. kand. 24/1 90, prästvigd 10/1 92, e. o. lektor vid Göteborgs realläroverk h.t. 89—v.t. 92; tjänstgjorde såsom pastorsadjunkt, v. pastor och komminister (Vestra Tunhem) inom Skara stift 15/7 92—1/5 96, såsom vik. lektor vid H. allm. läroverket i Skara en del af v.t. 93, v. pastor i Uppsala domkyrkoförsaml. 15/4 96, docent i apologetik vid Uppsala univ. 10/6 96, förestod läsåret 1899—1900 professorsämbetet i teologiska prenotionér och teologisk encyklopedi därstädes, uppfördes i 2:a förslagsrummet till sagda professur 01, domprost i Kalmar 13/6 02, *biskop* i Karlstads stift 22/2 07. LNO 04.

Tryckta arbeten. Några grundtankar i Viktor Rydbergs diktning. Gbg 1892. — Trons förhållande till människans öfriga lifsyttringar. Borås 96. (Ak. afh.. Upps.) — Den medeltida religionsuppfattningen. Föreläsningar vid sommarkurserna i Uppsala 1897. Ups. 97. (Fören. Heimdals Folkskr. N. 46.) — Andreas Rydelius och hans lifsåskådning. Sthm 99. — Det nittonde århundradets teologi och teologiens närvarande ställning. En öfverblick. Upps. 99. — Nirvāna. En religionshistorisk undersökning. Upps. 99. (Skr. utg. af K. Hum. Vet. Samf. Upps. 6: 3). — Advent och jul. Predikningar. Upps. 99; Uppl. 2. Ibid. s. å. — Påsk och pingst. Predikningar. Upps. 00. — Tror du på Guds makt? Predikningar från trettondedagstiden och fastan. Upps. 00. — Teologisk encyklopedi. Upps. 02. — Predikningar från trefaldighetstiden. 1, 2. Upps. 02. — Kyrkans år. Ny samling högmässopredikningar. Upps. 02. (Tr. i Kalmar.) — Pontus Wikner. Sthm 03. (Fören. Heimdals Folkskr. N. 80.) — Tro och bildning. Uppsatser och föredrag. 1, 2. Upps. 03, 04. — P. Genberg. Hans filosofiska åskådning. Upps. 05. — Vårt folk och vår kyrka. Inledn.-predikan. Kalmar 06. (Stiftsmötet i Kalmar. 1.) — Vår folkkyrkas framtid. Kalmar 06. (Samma saml. 5.)

Uppsatser i Tidskr. f. kristl. tro o. bildn., Sv. tidskr., Nord. tidskr., Kyrkl. tidskr., [Finsk] Teol. tidskr., Läsn. f. hemmet, For Kirke og Kultur, Kyrkohist. årsskr., God jul, m. m. — Strödda predikningar och föredrag. — Tidningsuppsatser.

Anders Herman Lundström, född 28/11 1858 i Filipstad, genomgick 67—71 Filipstads l. och 71—77 Karlstads h. elem.-lärov.; mog.-ex. därst. 2/6 77, student i Uppsala 28/9 s. å., fil. kand. 28/5 81, e. lärare vid Filipstads l. allm. lärov. 22/1—10/2 83, vid flera tillfällen under åren 83—88 tjänstgjort vid Uppsala h. allm. lärov. vid förfall för lektor eller adjunkt i kristendom, Teologiska föreningens i Uppsala skattmästare 82—84 och sekreterare 84—86, lärare vid Lindska flickskolan i Uppsala läsåret 88—89, teol. kand. 27/9 88, prästvigd 7/10 s. å., v. komminister och v. pastor i Helga Trefaldighets församl. s. d., t. f. domkyrkoadjunkt i Uppsala 1/2—1/6 89, komminister i Helga Trefaldighets församl.

[20]/7 89, Värmlands nations förste kurator läsåren 90—92, af Upps. läns landsting utsedd led. af styrelsen för länets idiotanstalter och styrelsens sekreterare 90—91, lärare i dogmatik och kyrkohistoria vid abiturientkursen i Uppsala läsåren 90—92 och 94—95, disp. för docentur [31]/5 93, docent i svensk kyrkohistoria vid Uppsala univ. [6]/6 s. å., bitr. lärare på teol. fak:ns praktiska linje h.t. 93—v.t. 97, teol. fak:ns notarie [1]/6 95—[30]/9 98, bitr. lärare vid det teol. seminariets afdeln. för kyrkohistorisk teologi v.t. 96 och afdeln:s t. f. föreståndare och ledare af seminarieöfningarna h.t. 96—v.t. 98, förestod professuren i kyrkohistoria [5]/5 96—[13]/10 98, *professor* i kyrkohistoria vid Uppsala univ. [30]/9 98, *kyrkoherde* i Gamla Uppsala [1]/5 00—[1]/5 01 och i Danmarks prebendepastorat fr. o. m sistnämnda dag, adjungerad ledamot af Uppsala domkapitel [15]/7 96, teol. fak:ns dekanus läsåret 01—02 och dess kassaförvaltare alltifrån år 99, orator vid Ärkestiftets prästmöte 02. Besökte 81 England, Frankrike och Tyskland, anställde sommaren 94 såsom Sederholmsk resestipendiat forskningar i flere inhemska arkiv samt idkade såsom innehafvare af ett större Guthermuths resestip. åren 98 och 99 univ.- och arkivstudier i Tyskland och Italien. Led. af »Selskabet for Danmarks Kirkehistorie» 99, ordf. i Kyrkohistoriska föreningen och redaktör af dess årsskrift alltifrån år 1900, LKHVS 1900 och ordf. i samfundets historisk-filosofiska afdeln. 05, LKSkS 01, led. af Språkvetensk. sällsk. i Upps. s. å, led. af Sv. fornminnesfören. 02, ständig led. af Sällskapet för nyttiga kunskapers spridande.

Tryckta arbeten. Laurentius Paulinus Gothus. Hans lif och verksamhet. (1565—1646.) 1, 2. [Med Bil. 1—5.] (1565—1637.) Upps. 1893. (Ak. afh. f. doc.); 3. Paulinus säsom ärkebiskop och prokansler. [Med Exkurs och Bil. 1—6.] (1637—46.) Upps. 98. — Hvad kan och bör göras till befrämjande af prästernas fortsatta studier? Föredrag. (I: Den 6:e allm. sv.-luth. prästkonferensens förh. Sthm 96.) — Laurentius Petris Œconomia Christiana. För första gången utgifven med inledning. Upps. 97. (Skr. fr. reformationstiden. 5. Sv. Lit. Sällsk. Skrifter 10: 5.) — Laurentius Petris Quæstiones aliquot circa magistratum eller Några spörzmåll om werdzlig öffuerheett. För första gången utgifna jämte inledning. Upps. 98. (Skr. fr. reformationstiden. 6. Sv. Lit. Sällsk. Skr. 11: 6.) — Undersökningar och aktstycken. Bidrag till svenska kyrkans historia. Sthm 98. — Magister de Hussinetz' Historia Gestorum Christi, för första gången utgifven med inledning. Upps. 98. — Biskop J. Rudbeckius' Kyrkiostadgar för Westerås stift. Upps. 00. (Skr. utg. af Kyrkohist. Fören. Ser. II: 1.) — Skisser och kritiker. En samling kyrkohistoriska uppsatser och föredrag. Sthm 03. — Svenska synodalakter efter 1500-talets ingång. H. 1—5. Upps. 03—07. (Skr. utg. af Kyrkohist. Fören. Ser. II: 3. H. 1—5.) — Bidrag till konfirmationens historia i Sverige. (I: Skrifter i teol. o. kyrkl.

ämnen, tillegnade C. A. Torén. Upps. 03.) — I *Tidskr. f. kristl. tro och bildning:* Om de sannolika förklaringsgrunderna därtill, att konkordieformeln icke förekommer i Upsala mötes förhandlingar af år 1593. Årg. 11. 93. — I *Histor. tidskr.:* Bidrag till svenska kyrkans historia ur inrikes arkiv. 1—6. Årg. 14, 17, 20. 1894, 97, 1900. — I *Samlaren:* Bidrag till kännedomen om Olaus Martini's episkopala verksamhet. Extra h. 1893. — Carl Carlsson Gylldenhielm och »Schola Captivitatis». Årg. 15. 94. — När utkom Luthers lilla katekes första gången på svenska? Årg. 18. 97. — Om Petrus Jonæ Angermannus' förmenta deltagande i 1600 års bibelkomité m. m. Årg. 21. 00. — I *Meddel fr. Studentmissionsfören. i Upsala:* En svensk lappmissionär från 1600-talet och en svensk missionsvän från 1700-talet. Årg. 6. 94. — I *Kyrklig tidskrift:* Några ord om Kalvins förhållande till Gustaf I och hans äldste son. Årg. 1. 1895. (Undert.: A. H. L.) — Ett och annat om svenskarne i ryska fångenskapen 1709—21. Ib. — Om det s. k. vederdöpareofoget i Stockholm under Gustaf I:s regering. Årg. 2. 96. — Girolamo Savonarola — ett sekularminne. Årg. 4. 98. — I *Kyrkohist. årsskrift:* Hvilka äro våra äldsta domkapitel? Årg. 1. 1900. — Bidrag till de kyrkliga böckernas historia under Carl XI:s regering. 1. En brefväxling mellan Swedberg och Spegel. 2. Om den år 1691 tillsatta bibelkommissionens utlåtande. 3. Swedbergs år 1695 afgifna försvar för sin psalmbok. Ib. — Biskop Rydelius' omtvistade memorial till 1738 års riksdag. Ib. — Till frågan om den s. k. *successio apostolica* inom svenska kyrkan. Ib. — Ett bref från Zinzendorf till »vänner» i Malmö. Ib. — Bref från Andreas Rydelius. Ib. — Anmärkningar och tillägg till hand- och läro-böcker i svenska kyrkans historia. Årg. 2. 01. — Bidrag till prästedens historia. Ib. — Karl XII-Messias, en i utlandet omkring år 1718 omfattad trossats. Ett nytt bidrag till de kiliastiska rörelsernas historia. Årg. 3. 02. — Ur våra äldre prästmötens historia med särskild hänsyn till Uppsala ärkestift. Oration vid prästmötet i Uppsala den 5 Augusti 1902. Ib. (Äfven i Handl. rör. prästmötet i Upps. 1902. Upps. 02.) — Ett bidrag till vidskepelsens historia. Ib. — Intriger vid kanslersvalet i Uppsala 1747. Ib. — De tidigare svenska pietisternas läroåskådning enligt deras egen framställning. Årg. 4. 03. — P. Melartopæus' herdabref till Åbo stifts prästerskap, 1595. Årg. 5. 04. — Om Laurentius Petri's förmenta karaktärssvaghet. Årg. 6. 05. — Vesteråsbiskopen Ol. Stephani Bellinus' böneskrift till Karl IX. Ib. — Prästerskapets postulater i Örebro den 8 jan. 1611. Ib. — Sverige — protestantismens skyddsmakt i Europa. Årg. 7. 06. — Skara domkapitel till Axel Oxenstierna den 8 sept. 1651. Ib. — Vittnesbörd om Erik Molin. Ib. — Olof Swebilius till Erik Benzelius d. ä. och Haquin Spegel angående bibelöfversättning och psalmbok. Ib. — Laurentius Paulinus Gothus' dagboksanteckningar 1608—1613. Ib. — E. J. Almquists »curriculum vitæ». Ib. — Martin Aschaneus' på 1640-talet till riksarkivet öfverlämnade samling böcker och handskrifter. Ib. — Ett officiellt utlåtande om svenska kyrkans s. k. *successio apostolica.* Ib. — Om betydelsen af Luthers ord om ett svar »utan horn och tänder». Årg. 8. 07. — Anteckningar om en frimodig predikant och »vetenskapsman» bland Linnés samtida. Ib. — Några egenhändiga intyg af Carolus Linnæus (med facsimile). Ib. — Vota vid biskopsvalet till Linköpings stift år 1636. Ib. — Laurelius' visitationsordning. Ib. — Ett nytt bidrag till konfirmationens historia

i Sverige. Ib. — Ett C. A. Agardhs uttalande från 1842 om prästbildningen. Ib. — I *Personhistor. tidskrift:* Ett bref från Magnus Stenbock till Haquin Spegel. Årg. 4. 02. — En vädjan till dem det vederbör. Årg. 6. 04. — I *Kirkehistoriske Samlinger*, udg. af Selsk. f. Danmarks Kirkehistorie, Khvn: En prästerlig rapport af år 1711 rörande danska krigsfångars innanläsnings- och kristendomskunskap. 4:e R.: Bd 5. 1899. — I *Kult och konst:* Sven Bælter, vår förste svenske kulthistoriker. Årg. 1906.

På uppdrag af teol. fak. i Uppsala redigerat Skrifter i teologiska och kyrkliga ämnen, tillegnade dompr. C. A. Torén på hans nittioårsdag. Upps. 03. — Reviderat och utgifvit 14:e och 15:e uppl. af C. A. Cornelius, Lärobok i kyrkohistorien för de allmänna läroverken. Upps. 99, 03. — Redigerat och utgifvit Kyrkohistorisk årsskrift samt öfriga Skr. utg. af Kyrkohist. Fören. årg. 1—8. Upps. 00—07. — Redigerat E. J. Keijser, I kyrkliga frågor. Sthm 05. — Artiklarna 'Arcimboldi' och 'Birgitta und der Birgittinerorden' i Realencyklopädie f. prot. Theol. u. Kirche, hrsg. v. D. A. Hauck, Leipz. — Ett flertal artiklar i »Kirke-Leksikon for Norden», udg. af F. Nielsen, Khvn. — Ett par smärre bidrag till Meusel's Kirchl. Handlexikon. — En predikan i »Söndagsvännen» 91. — Vid grefvinnan Eugenie Lewenhaupts, född von Essen, likbegängelse i Upsala den 21 Mars 1894. Upps. 94. — Osignerade eller med Ldm märkta artiklar i Kyrkoh. årsskr. — Smärre uppsatser, granskningar och anmälningar i Läsning för hemmet, Sv. kyrkans missionstidning, Samlaren, Hist. tidskr., Kyrkl. tidskr., Bibelforskaren, Sv. kyrkotidn. och Sv. tidskr., utg. af v. Schéele.

Erik Erikson Stave, född 10/6 1857 i Gustafs församl. af Falu län, student i Uppsala 13/9 80, fil. kand. 13/9 84, teol. kand. 17/5 89, disp. för docentur 12/12 s. å., docent i exegetik vid Uppsala univ. 18/12 s. å., prästvigd 31/5 90, biträdde v.t. o. h.t. 90 på den teol. fak:ns praktiska linje vid öfningarna i predikoskrifning, uppehöll på grund af vederbörliga förordnanden: h.t. 92 två af de e. o. professoren i exegetik i veckan åliggande föreläsningarna, 93 och 94 samt v.t. 95 odeladt e. o. professuren i exegetik, h.t. 95 två af de professoren i exegetik i veckan åliggande föreläsningarna och vid terminens början samme professors examinationsskyldighet, v.t. 96 odeladt e. o. professuren i dogmatik och moralteologi, h.t. 96 samt v.t. och h.t. 97 två af de professoren i exegetik i veckan åliggande föreläsningarna äfvensom vid slutet af h.t. 96 och h.t. 97 samme professors examinationsskyldighet, från 1/1 98 —1/4 99 odeladt e. o. professuren i exegetik. Utnämndes 20/3 99 till e. o. professor i exegetik och 6/11 00 till ordinarie *professor* i samma ämne vid Uppsala univ. Har i vetenskapligt syfte företagit resor: till Berlin, Leipzig, Egypten, Palestina, Mindre Asien och Grekland 90—91, såsom Guthermuths resestipendiat; till Greifswald, Jena, Halle, Leipzig och Berlin 97; till Kiel, Göttingen, Bonn,

Heidelberg, Marburg, Strassburg och Italien 98, såsom innehafvare af riksstatens resestipendium; till Köpenhamn, Berlin, Wien, Erlangen 04 på egen bekostnad; till Skotland och England 06 såsom stipendiat. Tillerkändes halfva årsräntan af konung Oscar II:s jubelfestdonation för år 98 och guldmedalj af Teyler's Godgeleerd Genootschap i Holland 97 för en insänd afhandling vid en internationell pristäflan. LKHVS, led. af den tyska Palestina-föreningen.

Tryckta arbeten. Sjön Gennesaret och dess närmaste omgifningar. Ett bidrag till det heliga landets geografi och topografi. Sthm 1892. — Genom Palestina. Minnen från en resa våren 91. Sthm 93. — Daniels bok öfversatt och i korthet förklarad. Upps. 94. — Till större akadem. konsistoriet, Uppsala. [Redogörelse för vetenskapliga iakttagelser under en resa såsom innehafvare af riksstatens större resestipendium.] Upps. 99. — Über den Einfluss des Parsismus auf das Judentum. Haarlem 98. (Prisskrift. Verhandelingen . . . Teyler's Godgeleerd Genootschap. N. S.: D. 16.) — Bilder från landtbefolkningens lif i Palestina. Upps. 99. (Sommarkurserna i Uppsala 1899. Grundlinjer till föreläsningar.) — Matteus-evangeliet, utlagdt för bibelläsare. Upps. 00. — Bilder från folkets lif i Palestina. Sthm 01. — Bibelkritikens inflytande på det kristliga troslifvet. Föredrag. Sthm 01. (Öfversatt till tyska. Tübingen 03.) — Om Gamla testamentets messianska profetior. Några aforismer. (I: Skrifter i teol. o. kyrkl. ämnen, tillegnade dompr. C. A. Torén. Upps. 03.) — Bibliska föredrag för ungdom. Upps. 04. — Julbok under medverkan af J. Th. Bring, E. N. Söderberg, J. Roosval m. fl. utgifven. Upps. 06. — I *Upps. Univ. Årsskrift:* Om uppkomsten af Gamla Testamentets kanon. 94. — I *Skrifter utg. af K. Hum. Vet. Samf. Upps.:* Om källorna till 1526 års öfversättning af Nya Testamentet. 1893. Bd 3. — Om källorna till 1541 års öfversättning af Nya Testamentet. 1896. Bd 4. — I *Meddel. fr. Studentmissions-fören. i Ups.:* Om den evangeliska missionen i Syrien och Palästina. Föredrag. Bd. 4. 92. — I *Bibelforskaren:* Profeten Jeremias lif och verksamhet. Årg. 5. 88. — Om aposteln Pauli förhållande till Jesu historiska lif och lära. Årg. 7. 90. (Ak. afh. f. doc. 89. I Bibelforskaren utan förf.-namn.) — Josefs historia i ny belysning. Årg. 9. 92. (Undert. E. S.) — Om religionens ursprung. Årg. 16. 99. — Den heliga staden. Årg. 17. 00. — Anmärkningar till bibelkommissionens öfversättning af Gamla testamentet enligt normalupplagan 1904. Årg. 22. 05. (Äfven i särtr.) — I *Läsning f. hemmet:* Bilder från påskveckan i Jerusalem tecknade efter ett besök i den heliga staden påsken 91. Bd 14. 1892. — Om äktenskap och bröllop bland den infödda landtbefolkningen i det heliga landet. Ib. — I *Tidskrift f. kristl. tro och bildning:* Den kristna verldsåskådningens betydelse för vår tids sociala fråga. Årg. 6. 88. — I *Kyrkl. tidskrift:* Palestina och Syrien omkring år 1400. Årg. 4. 98. — Om den gudomliga uppenbarelsen i Gamla testamentet. Årg. 6. 00. — Om döden och dess öfvervinnande i Gamla testamentet. Ib. — I *Teolog. tidskrift,* Hfors: Om undrets möjlighet. 99.

Öfversättningar. Jakobs pilgrimslif . . . af C. Wagner-Groben. Öfvers. af E. E. Sthm 81. (Anon. öfvers.); Uppl. 2, öfvers. af E. E. [på omsl.: af

Erik Stave]. Ib. 90. — Från Tabor till Golgata . . . af C. Wagner-Groben. Norrköp. 86. — Bönens makt . . . af C. Wagner-Groben. Öfvers. fr. orig:ts 3:e uppl. Med ett förord af M. Johansson. Norrköp. 87; Uppl. 2, 3. Ib. 88, 89. — Himmelskt ljus i jordiskt mörker . . . af C. Wagner-Groben. Norrköp. 88. — Apologetiska föredrag öfver kristendomens moral . . . af C. E. Luthardt. Öfvers. fr. orig:ts 3:e uppl. Norrköp. 88. — Bibel-atlas. En handbok för religionslärare och bibelvänner af J. Benzinger och L. Frohnmeyer. Auktoriserad svensk upplaga. Sthm 05. (Tr. i Stuttgart.) — Öfversättning af 1 Mos. 1: 1—11: 9. Upps. 05. (Grundlinjer till föreläsningar. Sommarkurserna i Uppsala 1905.) — I *Läsning f. hemmet* (alla i sammandrag eller i någon mån bearb. af öfversättaren): Hans Larsen Martensen, biskop öfver Seelands stift. I sammandrag efter A. Mickelsen. Bd 7. 85. — Blaise Pascal. Efter Max Reichard. Bd 8. 86. — Baron Hans Ernst von Kottwist. Efter Wilh. Baur. Bd 9. 87. — Den kristligt sociala arbetarrörelsen i Berlin, efter meddelande af dess ledare hofpredikanten [A.] Stöcker af E. S. Ib. — Den religiösa anden i det tyska folket och dess krigshär under kriget med Frankrike 70, efter Adolf Stöcker i sammandrag af E. S. Bd 10. 88.

Artiklar i Nord. familjebok (ny uppl.). — Granskningar och anmälningar i Finsk tidskr., Tidskr. f. kristl. tro och bildn., Teol. tidskr. och Bibelforskaren. — Utgifver sedan 01 Bibelforskaren och har däri författat alla med E. S. eller utsatt namn försedda uppsatser.

Johan Oscar Quensel, född 29/7 1845 i Göteborg, mog.-ex. 16/9 63, student i Uppsala s. å., teol. fil. ex. 28/5 72 och teor. teol. ex. 15/12 73, prakt. teol. ex. 16/12 74, prästvigd i Göteborg 28/5 75, pastoral-ex. därst. 9/6 s. å., sjömanspräst i West Hartlepool 22/3 76, kyrkoherde i Marstrand 2/3 77, inspektor öfver Marstrands elem.-lärov. 1/5 78, docent i praktisk teologi vid Uppsala univ. 4/11 87, förestod på förordnande e. o. professuren i praktisk teologi därst. 88—98, teol. fak:ns stipendiat jan. 88, *e. o. professor* i praktisk teologi och *kyrkoherde* i Börje 29/4 98.

Tryckta arbeten. Om ett testimonium Spiritus Sancti internum såsom den subjectiva grunden för Bibelns normativa auctoritet. Gbg 1875. (Domkap.-afh. f. pastoralex. Gbg.) — Bibelns sista bok. Med förklarande anmärkningar. Gbg 83. — Kort sammandrag af den gällande katekesutvecklingens väsentliga innehåll af O. Q. Gbg 86. (Anon.) — Systematisk förberedelse till tredje artikelns kateketiska behandling. Praktisk-teologisk uppsats. Gbg 87. — Bidrag till svenska liturgiens historia. 1. Historisk belysning af 1529-års Handbok. Upps. 90. 2. Det svenska högmässoritualets historia intill 1614. Ib. 90(—93). — Vårt högmässoritual historiskt restaureradt och förklaradt. Upps. 91. — Homiletik. [1, 2.] Upps. [på omsl.: Sthm] 94 (-96); 2:a genoms. o. tillökta uppl. Upps. 01. — Mot målet. Samlade och omarbetade betraktelser. Upps. 02. — De praktiska öfningarne. P. M. Upps. 02. (Undert.: O. Q.) — Ps. 424 i 1819 års psalmbok. Historisk undersökning. (I: Skrifter i teol. och kyrkl. ämnen tillegnade dompr. C. A. Torén. Upps. 03.) — I *Tidskr. f. kristl. tro och bildning:* Det nya handboksförslaget och absolutionen. Årg. 10. 92. —

Det nya handboksförslaget och högmässoritualets confiteor. Årg. 11. 93. — Försök att från ev.-luthersk synpunkt principiellt bestämma musikens kultuella betydelse. Ib. — I *Kyrkl. tidskrift:* Analys af Rom 14: 1-8. (14:e Trefaldigh.sönd:ns aftonsångtext, årg. 2.) Årg. 1. 95. (M. anl häraf: 'Genmäle' Ib.) — Några anmärkningar om vårt nya dopritual. Ib. — Den gudstjänstliga kroppsställningen. Årg. 2. 96. — Några bilder från Vadstena klosterlif på 1400-talet. Årg. 3. 97. — Den urkyrkliga gudstjänsten enligt ἡ Διδαχή. Årg. 4. 98. — Dopfrågan från kyrkorättslig synpunkt. Ib. — Hvarifrån komma våra prästkragar och vår prästkappa? Ib. — Tvenne olika tolkningar af Joh. 2: 1—11. Ib. — Ett omtvistadt manuskript. Årg. 5. 99. — Huru predikade C. J. L. Almqvist? Ib. — En liten katekes från 1830-talet. Årg. 6. 00. — Ett liturgiskt minne af konung Sigismund. Ib. — Är det önskligt, att de s. k. konfirmationsfrågorna afskaffas? Årg. 7. 01. — Är det s. k. »Rydelii Andeliga Memorial» ett falsarium? Ib. — Några drag af Tolstois teologi. Ib. — Står med rätta Emporagrius' namn på Index librorum prohibitorum? Årg. 8. 02. — Från den fornkyrkliga basilikans förhistoria. Ib. — Ett nytt uppslag i psalmboksfrågan. Årg. 9. 03 — Bibliska satser om den bibliska inspirationen. Ib. — Är teologien en vetenskap? Ib. — Svenska kyrkans handbok inför 1903 års kyrkomöte. Årg. 10. 04. — Några Luthers olika behandlingssätt af Fader vår. Ib. — Tvenne tidens andliga tecken. Ib. — En inblick i svenskt församlingslif år 1600. Årg. 11. 05. — Några drag af Kristi dialektik. Ib. — Några drag af svenskt gudstjänstlif på 1600-talet. Årg. 12. 06. — Några minnen från drottning Kristinas trosafsägelse i Insbruck. Årg. 13. 07. — I *Teol. tidskrift:* Några ord om val af graduale vid högmässogudstjänsten. Årg. 21, 22. 1881, 82. — Om högmässogudstjänstens tysta Fader vår. Årg. 22. 1882. (Undert.: O. Q.) — I hvad mån må kyrkan taga eden i sin tjänst? Årg. 23. 83. (Undert.: O. Q. »Tillägg» af M. J[ohansson] samt »Ännu ett tillägg i fråga om den kyrkliga eden» af O. Q. Ib.) — Kan en omedelbar Kristi instiftelse af det nytestamentliga presbyterämbetet ur Skriften uppvisas? Ib. (Undert.: O. Q.) — O. Stockmayers helbregdagörelseteori. Årg. 24. 84. — Undersökning af det bibliska dopbegreppet. Årg. 25. 85. — Undersökning af det bibliska nattvardsbegreppet. Ib. — Trolofningens kristligt etiska betydelse. (Med särskild hänsyn till dess lösbarhet.) Årg. 26. 86. — Jordpåkastningens liturgiska betydelse och anordning såsom moment af begrafningsakten. Årg. 27. 87. — Några anmärkningar vid den nye Høimesse-Liturgi . . . i den norske Kirke. Årg. 29. 89. (Öfvers. i Luth. Ugeskr. 90.)

Pontus Wikners samlade predikningar utgifna. Sthm 89(-90). — C. A. Toréns predikningar utgifna. Upps. 06. — Predikningar och uppbyggelseskrifter m. m. — Mindre uppsatser, granskningar och anmälningar i Tidskr. f. kristl. tro o. bildn., Kyrkl. tidskr. och Teol. tidskr. — Redigerat Kyrkl. tidskr. 95—05 (95, 96 i fören. m. R. Sundelin och F. A. Johansson, 97 i fören. m. F. A. Johansson och sedan 98 i fören. m. H. Danell).

Johan Adolf Kolmodin, född 7/10 1855 i Visby, mog.-ex. vid Visby h. elem.-lärov. 14/6 74, student i Uppsala 14/9 s. å., fil. kand. 29/1 78, teor. teol. ex. 15/9 79, prakt. teol. ex. 29/5 80, disp. 7/5 84 inför Visby domkapitel, teol. kand. 15/9 87, disp. 11/9 88 inför teol.

fak. i Upps., docent i exegetik vid Uppsala univ. $^{18}/_{2}$ 90, förestod professuren i exegetik h. t. 92 och v. t. 93 till $^{23}/_{2}$, under kyrkomötet h. t. 93, 9—15 dec. s. å., 15—31 jan. 94, v. t. 96 samt under kyrkomötet h. t. 98, upprätthöll samma professur partiellt genom tvenne föreläsningar i veckan v.t. 93 fr. $^{23}/_{2}$, v.t. 94 fr. $^{1}/_{2}$, v.t. 98, v.t. och h.t. 99 samt h.t. 00, förestod e. o. professuren i exegetik h.t. 94 fr. $^{15}/_{11}$, h.t. 00, v.t. och h.t. 01 och 02 samt v.t. 03 till $^{13}/_{3}$ 03, *e. o. professor* i exegetik och *kyrkoherde* i Näs prebendepastorat $^{13}/_{3}$ 03. Har v.t. 90—h.t. 99 biträdt på teol. fak:ns prakt. linje vid öfningarna i predikoskrifning, uppfördes $^{20}/_{4}$ 95 och $^{28}/_{1}$ 99 i 2:a rummet på förslag till e. o. professuren i exegetik vid Uppsala univ. samt $^{8}/_{2}$ 02 likaledes i 2:a rummet på förslag till e. o. professuren i exegetik vid Lunds univ. och i 1:a rummet på förslag till e. o. professuren i exegetik vid Uppsala univ., t. f. adjunkt vid Visby h. elem.-lärov. h.t. 76 och e. lärare därst. v.t. 77, prästvigd i Visby $^{20}/_{8}$ 80, pastorsadj. dels i Klara, dels i Kungsholms församl. i Stockholm $^{20}/_{8}$ 80—$^{1}/_{5}$ 84, förste lärare vid Ev. fosterlandsstiftelsens missionsinstitut sept. 79—april 93 (med undantag af v.t. 80), sedan april 93 föreståndare vid missionsinstitutet och för stiftelsens hedna- och sjömansmission äfvensom redaktör af dess missionstidning till $^{1}/_{10}$ 03, därefter missionsinstitutets inspektor, $^{14}/_{3}$ 07 uppförd i 2:a rummet å biskopsförslag till Linköpings stift.

Tryckta arbeten. Aforismer. Sthm 1884. (Domkap.-afh. för pastoralex. Visby.) — Minnesteckning öfver den förste svenske missionären i Kunama Carl Johan Carlsson. Sthm 84; Uppl. 2. Ib. 85. — Galla och evangelium. En missionsstudie. Sthm 85. — Evangelii makt, en missionsbild från Australien. Sthm 86. (Missionsbibl. f. folket. [1.]) — Från »soluppgångens land». Japan förr och nu förnämligast från missionshistorisk synpunkt. Sthm 87. (Missionsbibl. f. folket. [2.]) — Laò-Tsè, en profet bland hedningarne, med ett försök till kortfattad biblisk grundläggning för hans system. Sthm 88. (Ak. afh. f. doc.) — John Coleridge Patteson, melanesiernas apostel, en lifs- och martyrbild med illustrationer från vårt århundrades missionshistoria. Sthm 88. (Missionsbibl. f. folket 3.) — Reformation och mission. Föredrag. Sthm 88. — Om det typiskt-profetiska i Kristi lif för församlingens historiska utveckling. Biblisk studie. Sthm 89. — Några ord om den svenska sjömansmissionen. Sthm 89. (Missionsbibl. f. folket. 4.) — Från de svartas världsdel. Tåresådd i Uganda. Sthm 91. (Missionsbibl. f. folket. 7.) — Pauli första Thessalonikerbref. Öfversatt och förklaradt. Sthm 93. — Missionen såsom kulturmakt. (I: Förh. vid 5:e allm. sv.-luth. prestkonf. i Sthm 93. Äfven i Varde ljus! 94.) — Öfversikt öfver den svensk-lutherska missionen. (I: 4:e nord. luth. missionsmöt. Forhandl. Khvn 93.) — Profeten Mika. Öfversättn. med kortfattad utläggning. Sthm 94. — Några ord om den Heliga Skrifts betydelse för läroutvecklingen. Sthm 94.

— Huru skola folkskolans barn göras förtrogna med den svenska missionen? Föredrag. (I: Förh. v. Sv. folksk:ns vänners möte i Linköp. 1894. Äfven utg. i särtr. Örebro 95.) — Bengt Petter Lundahl, missionär i Ostafrika. Sthm 97. (Missionsskrifter utg. af Ev. fosterl.-stiftelsen 1. Äfven i Nord. Missionstidsskr. Aarg. 4. 93.) — Några ord om Indien såsom missionsfält. Sthm 97. (Missionsskrifter . . . 3.) — En blick på utvecklingen af Ev. fosterlands.-stiftelsens missionsarbete åren 1893—96. Sthm 97. (Missionsskrifter . . . 5.) — Missionsarbetets betydelse för det kristliga lifvet. Sthm 98. (Missionsskrifter . . . 10.) — Profeten Nahum. Öfversättning och utläggning. Upps. 98 — Hvarför missionera vi? Sthm 00. (Missionsskrifter . . . 18.) — Pauli andra Tessalonikerbref. Öfversatt och förklaradt. Upps. 01. — Ev. fosterlandsstiftelsens missionsarbete 1897—1902. Sthm 02. (Missionsskrifter . . . 23.) — Några ord om evangelii predikan för hedningar. Sthm 02. (Missionsskrifter . . . 24.) — Har kristendomen förlorat sin folkuppfostrande betydelse? Sthm 02. — Dr. S. Fries' besvärsskrift öfver det upprättade förslaget till e. o. professorsämbetet i exegetik . . . Sthm 02. — Sverige och hednamissionen under nittonde seklet. (I: G. Warneck, De protestantiska missionernas historia. Sthm 03. Äfven i särtr. Sthm 04.) — Jesus, Guds son. En biblisk undersökning. Sthm 04. — Upp till helig strid! Väckelse- och uppmuntringsord i arbetet för Guds rike. Sthm 05. — Bibliska tids- och stridsfrågor. Sthm 06. — I *Bibelforskaren:* Om de nytestamentliga skrifternas ursprung. Årg. 20. 03. — Till frågan om »Jesu lif». Årg. 21. 04. — Om Jesus såsom Guds son. Ib. — Om bibelns auktoritet. Årg. 22. 05. — I *Kyrkl. tidskrift:* Jesu lära i förhållande till apostlarnas evangeliiförkunnelse. Årg. 10. 04. — Jesus, Människosonen. Årg. 11. 05. — Anmälningar och granskningar i åtsk. årgångar. — I *Meddel. fr. Studentmissionsfören. i Upsala:* Kina och västerlandet. Två föredrag. Årg. 4. 92. (Äfven utg. i särtr. Upps. 92.) — Några ord om Ev. fosterlands-stiftelsens Gallamission. Bd 6. 94. (Äfven utg. i särtr. Sthm 94.) — I *Korsblomman:* Johannes Neander. Ett minnesblad. Årg. 31. 96. — I *Tidskr. f. kristl. tro och bildning:* Utvecklingsläran inför Skriften och naturvetenskapen. Årg. 8. 90. — Utvecklingsläran inför Skriften och religionshistorien. Årg. 9. 91. — I *Varde ljus!:* William Carey. Banbrytaren för vårt århundrades världsmission. [Årg. 1.] 93. — Missionsdirektor Carl Gustaf Tötterman. Årg. 4. 96. — Tåresådd bland dajakerna pa Borneo. Årg. 5. 97. — Gustaf Emanuel Beskow. Minnesord. Årg 8. 00. — Blodsvittnena i Uganda. Ib. — Missionsinspektor D. F. M. Zahn. Minnesord. Årg. 9. 01. — Norska missionssällskapets uppkomst. Ib. — Den tredje ekumeniska missionskonferensen. Ib. — Missionär James Chalmers. Minnesord. Årg. 10. 02. — Ett betydelsefullt hundraårsjubileum. Årg. 13. 05. — I *Nord. Missionstidsskrift,* Khvn: Om «ordets löpande» i hednavärlden. Aarg. 5. 94. — En blick på Indien såsom missionsfält. Ib. — Rikstanken i Gamla Testamentet. Aarg. 11. 00.

Artiklar i Nord. familjebok (uppl. 1. o. 2). — Predikningar m. m. — Mindre uppsatser och anmälningar i tidskrifter och kalendrar. — Missionsårsredogörelser. Alla med A. K. signerade uppsatser i Ev. fosterlands-stiftelsens Missions-tidning 1889—93; alla osignerade uppsatser däri sedan 94. — Redigerar samma tidning och missionskalendern Varde ljus! sedan 93.

Göran Magnus Pfannenstill, född 10/1 1858 i Foutskäls församl. af Elfsborgs län, student i Lund h.t. 78, teor. teol. ex. 14/12 80, prakt. teol. ex. 3/12 81, fil. kand. 8/4 85, teol. kand. 1/3 90, docent i systematisk teologi vid Lunds univ. 14/6 92, prästvigd 29/11 93, förordnad att uppehålla e. o. professorns i exegetisk teologi halfva undervisningsskyldighet samt att förrätta examinationen i Gamla och Nya testamentets isagogik läsåret 92—93, förestod professuren i dogmatik och moralteologi under kyrkomötena 93 och 98, uppehöll professorns i dogmatik och moralteologi examinationsskyldighet under examensperioderna i maj 94 och 96, t. f. examinator i kateketik läsåren 95—98, förestod e. o. professuren i praktisk teologi och moralteologi 2/12—14/12 95, 15/1—31/8 96 samt 1/4 97—30/11 00 med examinationsskyldighet i moralteologi och kateketik, *e. o. professor* i praktisk teologi och moralteologi vid Lunds univ. samt *kyrkoherde* i Husie 30/11 00. Lunds studentkårs ordförande åren 92—93, kurator för Göteborgs nation 16/5 93—17/9 95, idkade teologiska studier i Leipzig sommarsemestern 85 samt, såsom innehafvare af Gleerupska resestipendiet, i Berlin, Halle och Erlangen somrarna 92 och 93.

Tryckta arbeten. Arfsyndens problem. Lund 1892. (Akad. afh. f. docentur.) — Teosofiens religiösa värde. Ett föredrag. Lund 98. — Den kyrkliga uppfostran. Grundläggande del. Lund 98. — I *Lunds Univ. Årsskrift:* Om gudsbelätet. En dogmatisk-etisk undersökning på de lutherska bekännelseskrifternas område. T. 33. 97. — I *Teologisk tidskrift,* Hfors: Betingelserna för dopets sakramentala värde och kyrkliga giltighet. Årg. 2. 97. — Kristendom och etisk kultur. Årg. 4. 99.

Mindre uppsatser, granskningar och anmälningar i åtskilliga tidskrifter. — Redigerat tidskriften 'Kristendomen och vår tid' sedan 06 (tillsammans med E. Flygare, S. Herner och O. Levan).

Sven Herner, född 22/6 1865 i Vinslöfs församl. af Kristianstads län, student i Lund 3/3 87, teol. fil. ex. 31/5 88, fil. kand. 31/5 89, fil. lic. 19/11 92, fil. dr. 27/5 93, teol. kand. 18/2 98, docent i exegetisk teologi vid Lunds univ. 14/3 99, kurator för Kristianstads nation 18/9 93—23/9 96, en bland Lunds studentkårs representanter vid det nordiska akademiska mötet i Kristiania 11/6—13/6 96, studerade i Berlin, Leipzig och Halle 90, 99, 00, *e. o. professor* i exegetisk teologi vid Lunds univ. och *kyrkoherde* i Stångby och Vallkärra 12/8 02.

Tryckta arbeten. Syntax der Zahlwörter im alten Testament. Lund 1893. (Gradual afh.) — Ist der zweite Dekalog älter als das Bundesbuch? Lund 01. — Underdånig förklaring med anledning af docent M. Lundborgs underdåniga besvär öfver det af större akademiska konsistoriet i Lund upprättade förslaget

till återbesättande af lediga e. o. professuren i exegetisk teologi vid Lunds universitet. Lund 02. — Israels profeter. Lund 05. — Israels historia i kort sammandrag. Lund 07. — I *Lunds Univ. Årsskrift:* Den mosaiska tiden. I. Undersökning af hvad som är mosaiskt: dekalogerna och förbundsboken. T. 35. 1899. (Äfven särsk. utg. ss. ak. afh. f. docentur.) II. Undersökning af hvad som är mosaiskt i den Deuteronomiska lagen, Helighetslagen och Prestkodex' lag. T. 36. 00. — Bidrag till Apostlagerningarnes teologi. T. 37. 01. — Die Anwendung des Wortes *ΚΥΡΙΟΣ* im neuen Testament. T. 38. 03. — I *Zeitschr. f. alttestamentl. Wissenschaft:* Einige Anmerkungen über die Behandlung der Zahlwörter im »Lehrgebäude der hebräischen Sprache», 2. Hälfte: 1. Theil, von Prof. Fr. Eduard König. 96. — I *Deutsch-evangeliche Blätter:* Zur Charakteristik des kirchlichen Lebens in Schweden. 01. — I *Zeitschr. d. Deutschen Morgenländ. Gesellschaft:* Beurteilung der grossen Konkordanz von Mandelkern. 07. (Under tryckning.)

Mindre uppsatser, granskningar och anmälningar i olika teologiska tidskrifter. — Redigerat tidskriften 'Kristendomen och vår tid' sedan 06 (i fören. m. E. Flygare, M. Pfannenstill och O. Levan).

Fredrik Theodor Laurentius Åsbrink, född 26/2 1839 i Gäfle, student i Uppsala v.t. 58, prästvigd 22/5 64, tjänstgjorde en kort tid som e. o. komminister, utnämnd komminister i Hanebo, 65, i Hamrånge 70, i Vestra Ryd och Näs 73, aflade pastoralexamen 15/3 76, utnämnd till regementspastor vid Upplands regemente 26/1 77, tillträdde 1/5 79 kyrkoherdebeställningen i Närtuna och Gottröra församlingar af Ärkestiftet, och blef 12/12 83 befullmäktigad att vara kontraktsprost i Seminghundra kontrakt fr. ingången af år 84, höll predikan vid riksdagens öppnande 81, och vid prästmötet i Uppsala 85 minnestal öfver några sedan föregående prästmöte aflidna ämbetsbröder, kyrkoherde i Arboga pastorat af Västerås stift 86, prost öfver Arboga kontrakt s. å., inspektor för såväl Allmänna läroverket som Elementarskolan för flickor i Arboga s. å., *tjänstg. e. o. hofpredikant* 28/9 s. å., *kyrkoherde* i Gäfle 02 och inspektor för Högre flickskolan därstädes s. å. LNO 91.

Tryckta arbeten. Predikan öfver själasörjares kall. Upps. 1864 — Minnesanteckning för en Jesu lärjunge. Söderhamn 71. (Har utgått i flera uppl.) — J. A. Bedingers minne. Hudiksv. 80. — Predikan vid riksdagens öppnande 1881. Sthm 81. — Föredrag vid Uppsala sedlighetsförenings årsmöte... 1881. Upps. 81. — Morgonbön [vid Allm. sv. luth. prestkonferensen i Stockholm 1881]. (Tr. i mötets 'Förhandlingar'. Sthm 81). — Minnesord öfver några bortgångne embetsbröder [vid prestmötet i Uppsala år 1885]. (Tr. i mötets 'Protokoll och handlingar'. Upps. 86.) — Tag vara på det, som Gud har sagt. Jönköp. 86. — 22 Söndagen efter Trefaldighet. (Predikan i: Vitnesbörd om gemensam tro... utg. af H. Hagberg. Sthm 86.) — Allhelgonadag. (Predikan ibid.) — Simon Petri stjerna. Betraktelse. Jönköp. 87. — Luthers morgonbön och svenska psalmen 204 utlagda i kateketiska uppbyggelsestunder. Jönköp. 87. — Predi-

kan å söndagen Sexagesima. (I: Fra Skandinaviens Kirker. 89.) — Den gode herden. Högm.-predikan ... i Slottskyrkan i Sthm 1889. Arboga 89. — Föredrag vid Diakonissanstaltens i Stockholm årshögtid 1889. — Predikan på 2 Sönd. i Advent. (I: Predikningar utg. af fören. Kyrkans vänner 1890.) — Inför den tillkommande världen. Predikan ... (I: Predikningar vid Kyrkans vänners årsfest i Malmö 1890. Sthm 90.) — Den närvarande tidens fosterländska fråga. Föredrag d. 6 nov. 1890. (Utg. af Allm. försvarsföreningen 90; Uppl. 2. 91.) — Fosterländska skoltal. Sthm 91. (Utg. af Allm. försvarsfören.) — 4 Sönd. e. Påsk. (Predikan i Stockholms dagblads predikobil. 91.) — Tankar om 1891 års handboksförslag. Sthm 92. — Gustaf Vasa och vår svenska flagga. Föredrag. Sthm 92. — Sextonde söndagen efter Trefaldighet. (I: Predikningar af svenske prestmän. ... utg. af J. Vallin. Sthm 93—95.) — Skriftetal [vid 6:te allm. sv.-luth. prästkonferensen i Stockholm 96]. (Tr. i mötets 'Förhandlingar'. Sthm 96.) — Första Söndagen efter Påsk. (I: Predikningar ... utg. af Ev. fosterl.-stiftelsen. Årg. 2. Sthm 99.) — Inför heliga slägttaflor. (Betraktelser i tidskr. Bibelforskaren 99 och i särtr.) — Lifvets poesi. Tal vid ord. sammanträde med Gefle församlings skolråd och lärarpersonal. Gefle 03. — Tal vid brudvigsel. (Tr. i Tal vid skriftermål och brudvigsel af svenska, finska, norska och danska präster, utg. af A. Meyer. 2. Sthm 03.) — Om bildning. Föredrag. Gefle 04. — Kärlekens princip i skolans verksamhet. Tal... Gefle 05. — Odödligheten viss! Tal vid invigning af begrafningsplats. Gefle 05. — Två skoltal. 06. — Ett par bilder från Arboga stads kyrka. [1—3.] (I kalendern Korsblomman 05—07.) — En serie artiklar om gudstjänsten i tidningarna 'Väktaren' och 'Vårt land' 87, uppsatser i månadsskriften 'Nytt och gammalt' 86, 87.

Robert Teodor Kihlberg, född 6/2 1848 i Stockholm, student i Uppsala h.t. 67, teol. fil. ex. 5/5 69, teor. teol. ex. 30/5 73, prakt. teol. ex. 17/12 s. å., prästvigd 21/12 73, tjänstgjorde såsom v. komminister i Ljusdal under början af 74, utnämnd komminister i Hållnäs 28/2 74, tillträdde 1/5 s. å., kateket i Katarina församl. i Stockholm 22/4 76, bitr. pastor vid Sv. diakonissanstalten i Stockholm s. å., aflade pastoralex. 12/3 79, utn. *kyrkoherde* i Söderhamn 6/8 81, tillträdde 1/5 83, gjorde resor för hymnologiska studier m. m. till Tyskland, Ryssland o. a. länder 81, inspektor vid Söderhamns allm. lärov. och flickskola 84—94, *kontraktsprost* i Hälsinglands östra kontrakt 84—05, predikant vid prästmötet i Uppsala 91, prästerligt ombud för Uppsala stift vid kyrkomötet 03. LNO 98.

Tryckta arbeten. Om det s. k. Kristuspartiet i Korint. Upps. 1876. — 48 melodier till P. F. Hillers andeliga sånger. Lund 78. — Liber cantus. En samling [af 250] körsånger för kyrkan, skolan och hemmet. Sthm o. Leipz. 89; Uppl. 2. Söderhamn 00. — Fyra föredrag om det heliga dopet. Söderhamn 90. — Johan Christoffer Bring. Minnesteckning. Gefle 98. — Om sakramentens värde. Inledn.-föredrag vid prestkonferensen i Bollnäs ... 1899. Söderhamn 99. (Särtr.) — Inledningsföredrag vid prästkonferensen i Stockholm och vid

Kyrksångens vänners förbundsfest i Linköping 98 (»Om kyrkomusik och musik i kyrkorna»). — En serie uppsatser i psalmboksfrågan i Kyrka och skola 96. — Predikningar i Vårt lands predikobilaga, Söndagsvännen, C. O. Bergs ungdomspostillor, A. Meyers 'Fra Skandinaviens kirker' m. fl. — Uppsatser och tonstycken i flera tidskrifter, sångsamlingar och kalendrar, åtskilliga julsånger (ord och mel.) m. m.

Gustaf Richard Lundborg, född $^{11}/_{1}$ 1837 i Västerås och St. Ilians församl. af Västmanlands län, student i Uppsala v.t. 57, teor. teol. ex. $^{8}/_{3}$ 65, prakt. teol. ex. $^{31}/_{5}$ s. å., prästvigd $^{16}/_{12}$ s. å., aflade pastoralex. $^{5}/_{5}$ 66, tjänstgjorde som pastorsadjunkt i Orsa i Dalarne 66—67, brukspredikant vid Öfverums bruk i Linköpings stift 67—69, kyrkoherde i Våmhus regala pastorat af Västerås stift 69—75, kyrkoherde i Tuna patronella pastorat af Linköpings stift $^{1}/_{5}$ 75—$^{1}/_{5}$ 89, *kyrkoherde* i Västra Eneby och Kisa konsistoriella pastorat af samma stift $^{31}/_{3}$ 88, tillträdde $^{1}/_{5}$ 89, *kontraktsprost* i Tunaläns och Sevede kontrakt 87 och i Kinds kontrakt 89, höll tal vid Linköpings bibelsällskaps årshögtid 90, utsedd att predika vid prästmötet 95, utsedd vid prästmötet 02 att vara vice præses vid nästa prästmöte. LNO 98.

Tryckta arbeten. Bibeltal. Linköp. 1890. — Böra ej församlingarna mera, än som vanligen sker, göras förtrogna med det Gamla Testamentets skrifter? Referat vid (1:a) Allm. sv.-luth. prestkonferensen i Stockholm 1881. (Tr. i konferensens 'Förhandlingar' Sthm 81.) — Profeten Esaias kap. 40—66. I metrisk öfversättning med nödiga inledningar och förklaringar. Sthm 85. — Predikningar i Ungdomspostilla... utg. af C. O. Berg (Sthm 85) och i Predikningar... utg. af Ev. fosterl.-stiftelsen. Årg. 1: D. 2 (Sthm 99). — Redigerade Dalarnes missionsblad 72—75.

Edvard Wermcrantz, född $^{6}/_{2}$ 1854 i Långseruds församl. af Värmlands län, student i Uppsala h.t. 80, aflade teol. fil. examen 81, teol. kand. v.t. 86, prästvigd $^{14}/_{1}$ 88, genomgick profårskurs i Uppsala 86—87, e. o. lektor vid Nya elementarskolan i Stockholm 87—89, lektor i kristendom och modersmålet vid H. allm. läroverket i Vänersborg 89—93, lektor i kristendom och hebreiska språket vid H. allm. läroverket i Skara samt kyrkoherde i Vinköls och Marums församlingar 93—05, utnämnd till *domprost* i Skara $^{18}/_{11}$ 04, tillträdde $^{1}/_{5}$ 05, företog en resa till Tyskland för arkivstudier år 95, led. och sekr. i Skara stifts bibelsällskapskommitté fr. o. m. år 93, af statsrådet och chefen för Ecklesiastikdep. förordnad till censor vid Skara småskolelärarinneseminarium åren 96, 97 och 98, till inspektor för nämnda seminarium fr. o. m. år

96, af eforus förordnad till inspektor för Skara h. skola för kvinnlig ungdom fr. o. m. år 1900, af Öfverstyrelsen för rikets allm. läroverk förordnad till inspektor för samma skola för åren 06—08, af Skara domkapitel förordnad till inspektor för Skara folskoleseminarium fr. o. m. år 1900, v. præses vid prästmötet i Skara 02, förordnad till præses vid prästmötet i Skara 08, led. af Vänersborgs fattigvårdsstyrelse 92—93, ordf. i Skara fattigvårdsstyrelse 96—04, led. af Skara stadsfullmäktige 97—04, led. och sekr. i styrelsen för Prins Gustafs fören. för uppfostran af vanvårdade barn sedan år 1900, led. af styrelsen för Skara barnhem sedan år 02, hufvudman för Skaraborgs läns allm. sparbank sedan 1900, af K. M:ts Bef.-hafv. förordnad till inspektor för Skara godtemplares föreläsningsanstalt åren 03 och 04. LNO 06.

Tryckta arbeten. Teser i kristendom, hebreiska och filosofi. Sthm 1888. — Grunddragen af den kristliga friheten. Sthm 88. — Hvad kan och bör skolan göra för lärjungarnes kyrkliga uppfostran? Inledn.-föredrag vid 14:de allm. sv. läraremötet i Linköping 93. (Tr. i mötesförhandl.) — I hvilka hänseenden böra fordringarna på en reform af kristendomsundervisningen anses berättigade? Inledn.-föredrag vid 15:de allm. sv. läraremötet i Karlstad 96. (Tr. i mötesförhandl.) — Hvilket sätt att anordna skolans morgonböner bör anses såsom det ändamålsenligaste? (Ibid.) — Det kristna prästämbetets härlighet. Föredrag... Gbg 98. — Herrens nattvard. Gbg 01. — Nils Grubbs lif och verksamhet. Bidrag till svenska kyrkans historia. Lund 06. — I *Teol. tidskrift:* Granskning af Vorlesungen über christliche Ethik von J. T. Beck. 86. — Den heliga skrifts lära om människans rättfärdiggörelse inför Gud. 87. — I *Tidskrift f. kristl. tro o. bildn.:* Stat och kyrka. 91. — Till erinran om reformationens välsignelse. 94. — I *Kyrkl. tidskrift:* Sanningen i Kristus. 01. — I *Kyrkohist. årsskrift:* Prästeståndets den 23 Sept. 1723 ingifna underdåniga memorial angående religionsvården. 00. — I *Pedagog. tidskrift:* Om skolans verksamhet för religiös-sedlig bildning. 89. — Kristendomsundervisningen vid de allmänna läroverken enligt förslag af 1890 års kommitté. 92. — Friedlanders lärobok i den kristna trosläran. 93, 94. — Undervisningsprof för lärarebefattningen vid rikets allm. läroverk. Anmärkningar med anl. af kommitterades förslag. 98. (Särtr. Örebro 98.) — I *Verdandi:* Undervisningsprof för lärarebefattningar vid rikets allm. läroverk m. m. 94. — I *Läsning f. hemmet:* Världssinne och evighetssinne. 04. — Hänförelse för Kristus. 00.

Smärre uppsatser och recensioner i tidskrifter och tidningar.

August Leander Wetterberg, född $^{21}/_{9}$ 1848 i Härja församl. af Skaraborgs län, student i Uppsala h.t. 71, teol. fil. ex. $^{28}/_{5}$ 72, teol. kand. $^{31}/_{5}$ 83, profårskurs i Uppsala läsåret 83—84, vik. lektor i kristendom och filosofisk propedevtik vid H. allm. läroverket i Uppsala kalenderåret 85, prästvigd $^{18}/_{4}$ 86, t. f. rektor vid L. allm. läroverket i Alingsås h.t. 86—v.t. 89, lektor i

kristendom och latin vid H. allm. läroverket i Halmstad h.t. 89—v.t. 01, t. f. fångpredikant vid länscellfängelset i Halmstad 1/3 00—1/6 01, *kyrkoherde* i Fredsberg 29/8 00, tillträdde 01, företagit studieresor i Tyskland sommaren 03 och 05

Tryckta arbeten. Teser i kristendom och filosofisk propedevtik. Upps. 1885. (Lektorsspec.) — Om arfsynden. Gbg 89. (Lektorsspec.) — Några bokanmälningar och uppsatser i tidskrifter och tidningar.

Adolf Fredrik Berglund, född 17/8 1845 i Tysslinge församl. af Örebro län, student i Uppsala h.t. 65, teol. fil. ex. 30/1 68, teol. kand. 15/12 76, genomgick profår i Uppsala 78—79, lärare vid Beskowska skolan i Stockholm 73—76 samt 82—98, vik. lektor vid H. latinlärov. å Norrmalm 80—81, e. o. lektor vid H. allm. lärov. å Södermalm h.t. 81, disputerade för lektorat i maj 81 samt utnämndes till *lektor* i kristendom och historia vid H. allm. lärov. å Södermalm 19/12 s. å., prästvigd i Strängnäs 2/5 83, uppfördes utan ansökan å förslag till domprostbefattningen i sagda stad 85 och aflade predikoprof därför s. å., inspekterade på uppdrag af Sv. missionssällskapet dess skolor och barnhem i Lappmarken 84, af K. M:t förordnad att deltaga i granskningen af Institutets å Manilla räkenskaper och förvaltning under treårsperioderna 84—86, 87—89 och 90—92, badpredikant i Marstrand sommaren 70, i Lysekil 81, lärare vid Johannelunds missionsinstitut h.t. 69, led. af Sv. missionssällskapets styrelse, af Samfundets Pro Fide et Christianismo kateket-utskott och af samfundets styrelse. LNO 98.

Tillbragte läsåret 71—72 i Schweiz och Italien (förnäml. Rom), har äfven företagit resor till Tyskland, Österrike, Schweiz, Italien och Ryssland 86, 87, 88, 89, 02.

Tryckt arbete. Om religiös uppfostran med särskildt afseende på de allmänna läroverken. Sthm 1881. (Lektorsspec.)

August Teodor Pettersson, född 24/9 1853 i Botkyrka församl. af Stockholms län, student i Uppsala h.t. 74, aflade teol. fil. examen 27/5 76 och teol. kand.-examen 15/12 79, genomgick profårskurs vid H. allm. läroverket å Södermalm i Stockholm under år 80, prästvigd i Strängnäs 18/6 80, förordnades därefter af Stockholms stads konsistorium till komministersadjunkt i S:t Klara församl. och 27/12 81 till vice komminister därstädes, förordnades af Samfundets Pro Fide et Christianismo skolutskott till kateket 31/5 81 och af direktionen för Bor-

gerskapets gubbhus till predikant därst. 4/5 83, tjänstgjorde såsom vik. adjunkt vid Stockholms folkskolelärarinneseminarium v.t. 81—v.t. 82 och under större delen af v.t. 81 såsom vikarie vid H. allm. lärov. å Södermalm, förordnades 14/8 83 till vice kommminister i Maria Magdalena församl. i Stockholm, aflade disputationsprof för pastoralex. 12/12 och pastoralex. 14/12 83, befordrades till *kyrkoherde* i Österhaninge församl. i Strängnäs stift 3/6 84, tillträdde 1/5 87, erhöll kallelser till komministraturen i Maria Magdalena församl. i Stockholm 8/1 och 28/5 84 samt till kyrkoherdebeställningen därst. 19/5 85 och 1/7 92, förordnades till vice *kontraktsprost* i Södertörns kontrakt 28/11 88 och till ordinarie 23/1 89, orator vid prästmötet i Strängnäs 91 och præses 97. Förordnades till censor vid Sjökrigsskolan under åren 85—90 samt 92, led. af styrelsen för Prins Karls uppfostringsanstalt på Gålön sedan 87, af styrelsen för Stockholms läns sparbank sedan 95, af Prästerskapets enke- och pupillkassas styrelse sedan 01. Förordnades 21/5 97 att vara led. i en kommitté, som hade att utarbeta ett både den teoretiska och praktiska prästbildningen omfattande förslag till stadga ang. undervisn.-, studie- och examensväsendet inom de teol. fakulteterna vid rikets universitet, och 26/5 99 till led. i en kommitté för utredning af åtskilliga frågor rörande de allm. läroverken m. m., förordnad att i egenskap af revisor å statens vägnar deltaga i granskningen af åkerbrukskolonien Halls räkenskaper och förvaltning från år 97, erhöll 24/10 02 i uppdrag att deltaga i organiserandet af tvångsuppfostringsanstalten Bona, samt förordnades 23/3 06 att deltaga i granskningen af Skogsvårdsstyrelsens i Stockholms läns landstingsområde redovisning för dess förvaltning, led. af Riksd. 2:a kam. 91—93 och 97—02, af 1:a kam. sedan 3/5 07, led. af kyrkomötet 98. LNO 97.

Tryckta arbeten. [Predikan å] Första söndagen efter Trefaldighetssöndagen. (I: Predikningar af Stockholms prester. D. 2. Sthm 1885.) — Om kyrkan såsom organ för ungdomens religiös-sedliga uppfostran. Föredrag vid prestmötet i Strengnäs 91. (Tr. i mötets 'Protokoll och handlingar'. Strängnäs 91.) — Om ungdomens fostran och vård i religiöst-sedligt hänseende. Kyrkopedagogiska tankar framställda ... vid prästmöte i Strengnäs 1897. Sthm 97. — Några anteckningar om Prins Karls uppfostringsanstalt på Gålön för fattiga och värnlösa barn. (I: Till hembygden. En julhälsning till församlingarna i Strängnäs stift. Årg. 2. 05).

Fredrik Immanuel Fåhræus, född 4/2 1862 i Stockholm, student i Uppsala h.t. 80, fil. kand. 26/5 82, fil. lic. 30/1 85 och promoverad fil. dr. 31/5 86, aflade teor. teol. examen 14/9 91 och teol. kand.-examen

$^{30}/_{5}$ 00, genomgick profår vid Uppsala h. allm. läroverk läsåret 85—86 och tjänstgjorde såsom e. lärare vid samma läroverk läsåret 86—87, lektor i latinska och grekiska språken vid Västerås h. allm. läroverk $^{9}/_{3}$ 87, företog våren 91 en arkeologisk studieresa till Italien, prästvigd i Västerås $^{18}/_{12}$ 91, regementspastor vid Västmanlands reg:te $^{5}/_{5}$ 92; efter erhållen kallelse till fjärde profpredikant, kyrkoherde i Ramnäs och Sura församlingar af Västerås stift $^{24}/_{1}$ 96, kontraktsprost i Munktorps kontrakt $^{2}/_{4}$ 02, besökte såsom innehafvare af ett statens resestipendium för präster våren och sommaren 02 Tyskland för att idka teologiska studier vid Berlins universitet samt vid industricentra taga kännedom om prästerskapets verksamhet för arbetarebefolkningens höjande i religiöst, etiskt, intellektuellt och socialt hänseende; *lektor* i kristendom och grekiska språket vid H. allm. lärov. i Västerås samt *kyrkoherde* i Badelunda prebendepastorat $^{22}/_{12}$ 05, af Öfverstyrelsen för rikets allm. lärov. förordnad till inspektor för Västerås h. elementarlärov. för flickor 06, ånyo regementspastor vid Västmanlands reg:te 06, förordnad till *vice kontraktsprost* i Västerås domprosteri $^{4}/_{8}$ 06, præses vid Västerås stifts allm. prästmöte 06. LNO 03.

Tryckta arbeten. De argumento atque consilio Daetalensium fabulae Aristophaneae. Upps. 86. (Gradualafh.) — Den evangeliska skriftprincipen. Västerås 06. (Prästmötesafh.) — Tankar om prästbristen i den svenska kyrkan. Sthm 01. (Ingär i serien 'I religiösa och kyrkliga frågor', N. 36.) — I *Bibelforskaren*: Till frågan om bibelns auktoritet, rec. af M. Kählers Dogmatische Zeitfragen, I. Årg. 24. 07. — I *Kristendomen och vår tid:* Jesu ställning till gamla testamentet. Årg. 2. 07. — I *Västerås h. allm. läroverks årsredogörelse:* Till Gustaf Vasas minne. 96. — Tal till Gustaf Adolfs minne. 07.

Två griftetal. — Poem, recensioner och smärre artiklar i olika publikationer.

Esaias Ekedahl, född $^{4}/_{12}$ 1856 i Almesåkra församl. af Jönköpings län, mog.-ex. vid Växjö h. allm. lärov. $^{24}/_{5}$ 76, student i Uppsala h.t. 77, fil. kand. därstädes $^{11}/_{12}$ 79, profår i Lund läsåret 80—81, fil. lic.-ex. i Lund $^{29}/_{5}$ 85, disp.-prof för fil. doktorsgrad $^{12}/_{12}$ s. å., fil. dr. i Lund $^{31}/_{5}$ 86, disputerade inför teol. fak. i Lund för kompetens till lektorat i kristendom $^{31}/_{5}$ 87, disputerade inför domkapitlet i Växjö för lektorat i kristendom $^{9}/_{11}$ 88, prästvigd i Växjö $^{24}/_{3}$ 90, extra lärare vid Växjö h. allm. lärov. 80 och vid Lunds h. allm. lärov. läsåret 81—82, lärare vid Lunds priv. elem.-skola läsåren 82—87, v. lektor vid Växjö h. allm. lärov. h.t. 87—h.t. 88, lektor i kristendom och grekiska vid H. allm. lärov. i

Örebro $^{7}/_{11}$ 88, tillträdde $^{1}/_{1}$ 89, *lektor* i kristendom och filosofisk propedevtik vid Växjö h. allm. lärov. $^{16}/_{4}$ 90, tillträdde $^{1}/_{6}$ s. å., *kyrkoherde* i Öjaby prebendepastorat $^{16}/_{4}$ 90, tilltr. $^{1}/_{5}$ 91, t. f. kontraktsprost i Kinnevalds kontrakt $^{29}/_{12}$ 92, kontraktsprost i samma kontrakt $^{22}/_{2}$ 93—$^{30}/_{6}$ 94, har tretton gånger varit förordnad att förestå rektorsämbetet vid H. allm. lärov. i Växjö, suppleant för Växjö stifts prästerliga ombud vid kyrkomötena 98 och 03. LNO 05.

Tryckta arbeten. De usu pronominum personalium et reflexivorum Herodoteo. Lund 1885. (Gradualafh.) — Inter Paulum apostolum et Corinthios quæ intercesserint rationes. Lund 87. (Ak. afh. f. lektorskompetens.) — Enarratur argumentum epistolæ Petri apostoli primæ. Lund 88—90. — I *Pedagog. tidskrift:* S. Heegaard, Om opdragelse. Årg. 18. 82. (Uppsats f. profäret.)

Fridolf Nathanaël Ekdahl, född $^{1}/_{10}$ 53 i Kristianstad, student i Lund h.t. 74, teol. fil. ex. $^{30}/_{3}$ 78, teol. kand. $^{6}/_{5}$ 85, prästvigd $^{5}/_{6}$ s. å., tjänstgjorde såsom konsistorienotarie vid biskopens ämbetsresor i stiftet 77—83, v. pastor i Bjellerup och St. Råby fr. ordinationsdagen till $^{1}/_{5}$ 90, då kyrkoherdeämbetet därst. tillträddes, efter föregången utnämning $^{23}/_{11}$ 88; lärare i kristendom vid Lunds fullst. lärov. för flickor läsåren 85—90, docent i praktisk teologi vid Lunds universitet $^{21}/_{10}$ 89, *tjänstg. e. o. hofpredikant* $^{23}/_{13}$ 91, förestod ord. professuren i prakt. teologi maj 96, var præses vid Lunds stifts prästmöte 00, *kontraktsprost* i Torna kontrakt $^{4}/_{2}$ 01, *kyrkoherde* i Fjelie och Flädie $^{26}/_{4}$ 01, tillträdde $^{1}/_{5}$ 03, alltsedan 92 årligen längre eller kortare tid adjungerad led. af Lunds domkapitel, suppleant för stiftets prästerl. ombud vid kyrkomötet 03. LNO 1900.

Tryckta arbeten. Om den svenska kyrkans begrafningsformulär. Lund 86. — Om confirmationen. 1. Lund 89. (Ak. afh. f. docentur.) — Trenne serier uppsatser om 1889 års psalmboksförslag. Malmö, Sthm, Kristiania 1890. — Ytterligare uppsatser och utlåtanden om psalmboksförslagen 1889 och 1896. — Tidens tecken. Referat vid 5:e allm. sv.-luth. prästkonferensen i Sthm 93. (Tr. i mötets 'Förhandlingar'. Sthm 93.) — Studier i psalmboksfrågan ... Lund 93. — Om konfirmationslöftena. Föredrag . . . Lund 94. — Om sammanhanget i Luthers lilla katekes. Lund 95. (Profföreläsning.) — Askesens berättigande såsom moment i den kristna sedligheten. Lund 95. (Profföreläsning.) — Den kristliga sedelärans grunddrag framställda ur de tio budens lag sådan denna i vår katekes utlägges. Lund 95. — I katekesfrågan. Lund 96. — Om Guds försyn. Lund 00. (Prästmötesafh.) — Tal vid Lunds stifts bibelsällskaps årshögtid 1899. — Lunds stifts matrikel. Lund 00. (I fören. m. A. J. Ekdahl.)

En del predikningar, kristliga uppbyggelseuppsatser, kyrkliga kasualtal samt en del poem vid åtskilliga tillfällen.

Claës Elis Johansson, född 15/6 1850 i Ljungby församl. af Hallands län, student i Uppsala h.t. 74, teol. fil. ex. 15/9 76, teol. stud. vid Universitetet i Leipzig 77—79, teol. kand. i Uppsala 15/12 82, docent i apologetik vid därvarande univ. 23/3 85 efter att hafva i vederbörlig ordning specimineral, uppehöll den till professuren i teol. prenotioner och teol. encyclopedi hörande examinationsskyldigheten 7/9—31/9 s. å., förestod samma professur 86—87, uppförd i 2:a förslagsrummet till detta ämbete v.t. 87, uppehöll den till ord. professuren i exegetik hörande skyldigheten att examinera i dimissionsex. och att föreläsa h.t. s. å., erhöll för apologetiskt författarskap premium ur Oscar Ekmans Gustaf-Adolfs donation 6/11 s. å., uppehöll den till ord. professuren i exegetik hörande föreläsnings- och examinationsskyldigheten v.t. 88, teol. fakultetens i Uppsala notarie 1/4 88—1/4 89, biträdde vid upprätthållandet af såväl ord. som e. o. professuren i exegetik v.t. 90, prästvigd i Uppsala för tjänstgöring i Ärkestiftet 31/5 s. å., uppförd i 3:e förslagsrummet till professuren i dogmatik och moralteologi vid univ. därst. v.t. 91, biträdde vid upprätthållandet af e. o. professorsämbetet i exegetik läsåren 90—92, *kyrkoherde* i Helsingborg 27/11 91, tillträdde 1/5 93, inspektor för H. allm. lärov. i Helsingborg sedan 93 samt för Ebba Lundbergs h. lärov. för flickor därstädes 93—05, äfvensom för Gustava Holsts och Sophie Witts h. elem.-skola för flickor i Helsingborg 95—05, stadsfullmäktig sedan 96, led. i åtskilliga sällskap, föreningar och styrelser. LNO 01.

Tryckta arbeten. Kompendium i teologisk encyklopedi, utarbetadt i anslutning till professor von Scheeles föreläsningar i ämnet. Upps. 1886. — Den heliga skrift och den negativa kritiken. Ett apologetiskt bidrag. Upps. 86. (Utk. i auktor. tysk öfvers. m. tit.: Die heilige Schrift und die negative Kritik. Ein Beitrag zur Apologetik. Deutsch von J. Claussen. Mit einem Anhange über rechte und falsche Verteidigung der Bibel von Frantz Delitsch. Leipz. 89.) — Det förkonstantinska kristendomsförsvaret. Ett bidrag till den systematiska teologiens historia. Upps. 89. — Hebreerbrefvet. Öfversättning och kortfattad utläggning jämte inledning. 1. Upps. 89. — Den bibliska kristendomen gent emot judendomen och hedendomen. En systematisk-teologisk undersökning. 1. Upps. 89. — I *Upps. Univ. Årsskrift:* Om apologetikens begrepp. 84. — I *Teol. tidskrift:* Dödslista för år 1885. 86. — Aposteln Johannes såsom kristendomsförsvarare. Ib. — Gerhard v. Zezschwitz. 87. — I *Tidskr. f. kristl. tro o. bildning:* Kort öfversigt af Franks kristna vishets-system. 85.

Anmälningar och granskningar i Teol. tidskrift samt i Tidskrift f. kristl. tro o. bildning. — Tal vid Lunds stifts bibelsällskaps allmänna sammankomst 1894. — Predikan vid Lunds stifts 26:e allmänna folkskoleläraremöte 1896 (tryckt i mötets handlingar).

Herman Ragnar Thomæus, född 1/8 1842 i Kristianstad, student i Lund v.t. 61, teor. teol. ex. 24/9 64, prakt. teol. ex. 31/5 65, prästvigd 15/9 s. å., lärare vid Stjernecreutzska skolan i Säfve 29/11 67, aflade pastoralexamen 13/6 77, utnämndes till *kyrkoherde* i Gällstads, S. Säms, Grönahögs, Marbäcks, Tverreds och Finnekumlas församlingars pastorat 31/12 77, *kontraktsprost* i Kinds kontrakt 10/4 95. LNO 97.

Tryckta arbeten. Pietismen, kyrkohistoriskt utkast. Gbg 71. — Vore det verkligen önskvärdt, att det tusenåriga bandet mellan kyrka och stat hos oss löstes? Prisbelönt täflingsskrift. (Tr. i Tidskr. f. kristl. tro o. bildning 89.) — Försvarar Uppenbarelseboken sin plats i nya testamentets kanon? (Ib. 89.) — Om Uppsala möte 1593. Gbg 93. — Kyrkans historia i ord och bild för församlingen D. 1—3. Sthm 96—97. — Kiliasmen och Häsykasmen. Tvänne föredrag, tryckta på begäran. Gbg 07.

Johan Peter Horn, född 9/6 1832 i Madesjö församl. af Kalmar län, student i Lund h.t. 49, aflade teor. teol. ex. 7/2 54, prakt. teol. ex. 14/12 s. å., vik. föreståndare för folkskollärareseminariet i Kalmar 1/2—1/5 55, under närmaste år fr. 14/5 55 vik. eller extra lärare vid Kalmar h. elem.-läroverk, erhöll extra ansökningsrätt till adjunkts- och kollegatjänster vid elem.-läroverken i Kalmar stift 11/11 59, utnämnd läroverksadjunkt i Kalmar 6/6 60, (utn. fastställd 1/11 s. å.), innehade 66—67 förordnanden såsom konsistorieamanuens och notarie, prästvigd 2/5 66, jämte innehafvande tjänst förordnad till predikant i Kalmar slottsförsaml. 2/5 66 och 13/3 69, förestod h.t. 67—25/3 69 teol. lektorsbefattningen vid Kalmar elem.-läroverk, adjungerad led. i domkapitlet vid prästexamen 26/6 74 och för bedömande af disputationsprof för pastoralex. 21/4 75, aflade pastoral-ex. 79, af K. M:t utnämnd *kyrkoherde* i Repplinge och Högsrums församlingars regala pastorat 27/2 80, efter erhållen tjänstledighet från läroverket v. pastor här 82, tillträdde 83. Kalmar stifts bibelsällskaps sekr. 68—82, orator vid prästmötet i Kalmar 85, af Kalmar läns södra hushålln.-sällskap utsedd till led. af styrelsen för Borgholms landtbruksskola 31/12 92, t. f. kontraktsprost i Ölands medelkontrakt 10/11 96, utnämnd *kontraktsprost* 12/5 97, på begäran entledigad 06, 1900—03 ordf. i Kalmar stiftskrets af Kyrkosångens vänner, prästerligt ombud för Kalmar stift vid kyrkomötena 98 och 03. LNO 97.

Tryckta arbeten. Frälsningen genom Jesum Christum. Profpred. på 3 sönd. e. trettondedagen. Kalmar 71. — Det ondas problem. Sju föredrag af Ernest Naville, öfvers. Kalmar 72. — Kristendomens kamp med hedendomen af Gerhard Uhlhorn, öfvers. Kalmar 75. — Tvenne predikningar, utförda efter-

prof. Skarstedts utkast. Sthm 78. (Tr. i Kalmar.) — Utkast till en utveckling af läran om nådens ordning ur praktisk synpunkt. Kalmar 79. (Pastoralafh.) — Tal, hållet i Repplinge försvarsförening d. 10 dec. 1892 med anledning af urtima riksdagsbeslutet i försvarsfrågan. — Predikan midfastosöndag. (I: Predikningar af svenske prästmän. Sthm 1894-95.) — Tvenne likpredikningar, den ene vid prosten J. H. Lagströms och den andra vid prosten, teol d:r C. G. Uddenbergs jordfästningar. Kalmar 98. — Trösten af Guds hus. Uppbyggelsetal vid vespergudstjänst i Borgholms kyrka 1901. Kalmar 02. — Likpredikan vid kyrkoherde Auléns jordfästning d. 24 okt. 1904. (Tr. i broschyren: Till kyrkoherde F. J. Auléns minne. Nybro 05.) — Om söndagens betydelse och rätta användande. Inledn.-föredrag vid kontraktsmöte 1902. Kalmar 05. — Helgedomarne. Predikan midsommardagen 1905. Kalmar 06.

En och annan tidningsuppsats, särskildt i den s. k. stiftsfrågan.

John Bruno Börjeson, född $^{20}/_{2}$ 1855 i Gillberga församl. af Värmlands län, student i Uppsala h.t. 74, fil. kand. $^{30}/_{1}$ 80, extra lärare vid Karlstads folkskollärareseminarium 80—81, teol. kand. $^{31}/_{5}$ 83, profår i Uppsala 83—84, lärare vid Fjellstedtska skolan 83—85, disputerade för lektorat inför domkapitlet i Hernösand $^{10}/_{4}$ 85, v. lektor och pastor i Växjö 85—86, prästvigdes $^{23}/_{9}$ 85 i Växjö för tjänstgöring inom Karlstads stift, utnämndes till *lektor* i kristendom och hebreiska vid H. allm. läroverket i Karlstad samt till *kyrkoherde* i Hammarö prebendepastorat $^{10}/_{6}$ 86, valförrättare inom Karlstads stifts första valdistrikt vid valen till lekmannaombud vid kyrkomötena 1888, 93, 98, 1903, orator vid prästmötet i Karlstad 87, stiftsläroverkens representant vid jubelfesten i Uppsala 93, predikant vid prästsällkapsmötet i Karlstad 1900, inspektor vid Karlstads h. elementarlärov. för flickor sedan 03, domkapitlets ombud vid kyrkomötet 03, præses vid prästmötet i Karlstad 05. LNO 03.

Tryckta arbeten. Predikaren. En studie på den gammaltestamentliga vishetens område. Ups. 85. (Afh. f. lektorat.) — Den enskilda själavårdens begrepp. (Oration vid prästmötet i Karlstad 1887, tr. i mötesförhandl.) — Förhållandet mellan kristendom och kultur. Karlstad 94. — Hvad jag fann i de gamla socknestämmoprotokollen eller lifvet i en kyrkoförsamling på landet för 150 år sedan. Karlstad 99. — Tankesammanhanget i aposteln Pauli romarebref. Karlstad s. å. — Huru prästen har att afbörda sin skuld inom vårt socialt söndrade samhälle. Predikan till texten Rom. 1: 14 vid prästsällskapsmötet i Karlstad 1900. — Prästens ställning till den sociala frågan. Uppsats... vid prästmötet i Karlstad 1905. (I mötets 'Handlingar'. Karlstad 05.) — Församlingens Kristus. Föredrag. Karlstad 06. — Kristendomen och socialismen. Föredrag. Karlstad 06. — Vår kristna tro. Karlstad 06.

Johan Oskar Boström, född $^{8}/_{1}$ 1841 i Luleå, student i Uppsala v.t. 60, teor. teol. ex. $^{13}/_{9}$ 62, prakt. teol. ex. $^{12}/_{12}$ s. å., efter

af K. M:t beviljad åldersdispens prästvigd i Stockholm 24/1 63, disp. för pastoralex. 13/5 70, aflade pastoralex. 3/1 71, förordnad till v. komminister och nådårspredikant i Elfsby 63, pastorsadjunkt i Neder Luleå 1/5 65, v. pastor och nådårspredikant därsammastädes från nov. s. å., predikant vid Graninge bruk från 1/5 66, lärare vid Sollefteå h. folkskola och tillika pastorsadjunkt i Solefteå 1/7 69, af K. M:t utnämnd till kyrkoherde i Sättna 10/1 73, tillträdde 1/5 s. å., af K. M:t utnämnd till *kyrkoherde* i Sundsvall 20/1 82, tillträdde 1/5 s. å., har på vederbörlig kallelse aflagt predikoprof till kyrkoherdebefattningen i Norrköpings S:t Olai församl. 84, refererade vid allm. sv.-luth. prästkonferensen i Stockholm 81 frågan om ändring i den kyrkliga lagstiftningen rörande prästval, predikade vid allm. sv.-luth. prästkonferensen 03 och vid prästmötet i Hernösand 90, höll vid prästmötet i Hernösand 04 minnestal öfver sedan förra prästmötet aflidne ämbetsbröder, *kontraktsprost* i Medelpads östra kontrakt 1/5 99. Led. af Riksd. 2:a kam. 79—81. LNO 93.

Tryckta arbeten. Hvilka ändringar i vår kyrkliga lagstiftning behöfva vidtagas för att förekomma sådane svenske medborgares deltagande i prästval, hvilka icke tillhöra den svenska kyrkan? (Referat vid Allm. sv.-luth. prästkonferensen i Stockholm 1881, tr. i mötets 'Förhandlingar'. Sthm 81.) — Minnestal öfver hädangångne ämbetsbröder. (I: Handlingar rör. prästmötet i Hernösand 1904. Hernösand 05.) — Åtskilliga predikningar och bidrag till några predikosamlingar, uppsatser i några tidningar och tidskrifter samt minnesteckningar.

Carl Axel Hägglund, född 27/11 1852 på Gimo bruk i Skepthammars församl. af Uppsala län, student i Uppsala h.t. 72, aflade teol. fil. ex. 15/9 73, teol. kand. 30/5 79, vik. lärare vid Uppsala folkskollärareseminarium läsåret 79—80, vistades för teologiska studier i Tyskland, Schweiz och Italien juni—okt. 80, genomgick profår i Stockholm 81, prästvigd 17/12 81, tjänstgjorde såsom v. pastor i Vallentuna jan.—juli 82, utnämndes 20/5 82 till *lektor* i kristendom och filosofi vid Jönköpings h. allm. lärov. och tjänstgjorde där h.t. 82—h.t. 87, har alltifrån 1/1 88 varit förordnad till *rektor* vid Östersunds h. allm. lärov., ordf. i styrelsen för Östersunds flickskola från h.t. 03 och inspektor för Jämtlands landstings seminarium fr. 99. LNO 97.

Tryckta arbeten. Samuel och hans tid. 1. Ups. 82. (Afh. f. lektorat.) — Öfversatt från tyska flere teologiska arbeten. — Författat teologiska artiklar och anmälningar i tidskrifter och tidningar. — Utgifvit månadskriften 'Nytt och gammalt' åren 1885—88.

Lars Ulrik Ferdinand Öberg, född $^{10}/_{9}$ 1850 i Häggdångers församl. i Västernorrlands län, student i Uppsala h.t. 76, teor. teol. ex. $^{14}/_{12}$ 78, befriad fr. prakt. teol. ex. s. å., prästvigd $^{26}/_{1}$ 79 i Hernösand, pastoralex. $^{29}/_{11}$ 81, komminister i Ås i Jämtland $^{29}/_{11}$ 80, utnämnd *kyrkoherde* i Vännäs $^{19}/_{5}$ 85, tillträdde $^{1}/_{5}$ 88, lärare i kristendom vid Allm. lärov. för flickor i Östersund läsåret 86—87, præses vid prästmötet i Hernösand 97, suppleant för Hernösands stifts prästerliga ombud vid kyrkomötet 98. LNO 99.

Tryckta arbeten. Vägen till sällhet. Betraktelser öfver Davids 32 psalm. Sthm 91; Uppl. 2. Ibid. 01. — Kristus såssom öfversteprest enligt Hebreerbrefvet. Afh.... vid prestmötet i Hernösand 1897. Hernösand 97. — Om kristlig barnauppfostran. Tal... 1897. Umeå 98. — Kristi öfversteprestadöme enligt Ebreerbrefvet. Sthm 98.

Åtskilliga predikningar. — Öfversatt fr. tyskan: Om trons rättfärdighet af Philip Melanchton. Sthm 92.

Carl Petter Sik, född $^{25}/_{9}$ 1842 i Visby, student i Uppsala v.t. 60, aflade teol. fil. ex. $^{14}/_{9}$ 66, teor. teol. ex. $^{15}/_{9}$ 68 och prakt. teol. ex. s. å., har tjänstgjort 11 terminer såsom vik. adjunkt vid Visby h. elem.-läroverk, prästvigd $^{31}/_{10}$ 69; v. pastor i Follingbo 70—72, aflade pastoralex. $^{17}/_{4}$ 72, komminister i Visby stads- och landsförsamlingar $^{11}/_{7}$ 70, tillträdde 72, predikant vid Visby hospital och lasarett $^{12}/_{3}$ 72, *kyrkoherde* i Lärbro $^{4}/_{9}$ 74, tillträdde s. å., prästerligt ombud för Visby stift vid kyrkomötena 1893, 98 och 1903, præses vid Visby stifts prästmöte 01, *kontraktsprost* i Visby stifts norra kontrakt 03. LNO 01.

Tryckta arbeten. Predikan vid Visby stifts missionssällskaps årssammankomst 1877. — Predikan vid prästmötet i Visby 1883. (Tr. i mötets 'Handlingar'. Visby 84.) — Om kyrkan enligt nytestamentlig åskådning. Visby 01. (Prästmötesafh.) — I *Tidskr. f. kristl. tro o. bildning:* Om den nya konfirmationsfrågan. 92.

Carl Henrik Bergman, född $^{20}/_{6}$ 1828 i Stockholm. Fil. jubeldr., f. d. e. o. hofpredikant.

'Curriculum vitæ' ej lämnadt.

Carl Jacob Sandegren, född $^{1}/_{10}$ 1841 i Näsinge, Göteborgs och Bohus län, student i Uppsala v.t. 63, teor. teol. ex. 66, prakt. teol. ex. 67, studerade i Leipzig 67—69, prästvigd $^{7}/_{8}$ 68, pastoralex. $^{29}/_{3}$ 82, af Sv. missionssällskapet utsänd såsom *missionär* i Sydindien 69, missionär i Madras s. å., i Cuddalore 70, i Yercaud 72, i Coimbatore 73, i Nord-Madura 82, i Madura 84, utsågs 95 till föreståndare för centralskolan i Shiyali, hemkallad år 1900 för att biträda vid Sv. kyrkans missionsstyrelses uppgörelse

med Leipzigerkollegiet ang. den sv. kyrkl. missionens framtida ställning i Indien till Leipzigermissionen, ånyo föreståndare för centralskolan i Shiyali 01, sedan 1/6 01 Sv. kyrkans missionsstyrelses ombud i Indien, missionär i Madura 02, i Viridupati 04.

Tryckta arbeten. Theser om hednamissionen. Gbg 82. (Pastoralafh.) — För trettio år sedan. Minnen från min första missionärstid. Upps. 01.

Missionsföredrag och bidrag i tidningar, tidskrifter och kalendrar.

Peter Johan Gustafsson, född 23/9 1867 i Ingatorps församl. af Jönköpings län, student i Uppsala h.t. 90, fil. kand. 14/12 91, teol. kand. 6/11 96, teol. lic. 18/3 99, aflade disputationsprof för vinnande af teologie doktorsgrad 27/5 s. å., prästvigd 16/12 96, tjänstgjorde därefter såsom e. o. prästman inom Uppsala ärkestift till 30/8 00, genomgick profårskurs vid H. latinläroverket å Norrmalm, Stockholm, läsåret 99—00, v. lektor i Halmstad h.t. 00—v.t. 02, v. lektor i Nyköping h.t. 02 och v.t. 03, utnämndes till lektor i kristendom och filosofisk propedevtik vid Visby h. allm. lärov. 02, *lektor* i kristendom och modersmålet vid Strängnäs h. allm. lärov. 03. Stadsfullmäktig i Strängnäs 07.

Tryckta arbeten. Den absoluta idealismens och materialismens gudsförnekelse. Ups. 98. — Teser (för teol. lic.-ex.). Ups. 99. — Den lutherska konfirmationens väsen och liturgiska anordning. Ups. 99. (Ak. afh.)

Mindre uppsatser, granskningar och anmälningar i tidningar.

Otto August Wester, född 21/5 1852 i Karlskoga församl. af Värmlands län, student i Uppsala h.t. 72, teor. teol. ex. 22/9 77, föreståndare för missionsskola i Östersund läsåret 77—78 och i Borgsjö 78—79, prästvigd 9/7 78, v. komminister i Borgsjö från 9/7 78, v. pastor i Borgsjö nybildade pastorat från 1/5 81, aflade disputationsprof för pastoralexamen 7/3 82, af patronus kallad till kapellpredikant vid Sandarne inom Söderhamns pastorat 9/5 83, förordnad till vik. kollega vid Söderhamns allm. lärov. åren 84—85, 85—86 samt v.t. 87 från 12/3; utnämnd kyrkoherde i Luleå 22/1 87, tillträdde 1/5 88; kallad att aflägga prof till kyrkoherdebefattningen i Sala 93, kontraktsprost den 29/3 99, af statsrådet och chefen för Ecklesiastikdep. 12/9 03 förordnad att tills vidare vara inspektor öfver det af Norrbottens läns landsting inrättade, i Töre by förlagda småskollärareseminariet, af K. M:t 27/10 03 förordnad att, med titel af *domprost*, fr. 1/1 04 vara vice ordförande i domkapitlet i Luleå, af stiftets prästerskap utsedd till revisor i prästerskapets enke- och pupillkassa 04 och till stiftsombud vid dess bolagsstämmor 05 och

06, predikant vid prästmötet i Hernösand 04, korresp. led. af Sv. nykterhetssällskapet. LSF et Ch 04. LNO 02.

Tryckta arbeten. Redigerade 'Nytt och gammalt', (månadsskrift, utg. af Jämtlands missionsförening, Östersund) årg. 1878—80. — Dryckenskapslasten. Ett bidrag till vårt lands nykterhetsliteratur. Sthm 81. — En oduglig åkermark. Nykterhetsföredrag. Sthm 83. — Luthersk folkbildning. Föredrag på 400:de årsdagen af Luthers födelse. Söderhamn 83. — Baldersmythen såsom symbol af den sanna humaniteten. Invigningstal, hållet å föreläsningslokalen Breidablick . . 1886. Söderhamn 86. — Predikningar i 3 årgångar Söndagsvännens postilla (utg. af Samfundets Pro Fide et Christianismo skriftutskott). — En predikan i Ev. fosterlandsstiftelsens Predikningar öfver kyrkoårets nya högmessotexter. Årg. 1. Sthm 99. — Tjensten i Guds hus. Predikan vid prestmötet i Härnösand den 29 Juni 1904. Luleå 04. — Diverse artiklar i tidskrifter m. m.

U. HOLZER
BINDER
BOSTON, MASS.

